חלק חמישי

ע״ס דעקודים בהתפשטות השניה
הנקראים מטי ולא מטי

* א) דע, כי להיות, שאלו הי״ס הנקראים עולם העקודים, הם אורות וענפים שיצאו מן הפה דא״ק, כנז״ל. והנה נודע שבאותה הפה עצמה, תהיה בתוכה, בחינת היוד ספירות שבה, ובספירה היוד שבה, הנקראת מלכות שבה, יש שם יו״ד שרשים של אלו היו״ד ספירות שיצאו לחוץ, הנקראים עולם עקודים. והם גם כן נקראים יו״ד ספירות מכתר ועד מלכות, והם שרשים לאלו הי״ס דעקודים שיצאו לחוץ. כי כן הוא בכל העולמות כולם.

ב) ונמצא, כי מ״ש לעיל, כשנסתלקו האורות אל המאציל, שנשאר אור הכתר תמיד דבוק עם המאציל ולא חזר לירד, הענין הוא, כי עמד שם למטה מן ספירת המלכות אשר בי״ס, הנקראים שרשים של העקודים, אשר כל העשר ההם, הם בספירת המלכות, אשר מכלל הי״ס של הפה עצמו דאדם קדמון. ונמצא כי היוד שרשים הנזכרים, הנה בחינת המלכות שבהם, היא אשר האצילה אלו הי״ס הנקראים עקודים, והיא נקראת מאציל אליהם.

אור פנימי

א) **מלכות שבה יש שם יוד שרשים:** כבר נתבאר ענין התפשטות כל פרצוף, שאור העליון, מתפשט מתחלה לזווג דהכאה על המסך שבכלי מלכות, ואור חוזר עולה מהמסך ולמעלה ומלביש על הע״ס שבאור העליון. והלבשה זו מכונה ע״ס של ראש. ואח״כ, מתרחבת המלכות, על ידי האו״ח שהעלתה, לע״ס מינה ובה, ממעלה למטה. והלבשה זו נקרא גוף, ובפרצופי א״ק נקראים עקודים. והנך מוצא, אשר המלכות עם הע״ס של או״ח שלה, הם הממשיכים ומאצילים את הע״ס של הגוף, ולכן נקראים הע״ס שלה, בשם שרשים, אל הספירות של הגוף.

ב) **עמד שם למטה מספירת המלכות:** כבר נתבאר, שהתפשטות הא׳ דעקודים היה בקומת כתר, משום שזווג דהכאה היה שם, במסך שבעביות דבחי״ד, ונודע, שקומת כתר הזו, אחר שנסתלק מהתפ״א דעקודים, שוב לא חזר לירד בהתפ״ב, אלא שנשאר במקורו במאציל, דהיינו המלכות של ראש, שהיא בחינת המאציל שלו, כמ״ש כאן הרב, וזה אמרו, כי עמד שם למטה מן ספירת המלכות, שבי״ס הנקראות שרשים דעקודים כלומר, שקומת הכתר הזו, שחזרה אל המאציל, דהיינו למלכות דראש, להיותו הענף של המלכות, וע״כ, כשחזר אליה, נמצא שעומד מתחתיה. וצריכים לדעת ההבחן בין המלכות דראש, שהיא בעלת המסך, שבה זווג דהכאה והאו״ח, ובין אור הכתר שעלה, שהוא בחינת אותו האור, שכבר היה מלובש בכלי, אלא שחזר

* שער הקדמות דרוש ג׳ מטי ולא מטי.

ג) והנה כל היוד שרשים הנזכרים, פניהם כלפי מטה להאיר בעולם העקודים, על ידי אותו הכתר של העקודים, שנשאר שם תמיד תחת המלכות של השרשים כנז"ל. וכן הכתר העליון של השרשים, גם הוא חושק להשפיע בכתר של העקודים שעלה שם. כי לעולם חשק השרשים להאיר בענפים כי הם בניהם, ומאירים בהם די ספוקם כדי שגם הענפים שהם בניהם יזדווגו גם הם ויולידו תולדות.

ד) ובהיות חשק הענפים, גם הם, לקבל הארה ולינק מן השרשים, אז הזכר והנקבה שבכלי הכתר של הענפים העליונים, עולים שניהם למעלה, תחת הכתר, שעלה תחת המלכות של השרשים, ושם מקבלים הארתם ממנו. ואחר שקבלו כל צרכם, אז הכתר של הענפים, העומד שם תמיד, הנה הוא הופך עתה פניו מהם כלפי מעלה אל השרשים ואחוריו כנגד הזכר והנקבה הנזכרים.

אור פנימי

ויצא משם, והוא עתה בחינת אור בלי כלי. וזכור זה לכל ההמשך.

ג) פניהם כלפי מטה להאיר בעולם העקודים ע"י אותו הכתר: פירוש, כי גם אחר ההסתלקות של העקודים, צריכים הכלים דעקודים לקבל אור מן הע"ס של ראש, והיינו כדי להחיותן, שהיא הארה מועטת, המספקת כדי קיומם בלבד. והנה הארה זו המה צריכים לקבל באמצעות אור הכתר, שעומד מתחת המלכות דראש, כי זה הכלל, שכל הבא ומושפע להפרצוף, הוא מושפע על ידי ספירת כתר של אותו פרצוף, להיותו השורש העליון של הע"ס ההם. ולפיכך גם כאן, אע"פ שאור הכתר כבר נסתלק מהפרצוף, מ"מ אין הכלים יכולים לקבל את ההארה כדי להחיות, הנ"ל, זולת, ע"י אור הכתר, שעומד מתחת המלכות של ראש. כנ"ל.

הכתר העליון של השרשים גם הוא חושק להשפיע וכו', ויולידו תולדות: כלומר, כי מלבד החיות אשר הענפים מקבלים מן אור הכתר שלהם, העומד תחת המלכות של ראש, כנ"ל, בדיבור הסמוך, הנה יש להם חשק להשרשים העליונים שבראש, להשפיע לענפיהם הארה מרובה המספקת להם, שיוכלו להזדווג ולהוליד תולדות. והארה מרובה הזו, אינה מושפעת להם זולת על ידי כתר העליון של השרשים דהיינו, ע"י זווג בהמסך דמלכות של ראש, שמשפיע אל אור הכתר העומד תחת המלכות ההיא, ומשם מושפע אל הענפים. כמ"ש עוד לפנינו.

ד) הזכר והנקבה שבכלי הכתר של הענפים העליונים: הם הרשימו דכתר עם הרשימו דבחי"ג, הכלולים בהמסך שעלה ונסתלק מהתפ"א להמלכות של ראש (כמבואר בחלק ד' פ"ד באו"פ סעיף ג' עש"ה). ואע"פ שהבחי"ד לא השאירה רשימו, וא"כ מאין יש כאן רשימו דקומת כתר. אמנם יש בכל בחינה ב' מיני רשימות כי יש בחינת רשימו דהמשכה, שהוא שייך לבחינה תחתונה של המדרגה. ויש בחינת רשימו של התלבשות האור שהיא שייך לבחינה העליונה שבקומת המדרגה. (ועי' בזה בהסת"פ בחלק ד' אות מ"א) ויחס של ב' רשימות הללו הם כבחינות זכר ונוקבא אשר רשימו דהתלבשות, הוא בחי' זכר שברשימו, ורשימו דהמשכה, הוא בחי' נקבה שבהרשימו. ותדע, כי רק בחינת

ה) והטעם בזה, שהם צריכים לעלות מעלה, הוא, לפי שאלו הכלים של העקודים הם הכלים הראשונים שנאצלו כנז״ל, ולמעלה מהם לא נאצלו כלים, כי האור רב שם, ואין הכלים יכולים להתקיים שם, ולכן אם האור העליון היה נמשך למטה עד מקומם בהיותם תוך הכלים שלהם, היו הכלים מתבטלים, ולכן הוצרך שהאורות לבדם של הזו״ן שבכלי הכתר יעלו למעלה.

אור פנימי

הנקבה של הרשימו דבחי״ד נעלמה, דהיינו, השייך להמלכות, אבל בחינת הזכר של הרשימו השייך לכתר, הוא נשאר וכלול בהמסך שעלה להמלכות של ראש כנ״ל.

עולים שניהם וכו׳ ושם מקבלים הארתם ממנו, הנה העליה נעשה על ידי הזדככות המסך שבטבור דהתפ״א, עד שנעשה זך כמו המאציל, דהיינו המלכות דראש, כי השואת הצורה מיחד את הרוחניים לאחד: וכיון שהמסך דגוף נעשה זך כמו המסך של הראש, נבחן שעלה ונתיחד עמו במקומו לאחד. ונודע שאין הסתלקות נוהג בראש, כל עיקר. אלא המסך אשר שם, נמצא תמיד בזווג דלא פסיק עם האור העליון, ולפיכך גם המסך שעלה לשם, נכלל עמו ג״כ בהזווג שלו, ומקבל עמו יחד מהאור העליון. וזה אמרו, „שעולים שניהם וכו׳ תחת המלכות ושם מקבלים הארתם ממנו״. דהיינו, ע״י שנכלל בהזווג העליון אשר שם. כמבואר.

ואחר שקבלו כל צרכם, פי׳ עד שנעשו ראוים להתפשט, עם הארתם זו שקבלו, אל מקומם להגוף. כמ״ש לפנינו.

הופך עתה פניו כלפי מעלה, כלומר כי נפסק הזווג השייך לאור הכתר שאז מפסיק הארתו מלהתפשט להזו״ן אשר תחתיו. וזה מכונה שאחוריו הוא כנגד הזו״ן, כי מניעת הארה, מכונה בשם אחור. וטעם הפסק הארתו, יתבאר לקמן, שהוא משום, שהגיע הזווג אל הנוקבא הכלולה בהרשימו, שהיא עביות דבחי״ג, הממשיכה, רק מקומת חכמה, של השרשים העליונים, ולא מן הכתר דשורשים, וע״כ אין אור הכתר שמתחת המלכות מקבל עוד אור בשביל הזו״ן אשר תחתיו. ואחר שנעשה הזווג דבחי׳ ג׳ הנז׳, הנה אז, תיכף מתפשטים הזכר והנקבה אל הגוף להכלי דכתר שיש שם כמ״ש לפנינו. ונעשה התפשטות הב׳ דעקודים.

ה) אלו הכלים של העקודים, הם הכלים הראשונים: היינו, הכלים של התפשטות הא׳, אשר הזכר והנקבה של הכתר הנ״ל עלו משם. (עי׳ לעיל חלק ד׳ פ״א אות ה׳ בדברי הרב ובאו״פ).

האור העליון היה נמשך למטה וכו׳ היו הכלים מתבטלים: כלומר, אם היה מתפשט קומת כתר בחזרה אל הכלים, כמו שהיה מתחלה בטרם הסתלקותו, אז היה נמצאים הכלים שנעשו בעת הסתלקות היו חוזרים ומתבטלים, מטעם שכתב הרב לעיל חלק ד׳ פ״: אות ג׳ ע״ש.

הוצרך שהאורות לבדם של הזו״ן שבכלי הכתר יעלו למעלה, כי בהיות שהזו״ן דכתר הללו, שעלו למעלה ע״י המסך שנזדכך, אין להם רק עביות דבחי״ג, כנ״ל בסמוך ד״ה הזכר, ע״ש ע״כ אינם ממשיכים רק קומת חכמה, ואור החכמה מתלבש בכלי דכתר, ואור הבינה בכלי דחכמה וכו׳. ונמצא שכל כלי חסר הרבה משיעור אור הראוי לו כי כלי הכתר, אין לו עתה, אלא אור החכמה, הנמוך ממנו הרבה. וכן כלי החכמה, אין לה אלא אור הבינה וכו׳, ומחמת זה, הוכר העביות שבהכלים, באופן שלא יוכלו להתבטל.

* ו) ונבאר עתה מציאות עליה זו, ונאמר כי הלא כאשר לא מטי בכתר הוא, לפי שעולין זו"ן של הכתר למעלה, במקום זה הכתר שבסוף השרשים העליונים, ואינם יכולים להיות שם ביחד, כי הוא גדול מהם, ולכן הם נשארים במקומו והוא עולה במקום השורש של המלכות, ואז גם השורש של המלכות עולה בשורש של היסוד, ושם נשארים שניהם בסוד היסוד,

אור פנימי

ו) לא מטי בכתר הוא, לפי שעולין זו"ן של הכתר למעלה: כלומר, ענין הסתלקות קומת כתר דהתפ"א, שנקרא לא מטי בכתר, הוא ענין הסתלקות זו"ן של הכתר למעלה, דהיינו, שנמצאים עולים שמה, להכלל בהזווג העליון, שבהמלכות של ראש. וכבר נתבאר ענין זה באורך בחלק ד' או"פ פרק ד' סעיף ג', ומשם תדרשנו. ואביא כאן רק התמצית ובקיצור, כדי שיספיק לבאר דברי הרב שבכאן. והנה נתבאר שם, שכל עיקר סבת הסתלקות האורות מן התפשטות הא' דעקודים, היה רק מטעם עלית המלכות לבד, שפירושו, הזדככות המסך שבכלי מלכות, שבעלית המלכות לז"א, שהוא בחי"ג, נעלם קומת כתר. ואח"כ, שעלה גם מו"א אל הבינה, נעלם ג"כ קומת חכמה. ואח"כ, שעלה מהבינה אל החכמה, נעלם קומת בינה וכשעלה מהחכמה אל הכתר, נעלם גם קומת ז"א. ואח"כ כשעלה גם מכלי של הכתר אל המאציל, דהיינו למלכות של ראש, נעלם כל האור כולו דהתפשטות ההיא. והנה כל האורות הללו שנסתלקו משם, הניחו רשימות אחריהם, בהכלים שלהם. חוץ מהמלכות, דהיינו בחי"ד, שלא השאירה אחריה שום רשימו אחר הסתלקותה. גם נתבאר שם אשר המלכות דהיינו המסך שבה, בשעה שהוא מזדכך ועולה מבחינה לבחינה, נמצא נכלל בהרשימות, שהשאירו האורות אחריהם בהבחינות ההם. כי בהזדכך המסך מן בחי"ד לבחי"ג, שהוא כלי דז"א, הרי הוא נכלל בהרשימו, שנשאר שם מאור הז"א אחר הסתלקותו, וכן אח"כ שעלה ונזדכך לבחי"ב, שהוא כלי דבינה, הוא נמצא נכלל, גם בהרשימו, שנשאר שם מאור הבינה אחר הסתלקותה. וכן כשעלה לחכמה, נכלל ברשימו דחכמה. וכשעלה לכתר, נכלל ברשימו דכתר. באופן, שבעליתו אחר כך מהכתר להמאציל נמצא המסך כלול מכל הרשימות, שישנם בהע"ס דהתפ"א, חוץ מהרשימו דבחי"ד, להיותו נעלם אפילו מהמלכות דהתפ"א בעצמה, כנ"ל.

ותדע, שעקרם של הרשימות ההם, הכלולים בהמסך, הנה הם העביות של בחי"ג, הנשארה מקומת חכמה. ועביות מבחי"ד מבחינת התלבשות, הנשארה מן קומת כתר, כי הרשימות מהקומות שהם נמוכים מהם, המה נכללים בהרשימות העליונים הנ"ל.

ותדע שאלו ב' הרשימות הנ"ל, אע"פ שקומת כתר, עולה עד אין ערך על קומת חכמה, עכ"ז כאן יכולים שניהם להיות מדרגה אחת, אלא רק בהבדל של זכר ונקבה. והוא מטעם, שהרשימו של קומת כתר אינו אלא חצי רשימו, ולא עוד, אלא שחסר לה אותה מחצה החשובה ביותר. כי כבר מובא לעיל, אשר כל רשימו נבחנת בשנים: לרשימו דהמשכה ולרשימו דהתלבשות. פירוש, כי גדלו של הקומה מדודה במדת העביות, אשר בהמסך, שהעב ביותר ממשיך קומה יותר גבוה, אמנם כיון שהקומה הגבוה צריכה לכלי היותר זך, לפיכך, יוצא לנו להבחין בכל קומה, ב' קצוות הפוכות, הנצרכים זה על

* עץ חיים שער ז' פרק ד'.

שהוא זו״ן, ואז, שורש כתר עליון משפיע למטה, אחר שכבר יש הכנה לתחתונים לקבל, ואז, הנוקבא של הכתר נכללת בזכר.

אור פנימי

זה: כי כשם שהקומה הגדולה ביותר, נמצאת מחויבת מקצה האחד, שיהיה לה מסך וכלי מלכות העבים ביותר, שהם כלי ההמשכה לקומה הגדולה, הנה מקצהו השני, נמצאת מחויבת לכלי קבלה היותר זכים, שהם יתאימו להתלבשות האור הגדול ביותר.

ולפיכך אותם הרשימות, שנשארו מן התפ״א, נבחנים כל אחד בשני החצאים הנ״ל, דהיינו רשימו דהמשכה ורשימו דהתלבשות, ותדע, שהרשימו דהמשכה הוא העיקר, כי זווג העליון נעשה עליה, וממנה עולה האו״ח, המקשר והמלביש את האור העליון בהפרצוף.

ובהמתבאר תבין היטב למה נחשבים הרשימו דקומת כתר עם הרשימו דקומת חכמה לזכר ונוקבא, שלכאורה, תמוה מאד, הלא נודע, שזכר ונקבה צריכים להיות בהשתוות זה לזה, דאל״כ, איך יהיה להם נגיעה זה עם זה, ואיך ישפיעו ויקבלו זה מזה, וכאן, יהיה הזכר מקומת כתר והנקבה מקומת חכמה, אשר מעלת הכתר על החכמה הוא לאין ערך כנודע. ועם המתבאר, אשר הרשימו דקומת כתר, הוא רק מחציתו של רשימו זו, וגם מחציתו החלש ביותר, משום שאינו ראוי להמשכת האור מצד עצמה בלבדה, אמנם הרשימו דבחינה ג׳ הוא רשימו שלימה, הן מבחינת ההמשכה והן מבחינת התלבשות, ולפיכך נמצא, אשר הרשימו דבחי״ג השלמה, משתוה עם מחצית הרשימו דקומת הכתר. והבן זה. וזכרהו היטב לכל ההמשך שבכאן.

ולהלן יתבאר, איך זכר ונקבה הללו, מתחברים עם המסך שבמלכות של ראש בזווג אחד, בסבת עליתם שמה, אשר עי״כ המה חוזרים וממשיכים שוב התפשטות האור העליון להפרצוף, שהוא מכונה בשם התפ״ב. וזה אמרו „כאשר לא מטי בכתר, הוא לפי שעולים הזכר והנקבה של הכתר למעלה וכו׳ ואז שורש כתר עליון משפיע למטה״. שהוא כמ״ש לעיל, שבשעה שלא מטי בכתר, דהיינו בהתפ״א שנקראת בכללה כתר הנה אז נמצאים עולים מקומת כתר הזאת, בחי׳ זכר ונקבה, שהזכר, הוא בחינת הרשימו דכתר של הקומת כתר, והנקבה היא בחינת הרשימו דחכמה של קומת כתר הזאת, והם עולים תחת המלכות של ראש, ומתחדשים שם בזווג חדש, כמו שמבאר והולך.

הם נשארים במקומו וכו׳ השורש של המלכות עולה בשורש של היפוד: וצריך שתדע כאן הכלל הזה, אשר עלית הענפים, שפירושו, הזדככות העביות שבהם, הנה זה גורם גם לעלית השרשים שלהם. ואע״פ, שאין הזדככות נוהג בשרשים, שהם הע״ס דראש, אמנם עלית השרשים, נמשך מן ההזדככות שבענפים גופייהו, כי יחס הענפים לשרשיהם, הם כיחס ה„פועל אל הכח״ והם באמת מהות אחת, ואין בפועל, אלא מה שיש בהכח, ולפיכך אם יש איזה גילוי אל הענפים, שהם ספירות דגוף, הרי אותו הגילוי מחויב להופיע מקודם, בהע״ס של השרשים, וע״כ הן אמת, שענין זה של הזדככות והסתלקות אורות מבחינת התלבשותם בכלים, לא יתכן, שיארע בהע״ס דראש, שהרי כל עיקר התלבשות האורות בכלים אינה שם אלא רק בכח, אבל ענין התעלות מקום הזווג, ישנו שם ודאי, אלא שזה נעשה בסבת עליתם של הענפים שמה.

וידיעה זו היא מהחשובות ביותר בחכמה זו, ולקמן מרחיב הרב את ענין הזה לכל פרטיו, וכאן, הוא מדבר רק בדרך כלל, ואומר, שעלית הזו״ן של הקומת כתר דגוף, למתחת המלכות של ראש, גורם להתכללות אור הכתר בבחי׳ כלי המלכות של ראש, ושני התכללות הללו, שהם: התכללות זו״ן דכתר של הגוף בתחת המלכות דראש במקום אור

ז) ופירוש הענין, כי הנה, יש כמה כללות: א', כאשר יהיו ב' אורות בב' כלים, כל אחד בפני עצמו, ואחר כך כאשר יכנסו ב' האורות בכלי אחד, זה יקרא כללות, שנכלל זה בזה בכלי אחד. ועוד יש מציאות אחר, והוא בהיות בחינות ב' אורות אלו זכר ונקבה, בב' כלים, שאז יארע להם מ"ש בפרשת תרומה דקמ"ז, כי אז יש בהם סוד אהבה, פירוש, כי נכלל הארת זכר בנקבה ושניהם בכלי אחד, וכן חוזר הארת נוקבא להכלל בכלי של הזכר. הרי הם ד' אורות: ב' בכל כלי כלולים זה בזה, והם סוד ד' אותיות של אהב"ה.

ח) ועוד יש מין כללות אחר, והוא זה המציאות שאנו בו, שהם ב' אורות בלתי כלים, שהם זו"ן של הכתר שעלו למעלה, ואינם בכלי. כי כללותם אז, יהיה בבחינה שיקבלו הארה זו מזה, וזה כללות שלהם.

אור פנימי

הכתר דגוף, והתכללות אור הכתר של הגוף בכלי המלכות עצמה, הם גורמים, שיעלה השורש דהמלכות, שפירושו, המסך הכלול בכלי מלכות של ראש, אל מקום השורש של היסוד, דהיינו בבחי' העביות דבחי"ג, כמ"ש זה באורך.

שורש כתר עליון משפיע למטה, היינו השפעה רחבה בדרך זווג כדי להוליד תולדות, שהם הע"ס דהתפ"ב, הנקרא פרצוף ע"ב דא"ק, הנבחן לבחי' תולדה ובן אל פרצוף הא' דא"ק.

הכנה לתחתונים לקבל, היינו תיקון המסך, באופן שיהיה ראוי ומוכן להזדווג עם אור העליון. כמ"ש לקמן.

הנוקבא של הכתר נכללת בזכר, פירוש, שהזווג הזה, אינו נעשה על הרשימו דבחי"ג, שהיא בחינת הנקבה, כנ"ל, אלא, שנעשה על בחינת רשימו דבחי"ד, שהוא בחינת הזכר דכתר. אבל הנקבה נכללת עמו בהארת הזווג, כמו שיתבאר לפנינו.

ז) כללות א' וכו', ב' אורות בב' כלים וכו' שנכלל זה בזה בכלי אחד: פי' כי כל פירוד הרוחני הוא, על ידי שינוי הצורה, וכל חיבור הרוחני הוא השואת הצורה. ולכן אם למשל אור א' מלובש בבחי"ד והשני בבחי"ג, הרי הם נחשבים לשנים, שהרי שינוי הצורה שבהם מבדיל ביניהם, ונבחן שהם ב' אורות נפרדים לעצמם בב' כלים. אבל בשעה שנזדכך הכלי דבחי"ד ונשאר גם כן בבחי"ג, הנה אז נכללים ב' הכלים ונעשים לכלי אחד, להיותם שניהם בצורה שוה, וכן ב' האורות, נכללים זה בזה בהארתם, אע"פ, שמצד מוצאם מבחינת הע"ס דאו"י, המה שני מינים, כגון, שזה רוח וזה נפש.

ב' אורות וכו' בב' כלים וכו' סוד אהבה. היינו בחינת הזווג דנשיקין, ויתבאר במקומו.

ח) המציאות שאנו בו שהם ב' אורות בלתי כלים: כי כאן נמצאים הזכר והנקבה בבחינת עליה, מחמת הזדככות המסך מכל העביות שהיה בו, שהשוה צורתו אל המאציל לגמרי, כנ"ל, ואלו הזכר ונקבה דכתר, אינם אלא רשימות שקטות, שאין בהם עביות כלל, אלא משום, שהיו מקודם בבחינת התלבשות בגוף, זה בקומת כתר דגוף וזו בקומת חכמה שבגוף, ע"כ, אנו מכנים אותם, בשם זכר ונקבה, כנ"ל. וזה שמדייק הרב להשמיענו כאן, „שהם ב' אורות בלתי כלים, שהם זו"ן דכתר שעלו למעלה". דהיינו

ט) והנה עתה הנוקבא נכללת בדכורא, כי להיות שהנוקבא היא אור של חכמה, כנ״ל, והזכר, הוא אור של הכתר שנשאר בכלי, א״כ הזכר הוא שמקבל עתה מן השורש שלו, שהוא שורש הכתר. וזה נמשך לו, על ידי

אור פנימי

כמבואר, שאין בזו״ן אלו מבחינת כלים ולא כלום, להיותם בסוד עליה.

ט) **שהנוקבא היא אור של חכמה**: כלומר, שהיא בחינת הרשימו, שהשאיר אור קומת חכמה אחר הסתלקותה, כנ״ל.

והזכר הוא אור של כתר שנשאר בכלי. כלומר, בחינת הרשימו, שהשאיר האור של קומת כתר, אחר הסתלקותו, כנ״ל, שהוא נשאר בכלי דקומת כתר, ועתה הוא עלה למאציל ע״י המסך שנזדכך, כנ״ל.

שמזדכך אותו הכתר שנשאר למעלה בפוף השורשים: הנה הרב משמיענו כאן, סדר שלם של זווג ולידת פרצוף תחתון על ידי העליון. ולכן, צריכים הדברים אלו להבנה מדויקת מאד. והנה כתב שאלו הרשימות שעלו מתוך ההסתלקות דהתפ״א, שהם רשימו דאור הנשאר בכלי דכתר, ורשימו מאור הנשאר בכלי דחכמה, עלו לתחת המלכות של ראש, אל המקום שהיה שם כללות האור דקומת כתר של התפ״א, אחר הסתלקותו משם. נמצא שיש לנו כאן, בהמלכות של ראש, ג׳ מיני אורות של הגוף דפרצוף הא׳ דא״ק, שיצאו משם אחר ההסתלקות ובאו להראש דפרצוף ההוא. שהם: כללות קומת כתר של הגוף, והרשימו, שאותו קומת הכתר, השאיר בהכלי דכתר של הגוף, אחר הסתלקותו, שאח״כ עלה גם הוא לראש, על ידי התכללותו בהמסך דמלכות דגוף שעלה, והרשימו ההוא נקרא זכר דכלי דכתר. וצריכים להבין שרשימו הזה הוא ענף של כללות קומת הכתר הנזכר, ובאמת, הוא עוד יותר מבחינת ענף, שהרי הוא חלק מעצמותו ממש, וכל ההפרש ביניהם הוא, כי כללות האור דקומת כתר, נסתלק לגמרי מן הגוף, תיכף אחר שנזדכך המסך מן העביות דבחי״ד, והרשימו הוא, אותו החלק שהניח אחריו שם בהכלי שלו, והנך רואה, שהם עצמות אחת. ועוד יש כאן רשימו ב׳, דהיינו, האור שהניח האור דקומת חכמה של הגוף דא״ק, תוך הכלי שלו אחר הסתלקותו מגוף ההוא, והיא הנקראת הנקבה של הכתר, שגם היא עלתה מהכלי דגוף שלה אל הראש, על ידי התכללותה בהמסך שנזדכך כנ״ל. (וכבר הארכנו בענין זה בחלק ד׳ באו״פ פ״ד סעיף ג׳). וצריכים לעיין שם עתה היטב, כי כל הדברים משם צריכים להעתיק פה לולא חסתי על האריכות. וע״כ אני מקצר פה מאד.

וזכור היטב, אלו ג׳ השמות של ג׳ האורות, שהם: זכר דכתר, ונקבה דכתר ואור הכתר. על פי ביאורם הנ״ל, כי אי אפשר לבארם בכל פעם. גם תזכור שכל ג׳ אורות אלו, הם ענפי המלכות דראש, כי היא הוציאה אותם להגוף, בכח שינוי הצורה ועביות הגוף, שנתנה אליהם, הנקרא עביות שממעלה למטה, ועתה שחזרו ונזדככו מעביות הזאת, הרי חזרו שוב אליה, ונכללו בה כמתחלה. שזה מכונה, שהג׳ אורות עלו למקום המלכות דראש. אלא שסדר עמידתם שם, נבחן, שכל ענף, עומד תחת השורש הקרוב שלו: כי אור הכתר שהוא כללות האור, שעלה ונסתלק מן הגוף, הוא הקרוב ביותר להמלכות, ואחריו עומד הזכר דכתר, להיותו ענף של אור הכתר, שהוא הרשימו, שאור הכתר השאיר בכלי שלו, כנ״ל. ואחריו עומדת הנקבה דכתר, להיותה מבחינת עביות דבחי״ג, שהיא ענף מזכר דכתר שהוא מבחי״ד. כנ״ל.

ותדע שעליות זכר ונקבה דכתר אל הראש, גרמו שם ב׳ זווגים בעליתם זאת: כי המסך והמלכות של ראש, עלתה תכף

שמזדכך אותו הכתר שנשאר למעלה בסוף השרשים, ועל ידי הארה העליונה, של שורש הכתר, הוא מזדכך מאד, ואז מאיר אור רב, בזה הזכר של הכתר,

אור פנימי

להיסוד דראש, שפירושו, שהמלכות עזבה את הבחי"ד שבה וקבלה העביות דבחי"ג של ראש. וטעם עליתה זאת היא, כי הסתלקות האורות דהתפ"א של הגוף, גרם להפסק ההשפעה של המלכות דראש, כי אין לה עוד למי להשפיע, ומתוך שכל ענין של המלכות דראש, רק להשפעה עומדת, כי אינה ראויה לקבלה מעת הצמצום ואילך, אלא, על ידי הזווג דהכאה הנוהג בה, היא מעלה או"ח, שע"י האו"ח הזה, שהיא מעלה, היא משפעת וממשכת את האור העליון לתוך הגוף. והנה בעת ההסתלקות האורות דגוף, אינה יכולה להשפיע לגוף, רק השפעה מצומצמת המספיק רק כדי קיום הכלים דגוף שלא יתבטלו לגמרי.

ולפיכך בעת ביאת המסך והרשימות דזו"ן דכתר שבו למקום המלכות, אשר הזווג לא פסק משם, הנה נמצאים שהם מתעבים תכף, מבחינת עביות דראש, בכל אותו השיעור הכלול בהרשימות, ומתוך שבחי"ד לא השאירה רשימו, ע"כ לא יכלו להתעבות יותר משיעור עביות דבחי"ג. ואז המלכות דראש, ברצונה הגדול להשפיע, כנ"ל, עזבה משום זה את העביות דבחי"ד שלה, וקבלה לעביות דבחי"ג, המכונה, שעלתה אל מקום היסוד, כדי לעשות שם זווג דהכאה חדש על מסך דבחי"ג, שע"י זה תוכל הנקבה דכתר, לקבל את ההשפעה שלה הזאת. וזהו זווג אחד שגרמו הזו"ן דכתר עם עליתם להראש.

אמנם יש כאן, גם רשימו דבחי"ד, אלא שהוא מבחינת התלבשות, דהיינו, בחינת הזכר דכתר, כנ"ל, והנה הרשימו ההוא מצד עצמה, אינה ראויה להמשכת האור על ידיה, שפירושו, שיעשה זווג דהכאה עם אור העליון, שיעלה או"ח, והאו"ח ימשיך אליו האור, כנודע. אבל הוא ראוי להתחבר עם הנקבה, שפירושו עם עביות דהמשכה. והבן היטב.

ולפיכך עשתה כאן המלכות של ראש בחינת זווג דהכאה על עביות משותף מבחי"ד דהתלבשות, ומבחי"ג דהמשכה, שבזה, העלתה או"ח, עד קומת כתר של ראש, כי נעזרה, עם העביות דבחי"ד של התלבשות כנ"ל. הרי נתבאר היטב ב' הזווגים, שעליות זו"ן דכתר גרמו בהמלכות של ראש, מכח עליתם והתכללותם בה: הא', הוא הזווג על העביות המשותף מבחי"ד דהתלבשות ובחי"ג של המשכה, שבזווג הזה, המשיכה קומת הכתר דראש. הב', הוא הזווג, על העביות דבחי"ג לבד, שבזווג הזה הוא ממשיכה רק קומת החכמה של ראש.

ובהמתבאר עד הנה, תבין היטב את דברי הרב כאן באות ו'. וז"ל „שעולין זו"ן של הכתר למעלה במקום זה הכתר שבסוף השרשים העליונים" פירוש, כי כן נבחן מציאותם בראש, כל ענף תחת שורשו: הנקבה תחת הזכר, והזכר תחת אור הכתר, (כנ"ל באו"פ דף רצ"ז ד"ה וזכור). וזה אמרו „והוא עולה במקום השורש של המלכות, ואז גם שורש מלכות עולה בשורש של היסוד, ושם נשארים שניהם בסוד היסוד, שהוא זו"ן". כלומר, שבשביל להשפיע אל הזו"ן דכתר שעלו, הוא עוזבת את הבחי"ד שלה, דהיינו, מקום המלכות של ראש, ומקבלת לעביות דבחי"ג, שהוא מקום היסוד של ראש. כנ"ל ד"ה ולפיכך.

אמנם תראה שהרב מדייק לומר „ושם נשארים שניהם בסוד היסוד, שהוא זו"ן". והוא, להורות השינוי שבכאן, כי בכ"מ שהמלכות עולה ליסוד, נמצא שהיסוד עולה אל הספירה שלמעלה הימנו, משום, שהמלכות קבלה לעביות דבחינה ג', והזווג, היוצא על עביות דבחי"ג, ממשיך רק קומת

ואז נכללת הנקבה בזכר ומקבלת הארה ממנו, עד שנמצאים עתה ג' בחינות אלו שוים בהארתם, והם זכר ונקבה של כלי הכתר ואותו הכתר שעליהם, ואחר שהם שוים, יקבלו האור שלהם מצד שורש כתר עליון.

אור פנימי

חכמה, שאז אור החכמה בא בכלי דכתר, והבינה בכלי דחכמה, וז"א בכלי דבינה, ומלכות בכלי דז"א. והנה כאן, לא עלה הז"א לכלי דבינה, אלא שנשארו שניהם בסוד היסוד, כדברי הרב.

וטעם הדבר, מתבאר היטב עם הנ"ל בד"ה אמנם. כי כאן נעשה זווג משותף מעביות דהתלבשות דבחי"ד, עם עביות דהמשכה דבחי"ג, שהמלכות דראש נכללה מהם, מכח הזכר והנקבה דכתר שעלו בה ע"ש, אשר משום זה השיתוף עם בחי"ד דהתלבשות, נעשה בה הזווג דהכאה, בהמשכת קומת כתר של ראש, וא"כ הרי בא אור הכתר בכלי שלו והספירות לא החליפו מקומותיהם, וממילא נשאר גם היסוד בכלי שלו ביחד עם המלכות שעלתה אצלו. באופן, שיש עתה בכלי של היסוד. ב' אורות יחד, שהם ג"כ חיבור זכר ונקבה, דהיינו, אור של עצמו שהוא זכר, ואור המלכות, שהיא נקבה, וזה אמרו „שהוא זו"ן", והבן.

וזה אמרו „ואז שורש כתר עליון משפיע למטה, אחר, שכבר יש הכנה לתחתונים לקבל". דהיינו כנ"ל, אשר הקומה היוצאת ע"י זווג המשותף הזה הוא קומת הכתר של ראש, שנמצא ע"כ, שורש כתר עליון, דהיינו, הכתר דראש, משפיע למטה, אל אור הכתר הנכלל בכלי המלכות, ומאור הכתר מגיע האור ההוא להרשימו שלו, הנקרא זכר דכלי דכתר, ומהזכר מגיע האור אל הנוקבא דכלי דכתר, להיותם שלשתם כלולים יחד, כנ"ל. וזה אמרו „ואז הנוקבא של הכתר נכללת בזכר". כלומר שעדיין לא נעשה הזווג המיוחד לה בהמלכות של ראש, דהיינו זווג הב' הנ"ל, על העביות דבחי"ג לבדה, אלא שהיא נכללת בשיתוף עם הרשימו דהתלבשות של הזכר. והבן זה היטב.

וזה אמרו כאן אות ט' „וזה נמשך לו, ע"י שמזדכך אותו הכתר, שנשאר למעלה בסוף השרשים". ויש כאן הבנה חשובה מאד. כי זווג הזה שנעשה כאן עתה, הוא זווג עליון דראש, הנעשה ע"י המסך שבמלכות דראש, וא"כ איך יוכלל בזווג הזה גם אור הכתר, שהוא אור שכבר התלבש בעביות הגוף, שהוא רחוק מאד מבחינת ראש. וזה שמשמיע לנו הרב „וזה נמשך לו ע"י שמזדכך אותו הכתר". כלומר, שבהיות המסך דגוף עלה ונזדכך מכל עביות שבגוף עד שעלה לראש, כנ"ל, הנה מחמת זה נשאב לגמרי כל בחינת הגוף, שהיה כלול באור הכתר. ונעשה זך כמו בחי' ראש ממש, וע"כ נכלל בהמלכות בזווג דראש, וקבל האור של כתר של הראש והשפיע להזו"ן דכלי דכתר, כנ"ל.

ואז נכללת הנקבה בזכר. כמ"ש בדיבור הסמוך, כי בחי"ג שלה, נכללה ונשתתפה עם הבחי"ד דהתלבשות של הזכר. ואח"ז יצאה מהשיתוף הזה, כי המלכות דראש עשתה אח"כ זווג מיוחד על הבחי"ג של הנקבה, כמו שמבאר והולך לפנינו.

ג' בחי' אלו שוים בהארתם וכו' יקבלו האור שלהם מצד שורש כתר עליון. כי שלשתם נכללו בהזווג הזה דמלכות של ראש, במסך המשותף מעביות של התלבשות של בחי"ד, עם עביות של המשכה דבחי"ג, שהאו"ח שעלה מכאן הלביש עד קומת כתר עליון, דהיינו, כתר דראש. כנ"ל. גם ענין התכללות של ג' אורות אלו כבר נתבאר לעיל, כי כל ענף, נכלל בשורש הקרוב לו, דהיינו, הנוקבא דכתר בזכר דכתר, והזכר דכתר באור הכתר, ואור הכתר בהמלכות. עש"ת.

י) ואז צריך שגם הנוקבא של הכתר תקבל גם היא משורש העליון שלה, שהיא חכמה עליונה, לכן השורש של החכמה העליונה יורדת בבינה ובינה בחסד וכו', עד שיורד יסוד במלכות, ואז, אותו הכתר, שעלה במקום שורש המלכות יורד במקומו, כי אינו יכול להיות שם, כי אין לו דמיון עם שורש המלכות וגם הוא ענף והמלכות הוא שורש, לכן הוא גרוע ממנה, אע"פ שהוא מקבל מן הכתר. אמנם יורד למקומו, ושם יוכל להיות ביחד

אור פנימי

י) ואז צריך שגם הנוקבא של הכתר תקבל גם היא משורש העליון שלה: פי' כי כל הזווג הגדול הזה, שנעשה על המסך המשותף דזכר ונקבה יחדיו, שהמשיך האור הגדול דכתר עליון, כמו שנתבאר, הנה נשאר אמנם כולו בראש ואינו יכול להתפשט לגוף, שהוא מטעם, שחסר שם, בחינת העביות של המשכה דבחי"ד. וענין השיתוף שנעשה עם בחינת המשכה דבחי"ג, היה מספיק להע"ס של ראש, משום שאין בהם בחי' התלבשות בפועל, אבל אינו מספיק להתלבשות בפועל בתוך הגוף.

ולפיכך, בו בעת, שנתעורר בזכר דכלי דכתר בחינת העביות דהתלבשות להתפשט עם האור הגדול הזה, לבחינת התלבשות בפועל, שפירושו להתלבש בהע"ס דגוף, ניכר תכף מחמת זה גם בחינת הגוף הכלול באור הכתר, שהוא עומד במקום המלכות של ראש, כנ"ל, אשר עם זה נשתנה צורתו מן המלכות דראש, שנבחן בזה, שנפרד תכף מן המלכות ויצא משם למקומו, כי שינוי הצורה מבדיל ומפריש את הרוחנים זה מזה, וכיון שיצא מן מקום המלכות, נמצא, שנפרש תכף מן האור של הכתר עליון, ולא נשאר בו אלא ההארה הקודמת המצומצמת. המכונה שהאור הכתר החזיר פניו למעלה ואחוריו למטה. כמ"ש לפנינו.

וזה אמרו, ואז צריך, שהנוקבא של הכתר תקבל גם היא משורש העליון דהיינו כמ"ש שאין הזווג נשלם ע"י הזווג הגדול דקומת כתר עליון, כי אין הארתו מתפשט להגוף, ולפיכך, צריכים אל הזווג הנעשה על בחינת הנקבה דכתר, דהיינו, על העביות דבחי"ג, השלימה, הן מבחינת המשכה, והן מבחינת התלבשות.

משורש העליון שלה שהיא חכמה. כמ"ש לעיל, אשר הרשימו שנשאר מקומת חכמה דהתפשטות הא' אחר הסתלקותה, שהיא בחינת עביות דבחינה ג' היא הנעשה כאן לבחינת הנוקבא דכתר, והיא המקור להתפ"ב הזה.

השורש של החכמה העליונה יורדת בבינה ובינה בחסד וכו'. כלומר, כי בחינת הזווג הנעשה על בחינת הנקבה דכתר, שהיא בחי"ג, היא גורמת אל ירידת המדרגות מראש עד סוף: שהכתר יורד למדרגת החכמה, וחכמה יורדת למדרגת הבינה, והבינה יורדת אל מדרגת החסד, וכו', עד שיורד היסוד למדרגת המלכות.

וטעם הדבר הוא משום שהזווג הזה שנעשה על עביות דבחי"ג אינו מעלה או"ח ואינו ממשיך, אלא קומת חכמה, וע"כ נמצא מבחינת הזווג הזה, אשר אור החכמה יורד ומתלבש בכלי דכתר ונבחן, שירד הכתר ממדרגתו ובא אל מדרגת החכמה, וכן אור הבינה מתלבש בכלי דחכמה, וירדה ספירת החכמה אל מדרגת הבינה, וכו' עד שאור המלכות התלבש בכלי דיסוד, וירד היסוד אל מדרגת המלכות.

הכתר וכו' כי אין לו דמיון עם שורש המלכות. כי בעת עלית המסך והספירות למעלה להמאציל, שפירושו שנודככו לגמרי מכל בחינת העביות דגוף דהיינו ממעלה למטה, שבזה באו בהשואת הצורה עם

עם זו״ן שהיו במקומו, כי אז שלשתם שוים, אחר שכולם שוים בקבלתם משורש הכתר עליון.

יא) ואז נמשך הארת שורש חכמה למטה, ואז הזכר נכלל בנוקבא, שהנוקבא מקבלת תחלה, לפי, שהיא נשתוה במעלה עם הזכר ושניהם בשוה קבלו משורש הכתר עליון, ולפי, שעתה מקבלים משורש חכמה, לכן הנוקבא מקבלת תחלה מכל הג׳, שבכאן, והם מקבלים ממנה ונכללים בה, בסוד אשת חיל עטרת בעלה.

אור פנימי

המלכות של ראש, וע״כ נבחן, שהאור דקומת הכתר שעלה מן הגוף, בא במקום המלכות, להיותו אז זך כמו המלכות, ואין ביניהם שום שינוי צורה כלל, כדברי הרב לעיל באות ט׳ שכתב ,,וזה נמשך לו עיד״ז שמזדכך אותו הכתר, שנשאר למעלה בסוף השרשים״ (וע״ש באו״פ דף רצ״ט בד״ה וזה אמרו כאן) אמנם אחר שנשלם זווג הא׳ הנ״ל, שהמשיך קומת הכתר העליון, בבחינת ממטה למעלה, הנוהג בהראש, שאז הגיע שעתו, להתהפך ולהתפשט גם ממעלה למטה, שפירושו להתלבשות בגוף, כנוהג בכל הזווגים כנודע. והנה אז, נתעורר אור הכתר שבמקום המלכות דראש, לחזור ולהתפשט לגוף, כמו שהיה שם מתחלה, אמנם כיון שבחינת הנוקבא של ראש, לא היתה במקומה בבחי״ד, כי היה חסר שם בחי״ד דבחינת המשכה, (כנ״ל באו״פ דף ש׳ ד״ה ואז צריך) ע״כ לא היתה יכולה להתפשט ממעלה למטה לע״ס מינה ובה עד הטבור הגוף, ונשאר כל אור הגדול של זווג הזה בהראש.

אמנם, כיון שנתעורר אור הכתר הנ״ל, לחזור ולהתפשט לגוף כבתחלה, אע״פ שלא חזר, מ״מ גרם לו התעוררות זו, להתגלות העביות דגוף שבו מעת היותו שם בתחלה וכיון, שנתגלה בו העביות דגוף, הרי נשתנה צורתו בזה מן המלכות של ראש, ואין לו עוד שום דמיון עמה, כי נתרחק ממנה כרחוק בחינת גוף מבחינת ראש.

וזה אמרו, ,,ואז אותו הכתר שעלה במקום שורש המלכות יורד במקומו, כי אינו יכול להיות שם, כי אין לו דמיון עם שורש המלכות וגם הוא ענף, והמלכות היא שורש״. והיינו כנ״ל, שאחר שנשלם הזווג, נתעורר בו העביות דגוף, ונשתנה צורתו מן המלכות עד שאין לו עוד שום דמיון עמה, ולפיכך בהכרח, שירד משם וחזר למקומו. וזה אמרו ,,כי זה שורש וזה ענף״ כי בחינת הגוף הוא ענף ובחינת הראש, הוא שורש.

יורד למקומו. שהוא מתחת כלי המלכות של ראש, דהיינו בחינת בינוני בין ראש לגוף, כי לגוף לא יוכל לירד ולהתפשט מטעם שהנוקבא של ראש אינה מתפשטת בע״ס דאו״ח שלה להיות לכלים להלבישו, כנ״ל בדיבור הסמוך. ובראש לא יוכל להיות, מטעם שינוי צורה הנ״ל, וע״כ הוא נבחן, בבחינת בינוני ביניהם.

שכולם שוים בקבלתם משורש הכתר עליון. פי׳, כי מטרם שנעשה הזווג הב׳ על המסך דעביות מבחי״ג דהיינו על בחינת הנקבה דכתר לבדה, הרי עדיין הנקבה כלולה עם בחי״ד של הזכר, והזכר דכתר כלול באור הכתר, כנ״ל, וע״כ, שלשתם שוים עתה בקבלתם מכתר עליון, כלומר, מבחינת מה שהמה מקבלים עדיין, מקומת כתר של ראש.

יא) ואז נמשך הארת שורש חכמה למטה: כלומר, שנעשה הזווג על המסך של בחי״ג של המלכות דראש בלי השתתפות עם העביות דהמשכה דבחי״ד, אשר אז האו״ח

יב) אמנם טעם ירידת שורש חכמה למטה במקום שורש הבינה וכו', הוא לכמה טעמים. הא' הוא, לפי כשהוא קרובה לשורש כתר אינה יכולה להאיר ואורה מתבטל באור הנמשך מן הכתר. ועוד כי צריכה הוא להתקרב למטה, כדי שתוכל הנוקבא שבכתר לקבל תחלה ממנו כנ"ל, וזה גורם קריבת השורש אליה מדריגה א' יותר, מקרבת הזכר שבכתר אל שורשו. ועוד, כי ביארנו כי לעולם השרשים אינם נמנעים מלהשפיע למטה, בהיות התחתונים רוצים לקבל, לכן שורש הכתר אינו נמנע מלהשפיע למטה, כל זמן היות זו"ן חוץ מן הכלי שלהם, וא"כ אין החכמה יכולה להשפיע, ולכן כאשר תתרחק החכמה ותרד למטה במקום הבינה, אז ישאר המקום שלה פנוי, ואז, בעוד שהשפע הנשפע משורש הכתר, ממלא אותו מקום חלל הפנוי, אז, החכמה היא משפעת למטה, נמצא, כי אז, גם אם הכתר משפיע, אינו מבטל הארת חכמה.

אור פנימי

העולה ממטה למעלה, אינו משיג קומת כתר עליון, אלא רק, עד קומת חכמה העליונה של הראש. וזה אמרו „ואז נמשך הארת שורש חכמה למטה". דהיינו חכמה של ראש, כנ"ל.

הזכר נכלל בנוקבא כו' בשוה קבלו משורש הכתר עליון. פי' כי עתה שנעשה הזווג על המסך דבחי"ג שהוא ממשיך רק קומת חכמה של ראש, ונמצא שאור החכמה של ראש, התלבש בבחינת כלי דכתר של ראש, כמו שמבאר והולך וכיון שגם בראש נתכללו הכתר וחכמה זה בזה, נמשך מזה, שגם הזכר, שהוא רשימו דקומת כתר, והנקבה, שהיא בחי' רשימו דקומת חכמה, כנ"ל, נכללו גם הם זה בזה, והזכר, מקבל אור הזווג של הנקבה. וזה אמרו „כיון, שהזכר והנקבה קבלו בזווג הא' בשוה, מכתר עליון של הראש, כמו כן גם עתה אחר שבא אור החכמה לכלי דכתר של ראש, המה מקבלים ג"כ מכלי דכתר, שניהם בשוה, כמבואר.

הנוקבא מקבלת תחלה מכל הג' שבכאן והם מקבלים ממנה. כלומר, כי מתחלה בזווג הא' שנמשך קומת כתר של ראש, נמצא שאור הזווג היה שייך אל אור הכתר שעלה מהגוף להמלכות דראש, וכן לזכר דכלי דכתר, שהוא הרשימו דקומת כתר, אבל להנוקבא לא היה שום שייכות בזה האור דכתר עליון, להיותה הרשימו דקומת חכמה כנ"ל, ונמצא, שהנוקבא היא המקבלת מכל אלו הג' האורות, מחמת התכללותה בהם כנ"ל. אמנם עתה, שהזווג נעשה על הבחינה שלה, דהיינו בחי"ג, נמצאת הנוקבא עיקר המקבלת, מאלו הג' האורות כי שאר השנים, אין להם שייכות לקומת חכמה, אלא, שמקבלים ממנה.

יב) קרובה לשורש כתר אינה יכולה להאיר ואורה מתבטל באור הנמשך מן הכתר: כלומר, אם לא היו יורדים המדרגות, אלא, שהיה אור הכתר בכלי דכתר ואור החכמה בכלי דחכמה וכו' הרי אז, לא היתה יכולה אור חכמה להשפיע לגוף, משום שהיא מתבטלת אז באור הכתר, כי כל ספירות התחתונות מתבטלות, ואינן נכרות כלפי ספירה העליונה שבהמדרגה. ולכן, כל מדרגה אע"פ שיש בה ע"ס אינה נקראת רק על שם העליונה שבהם, כנודע, וע"כ, אי אפשר לאור החכמה שתתגלה למטה, אא"כ שיעשה הזווג על בחי"ג בלבד, כי אז יורדים המדרגות, ובא אור חכמה לכלי דכתר, אשר אז יהיה אור החכמה הספירה העליונה ותהיה ניכר הארתה.

זו"ן חוץ מהכלי שלהם, וא"כ אין החכמה

יג) ואמנם ירידת החכמה למטה, לא תפסיד הארתה, בהתרחק מן המאציל מדריגה א׳ כנ״ל, הוא מזה הטעם, אחר היות הכתר עליון ממלא אותו מקום החלל. כי בשלמא, אם היה נשאר שם מקום פנוי וחלל, היה נפסק האור מן המאציל לחכמה, ואדרבה, היתה מפסדת החכמה, ויותר טוב היה להשאר במקומה, אמנם עתה, שאור הכתר ממלא מקום החלל ההוא, יש דרך ומעבר אל אור המאציל להשפיע בשורש החכמה, ואינה מפסדת כלל.

יד) והנה אחר שקבלו זו״ן משורש החכמה ג״כ, אז אין צריכים לינק עוד, ואז יורדים זו״ן בכלי שלהם, ואז, שורש החכמה נתעלה במקומה, וגם שורש הכתר אוסף חלק אור אליו, ואותו הכתר שבסוף השרשים, אינו מקבל רק חיות הצריך לו לבד. ועתה נקרא, בחינת מטי בכתר אל הכלי, כי חזר האור בכלי שלו. אמנם שורש כתר עליון נקרא לא מטי למטה בעקודים. הרי העלינו מכל זה, שהאור בכלי ראשון נקרא כתר, ואין בו רק אור החכמה, כי אור הכתר נשאר למעלה בסוף השרשים. וז״ס כולם בחכמה וכו׳.

אור פנימי

יכולה להשפיע. כלומר כל זמן שהם בראש, נמצאים שהם בלי כלי. ולפיכך כל זמן שהמדרגות במקומם ואור כתר עליון בבחי׳ כלי שלו, הרי הארתו מגיע תמיד להזו״ן, ואינם מוכנים לקבל מאור אחר הקטן ממנו. וע״כ, צריכים לירידת מדרגות, שאור הכתר לא יאיר בכלי שלו, אלא אור החכמה. כנ״ל.

תתרחק החכמה ותרד למטה במקום בינה וכו׳ ואז ישאר המקום שלה פנוי. פירוש, שבשעה, שמדרגת חכמה יורדת למדרגת בינה נמצא מדרגה של חכמה פנויה, ואין מקום אחר אל אור החכמה להתלבש אם לא בכלי דכתר כי הכלי של עצמה משמשת לאור הבינה.

בעוד שהשפע הנשפע משורש הכתר ממלא אותו מקום חלל הפנוי, אז החכמה משפעת למטה: פירוש, כי בעוד שאור הנמשך מהכלי דכתר, ממלא אותה מדרגת חכמה החסרה, דהיינו, שאור חכמה עצמה מתלבש שם, כנ״ל, הנה אז מדרגת החכמה משפעת למטה, ואינה בטלה באור הכתר, כנ״ל, להיותה עתה הספירה העליונה שבראש, ואין מדרגה אחרת למעלה ממנה.

יג) לא תפסיד הארתה בהתרחק מן המאציל מדרגה א׳: כלומר, אחר שירד כלי דחכמה למדרגת בינה מטעם שהתלבש בה אור הבינה כנ״ל, הנה לא נעשה בזה שום הפסק בין הספירות, לסבת מדרגת חכמה החסרה שם, מטעם, שאומר להלן, כי לא נשאר שם שום חלל פנוי, בתוך המדרגות, כי הכלי דכתר, שבה התלבש אור החכמה, נמצאת שממלא מקום חסרון ההוא. וזה אמרו, ,,עתה שאור הכתר ממלא מקום החלל ההוא יש דרך ומעבר אל אור המאציל להשפיע בשורש חכמה״ כלומר, שאור החכמה המושפע מהמאציל הוא מושפע בכלי דכתר, ונמצא הכתר ממלא מקום החכמה. והבן.

יד) והנה אחר שקבלו זו״ן משורש החכמה ג״כ, אז אין צריכים לינק עוד ואז יורדים זו״ן בכלי שלהם: כלומר, כי אחר שנעשה

* טו) ונבאר עתה מציאות זה ההסתלקות של אור העליון, כי הנה, כאשר נעריך מציאות זה הכלי שכולל כל האור, הנה בהכרח הוא, כאשר, מסתלק האור ממנו, יהיה בו חלקים הראוים להביט אל האור ההוא, ובהתרחקו מהם, יתרחק מהם הבטת פנים אל פנים, כפי שיעור התרחקו. והמשל בזה, כי כאשר האור מסתלק, מהחלק היו"ד של הכלי הזה, אשר יקרא אח"כ, בשם, בחינת מלכות, כמ"ש, הנה אותו חלק היוד מן הכלי ההוא,

אור פנימי

הזווג על עביות דבחי"ג השלמה הן מבחינת המשכה והן מבחינת התלבשות, ע"כ יכולה הנוקבא של הכתר להתפשט ממעלה למטה בע"ס, אל הגוף, עם האור שמקבלת מהראש, שעמה יחד יורד ומתפשט ג"כ הזכר דכלי דכתר, אל הגוף, וזה אמרו ואז יורדים זו"ן בכלי שלהם, דהיינו הגוף.

ואז שורש החכמה נתעלה למקומה וגם שורש הכתר אוסף האור אליו. פי' כי ענין ירידת המדרגות הנ"ל הנעשה בראש, לא היה אלא לשעת הזווג, אבל אחר הזווג, ואחר שירדו הזו"ן לתוך הכלי שלהם, שוב חזרו המדרגות למקומם כבתחלה, וחזר אור הכתר עליון לכלי דכתר, ואור החכמה לכלי דחכמה וכו' ואע"פ כן, לא האיר הכתר עליון, אל אור הכתר שמתחת המלכות, עד שיוכל להתפשט להגוף כבתחלה, אלא "ששורש הכתר אסף האור אליו, ואותו הכתר שבסוף השרשים, אינו מקבל רק חיות הצריך לו לבד". ולא באופן שיוכל לחזור ולהתפשט תוך הגוף כבתחלה. וטעם הדבר הוא, כנ"ל.

מטי בכתר אל הכלי. כי אותו אור של הזווג הנעשה בבחי' הנקבה דכתר בבחי"ג של ראש, שהוא בקומת חכמה והוא מתלבש בכלי דכתר, כנ"ל, הוא יורד עם הזכר ונוקבא הנ"ל, לתוך הגוף, ומתלבש ג"כ בכלי דכתר דגוף. וזה אמרו "כי חזר האור בכלי שלו" דהיינו בכלי דכתר השייך לאור חכמה מצד שנמשך כן מבחינת הזווג. וע"כ הוא נקרא מטי בכתר דגוף.

שורש כתר עליון נקרא לא מטי למטה בעקודים. כלומר, כשנאמר, מטי בכתר דגוף, אין הפירוש, שאור הכתר של ראש מאיר בגוף, כי זה האור של הכתר, הוא תמיד, לא מטי תוך הגוף. אלא הפירוש הוא אור החכמה של ראש, כנ"ל אלא שהוא מתלבש בכלי דכתר.

הרי העלינו וכו' כתר, ואין בו רק אור החכמה. משמיענו לדעת, אשר בכל ההתפ"ב הזו, כשנאמר, אור הכתר המשמעות היא, רק אור החכמה, כי כן נתבאר כאן, שאין כלל אור הכתר בגוף אלא אור החכמה לבד, כנ"ל. אלא משום שמתלבש בכלי דכתר, אנו מכנים אותו אור הכתר.

טו) חלקים הראוים להביט אל האור: מקום ההשפעה, או מקום הקבלה של הכלי, מכונה בשם "פנים". וההשפעה או הקבלה עצמה, מכונה בשם "הסתכלות או "הבטה". וזה אמרו "כאשר מסתלק האור מהכלי, יהיה בו חלקים הראוים להביט אל האור ההוא" כי כל הסתלקות נעשה ע"י הוזדככות העביות שבהמסך המתוקן בהכלי. ונודע, שיש ד' בחי' בהמסך, ולמשל, אם נזדכך בחי"ד של הכלי, ונתרחק האור מהכלי מסבתו, הנה עוד נשאר בהכלי ג' בחינות של עביות, שהאור עדיין לא נתרחק מהם והם ראוים עוד להביט אל האור.

יתרחק מהם הבטת פנים אל פנים כפי שיעור התרחקו. אם נזדכך העביות מבחי"ד

* עץ חיים שער ד' פרק א'.

אשר ממנו נסתלק האור ההוא, שעל ידי כן נעשה כלי, כנ״ל, ואז הכלי הפך פניו למטה, כי כיון שנעשה עתה בחינת כלי בהפרדו מן שורש האור שלו, אין בו יכולת להסתכל בו פב״פ, ואז, הופך פניו אחר שנעשה בחינת כלי, ואז, אינו מסתכל באור עליון שנתרחק ממנו, אלא דרך אחור.

אור פנימי

הנה נתרחק האור מן הכלי כפי שיעור הבחי״ד, ולא מיתר ג׳ הבחינות, ואם נתרחק גם מבחי״ג יתרחק האור גם משיעור העביות של בחי״ג מהכלי, ולא משאר הכלי שהוא מבחי״ב ולמעלה, וכו׳ עד״ז.

ואז הכלי הפך פניו למטה. וצריך לזכור כאן כל מ״ש הרב בהתפ״א דעקודים בחלק ד׳ בענין האו״ח היורד מהקומות היוצאות בשעת ההזדככות ומאיר אל הכלים הריקנים הנמצאים מתחת מקום הזווג, וענין הכאה שהארות אלו עושים עם הרשימות הנשארים באותם הכלים, (וע״ש בחלק ד׳ פ״ג אות ט׳ ובאו״פ סעיף נ׳ וסעיף פ׳) ומשם תבין, כי אחר שנזדכך העביות למשל, מבחי״ג אל בחי״ב, שנעשה הזווג בבחי״ב, ובחי״ג נשארה ריקנית בלי אור שלה, הנה אז, יורד האו״ח מהארת הזווג דבחי״ב, לתוך הכלי של בחי״ג הריקנית, ונעשה הכאה ובטישא בין האו״ח היורד ובין הרשימו, שיש בהכלי הריקנית, והאו״ח מתוך שבא עתה מהארת זווג, נמצא מתגבר על הרשימו דבחי״ג שנשאר בהכלי, משום שהרשימו הוא מהסתלקות הזווג, וע״כ הרשימו מוכרח לצאת משם ולעלות ממעל להכלי בסוד תגין, ונותנת מקום להאו״ח לירד לתוך הכלי שלה. ותדע, שאו״ח הזה שירד לתוך הכלי הריקנית פועל בהכלי, שיהפך פניו למטה ואחור שלו למעלה, כדברי הרב כאן.

כי ידעת שמבחינת המשכת האור שבהכלי, נחלק ונבחן דופן הכלי לב׳ חצאים, המכונים פנים ואחור, או פנימיות וחיצוניות. כדברי הרב (בחלק ד׳ פרק ה׳ אות ג׳ ע״ש) ולפי״ז נמצא שאותו כלי הריקנית של בחינה ג׳ הנ״ל, נמצא נחלק לפנים ואחור, אשר חצי דופן שלו העב יותר נקרא פנים, להיותו הממשיך את אור העליון אליו ע״י זווג, וחצי דופן שלו שאינו עב כל כך נקרא בשם, אחור. להיותו שקט בהכלי, ואין להאור שום נגיעה עמו. והבן היטב.

וכל האמור הוא רק בעת שהאור ישנו בהמדרגה, אמנם בשעת הסתלקות האור מהמדרגה דבחי״ג, לבחי״ב, שנעשה הזווג בבחי״ב, שהארת הזווג הזה, יורד לכלי דבחי״ג הריקנית, כנ״ל, נמצאים ב׳ חצאי דופן הנ״ל, שמתהפכים וחציו דפנים נעשה אחור, וחציו דאחור נעשה לפנים. כי האו״ח היורד מבחי״ב לתוך הכלי הריקנית, נמצא מתרחק מהעביות דבחי״ג, אשר שם, להיותו אור מבחי״ב, והוא מתקרב לחצי דופן הכלי הקרוב ביותר לבחי׳ ב׳ ומאיר שם. הרי שהעב ביותר מאותו הכלי, אינו מקבל שום הארה מהאו״ח ההוא ונעשה עתה לבחינת אחור הכלי, והזך ביותר מאותו הכלי, נעשה עתה לפנים של הכלי, כי האור מאיר רק בחלקו הזך. וזה אמרו „ואז הכלי הפך פניו למטה״. כי אינו יכול לקבל כלום מהארת הזווג, הנעשה בבחינה העליונה, ונעשה הפנים לאחור, ונמצא הופך אחוריו למעלה, כי הוא עתה כל המקבל מהארת או״ח שירד אליה. ונעשה האחור לפנים. שזה מכונה התהפכות.

שנעשה עתה בחינת כלי וכו׳. אבל אחר כך, שגם בחינה העליונה ממנה נעשית לבחינת כלי, דהיינו, שנסתלק הזווג גם משם, ונמצא נפסק הארת האו״ח הנ״ל מלירד אליה, הנה אז מחזיר הכלי פניו למעלה כבתחלה, כי האחור שלו אבד עתה כל מעלתו, כי הרשימו מתחלת עתה להאיר להכלי, והארת הרשימו מגיע רק לבחי׳ הפנים

טז) והנה גם האור העליון יקרא עתה אחור בעת הסתלקותו, ויהיה הכלי עם האור ההוא אב"א, ואחרי אשר נסתלק האור ההוא ג"כ, עוד שיעור חלק א' אשר יקרא אח"כ, בחינת היסוד, ונסתלק מכולו, אז גם החלק הזה יהפוך פניו מן האור העליון, כי לא יוכל לקבלו, ואז, גם בחינת כלי ראשונה הנקרא מלכות, כיון שהאור נתרחק ממנה תוכל להפוך פניה למעלה, ואז יהיה המלכות ויסוד פב"פ רק היסוד יהיה עם אור העליון אב"א.

יז) וכן, כאשר יסתלק בחינת אור של ההוד, אז ההוד יהיה אב"א עם האור העליון, ואז היסוד הפך פניו אל ההוד, ויהיה ההוד ויסוד פב"פ, ומלכות תהיה פנים באחור פני המלכות באחורי יסוד, כי תאות וחשק הספירה להחזיר פניהם אל האור, אך הספירה הקרובה אל האור לא תוכל להחזיר עדיין פניו אליו, עד שיתרחק מהאור שיעור ספירה אחת.

יח) וכן, כאשר יסתלק האור מבחינת הנצח, אז הנצח יהיה אב"א

אור פנימי

דכלי, כמו האור בטרם הסתלקותו, ואינו מגיע לבחינת האחור שלו. ונמצא הכלי שב על היכנו כבתחלה.

מפתכל באור עליון וכו' דרך אחור. כלומר, כי אז, נמצא שהארת הזווג היורד אליו מבחינה העליונה מתקבל רק דרך האחור של הכלי, שהוא החלק היותר זך שבו. וזה מכונה אשר הפך אחוריו למעלה. כנ"ל.

טז) האור העליון יקרא עתה אחור בעת הסתלקותו: ענין הכינויים פנים ואחור אינו נוהג, אלא בכלים, כי באור הם מכונים התפשטות והסתלקות, ומה שהרב מכנה כאן, את הסתלקות האור בשם אחור, הוא בבחינת השאלה להיותו רוצה להביא בהשואה ענין הסתלקות האור עם ענין האחור שבכלים ולכנותם בשם אב"א, ומה שהאו"ח היורד להכלים הריקנים נקראים בשם אחור והסתלקות, כבר ביאר זה הרב בחלק ד' פרק ג' אות ד' עש"ה.

שהאור נתרחק ממנה תוכל להפוך פניה למעלה. כי אחר שנפסק הזווג גם מבחינה העליונה, ונפסק הארת הזווג מלירד להכלי, הנה אז חוזר הרשימו להאיר בהכלי, ונמצא הכלי מחזיר פניו למעלה כבתחלה, והפנים מאירים מבחינת הרשימו, ואחורי הכלי למטה כבתחלה, כי אינו מקבל עתה שום הארה. כנ"ל בד"ה ואז הכלי, שהארכנו בזה. עש"ה.

יז) עד שיתרחק מהאור שיעור ספירה אחת: כי כל עוד, שיש זווג בספירה העליונה הרי מגיע משם הארת הזווג להספירה הריקנית שמתחתיה, שאז מגיע הארה זו רק לבחינת האחור שבהכלי, ולא כלום להפנים, כנ"ל, ונמצא פניו של הכלי למטה. אבל אחר שנתרחק האור גם מספירה העליונה, אע"פ, שעדיין יש זווג בהספירה שממעל להעליונה, עכ"ז, אין הארת הזווג מגיע, אלא מעליון לתחתון דהיינו, מהסבה אל המסובב, אבל לא ממעל מהסבה שלו. וע"כ, חוזרת הארת הרשימו, ומחזיר פניו למעלה, כנ"ל. וזה שמדייק „עד שיתרחק מהאור שיעור ספירה אחת". כמבואר. והבן היטב.

יח) הכתר עם האור העליון הם אב"א:

עם אור העליון, ופב״פ עם ההוד, ויסוד יהיה פנים באחור עם ההוד, ומלכות ג״כ פנים ואחור עם היסוד. וכן עד״ז עד שתסתלק האור מכל יוד חלקי הכלי ואז יהיו כל הספירות פנים באחור: פני תחתונה באחור עליונה, אך הכתר עם החכמה יהיו פב״פ, כי הכתר עם האור העליון הם אב״א לטעם הנ״ל, ובזה מוכרח, שכתר וחכמה יהיו פנים בפנים.

יט) הרי ביארנו, סוד הסתלקות ואיך נתהוו הכלים על ידי זה. אמנם אע״פ שבארנו, היות בכלי זה, מציאות כלי מלכות ויסוד וכו׳ לא מפני זה, יקראו יוד כלים, כיון שעדיין לא יש היכר להיותן י״ס, וגם כן כי האור נסתלק ביחד, רק הענין הוא, כדמיון כלי ארוך אחד אשר חלקים שלו אינם שוים כפי התרחקות של החלקים ההם מקצתם אל קצתם. והרי ביארנו, מציאות האור והתפשטותו והסתלקותו, והם ב׳ בחינות כמ״ש בעזרת האל.

כ) ועתה יש התפשטות והסתלקות אחר, כאשר יתבאר בע״ה, ואז ישלימו ד׳ בחינות. והענין הוא, שכאשר נשלם בחינת הכלי הזה, ונעשה כלי, ע״י הסתלקות האור, אז כאשר יחזור האור להתפשט בו, אז ישאר בחינת אורות וכלים. אמנם כאשר נתפשט האור בכלי זה פעם ב׳ אינו מתפשט כסדר הא׳ אך נגלה ונעלם. וז״ש בזוהר, מטי ולא מטי. ואלו הב׳ בחינות נקראים התפשטות והסתלקות, שבהם יושלמו הד׳ בחינות.

כא) והענין הוא, כי תחלת מטי האור תוך הכלי, של הכתר, ואח״כ מסתלק

אור פנימי

והוא מפני שהבחי״ד לא השאירה רשימו ונודע, שהבחי״ד היא הממשיכה אור הכתר, ואע״פ, שאור הכתר עצמו הניח רשימו בהכלי שלו, אמנם היא רק בחי׳ רשימו דהתלבשות ולא בחי׳ רשימו דהמשכה, כנ״ל (באו״פ דף רצ״ד ד״ה לא מטי בכתר, עש״ה). שהוא נבחן לבחינת האחור, כלפי בחינת המשכה ונבחן משום זה, שאחוריו למעלה ופניו למטה.

שכתר וחכמה יהיו פנים בפנים. כי החכמה יש לה רשימו שלמה גם מבחינת המשכה, שרשימו זו מחזיר פניה למעלה. והכתר שחסר לה רשימו דהמשכה כנ״ל, נמצא שאחוריה למעלה וזה נמצאים משתוים זה לזה, המכונה פב״פ. ויתבאר עוד לפנינו.

כ) **מטי ולא מטי, ואלו הב׳ בחי׳ נקראים התפשטות והסתלקות שבהם יושלמו הד׳ בחינות:** היינו ד׳ האותיות של שם הוי״ה, כי אלו הב׳ בחינות של התפשטות והסתלקות דהתפ״א דעקודים, שהביא לעיל אות י״ט, הם ב׳ האותיות י׳ ה׳ של הויה. ואלו ב׳ בחינות של התפשטות והסתלקות שבהתפ״ב דעקודים הנקראים מטי ולא מטי, הם ב׳ אותיות ו׳ ה׳ של הויה. כמ״ש הרב לפנינו. **מטי האור תוך כלי דכתר** וכו׳: יתבאר לקמן.

כא) **לסבת היותן בכלי אחד אין כח בכלי** הזה לסבול האור: כי עד העולם הנקודים, לא יש בכל הע״ס יותר מן כלי אחד, ואע״פ,

ממנו. ואח"כ מטי האור, בכלי של חכמה וחזר אח"כ להסתלק. וכן עשה בכל יוד כלים. וזה נקרא מטי ולא מטי, הנזכר בזוהר תמיד. ולעולם יש בטבע האור ההוא לבא ולהאיר ואח"כ מסתלק, כמו שיש בטבע שלהבת נר שהוא מתנועעת. וכן, נשאר תמיד האור ההוא להיות מול"מ בכלים האלו הנקרא עקודים. כי לסבת היותן בכלי א', אין כח בכלי הזה, לסבול האור אם לא בהיותו מטי ולא מטי. והרי ביארנו בזה ד' בחינות שהם התפשטות הראשון והסתלקותו, והתפשטות הב' והסתלקותו. וגם ביארנו שזה התפשטות והסתלקות הב' נקרא מטי ולא מטי. ולכן נקרא הכלי ההוא עקודים, לפי שהוא כלי א' והוא מקשר ועוקד יוד אורות בתוכו.

כב) ובזה ג"כ נתבאר איך הכלי נקרא כלי א' לבדו, והאורות נקראו יוד, לפי שכשנסתלק האור, הכל נקרא כלי א' לבד ולא יוד כלים, משא"כ באורות שבתוכם, שכאשר יחזרו להתפשט התפשטות האמיתי, שהוא התפשטות הב' הנה אינו מתפשט בפעם א' תוך הכלי כמו שנסתלק, אלא נכנס ויוצא יוד יציאות ויוד הכנסות: נכנס ויוצא יוד פעמים, א' בכתר וא' בחכמה וכן בכולם. ולסבה זו נקראו יוד אורות. אבל הכלי בבת אחת נעשה, ע"י הסתלקות א' שנסתלק בפעם אחת, ולכן יקרא כלי א'.

אור פנימי

שאנו מכנים כאן בשם כלים בשאר הספירות אין זה אלא, בדרך שאלה, כדי לשכך האזן, כמ"ש הרב לעיל ח"ד פ"א עש"ה.

והיא הסבה של הזדככות והסתלקות האורות דהתפ"א דעקודים וכן המטי ולא מטי דהתפ"ב דעקודים, כמ"ש הרב לעיל ח"ד פ"א אות ג', שבהיות יוד אורות פנימים ויוד אורות מקיפים מקושרים ומחוברים בכלי א', וכו' הם מכים זה בזה, ומבטשים זה בזה, וכו' ע"ש. שבסבה זו נזדכך העביות שבהמסך ונסתלקו האורות. ועד"ז כל אלו יוד יציאות ויוד הכנסות שהיו כאן בהתפ"ב, הם ג"כ מאותה הסבה, שהאו"מ ואו"פ המקושרים יחד בשורש בהמלכות של ראש מכים זה בזה בצאתם משם להגוף, משום שהמסך מונע את האו"מ להתפשט למקומו בהגוף, דהיינו מטבור ולמטה, וע"כ הוא מזכך להמסך, ואין המסך יכול לסבול ולהגביל את האו"פ בתוך הכלים, והאורות מסתלקים וחוזרים כמ"ש לפנינו. ועיין באו"פ ח"ד פרק א' סעיף ז'.

כב) **יוד אורות, אבל הכלי, בבת אחת נעשה**: כי בערך הכלי נחשבים כל אלו הסתלקיות להסתלקות אחת. מפני שעוד אין כאן אלא, כלי אחד שהוא כלי מלכות בלבד, ואין שום בחי' הכר של כלי בט' ספירות ראשונות, וכל אלו היציאות והכנסות שנעשה בה, נבחן כמו כלי אחד ארוך אשר החלקים שלו אינם שוים, כדברי הרב לעיל אות י"ט ותדע שכל אלו הם הכנות לתיקון עשר כלים בע"ס. והדברים הולכים בהדרגה, שבהתפ"א דא"ק, עדיין לא נעשה הכר ע"י ההסתלקות אפילו בהבחן האורות ולא ניכר שהם יוד אורות, ובהתפ"ב נעשה הכר בהע"ס שהם יוד אורות, ובהתפשטות הע"ס בעולם נקודים נעשה הכר עשרה כלים בהג"ר, ולא בהז' ספירות התחתונות, ובעולם האצילות נגמר הדבר, ונעשו עשרה כלים גמורים, בכל הע"ס. כמ"ש במקומו.

כג) והנה ד׳ בחינות אלו הם מציאות ד׳ אותיות הוי״ה, כי י״ו הם ב׳ בחינות התפשטות, וה׳ הם ב׳ בחינות הסתלקות. וכבר ידעת כי שם הוי״ה אינו מתחיל אלא מחכמה ולמטה. והטעם לפי שד׳ בחינות אלו לא שייכים אלא מחכמה ולמטה, אבל בכתר לא יש בו רק ב׳ בחינות בלבד, וכנגדן נקרא י״ה יהו״ה. וז״ס, כי ביה הויה צור עולמים, לפי שבהם התחיל לצייר ולברא את העולם מתחלה, שה״ס עקודים, אשר הם סוד י״ה הויה, כי י״ה בכתר, הויה בשאר פרצופים כולם.

כד) והטעם, כי הנה למטה בט״ס יש בהם ד׳ חסרונות האור, אשר זה עצמו יגרום כינוי השם באור העליון, לשיוכל לקרות בשם הויה, לד׳ חסרונות אלו. ואלו הם, הא׳ הוא התפשטות האור פעם א׳, כי אז התחיל האור להתפשט בכתר, ראשון מכולם, ואז כל הט׳ שלמטה ממנו היו חסרים מאותו אור, באופן זה כי בעת שנתהווה האור במציאות הכתר עדיין כל השאר היו חסרים, והרי זה חסרון א׳ בהתפשטות הא׳ בט׳ כלים, ואין חסרון זה נוהג בכתר.

אור פנימי

כג) י׳ ו׳ הם ב׳ בחינות התפשטות, ה׳ ה׳ הם ב׳ בחינות הסתלקות: כי התפשטות הא׳ הוא סוד יוד, והתפשטות הב׳ ה״ס ו׳. והסתלקות הא׳ ה״ס ה׳ ראשונה, והסתלקות הב׳ ה״ס ה׳ אחרונה. כמ״ש לפנינו.

הויה אינו מתחיל אלא מחכמה ולמטה. כנודע, שהיוד ה״ס חכמה. ו׳ ה״ס ז״א. וה׳ ראשונה, ה״ס בינה. וה׳ אחרונה ה״ס מלכות. אבל הכתר, אינו מרומז בד׳ האותיות, זולת בקוצו של יוד. והוא מטעם שמבאר כאן הרב לקמן.

כד) ד׳ חסרונות האור, אשר זה עצמו יגרום כינוי השם באור העליון, לשיוכל לקרות בשם הויה: פירוש, כי סוד האותיות הם כלים שנאצלו ונעשו ע״י הניצוצין שנפלו מהאו״ח של ד׳ הקומות שיצאו בעת הסתלקות האור של התפשטות הא׳, ובאו לתוך הכלים הריקנים אחר הסתלקות האור מהם. כמו שנתבאר, בדברי הרב לעיל ח״ד פ״ג אות י״ב (ועיין באו״פ שם סעיף ק) וכל „שם״ פירושו השגה כי מה שלא נשיג לא נדעהו בשם. ונודע שאין השגה באור בלי כלי, גם נתבאר בדברי הרב לעיל (חלק ד׳ פרק א׳ אות ט׳) „כי סבת, התפשטות האור והסתלקותו אחר כך, גרם להעשות מציאות כלי״. הרי, שהחסרונות של האור גורם מציאות התהוות הכלים והשמות הקדושים. וזה אמרו „בט״ס יש בהם ד׳ חסרונות האור, אשר זה עצמו יגרום כינוי השם באור העליון שיוכל לקרות בשם הויה״. דהיינו שיהיה אפשרות להשיגו בשם הזה. והבן זה.

התפשטות האור פעם א׳ וכו׳ והרי זה חסרון א׳ בהתפשטות הא׳ בט׳ כלים. כלומר, בשעה שהתחיל האור להתפשט בכתר, היה התפשטות בבחינת אור ישר רחמים, ואז, כל הט׳ שלמטה ממנו, היו חסרים מאותו אור השלם, ואע״פ, שיצאו אח״כ בשעת הסתלקות, בד׳ מדרגות שעשה המסך בדרך זיכוכו כנודע, אמנם הם נבחנים לאו״ח ודין וע״כ, נקראים בשם נקודות, וע״כ יש כאן חסרון, בט׳ תחתונות דהתפ״א. אבל אין כאן שום חסרון בכתר, ולכן אין הכתר מרומז בהאותיות דשם הויה להיותם בסוד חסרון האור כנ״ל. אלא

כה) גם בהתפשטות הב' יהיה חסרון זה פ"ב בט"ס, ולא בכתר, הרי שיש ב' חסרונות בט"ס ולא בכתר. כי כאשר לא נאצל שום אור לא יקרא זה חסרון, אך אחר שהתחיל כבר זה האור להתפשט, ונתפשט בכתר תחלה, אז ט"ס יקראו חסרי האור ההוא, לפי שקדם אור הכתר אליהם. אך הב' חסרונות אחרים הם נוהגים בין בכתר בין בט"ס, והוא ב' בחינות הסתלקות, כי זה נקרא חסרון אמיתי, בין אל הט"ס ובין אל הכתר עצמו,

אור פנימי

התפשטות הט"ס שלמטה מכתר, שהם ד' הקומות חו"ב זו"ן, שיצאו, בסוד או"ח ודין, ה"ס ה' דהויה. והסתלקות דכל התפ"א זה בכללו, ה"ס ה' דהויה. והם הנק' י"ה דכתר. כי כל התפ"א נקרא כתר.

כה) בהתפשטות ב' יהיה חסרון הזה פעם ב' בט"ס ולא בכתר: כי גם בהתפשטות ב' רק הכתר יצא בבחי' טעמים, כנ"ל, אבל שאר הט' ספירות יצאו בשעת ההזדככות, בסוד נקודות, ונגלה בהם אותו החסרון, פעם ב'. וע"כ, הכתר דהתפ"ב, אינו מרומז בד' אותיות הוי"ה, אפילו בהתפ"ב, כי אין בו חסרון, אלא רק מחכמה ולמטה, שהם ד' הקומות חו"ב זו"ן היוצאים מחמת הזדככות המסך, כמ"ש לקמן, שנקראו נקודות, כנ"ל הם מרומזים בהו' של הוי"ה, והסתלקות הכללי דהתפ"ב הזה ה"ס ה' אחרונה דהוי"ה. ועל ההתפשטות וההסתלקות דהתפ"ב הזה, אומר הרב לעיל אות כ"ג, הויה בשאר הפרצופין כולם. כי ב' החסרונות דהתפ"א ישנם ג"כ בהתפ"ב הזה, כמ"ש לפנינו.

ט' ספירות יקראו חסרי האור ההוא לפי שקדם אור הכתר אליהם. כלומר, שענין החסרון שבהם, הוא רק בערך אור הכתר שקדם אליהם במעלתו, כנ"ל, שבערכו הם נחשבים לאו"ח ודין אמנם בערך עצמם הם רחמים, לפי שגם הם נמשכים מן המאציל ממעלה למטה, כמ"ש הרב לעיל (חלק ד' פ"ב אות א') ע"ש ונודע, שכל הנמשך ממעלה למטה הוא רחמים, אלא בערך אור הכתר נחשבים לדין, לפי שכל יציאתם הוא מכח הסתלקות האור שלו (עיין בדברי הרב ח"ד פרק ו' ובאו"פ סעיף ט' עש"ה). אמנם ב' בחינות של הסתלקות הכללי, דהיינו דהתפ"א ושל התפ"ב, המרומזים בב' האותיות ה' ה' של שם הויה הם חסרון אמתי ובחי' דין, בערכם עצמם גם כן. כדברי הרב שלפנינו.

המתבאר מכל הנ"ל הוא, כי הי' שבהוי"ה ה"ס אור הנקודות דהתפ"א, דהיינו, הט"ס שמחכמה ולמטה, שיצאו שם בעת הסתלקות אור הטעמים, כנ"ל. וה' ראשונה שבשם הויה, ה"ס הסתלקות הכללי של התפ"א הזה. והו' שבשם הויה, ה"ס אור הנקודות דהתפ"ב, שהם הט"ס שמחכמה ולמטה, שיצאו בעת של הסתלקות דאור הטעמים דהתפ"ב הזה. וה' אחרונה שבשם הוי"ה, הוא סוד הסתלקות הכללי של התפ"ב הזה. באופן שב' התפשטיות דאור הנקודות הם סוד י' ו' שבשם הויה. וב' הסתלקויות ה"ס ה' ה' שבשם הויה.

וזה אמרו, לעיל באות כ"ג י"ה. בכתר, והוי"ה, בשאר הפרצופים כולם ע"ש. דהיינו כמבואר, כי התפשטות הט"ס שמחכמה ולמטה, שיצאו בשעת הסתלקות אור הכתר, דהתפ"א, והסתלקות האור דהתפ"א בכללו, ה"ס י"ה דכתר: כי התפשטות הא' כולו נקרא בשם כתר הנודע כי הוא פרצוף הכתר דא"ק. ואלו ב' חסרונות של האור, דהיינו, בחי' הסתלקות שבערך הכתר ולא בערך עצמם, ובחינת הסתלקות אמיתי, גם בערך עצמם, מקובלים בהכרח גם בתוך התפ"ב, כי כל הכחות המתגלים בעליון מתחייבים להמצא

כו) ונבאר ענין זה מ״ש, כי בחינות אלו נקראו, כי ביה ה׳ צור עולמים. והענין, כי זה סוד הפסוק, סולו לרוכב בערבות ביה שמו, ויש לדקדק בהפסוק, דהיה לו לומר י״ה שמו, מהו בי״ה שמו, אך הענין הוא, כי כל השם כלול בי״ה, וזהו בי״ה שמו, כי י״ה במילואו הוא יו״ד ה״א גימטריא כ״ו, שהוא הויה. הרי, כי בי״ה הוא שם הויה ממש. ושם י״ה בכתר, לרמז, איך ממנו יצא שם הוי״ה, ובו כלולין כל ד׳ אותיות הוי״ה.

* כז) ודע כי כל הכלים האלו לא נתעבו ונתהוו כלים, אלא, אחר

אור פנימי

בהכרת, גם בהתחתון ממנו, ולפיכך אותם י״ה דהתפ״א ישנם ג״כ בהתפ״ב, ונוסף עליהם גם אותם ב׳ חסרונות של האור מבחינת עצמו, שהם, בחינת הסתלקות שבערך הכתר של התפ״ב, ולא בערך עצמם של הט״ת, ובחינת הסתלקות אמיתי הכללי של התפ״ב, שה״ס ו״ה, כנ״ל. הרי שיש כאן בהתפ״ב, כל הד׳ האותיות של שם הויה. וזה אמרו הוי״ה בשאר פרצופין כולם. דהיינו בהפרצופין דהתפ״ב.

כו) בי״ה שמו כו׳ לרמז איך ממנו יצא שם הוי״ה: כי זה כוונת הכתוב סולו לרוכב בערבות. ערבות, רומז על סוד העירוב דמדת הרחמים בדין. שהתחלתו נעשה בהפרצופין דהתפ״ב, ואומר, ביה שמו, כי ביה שה״ס כתר שם עדיין לא היה העירוב, ועכ״ז נמשך ממנו הוי״ה דהתפ״ב ושאר כל הפרצופין עד עולם האצילות, ששם נגמר העירוב, ויצאו עשרה כלים. שזהו כל הסבה ליתן שכר טוב לצדיקים כמ״ש לעיל (ח״ד פ״א סעיף ד׳ באו״פ) עש״ה. וזה שיעור הכתוב סולו לרוכב בערבות, שעירב ושיתף מדה״ר בדין, שזה יצא מסוד י״ה שמו, שבכתר, שהוא סוד התפשטות והסתלקות, כנ״ל, ובזה ועלזו לפניו, כי בזה הוכן כל השכר הטוב וגנוז לצדיקים. כמבואר.

כז) שיתרחק האור ממנו ג׳ מדרגות: כי אין הכלי נעשה אלא ע״י הסתלקות האור ממנה לגמרי, הן או״פ והן או״מ. ונודע כי עד ב׳ מדרגות מקבל הכלי עדיין או״מ, וע״כ אינו נעשה כלי עד שיתרחק ממנו האור ג׳ מדרגות. כי למשל הכלי דז״א, בעת שאור ז״א מסתלק מהכלי ועולה לבינה אין זה נחשב עוד לריחוק מדרגה, כי מקבל עוד יחידה דאו״פ, אלא רק בעת שמתרחק ועולה לחכמה, מתרחק מהכלי מדרגה אחת, ומקבל או״מ הא׳, ואח״כ כשמתרחק ב׳ מדרגות ועולה לכתר, הרי מקבל עוד האו״מ הב׳. והנה הכלי עוד לא נחשך לגמרי, עד שמסתלק גם מהכתר אל המאציל, אשר אז אין הכלי משיג שום אור והוא נגמר.

וכן הכלי מלכות, כשמתרחק ממנה האור מדרגה אחת, דהיינו כשעולה אור המלכות לז״א, הנה עדיין מקבלת או״מ הא׳ וכשמתרחק ב׳ מדרגות, דהיינו בעת שעולה לבינה, הנה עדיין מקבלת או״מ הב׳, אלא בשעה שאור המלכות עולה לחכמה. שהיא מדרגה הג׳, כבר אין מקבלת עוד שום הארה. ואז נחשך הכלי מלכות ונגמר.

וע״כ מבינה ולמעלה לא נגמרו הכלים. כי אפילו בעלות אור הבינה להכתר, הרי הבינה מקבלת עוד היחידה דאו״פ, שאין זה נבחן כלל לריחוק מדרגה. ומכ״ש הכתר והחכמה. וע׳ כל זה בדברי הרב לעיל (ח״ד פ״ו אות טו) ובכל ההמשך שם.

ומלבד הנ״ל, יש עוד תנאי לגמר כלי,

• שער הקדמות סוף דרוש ב׳ בעולם עקודים.

הסתלקות אור המלכות, אשר אז הופך פניו מן הכלי, לפי שאע"פ שאור העליון של כלי הכתר נסתלק מתוכו ועלה אל המאציל, כיון שעלה במקומו אור החכמה, אין כלי הכתר מתעבה ונתגשם, וכן על ד"ז בכל שאר האורות, ונמצא כי כיון שנתבאר למעלה בדרוש הקודם לזה, כי אור הכתר של עקודים מסתלק ראשון לכולם ואור המלכות מסתלק אחרון מכולם, נמצא כי אין מתחיל להיות נעשה בחי' כלי, אלא מלמטה למעלה, וכלי המלכות קידם להעשות תחלת כולם, לפי, שכיון שאור המלכות מסתלק באחרונה, הנה בהיותה מסתלקת מתוך הכלי שלה עצמה, אין הכלי מתעבה עד שיגמר הסתלקותה לגמרי מכל הכלי שלה, ואז התשעה כלים עליונים עדיין יש בהם אור, אע"פ שאין לשום אחד מהם בחינת חלק האור המגיע לחלקו ממש, ולכן אינם מתעבים ונגשמים, אבל כלי המלכות, שנתרוקנה מן האור שלה לגמרי, וגם אין אור אחר למטה ממנה שיעלה בתוכה, לכן היא מתעבת ונעשת כלי, אבל אינה מתעבת לגמרי, עד שיתרחק האור ממנה לגמרי, ג' מדרגות וכו'. וטעם הדבר יובן עם הנזכר, כי כל פחות משלשה כלבוד דמי, ולכן אחר שנתרחק האור ג' מדרגות שלימות, אז נחשך הכלי לגמרי ונגמרה עשיתו.

כח) ונמצא כי אחר הסתלקות אור המלכות ונתעלה בשורשה שהוא תוך פה דא"ק אז נגמר מלאכת שבעה כלים התחתונים, שהם מחסד ועד המלכות, ונמצא כי גמר מלאכתם היה על ידי הסתלקות האורות, ובעת הסתלקותם נעשו כלים שלהם, אבל ג' כלים עליונים של כתר חכמה בינה לא נגמרה מלאכתם, לפי שעדיין לא נתרחקו ג' מדרגות גמורות מן אור המלכות שעלתה במאציל, כנ"ל. אמנם, גמר מלאכתם היה אח"כ, בעת שחזרו האורות לירד ירידה שניה לתוך הכלים הנ"ל כמ"ש בע"ה.

כט) עוד נוסיף ביאור בענין עשית אלו הכלים, הנה נתבאר בדרוש

אור פנימי

שהוא השלמת חצי דופן החיצון בהכלי הנ"ל בדברי הרב (ח"ד פ"ד אות ג') שכל עוד שאין חצי דופן החיצון בכלי השייך לקבלת מקיפים, אין הכלי נשלמת. והנה הכלים דג"ר לא השיגו בעת עליתם למאציל שום אורות מקיפים כמ"ש שם, בדברי הרב, ונמצאים הכלים דג"ר שהמה חסרים מחצי דופן החיצון של הכלים שלהם, וע"כ לא נגמרו אלא אח"כ בהתפשטות הב'. כדברי הרב כאן.

כח) גמר מלאכתם היה, אח"כ, בעת שחזרו האורות לירד ירידה שניה: כי אז נגמר חיצוניות הכלי שלהם, וגם האורות נתקטנו שם בקביעות, כי בא רק אור החכמה לכלי דכתר, ואור בינה לכלי דחכמה, וכו', ובזה נגמרו בחי' הכלים שלהם.

כט) אורות שיצאו מאח"פ דא"ק, הם בחינות נר"ן: כבר נתבאר זה בדברי הרב לעיל (ח"ד פ"ו אות ו') ובההמשך שם וע"ש באו"ס.

הקודם, כי שלשה מיני אורות, שיצאו מאח״פ דא״ק, הם בחינת נר״ן, והם מתלבשים זה בזה כנ״ל, ואמנם אור היוצא מן העינים דא״ק, נקרא נשמה לנשמה הנקראת חיה, ומקומה שם למעלה בעין, אבל היא מתפשטת למטה, כמו שנבאר. והוא כי במקומה עומד בבחינת אור מקיף אליהם, וממנה מתפשטת למטה, אור מועט דק מאד, הנקרא ראיה. ואינה הבל גמור, כמו ההבלים היוצאים מן האח״פ, שהם הבלים גמורים מוחשים ומורגשים, ולהיותו אור דק מאד וחלש, לכן ממנו נעשו בחינת הכלים של העקודים היוצאים מן הפה, ולא נעשו אורות, לפי שהוא אור חלש כנ״ל. אבל אור האח״פ, אלו לא היו בחינת הבל ממש ומורגש, אפילו בחינת כלים, לא היו יכולים להעשות, להיותם, אורות יותר תחתונים מאור העינים, ולכן יצאו בבחינת הבל ממשי ומורגש, ולכן נעשו בחינות אורות הנקראים נר״ן כנזכר.

ל) ונחזור לענין ראית העינים, ונאמר כי הנה עשיית כלים היה ע״י הסתכלות ראיתה והבטתה באור העקודים הנקראים נפש הנזכר, וזהו סוד הפסוק, וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל וגו׳, כי הנה הרוח והנשמה, שהם אורות האזן והחוטם נקראים אור גמור, והנפש שהם עקודים היוצאים מן הפה הם נרמזים במלת ״את״ יתירה, במה שאמר הכתוב, את האור,

אור פנימי

אור היוצא מהעינים וכו׳ ומקומה שם למעלה בעין וכו׳ בבחי׳ אור״מ. היינו, בחינת או״מ דיחידה לז״א, אבל לנוקבא, אינו מגיע כלל אפילו מבחינת או״מ. כדברי הרב (ח״ד פ״ו אות י״ז) וע״ש באו״פ.

אור מועט דק מאד הנקרא ראיה, ואינה הבל גמור, כמו ההבלים היוצאים מאח״פ, שהם הבלים גמורים : האו״ח המתפשט ממעלה למטה עם או״י שבתוכו לע״ס שנקרא גוף, מכונה בשם ״הבל״ להיותו יוצא, מזווג דהכאה בעביות שבהמסך. ואם העביות מרובה, נמצא או״ח יותר גדול והקומה יותר גדילה כנודע. ולפיכך, עד בחי״ב נבחן, אשר העביות שהמסך מספיק להעלות או״ח להמשיך האור ממטה למעלה, בשיעור מספיק, שיתפשט אח״כ גם ממעלה למטה לבחינת גוף, והאו״ח מכונה משום זה הבל גמור. אבל העביות מבחי״א שנקרא עינים, הנה העביות דבחינה ההיא דק וחלש מאד, ואינו הבל גמור שיוכל להתפשט ג״כ ממעלה למטה, וע״כ אין מגיע ממנו אור לתוך הגוף.

וזה אמרו, ולהיותו אור דק וחלש לכן, ממנו נעשו בחינת הכלים של העקודים, ולא נעשו אורות. כלומר שאנו מבחינים באור העינים רק בחי׳ האו״י שבו, שהוא, בחינת עצמות אור העושה זווג דהכאה בהאורות דאח״פ ומוציא הכלים בשבילם, כמו שמבאר לפנינו. אבל בו עצמו אין הזווג מספיק להוציא קומת אור להגוף, כמו האח״פ, אלא רק בבחינת אור חלש.

ל) הסתכלות ראיתה והבטתה באור עקודים הנקראים נפש: הפה דראש נקרא נפש כמ״ש לפנינו. והתפשטות האור מכונה בשם הסתכלות והבטה. ולפיכך התפשטית אור העליון אל המסך שבכלי מלכות לזווג דהכאה,

ואמר כי בהיותו אלקים שהוא המאציל רואה ומביט בנפש הנקרא את, אז ויבדל וכו', שהם בחינת עשית הכלים, אשר הם המבדילים ומגבילים נותנים קצבה ושעור באורות, ומבדילים חלקיהם זה מזה כנודע.

לא) והנה בראיה זו, יש אור ישר ואור חוזר. ובהסתכלות ראיה זו, בבחינת אור ישר, באור הנפש, היה יכולת מספיק לעשות הכלים של ג' ראשונות, אבל השבעה כלים תחתונים לא נגמרו, אלא עד שנמשך הסתכלות אור ישר למטה עד כלי המלכות העשירית, ואח"כ חזרו שני האורות שהם אור ראית העין ואור הנפש שיצא מן הפה, ושניהם חזרו להסתלק למעלה, מלמטה למעלה, ואז בעת הסתלקותם ממטה למעלה, נעשו שבעה הכלים התחתונים בסוד האו"ח, אבל שלשה כלים הראשונים נעשו באור ישר, מלמעלה למטה, ע"י הסתכלות או"י דעינים באור הנפש כנזכר וכו'.

אור פנימי

מכונה בשם הסתכלות והבטה בהנפש, דהיינו במסך שבמלכות כמ"ש לפנינו.

המאציל רואה ומביט בנפש הנקרא את. כמ"ש בדיבור הסמוך, שהמסך שבכלי מלכות מכונה נפש ומכונה את. כמ"ש הרב באר היטב, לעיל (ח"ג פ"ג אות ג' עש"ה).

לא) **בראיה זו, יש אור ישר ואו"ח:** כי התפשטות אור העליון להפרצוף מכונה בשם ראיה. ואותו חלק האור המקובל בהפרצוף נקרא בשם אור ישר דהיינו עד כלי המלכות. ואותו חלק האור, שאינו מקובל בהפרצוף, מחמת המסך שמחזירו לאחוריו, דהיינו אותו החלק, שהיה ראוי להתלבש בהמלכות, הוא מכונה בשם אור חוזר. וזה אמרו, בראיה זו יש או"י ואו"ח.

ובהסתכלות ראיה זו בבחינת או"י באור הנפש: היינו במלכות שנקרא נפש. ואור הנפש, היינו האור חוזר שהיא מעלה ממנה למעלה ומלביש את האור העליון, בבחינת ע"ס של ראש. וזה אמרו, היה יכולת מספיק לעשות הכלים של הג"ר. כלומר, הכלים של הע"ס דראש שהם ממטה למעלה, שהם נבחנים לשרשי כלים, כנודע.

השבעה כלים התחתונים לא נגמרו וכו' עד כלי מלכות העשירית. שנקראת מלכות דמלכות, או נפש דנפש. כי המלכות של ראש הנ"ל, שנקרא נפש או „את" היא נתפשטה בעצמה, לע"ס מינה ובה עד למלכות שלה עצמה, דהיינו מלכות דמלכות. וע"ס אלו מכונה גוף או ז"ס תחתונות. ואצל א"ק נקראים עקודים, המתפשטים מפה דא"ק עד הטבור שלו. כי המלכות של ראש נקרא פה, והמלכות דמלכות נקרא טבור.

אור ראית העין, ואור הנפש שיצא מן הפה. היינו האור ישר ואו"ח, כי אור הראיה הוא או"י, ואור הנפש, הוא או"ח העולה מהמלכות, כנ"ל.

ושניהם חזרו להסתלק למעלה, ממטה למעלה וכו' נעשו שבעה הכלים התחתונים בסוד האו"ח. והיינו ע"י הזדככות המסך, כמ"ש באורך לעיל בחלק ד'. שבהזדככות המסך מבחי"ד לבחי"ג, נפסק הזווג מבחי"ד, והאו"ח עם או"י דקומת כתר שבתוכו, מסתלקים ועולים למעלה, ונעשה הזווג בבחי"ג שהוא בחינת ז"א דאו"י, שהאו"ח של הזווג הזה מקשר ומלביש רק קומת חכמה. ובא אור החכמה בכלי דכתר, ואור הבינה

לב) ונבאר עתה זו החזרה השניה של האורות איך היתה, דע, כי אין חזרתם עתה פעם שנית כמו ירידתם בפעם ראשונה, כי אז ירדו כולם למקומם כל היוד אורות, אבל בחזרת ירידה זו השנית, אלו ירדו כולם למקומם, היו כל הכלים אשר נעשו כבר ע״י הסתלקותם, חוזרים להתבטל כבראשונה, כי לא יכלו לסבול האורות שלהם, כמו שאירע להם אז, ולכן הוצרך, שהאור העליון שבכלם, שהוא הכתר, שהוא גדול ושקול ככל הט׳ אורות יחד כלם, שישאר למעלה תמיד דבוק בשרשו, המאציל אותו, והוא תוך הפה של א״ק.

לג) ולא חזרו לצאת משם ולירד להתפשט למטה רק ט׳ אורות התחתונים בלבד, ונתפשטו באופן זה: אור החכמה נכנס בכלי של הכתר, ואור של הבינה נכנס בכלי של החכמה וכו׳, עד שנמצא, כי אור המלכות נכנס בכלי היסוד, והנה עתה, יש שני שינוים, מאשר היה בראשונה, כי עתה אור הגדול יותר מכל הט׳ ביחד, שהוא הכתר, נשאר למעלה בשרשו, ועוד, כי הנה כלי הכתר, אע״פ שאין בו כח לסבול האור הגדול שלו עצמו, הנה יוכל לסבול אור החכמה שהוא קטן מאד מן הכתר, ועד״ז, בכל שאר הספירות. ולשתי סבות הנ״ל, יש יכולת וכח עתה באלו הכלים לסבול האור שלהם, ולא יחזרו להתבטל כבראשונה.

אור פנימי

בכלי דחכמה, ואור הז״א בכלי דבינה, ואור המלכות בכלי ז״א וכלי המלכות נשאר בלי אור. ואז נחשך ונתעבה כלי המלכות ונעשה אז לכלי, כנ״ל בדברי הרב אות כ״ז ע״ש. וכן אח״ז שנזדכך המסך דבחי״ג לבחי׳ ב׳ שהיא בינה דאו״י, ונסתלק האו״ח והאו״י דקומת חכמה, ונמשך קומת הבינה, שאז אור הבינה מתלבש בכלי דכתר, ואור הז״א בכלי דחכמה, ואור המלכות בכלי דבינה, ונשאר גם כלי דז״א בלי אור. הנה אז נחשך ונתעבה כלי דז״א, ונעשה ע״ז לכלי, כנ״ל, בדברי הרב. וכשנזדכך מבחי״ב לבחי׳ א׳, שהוא הכמה דאו״י, ונסתלק קומת בינה ונמשך קימת ז״א, ובא אור ז״א בכלי דכתר, ונשאר גם כלי הבינה בלי אור. הנה אז, נחשך ונתעבה גם כלי דבינה. וכו׳ על דרך זה. הרי שהכלים דגוף, אינם נעשים, אלא ע״י הסתלקות אור הישר ואור החוזר למעלה, כי אז הם נחשכים ומתעבים ונעשים לכלים.

אמנם רק ב׳ הכלים של הז״א ושל המלכות, נגמרו לגמרי על ידי הסתלקות זו, הן חצים הפנימי לאו״פ, והן חצים החיצון לאו״מ. (כנ״ל דף שי״א באו״פ ד״ה שיתרחק עש״ה). אמנם ג׳ הכלים: כתר, חכמה, בינה, לא נגמרו עוד כאן בהסתלקות זו. משום שהמה חסרים עוד את חצאי דופן הכלים, החיצונים, כי לא היו להם שום עליות להשגת כלים ואורות מקיפים כנ״ל. וע״כ המה לא נגמרו זולת אחר כך בהתפ״ב, כמ״ש לפנינו.

אבל ג׳ כלים הראשונים נעשו באור ישר מלמעלה למטה, ע״י הפתכלות האור ישר דעינים באור הנפש. כלומר הכלים דג״ר שהם דע״ס דראש הם נעשו ע״י התפשטות האור ישר ממעלה למטה לזווג דהכאה בהמלכות, שהמלכות העלתה או״ח ממטה למעלה

לד) ואע״פ שאנו עתידים לבאר לקמן, כי כל הט׳ אורות התחתונים, נכנסים יחד תוך כלי הכתר, ואח״כ נשאר בתוכו אור החכמה לבדו, ואח״כ יורדים ח׳ אורות אחרים, ונכנסים לתוך הכלי של הבינה, וכן עד״ז כולם. הנה אין דבר זה לא מעלה ולא מוריד. כי כלל גדול בידינו, כי העליון גדול מכל מה שלמטה ממנו, א״כ גם כשיכנסו ט׳ אורות יחד בכלי הכתר, כל השמנה תחתונים אינם נערכים למאומה, בערך אור החכמה, שהיא עליונה מכולם, והיא האצילה אותם. וכבר נתבאר, כי אור החכמה יוכל לסובלו הכלי של הכתר להיותו בחינה יותר עליונה, א״כ מכ״ש הוא שיסבול גם את שאר הח׳ אורות שתחתיו. ועד״ז הוא בשאר הכלים, כי כיון, שאין אור המיוחד לכלי ההוא נכנס בו, אלא אור קטן זולתו, לכן יוכלו לסבול האורות ולא יתבטלו כבראשונה.

* לה) אמנם מציאות מטי ולא מטי צריך לבאר היטב מה ענינו.

אור פנימי

והלבישה את האור ישר דעינים. כמ״ש הרב באורך בתחלת חלק הג׳. ע״ש.

לה) **מתחיל האור לבא בכתר וכל הט׳ אורות כלולים בו:** כדי להבין דברי הרב שבכאן, מחויבים לזכור היטב עם הבנה בהירה, כל דבריו שבתחלת החלק מאות א׳ עד אות ט״ו, וגם מה שביארנו שם, כי אי אפשר להכפיל כאן את כל האריכות משם. ונזכיר כאן בקיצור את ראשי הענינים.

וע׳ מתחלה בסדר עליות הספירות למאציל אחר הסתלקותן מהתפשטות הא׳ שנתבאר (בחלק ד׳ פ״ד אות ו). ותמצית כל הנ״ל הוא, כי זווג דהכאה שנעשה בפרצוף הא׳ דא״ק, היה על מסך המתוקן בכלי מלכות שהיתה בגדלות העביות, דהיינו עביות של בחינה הד׳. וע״כ העלתה המלכות ההיא את האו״ח היותר גדול, דהיינו, עד קומת כתר, שהאו״ח הזה, עלה והלביש להאור העליון ממטה למעלה, והע״ס אלו נקראים ע״ס של ראש. ומחוקם של המלכות והאו״ח הוא, שכשם שמלביש ממטה למעלה, הנה באותו השיעור חוזר ומתהפך ומרחיב את כלי מלכות ממעלה למטה, מינה ובה, עד למלכות דמלכות ההיא, ויורד ומתלבש שם עם כל שיעור קומת האו״י שמלביש בהראש. והתלבשות הזאת מכונה בשם התפשטות הא׳ דא״ק. ומכונה ג״כ הע״ס דגוף. והמלכות של ראש מכונה פה והמלכות דמלכות שהיא המלכות דגוף מכונה טבור.

ומתוך שבהמלכות של ראש, עדיין אין שום הגבלה ניכרת בפועל. וע״כ, האו״מ והאו״פ מאירים שם בשוה. אלא בעת שנתפשט האור משם, להע״ס דגוף עד הטבור, שהוא המלכות דגוף, הנה המסך דטבור הפסיק על האו״י, ולא נתנו להתפשט למטה מהטבור. כלומר, אותו האו״י, המיוחס לט״ס ראשונות שנקרא או״פ נתלבש בט״ס דגוף עד הטבור, ואותו האו״י המיוחס להמלכות לא היה יכול לכנוס ולהתלבש במקומו שהוא למטה מהטבור, מחמת המסך אשר שם, והוא נשאר מבחוץ להפרצוף בסוד אור מקיף.

ולפיכך, נעשה הכאה ובטישא, בין האו״מ והאו״פ על הגבול הזה, שנקרא מסך דטבור.

•עץ חיים שער ד׳ פרק ב׳.

ונאמר כי תחלה מתחיל האור לבא בכתר, וכל הט' אורות כלולים בו.

אור פנימי

כי האו"מ, היה רוצה גם הוא לירד ולהתלבש במקומו כמו או"פ שהרי בהראש היו מאירים שניהם בשוה כנ"ל. וע"כ, האו"מ מתגבר ומזכך את המסך מעביותו, כדי שיתעלם ממנו כח העיכוב שבו, ויוכל האו"מ להתלבש גם הוא. והבן זה היטב, כי זה סוד כל ענין הזדככות המסך, שבכל פרצוף ופרצוף. כי מחמת שבכל ראש אין דבר הגבלה על האו"מ ניכרת, ע"כ, הוא רוצה להתלבש גם בגוף וע"כ מזכך את העביות שבהמסך דהיינו בחי' עיכוב שבו, כי שיעור העביות שבהמסך הוא מדת עיכובו, והם ענין אחד בו.

ובאמת, האו"מ זיכך לכל העביות הנמצא בהמסך בבת אחת, והביאוהו אל המאציל, דהיינו, להפה של ראש, ששם אין לו שום הגבלה, כנ"ל. שפירושו, שנזדכך המסך מכל העביות דגוף, ולא נשאר בו, אלא בחינת השורש אשר בו שהוא בחינת המסך דמלכות של ראש, כי זה מכונה שעלה אל הפה. בהיות השואת הצורה, עושה הרוחנים לאחד.

אמנם כיון שיש ד' מדרגות בהעביות הנה הכרח הוא, שהמסך שהיה בו בחינת העביות דבחי"ד, ונזדכך כולו, הנה עבר דרך אותם ד' המדרגות, בזה אחר זה בהכרח. גם אור העליון אינו פוסק אפילו רגע מלהאיר, אלא, שלא נבחן בהעולמות, זולת אם יש מקבל מתאים, שיקבל לאורו יתי. ולפיכך, מבחינים שאור העליון מזדווג עם המסך, בדרך עברו בד' המדרגות, הנמצאים מבחי"ד עד הזיכוך הגמור, ומוציא על דרכו ד' קומות של אור על פי מדת עביות שהמסך עומד בו, כי כל זמן שנמצא בו עוד איזה שיעור עביות ראוי לזווג נמצא עוד אור העליון מתקשר ומתלבש בו. והבן היטב.

וכמו כן בשעה שהקומה מסתלקת, אף על פי, שהיא ודאי מסתלקת בבת אחת, מ"מ אנו מבחינים בה שעושה ד' חניות על דרכה, למשל, כשמזדכך מבחי"ד אל בחי"ג, שקומת הכתר נעלם מהפרצוף וכיון שיש ה' מדרגות: כח"ב ז"א ומלכות, בקומת כתר, מבחינים את סדר הסתלקותו, שעושה ד' חניות על דרכו. כי מתחלה נעלם הכתר שבהקומה ונשאר שם רק ט"ס התחתונות, ונמצא אז שחכמה עלתה במקום הכתר, ובינה במקום חכמה וכו' עד המלכות במקום ז"א. ואח"כ נעלם החכמה מהקומה, ואז עולה הבינה במקום הכתר וז"א במקום חכמה, והמלכות במקום בינה. ואח"כ, נעלם גם הבינה מהקומה, ועולה ז"א במקום כתר ומלכות במקום חכמה. ואח"כ נעלם גם הז"א מהקומה, ועולה מלכות במקום כתר. ולבסוף נעלם גם המלכות מהקומה, ואז נמצא שכל קומת הכתר נסתלק מהפרצוף. הרי שאפילו בקומה אחת אנו מבחינים שעושה ד' חניות באמצע הסתלקותו. אמנם צריכים להבין, שענין זווגים עם המסך, אינו נוהג בשעת ההסתלקות של קומה אחת, מפני שאין כאן חידוש צורה בעביות בשעת ההסתלקות, וטרם שבא המסך אל העביות דבחי"ג, אין להבחין שם רק הזדככות של בחינה אחת, שהזדככות ההיא דוחה ומסלק האו"ח משום שאינו ראוי אז לזווג, להיותו עוסק בזכוך שלו מהמדה ההיא.

גם נודע שהמסך דטבור דהתפ"א הנ"ל שנזדכך והגיע להפה, הנה נכלל בכל הרשימות של הע"ס דגוף חוץ מבחי"ד שלא הניחה רשימו דהשפעה שלה. ולא נשאר ממנה רק רשימו דהתלבשות כמ"ש באו"פ דף רצ"ז ד"ה שמזדכך עש"ה כל ההמשך, כי כולו נחוץ לכאן. ושם נתבאר, כי בעיקר אנו מתחשבים עם העליונה שבהם, שהיא בחי"ג הממשכת קומת חכמה, אלא משום שיש שם גם בחינת רשימו דבחי"ד דהתלבשות, הנק' בחינת זכר דכלי דכתר, שמצד אחד הוא עליון הרבה לאין שיעור על הבחי"ג, שהוא מבחינת קומת כתר, אך כיון, שאין בו מבחינת העביות של המשכה, ע"כ הוא צריך להתחבר עם

ואח"כ חזר להיות בחינת לא מטי, שחזר ויצא משם האור המגיע אל

אור פנימי

בחינת נקבה, שפירושו עם בחינת עביות של המשכה, שהוא הרשימו של בחי"ג שיש בה גם בחינת המשכה. כמו שנתבאר שם כאורך, וע"ש.

ועתה נבא לעצם ביאור דברי הרב כי אומר, „תחלה מתחיל האור לבא בכתר, וכל הט' אורות כלולים בו" ויש לעמוד כאן בשנים: הא' למה נתהפך כאן הסדר ממה שהיה בהתפ"א כי שם התחיל האור לבא בהמלכות מתחלה, וכאן התחיל להתפשט בכתר מתחילה. והב' למה בהתפשטות א' באו האורות כל אחד אל הכלי המיוחס לו וכאן באו כולם יחד אל כלי אחד של הכתר.

אמנם אם נבין מאין באו הכלים האלו לכאן יתבארו לנו ב' השאלות הנ"ל בפשטות. וצריכים לידע שאע"פ שהרב מדבר בקיצור, ואומר שנתפשטו האורות בחזרה אל הכלים הריקנים אחר שנסתלקו האורות מתוכם, שמשמע, שאין כאן מדובר רק מהפרצוף הא' שבו קרה ההסתלקות, אמנם, אינו כן אלא שיש כאן ענין של פרצוף מיוחד נבדל מפרצוף הראשון לגמרי. כי פרצוף הא' מכונה פרצוף גלגלתא דא"ק, והתפ"ב הזה, מכונה פרצוף ע"ב דא"ק, ונחשב לתולדה ובן של פרצוף הא', משום שמזווגו יצא ונולד התפ"ב הזה.

וכבר ביאר לנו הרב סדר הזווג הזה לעיל דף רצ"ז מאות ט' עד אות ט"ו, ונתבארו היטב באו"פ שם. ואין להכפיל הדברים, אלא שצריכים להבין בכלל שכל ענין הסתלקות האורות והכלים הריקנים שנשארו, האמורים בפרצוף הא', כל זה כבר שייך לפרצוף הב'. כי אין העדר ברוחני, וכל ענין שינוי צורה הנבחן ברוחנים, פירושו תוספות הצורה, ולא העדר או תמורה, ח"ו. ולפיכך כל אלו הכלים הריקנים האמורים אצל פרצוף הא' המה הם הכלים של התפ"ב הזה. ובהם באו ונתפשטו האורות בחזרה פעם שנית.

ולפיכך אחר שנעשו הזווגים על המסך הכלול מב' הרשימות הנזכרים בדברי הרב לעיל, שהם הרשימו דבחי"ד שנקרא זכר והרשימו דבחי"ג שנקרא נקבה, הנה נתפשטו ב' הקומות האלו אל תוך הכלי דכתר שנשאר ריקן מעת התפ"א, ובאותם ב' הקומות נכלל כל התפ"ב הזה בכללו. כי כמו שבהתפ"א היו כל הקומות נכללים בקומת כתר, וכל ד' הקומות חו"ב זו"ן יצאו על ידי הזדככות המסך של העביות דבחי"ד שהוא קומת כתר, כן ממש כאן אשר כל הט"ס נכללים בקומה הראשונה של זכר ונקבה שיצאו תוך הכלי דכתר. כי אח"ז נזדכך המסך דבחי"ד ובחי"ג הזה, ויצאו הזכר ונקבה לכלי של החכמה, וכו' עד"ז. ממש כמו שהיה בהסדר של התפ"א, כמ"ש לפנינו.

ובזה תבין בפשטות כי לא היה אפשר שהקומה דבחי"ג ובחי"ד, שהם קרובים למדרגת כתר, (כנ"ל רצ"ז אות ט') שיוכלו להתלבש בכלי דחכמה הקטנה מהם הרבה. וכן אין להם ענין להתלבש בהקומות חו"ב זו"ן, כי כל ספירה וספירה מע"ס ההם דזכר ונקבה דכתר, קומתם שוה, דהיינו שכל אחד מהם הוא בקירוב לקומת כתר, ואיך יכול אף אחד מהם להתלבש בשאר קומות חו"ב ז"א ומלכות, הנמוכות.

לא מטי שחזר ויצא משם האור המגיע אל הכתר. כי נזדכך המסך של בחי"ד דזכר לבחי"ג, והמסך דבחי"ג של הנקבה לבחי"ב, ונסתלקו משום זה ב' הקומות דזכר ונקבה דכתר וזה אמרו שחזר ויצא משם האור המגיע להכתר. וענין ההזדככות זה שקרה אל זכר ונקבה דכתר, הוא ג"כ, מטעם של הביטוש והכאה דאו"מ ואו"פ, כמו בהתפ"א.

הט' אורות. אחרים היו נשארים בכתר. כלומר, שנשאר בו העביות של בחי"ב הנ"ל, שהזווג היוצא על עביות זו ממשיך קומת בינה, ובינה כוללת בתוכה קומת ז"א ומלכות,

הכתר, אך הט׳ אורות אחרים היו נשארים בכתר, כי יש כח בכתר לסבלם, ואז, בעת אשר לא מטי בכתר האור אליו, אז ממשיך כתר אל החכמה

אור פנימי

שהם ח׳ אורות. גם נשאר בחי״ג של הזכר דכתר הרי, שנשארו ט׳ אורות בכלי דכתר אחר הזדככות הבחינה של עצמה.

לא מטי בכתר וכו׳ אז ממשיך כתר אל החכמה פנים בפנים את הט׳ אורות. כבר ידעת, שהכלים האלו דהתפ״ב, המה אותם הכלים הריקנים, שנשארו אחר התפ״א. גם נתבאר לעיל. בדברי הרב דף שי״א אות כ״ו סדר התהוות הכלים הללו, שמתחלה, נעשה המלכות, משום שנתרוקנה מאורה בראשונה, ואח״כ כשנתרוקן הכלי דז״א מאורו נעשה הכלי דז״א, ואח״כ כשנתרוקן הכלי דבינה נעשה הכלי דבינה, וכו׳. וטעם הדבר הוא, כי הכלים נעשו מאור העב הנשאר למטה שלא עלה ונסתלק עם האו״י. כמ״ש הרב לעיל (ח״ד פ״ב אות ז׳). וע״כ, נעשה כל כלי וכלי עם הסתלקות האור מתולה, כי אז נשאר אור העב למטה ונעשה כלי.

והנך מוצא, שנסדרו הכלים מעת התהוותם זה למעלה מזה, מתחלה מלכות ועליה ז״א, ועליו בינה, עד כלי כתר למעלה מכולם. ובזה תדע, שגם כאן בהתפ״ב, עוד בטרם שנתפשטו האורות, כבר מסודרים הכלים ועומדים ממעלה למטה, הכתר בראש כולם ולבסוף מלכות דהיינו, כמו שיצאו בהתפ״א. ולפיכך בעת שנתפשטו האורות ויצאו מהזווג דקומת כתר וחכמה הנ״ל, שכל אלו הע״ס היה קומתן שוה, בקירוב לכתר, כנ״ל מצאו להם מוכן ועומד הכלי דכתר המתאים להם.

והנה בעת שלא מטי בכתר, שפירושו שנזדכך הבחי״ד דזכר דכתר, והבחי״ג דנוקבא דכתר, שאז נסתלק קומת כתר דזכר וקומת חכמה דנוקבא. הנה נמצא בזה, שכל הע״ס הללו, דזכר ונקבה, אבדו הקומת כתר שבהם, והע״ס דזכר נתמעטו לקומת חכמה, והע״ס דהנקבה נתמעטו לקומת בינה. והנה הקומה הזו כבר אינו מיוחס כלל לכתר, אלא לכלי דחכמה, וע״כ, הכתר השפיע אותם אל הכלי דחכמה כדברי הרב.

אלא שצריכים להבין איך נמשכים האורות מהכלי דכתר, להכלי דהחכמה, הרי יש מרחק גדול מאד, בין הכלים האלו, כי הכלי דכתר, הוא בעביות דבחינה ד׳ והכלי דחכמה הוא בעביות דבחי״ג, ונודע, ששינוי הצורה הוא המפריד ומרחיק את הרוחנים, וא״כ איך נוגעים זה בזה, שיוכלו להשפיע זה לזה. ואין לטעות ולומר, שהכלי דכתר נזדכך לבחי״ג, ונעשה ע״כ שוה עם הכלי דחכמה. כי נודע, שאין שום הזדככות נוהג בכלים כל עיקר. וכל ענין הזדככות האמור, המובן הוא רק בהמסך שבהכלים, ולא בכלים עצמם.

אמנם צריכים לזכור מה שביאר הרב לעיל דף ש״ד אות ט״ו, ובאו״פ דף ש״ה ד״ה ואז הכלי הפך פניו. שנתבאר שם שבעת שהאור מסתלק מהכלי נמצא הכלי הופך פניו למטה ואחוריו למעלה, ונעשה הפנים של הכלי לאחור והאחור לפנים. עש״ה, הדבר בטעמו. והנה כאן, אחר שנסתלק האור השייך לכלי דכתר, כי נזדכך הבחי״ד דזכר ובחי״ג דנקבה, ונעשה הזווג על הבחי״ג דזכר והבחי״ב דנקבה, הנה אז הכלי דכתר הופך פניו למטה, שהוא העביות הגדול שבו שהיה כל הפנים והחשיבות שלו נעשה עתה לבחי׳ גרוע ביותר והאחור דהיינו, הצד הזך שבו נעשה לחשוב ביותר. ע״ש. ובזה תבין אשר הכלי דכתר אחר שהפך אחוריו למעלה נמצא משתוה עם הכלי דחכמה כי כל השינוי צורה שהיה בו בכלי דכתר הוא העביות הגדול שבו של בחי״ד ובחי״ג, כי זה כל מעלתו על הכלי דהחכמה, והנה עתה כבר נתבטלה ממנו כל העביות הזאת מחמת הפיכת פניו למטה, כנ״ל. וע״כ נבחן עתה בהשואת הצורה עם החכמה.

פנים בפנים, את הט' אורות, ונתנם בחכמה, ואז החכמה הפכה פניה, אחר שקבלה הט' אורות, ומאירה לבינה פנים בפנים, האירה לבדה, אבל אינה נותנת לה עדיין את הז' אורות.

אור פנימי

וזה אמרו „ואז ממשיך הכתר אל החכמה פנים בפנים את הט' אורות, כי רומז בזה אשר בסבת הסתלקות אור הכתר הפך הכלי דכתר פניו למטה, וע"כ נמצא עומד עם הכלי דחכמה, פנים בפנים, כי עתה גם הפנים דכתר הוא הבחי"ב והבחי"ג, דהיינו אותו צד הזך שהיה מקודם בחינת האחור של הכתר, והוא ממש בשוה עם הפנים דחכמה וע"כ הוא יכול להשפיע האור אל החכמה, להיותם בהשואת הצורה זה לזה. והוא הטעם דכייל לן הרב להלן כי כל נתינת אורות, הוא לעולם בבחינת פנים בפנים.

וענין הט' אורות אלו שקבלה חכמה מהכתר, כבר נתבאר לעיל, שהם שארית העביות, שנשאר מזכר דכתר אחר הזדככותו, שהיא בחי"ג, והיא בחינת רשימו דחכמה דהתפשטות הא', שהיה כלול בהזכר דכתר, (כנ"ל באו"פ דף רצ"ד ד"ה ותדע שעקרם, עש"ה). וזהו אור אחד. גם קבלה את שארית העביות דהנקבה דכתר, שהיא בחי"ב וקומת בינה, שבה כלולים ב' הקומות, דז"א ודמלכות, שהם יחד ח' אורות, ועם הבחינה ג' דזכר, הם ט' אורות.

החכמה הפכה פניה אחר שקבלה הט' אורות ומאירה לבינה. היינו הפיכת פנים של הזכר דחכמה בלבד, ולא דבחינה הנקבה דחכמה. כי הפיכת פנים, פירושו הזדככות העביות, והסתלקות האור משם, כי אז, הכלי הופך פניו למטה, כנ"ל בדברי הרב דף ש"ד אות ט"ו. וע"כ אחר שקבלה החכמה את הט' אורות שלה מהכתר, שהם זכר ונקבה דכלי דחכמה. כנ"ל בדיבור הסמוך, הנה אז נזדכך המסך דעביות דבחי"ג של הזכר לבחינת עביות של בחי"ב, ונמצא הכלי דזכר הופך פניו למטה ואחוריו למעלה, שפירושו כי מתבטל החשיבות דבחי' גדלות עביות שלו, (כנ"ל דף ש"ה באו"פ ד"ה ואז הכלי, עש"ה). ואז מושפע השארית הזה דזכר דחכמה אל הכלי דבינה. וזה אמרו החכמה הפכה פניה אחר שקבלה הט' אורות ומאירה לבינה, דהיינו בחינת הזכר של הכלי דבינה. כנ"ל.

אמנם בבחינת הזכר דכלי דכתר לא ביאר הרב לעיל שום הזדככות, אלא שכייל אותו יחד עם הנקבה דפתר בהזדככות אחת. והוא מטעם, כי הזכר דכתר אין בו מבחינת העביות של המשכה כלום, אלא רק מבחינת התלבשות כנ"ל, ובבחינת התלבשות מיחסו עצמו לבד, אין ענין הזדככות נוהג בו, כי אין בו עביות כלל, אלא שהוא נכלל ומתחבר עם העביות של הנקבה, כנ"ל (באו"פ דף רצ"ח ד"ה אמנם יש כאן). ולפיכך גם ענין הזדככותו בא יחד עם הזדככות המסך של הנקבה, וע"כ כייל אותם הרב, בהזדככות אחת.

אבל הזכר דכלי דחכמה שהוא בחינת הרשימו דאור החכמה הנשאר בהתפ"א, כבדיבור הסמוך, שיש בו גם בחינת עביות דהמשכה, וע"כ הכרח הוא שיזדכך בטרם שמזדככת הנקבה, כי מדת עביותו הוא גדולה יותר, שהרי הוא בחי"ג והנקבה הוא בחי"ב. כנ"ל.

האירה לבדה אבל אינה נותנת לה עדיין את הז' אורות. כלומר, שנותן רק אור אחד של הזכר דכלי דבינה, כי שעתו הגיע עתה להזדכך, ונותן שארית שלו אל הבינה. אבל הנקבה עוד לא הגיע שעתה להזדכך, וע"כ אינה נותנת עדיין את הז' אורות המיוחסים לנקבה דבינה. כמו שנתבאר בדבור הסמוך.

לו) אחר כך חזר אור הכתר להיות מטי בכתר, ואז אור החכמה חזר להתעלם בכתר, מחמת החשק שיש לה להתחבר עם הכתר, ואז כלי חכמה הפך פניו אל הכתר ונתן לו את האור שלו. אך אור הבינה שהיה בחכמה, אינה עולה עמו בכתר, מחמת חשק הבנים, שהיא אמם. וכבר ביארנו, כי אין מציאות חזרת פנים ואחור רק בבחינת כלים, אבל באורות עצמם, לא יצדק בהם פנים ואחור רק התפשטות והסתלקות.

לז) ואמנם אחרי הפכו כלי של חכמה פניו נגד הכתר ועלה שם האור שלו, הנה אחר כך חזר והפך פניו למטה נגד הבינה, ונתן לה את הז׳ אורות ודע כי כל נתינת אורות הוא לעולם בבחינת פנים בפנים.

אור פנימי

לו) **מטי בכתר, ואז, אור החכמה חזר להתעלם בכתר**: פירוש, כי בעת אשר החכמה נזדככה ואור דזכר ונקבה שלה נסתלקו ועלו להכתר, אז חזרה הנוקבא דכתר להתעבות בעביות שלה דבחי״ג, ושוב נעשה זווג עליון על האור דבחי״ג, וחזר ונמשך אור קומת חכמה אל הכלי דכתר, ונמצא האור מטי שוב בהכתר.

וטעם הדבר, הוא, משום הזכר של החכמה שעלה להכלי דכתר, שהוא בחינת רשימו שנשאר מהתפשטות א׳ מהעביות דבחי״ג שהיה שם, ע״כ, כיון שעלה ונכלל בנקבה דכתר, שהיתה ג״כ בחי׳ עביות דבחי״ג בטרם שנזדככה, הנה עתה מחמת עלייתו דזכר דחכמה חזרה בה עביותה הקודמת, וחזר עליה הזווג העליון.

חכמה הפך פניו אל הכתר ונתן לו את האור שלו. כלומר שהחכמה החזירה פניה למעלה נגד הכתר, ואח״ז חזרה ונזדככה גם מבחי״ב שלה. ונעלם ממנה קומת הבינה ובאה להכתר, כנ״ל. כי קודם זה אומר שהחכמה הפכה פניה למטה אל הבינה, שהיא בסבת הזדככות הזכר דחכמה, ומשמיענו, כי אחר שקבלה הבינה את השארית דזכר דחכמה, הנה אח״כ חזר הכלי דחכמה והחזירה פניה כלפי הכתר, משום שנמצא בה עוד אור קומת הבינה בהעביות דבחי״ב, שממנה לא נזדכך עתה. אלא אחר שהחזירה פניה אל הכתר, אז הגיע שעתה להזדכך גם מבחי״ב, ונעלם גם אור קומת הבינה, נתנה אותו אל הכתר, כנ״ל.

אור הבינה שהיה בחכמה אינה עולה עמו בכתר. היינו אור הז״א המיוחס לכלי דבינה, אבל אור הבינה אינו שייך עתה בהתפ״ב אל הבינה כי אם אל החכמה, כנ״ל. וזה אמרו שהכלי דחכמה נתנה את האור שלה אל הכתר, דהיינו אור הבינה שלה, שהוא מחמת שנזדככה מבחי״ב, כנ״ל, ולא נשאר בה, אלא העביות דבחי״א לבד, שהוא אור קומת הז״א, השייך לכלי דבינה. ועל אור הזה אומר, שהוא נשאר בהכלי דחכמה, ולא עלה אל כתר, אלא משום שמיוחס לכלי דבינה מכנה אותו הרב בשם אור הבינה.

לז) **חזר והפך פניו למטה נגד הבינה ונתן את הז׳ האורות**: כי ענין הסתלקות האור מכלי דחכמה הוא גורם להפיכת פניו למטה שהוא בחינת השתוות עם הפנים דבינה, כי ביטל את הפנים שלו מלפנים, דהיינו בחי׳ ב׳ שלו, ועשה האחור שלו דהיינו את הבחי״א לבחינת פנים, ונמצא שהוא עתה פנים בפנים עם הבינה, וע״כ הוא יכול להשפיע לה את הקומה של בחי״א, שהוא קומת ז״א. המכונה עתה, על שם ספירה העליונה שלו, שהוא אור החסד, והוא כולל את כל ז׳ ספירות התחתונות: חג״ת נהי״מ. וזה אמרו, והפך

לח) ואמנם הבינה, לא הפכה פניה להאיר למטה בחסד, כי לא היה כח בחסד ובו"ק, לקבל אור גדול כזה פנים בפנים, רק אחור באחור. כי הלא יש כאן אור של הו"ק, ועוד אור הבינה שהיא יותר גדולה מכולם יחד. אך תחלה כאשר לא היו עדיין אורות בבינה רק שנתנה לחכמה, אז הפכה פניה והאירה אל הבינה הארה לבד פב"פ, משא"כ בחסד. לפי שיש בהבינה כח לקבל האורות ההם לפי שז' אורות תחתונים היו בטלים לגבי האור שלה, וגם האור שלה ודאי שתוכל לקבל. והאור של החכמה, אע"פ שאור שלו גדול מהאור שלה, עם כ"ז כבר ידעת, כי אבא ואמא כחדא שריין וכחדא נפקין, ויכולה היא לקבל אור החכמה, מה שאין כן בחסד, כי יש הפרש גדול בינו לאור הבינה, ואינו יכול לקבלו פנים בפנים.

אור פנימי

פניו למטה נגד הבינה ונתן לה את הז' האורות. ויש עתה בהבינה ח' אורות, שהם, שארית אור הזכר שקבלה מהחכמה, שהוא בחי"ב, כנ"ל ועוד ז' התחתונות הכלולים בבחי"א, שקבלה עתה מהנקבה דחכמה, הרי ח' אורות.

כל נתינת אורות הוא לעולם בבחינת פב"פ. כמו שנתבאר לעיל שהמשפיע והמקבל, צריכים להשתוות הצורה זה לזה, וע"כ כל עוד שפניו למעלה, הרי הוא גבוה הרבה מהמקבל, ואינם נוגעים זה בזה, וע"כ אינו משפיע, זולת אם מבטל את הפנים שלו ומשים אחור שלו לפנים, ואז נמצאים הפנים של המשפיע והמקבל שוים זה לזה, שנקרא פב"פ. ופירוש הענין עי' היטב באו"פ לעיל דף ש"ה ד"ה ואז הכלי.

לח) הבינה לא הפכה פניה להאיר למטה בחסד, כי לא היה כח וכו': וצריך שתדע, כי יש כאן בהבינה ג' אורות: הא' הוא אור הזכר שקבלה מן הזדככות הזכר דחכמה, שהוא בחי"ב. הב', הוא בחינת הרשימו דכלי הבינה עצמה, כמו שיש בכל כלי וכלי מזמן דהתפ"א, וזה נחשב לבחינת הנקבה של הבינה. הג', הוא אור החסד, דהיינו קומת הז"א, שקבלה עתה משארית של הזדככות הבחי"ב דכלי דחכמה. וזה נחשב לבחינת בן של הבינה, ואינו כלל מבחינת אור הבינה. ואור הג' זה נקרא בשם ו"ק, שהוראתו הוא, שחסר הארת ג"ר, כלומר, אור החכמה, ואין בו אלא בחינת חסדים בלבד.

וזה אמרו „הבינה, לא הפכה פניה להאיר למטה בחסד, כי לא היה כח בחסד ובו"ק, לקבל אור גדול כזה פנים בפנים" כי להיות אור החסד עתה בקטנות, דהיינו, אור החסדים לבד, בלי הארת ג"ר לגמרי. להיותו יוצא מזווג על מסך דבחי"א, שאין בו הארת חכמה, ע"כ, אין בו כח לקבל כלום מהבינה ולירד ולהתלבש בכלים דו"ק, וע"כ הוא נשאר עוד בכלי בינה ולא נתפשט להכלי דחסד.

ז' אורות תחתונים היו בטלים לגבי האור שלה. כלומר, אע"פ שהבינה קבלה את אור החסד לתוכה, שהוא אור ז"ס תחתונות, שהם חסר ג"ר כנ"ל עכ"ז לא אבדה משום זה את אור הג"ר של עצמה, משום שאור ז"ת בטלים בה, לגבי אור הגדול של עצמה, שהם זכר ונוקבא שלה שהם מבחי"ב כנ"ל.

והאור של חכמה אע"פ שאור שלו גדול מהאור שלה וכו'. סובב על הזכר דכלי דבינה, שקבלה ע"י הזדככות הזכר דכלי דחכמה, (כנ"ל באות ל"ה) והוא מכונה אור החכמה, מחמת שענין הזדככות האמור לגבי

לט) ונחזור אל הענין, כי כאשר חזר להיות לא מטי בכתר, הנה אז הוא מטי בחכמה, ויורד אור של חכמה בה. ואז, כבר הז׳ בנים שיש בבינה, הם גדולים ואינם צריכים לאמם, ואז, בינה עולה לחכמה, מחמת חשק שיש לה להדבק עמה. וזה נקרא, לא מטי באור הבינה. ואז כלי הבינה הפכה פניה למטה, ויורדים הז׳ אורות שבה וניתנים כולם אל חסד פנים בפנים.

אור פנימי

הזכר דחכמה, הוא בחינת זווג בין הזכר ונוקבא של החכמה, שמזווגם יחד, נולד אור הזכר דבינה. כי הנוקבא דכלי דחכמה יש לה קומה דבחי״ב, כנ״ל, והזכר דחכמה יש לו קומה דבחי״ג, ולפיכך בעת שנזדכך הזכר מבחי״ג לבחי״ב, נמצא שהשוה קומתו להנוקבא שלו, ואז נתכללו שניהם יחד במסך משותף דבחי׳ ב׳, ונעשה זווג דהכאה עליו, ויצא קומה חדשה דבחי״ב, המשותפת מזכר ונקבה ביחד, וקומה חדשה הזו, היא שירדה ונעשה לזכר בכלי דבינה. והנך מוצא, שזה הזכר דכלי דבינה. קומתו שוה עם הנקבה דכלי דחכמה, וע״כ הוא נקרא, אור החכמה. וזה אמרו ,,ויכולה היא לקבל אור החכמה״, היינו בחינת הזכר שלה, כמבואר, שקומתו שוה לאור הבינה שבכלי דחכמה.

אבא ואמא כחדא שריין. כי אפילו בינה דאור ישר נבחנת כעצם חכמה דאו״י. ומכ״ש כאן, שגם החכמה אין לה אלא קומת בינה. כנ״ל.

לט) לא מטי בכתר הנה אז הוא מטי בחכמה ויורד אור של חכמה בה: כי העביות דבחי״ג, של הנוקבא דכתר, חזרה ונזדככה, שאז הכלי דכתר הופכת פניה למטה, ושוב נותן את השארית שלו, דהיינו הבחי״ב, להחכמה, כמקודם לכן, ונמצא שחזר וירד האור של חכמה כבתחלה.

הז׳ בנים שיש בבינה הם גדולים ואינם צריכים לאמם ואז בינה עולה לחכמה. פירוש, כי אחר שירד אור החכמה לכלי דחכמה, הנה הארה זו מגיע ג״כ לכלי דבינה, מטעם הנ״ל דאבא ואמא כחדא נפקין, דהיינו שיוצאים על בחינת עביות אחת, וע״כ, כחדא שריין, כלומר, שקומתן שוה. כנ״ל בדיבור הסמוך ד״ה והאור. וכיון שהגיע ההארה, אל הבינה, מקבל גם אור החסד, להארת החכמה הזו ואז השיג בחינת הגדלות שלו, דהיינו בחינת ג״ר דו״ק.

וזה אמרו ,,ואז הז׳ בנים שיש בבינה הם גדולים, ואינם צריכים לאמם״ כי אחר שהשיגו הארת חכמה נעשו גדולים, כי השיגו בחינת ראש, וע״כ, אינם צריכים לאמם, כי מקודם לכן, היו הו״ק בחינת אור דחסדים, בלי שום הארת חכמה, וע״כ היו צריכים לקבל חיותם מהכלי דבינה שהוא בחי׳ ג״ר ובחינת עצמות, ולא היו יכולים להפרד מהכלי דבינה להכלים דו״ק, מחמת חוסר חיות, שאין חיות ועצמות אלא מבחינת חכמה. אמנם עתה שהשיגו הארת חכמה נעשו גדולים, ויש להם עמידה וכח להתפשט להכלים שלהם.

ואז בינה עולה לחכמה. כי אי אפשר לעליון להשפיע לתחתון זולת ע״י הפיכת פנים, כלומר, שיהיה בהשואה עם התחתון, שנבחן שהוא קרוב אליו ונותן לו השארית שלו, ולפיכך בינה עולה לחכמה, דהיינו שהזכר והנוקבא של הבינה, מודככים מבחי״ב שלהם אל בחי״א, ונעשה עתה בחי״א להפנים, ובזה נמצא כלי דבינה פנים בפנים עם הכלי דחסד, כי שניהם הם עתה מעביות דבחי״א. שזה מכונה פנים בפנים. ואז מסתלקים הזכר והנקבה של הכלי דבינה ועולים אל הכלי דחכמה. ונמצאים חכמה ובינה בכלי אחד

מ) ואח"כ חוזר להיות מטי האור בכתר, ואז חו"ב שניהם עולים

אור פנימי

מבחי' חכמה. ונמצא עתה שליטת הכלי של החכמה בהפרצוף.

ועוד יש כאן עמקות: כי באמת בחי' הבינה, הוא עוד משורש האו"י בחינת אחורים אל החכמה, בסוד י' נ' של הצדיק שהם הפוכים זה לזה, כמ"ש בזוהר בראשית, וכמו שרמז כאן הרב לקמן בסו"ה כי חפץ חסד הוא, שהבינה חושקת בחסדים יותר מן החכמה, ולכן היתה צריכה לעלות אל הכלי דחכמה, כדי שלא תפסיק על אור החסד, עם בחינת אחורים שלה, ואז יכול אור החסד לקבל הארה יותר גדולה מהחכמה והבן זה.

מ) מטי האור בכתר ואז אור חכמה ובינה שניהם עולים שם: כי החכמה חזרה ונזדככה מעביות דבחי"ב שבהמסך שבה, ואז, נסתלקו האורות משם ועלו להכתר כנ"ל, וזה גרם להתעוררות של העביות בהנוקבא דכתר, מכח הרשימו דזכר דחכמה שעלה בתוכה, שהוא בחי"ג וע"כ חזרה וקבלה את עביות דבחי"ג שלה, ושוב נתפשט אליה קומת החכמה, ומטי אור החכמה בכלי דכתר. ודע שהרב מכנה את הזדככות העביות, בשם חשק לעלות להעליון. כי הזדככות ועליה היינו הך.

ב' מרחקים בינה וחכמה שאין בהם אור. כדי לבאר ענין ב' מרחקים הללו, שנתהוו מחמת עליתם של החו"ב לכתר, וכן שיהיה אפשר להמשיך ביאור דברי הרב, אני מוכרח להאריך כאן, כדי לבאר היטב בהבנה מקוריית, את תכונת אלו עשרה הכלים שנשארו מהתפשטות הא' דא"ק, אחר הסתלקות אורותיהם מתוכם, ובאו ונקבעו כאן בהפרצוף דהתפ"ב דא"ק. והעיקר צריכים להבין היטב את ענין הפנים ואחור של אותם הכלים, כי עד כאן ביארנו רק מבחינת העביות בהמסך המזדווג עם אור העליון, שהעביות היותר גדול שבהמדרגה הוא הפנים שלו, ומדת עביות הפחותה שבו, הוא באחור של המדרגה. ועתה נבאר את פנים ואחור, שבתכונת הכלים לפי עצמם, כלומר, לפי מה שנתרשמו על ידי התפשטות והסתלקות דהתפ"א. כי עיקר גילוי כחות שבדרכי האורות באים בריבם ע"י תכונת הכלים עצמם, כי ע"כ הכלים מכונים בשם צנורות, כי דומים, לטבע המים שמקבלים צורתם ע"י הצנורות שנמשכים על ידיהם, אם בשפע אם בצמצום אם למזרח אם למערב וכו' וכן נפעלים האורות בתכונות הכלים שמלובשים בהם. ולפיכך אנו צריכים להבין אותם על בורים.

והנך מוצא שאור הכתר שהוא בהתפשטות א' לא ירד בחזרה להתפ"ב, אלא נשאר עומד בראש תחת המלכות של ראש, ובשעה, שהזו"ן דכלי דכתר של התפ"ב צריכים לעלות לקבל שפעם, הוא פונה פניו אליהם, דהיינו שמשפיע להם, כל צרכם, אלא רק בעודם עמו בהמלכות של ראש, אמנם אחר שנתמלאו בשפעם ויורדים לגוף, תיכף פונה אחוריו להם, שפירושו הוא, שמונע מהם את השפע שצריכים.

ויש להבין הדבר, אם הוא חוזר ומונע מהם השפע, א"כ מה הועילו בהעליה לראש. אמנם הענין הוא, כי באמת הם קבלו כל צרכם בעת העליה, דהיינו לפי המסכים שבהם, שהם בחי' ד' דזכר ובחי"ג דנקבה, שקומת הזווג הזה הוא בקירוב לקומת כתר, והם ירדו לכתר דגוף עם כל השפע הגדול הזה. אלא, א"כ, יש להבין מה הועיל אותו כתר השורשי בהפיכת אחוריו, כלפי הזו"ן דכתר שירדו לגוף. אמנם הוא פועל בזה הרבה: כי ע"כ מוכרח גם הכלי דכתר דגוף להמצא בבחינת אחורים כלפי החכמה. משום שכלי זה הוא באמת הכלי דאותו כתר השרשי, מזמן דהתפ"א, שהרי ממנה נסתלק ועלה לראש, עי"כ, הוא פועל עליה, גם בהיותו

שם מחמת חשק שיש להם, ואז נמצא שיש הרחק גדול בין הבנים לבין

אור פנימי

בראש, שמשתוה אליו כמו עמידתו בהראש, וע״כ מוכרח גם הכלי להיות בבחינת אחורים לכל הט״ס התחתונים ממנה. כלומר שאינה נותנת אליהם מאותו השפע שקבלה בהראש, זולת דרך אחורים שפירושו במניעת הארת החכמה מהם, כי החכמה נקראת תמיד אור הפנים או אור ג״ר. וזכור זה לכל המקומות. באופן שאין הט״ס התחתונות יכולים לקבל מהכתר זולת בחינת ו״ק, שפירושו בחוסר הארת חכמה. והבן היטב.

ופירוש פנים ואחור דכלים הוא פשוט, שמקום ההשפעה שבה נקרא פנים ואותו הבחינה שאינה משפעת דרך שם הוא נקרא אחור. בדומה לאדם הנושא ונותן עם חברו הריהו עומד לנגדו בצד הפנים שלו, ולא מאחוריו. ועם זה תבין שאע״פ שהכתר משפיע דרך אחוריו, אפשר לקרוא אותו פעם בשם פנים, ואע״פ שאין בו הארת חכמה, והיינו לצד היותו מקום של השפעה. וע״כ יש להבין הדבר רק לפי הענין המדובר.

ולפיכך בשעה שהמסך דכתר מזדכך מעביות דבחי״ד ובחי״ג שבו, אל בחי״ג ובחי״ב, הראוי לאור החכמה כנ״ל, הנה הכלי דכתר מוכרח להפיכת פנים למטה, ואחוריה למעלה, בהיות האחורים שלה מעכבים על הארת חכמה כל עיקר, מסבת הכתר השורשי של ראש העומד תחת המלכות דראש כנ״ל. אמנם הגורם להפיכת פנים האמור, הוא ענין ההזדככות של המסך דזכר דכתר, שה״ס הרשימו, שהשאיר הכתר השורשי בהכלי דכתר הזה אחר הסתלקותו ממנה, וכיון שהרשימו הזו הסתלקה משם, כי נזדכך ובא לעביות דבחי״ג, הרי פסק שליטת הכתר השרשי על הכלי שלו ואז הכלי מהפכת פניה למטה, ואז כל מה שמיוחס להארת הכתר השרשי חוזר ועולה אליו להראש, והשארית שלו, דהיינו הרשימו דבחי״ג דהתפ״א, שה״ס הזכר דחכמה, והארת הזווג החדש שיצא על העביות דבחי״ג שהניח הנוקבא דכתר אחר הזדככותה, נעשה להנקבה דכלי דחכמה כנ״ל.

ועתה נבאר הפנים ואחור דכלי של החכמה, כי החכמה דרכה להשפיע רק חכמה וע״כ מקום השפעת החכמה הוא הפנים שלה. ומקום השפעת אור חסדים הוא בחינת אחורים שלה. דהיינו ממש בהפכיות מהכתר מקצה אל הקצה, כי הפנים דכתר הוא להשפיע ו״ק והארת ג״ר הוא באחור שלה כנ״ל. והפנים דחכמה הוא הארת ג״ר מבחינת אור החכמה, והאחור שלה הוא הארת ו״ק, כמבואר.

והפנים ואחור דכלי הבינה, הוא ג״כ בהפכיות מכלי דחכמה, אלא לא בהפכיות גמור, מטעם שהבינה, היא משורשה עצם החכמה, אלא שמטבעה היא לחשוק תמיד אחר אור החסדים, כמ״ש הרב לפנינו בסו״ה כי חפץ חסד הוא. שהבינה נקראת ,,הוא״ וחפצה וחושקת בחסדים. (וטעם הדבר כבר נתבאר בחלק א׳ באו״פ ע״ש) ולפיכך בעת שיש לה חסדים בהפרצוף הוא חוזרת ונעשית לעצם החכמה, כמ״ש הרב לעיל בסוד או״א כחדא שריין וכחדא נפקין ע״ש. אמנם כלי הבינה נבחנת בעיקר מצד החשק אחר החסדים, וע״כ הפנים שלה הוא הארת החסדים, והאחור שלה הוא הארת החכמה, דהיינו בהיפך מן הכלי דחכמה.

ועתה נבאר בקיצור את הכלים של ז״ס התחתונות חג״ת נהי״מ. וצריך שתזכור דברי הרב לעיל (ח״ד פ״ו אות ח׳), שאין יותר בהז״א ,,רק ה׳ קצוות שהם ה׳ חסדים מחסד עד הוד, אך היסוד אינו לוקח חסד פרטי לעצמו רק שנכללים כל ה׳ קצוות בו״. ופי׳ הדברים ע״ש באו״פ. והתמצית הוא, כי יש ב׳ אורות כללים בכל המדרגות, שהם אור החכמה ואור החסדים, גם יש ה׳ בחינות עביות בהמסך על פי ה׳ בחינות דאו״י

אור הג"ר, כי יש ביניהם ב' מרחקים: בינה, וחכמה. שאין בהם אור. לכן

אור פנימי

הנקראים כח"ב ת"ת ומלכות. והנה אותם ה' הבחינות נק' כח"ב תו"מ רק בשעה שהג"ר הם בחי' אור החכמה. אמנם במקום שכל ה' בחי' הללו אין בהם אלא אור דחסדים לבד המה מכונים חג"ת נ"ה, שג' בחינות הראשונות כח"ב נשתנו שמותם לחג"ת וב' בחינות אחרונות ת"ת ומלכות נשתנו שמותם לנצח והוד. וזה אמרו, ,,שהם ה' חסדים מחסד עד הוד" כלומר שאפילו ג' הבחי' הראשונות הם ג"כ רק אור חסדים, ולא כלל אור חכמה. והבן וזכור זה, והנה היסוד והמלכות, המה רק ב' כוללים של ה' הקצוות הנ"ל דהיינו כולל אחד, מצד היותם ה' חסדים ממותקים במדת הרחמים. וכולל אחד מצד היותם במדת דין, שאז נקראים ה' גבורות או שה"ח וה"ג נכללים יחד. כמ"ש לפנינו.

אמנם כדי להבין תכונות ה' קצוות הללו צריכים אנו לדברי הרב שבכאן בענין מטי ולא מטי, כי לא נתבארו בשום מקום אחר בכל כתבי הרב. וע"כ, דבריו אלו צריכים לתשומת לב מרובה.

ונחזור לבאר את לידת החסד הא' דה"ח הללו המובא בדברי הרב בדף שכ"א אות י"ז שאחר שנסתלק הזו"ן דחכמה להכתר, כי העביות דבחי"ב נזדכך לבחי"א שאין זווגו מעלה אלא אור דו"ק הכלולים עתה בחסד הראשון אז הכלי דחכמה הפך פניו למטה, כי ביטל את בחינת הפנים שלו, והפך את אחוריו למעלה, דהיינו שהאחור שלו הקודם, שפירושו הארת חסדים כנ"ל, הנה נעשה עתה למקום השפעה, שבזה השוה את עצמו עם הפנים של הבינה כנ"ל בסו"ה כי הפץ חסד הוא. ואז נתן לה את הז' האורות הכלולים עתה באור החסד הא'. ונמצא אור החסד בכלי דבינה.

וצריך שתזכור כי מלבד אור החסד הזה, יש עוד ב' אורות הקודמים לו באותו הכלי דבינה, שהם: הזכר הנולד מהזווג זו"ן דכלי דחכמה, שהוא באמת בחי"ב, שהוא קומת אור הבינה, כמו הנקבה עצמה דחכמה, אמנם כיון שנולד ע"י הפיכת פנים דכלי דחכמה, כנ"ל בדברי הרב אות ל"ה, ובאו"פ שם ד"ה החכמה הפכה. ולכן הוא נבחן לבחינת ו"ק של החכמה, ותדע שהוא השורש דישראל סבא שבכל הפרצופין. ועוד יש שם אור ב' שהוא הרשימו דכלי דבינה שישנו שם מהזמן דהתפ"א (כי מלבד שהמסך נכלל מכל הרשימות אשר בהכלים ההם מידי עברו להמאציל, הנה ודאי שעיקר הרשימות נשארו במקומם בהכלים שלהם עצמם, ולא עלו עם המסך להמאציל). והנה הרשימו ההוא הוא בחינת הנקבה שישנו בכלי דבינה ותדע שהיא השורש לכל בחינות תבונה שבכל הפרצופין. אמנם אור החסד הזה שהחכמה השפיע עתה להבינה, הוא נחשב לבחינת בן של הבינה, ואינו לבחינת עצמה.

וזכור היטב את היחס של הזו"ן שבכלי דחכמה עם הזו"ן שבכלי דבינה שהרי באמת הם אור של קומה אחת של הבינה, אלא יחס הזו"ן דבינה כלפי הזו"ן דחכמה כיחס של י"ש"ס ותבונה כלפי או"א עילאין, שהישסו"ת הם רק הו"ק של או"א עצמם, אמנם שניהם הם בחינת קומה אחת מעביות דבחי"ב. ומכאן תבין, שעיקר התחלקות או"א וישסו"ת לב' פרצופין: ג"ר וו"ק, כנ"ל, הוא רק להוליד את הקטנות של ז"ס התחתונות, כי אי אפשר שהכלי דחכמה ישפיע אור החסד, שהוא בחינת ו"ק בחסרון ג"ר, אם לא דרך אחורים של החכמה, וע"כ הוא מהפך הפנים לאחור כנ"ל, והתהפכות זו נמצאת מחלק את כלי דחכמה לב' פרצופין, כלומר לפרצוף ג"ר, שהפנים נשאר על מקומו, ולפרצוף ו"ק דחכמה, שהפך את הפנים לאחור, ומשפיע אור ו"ק בחוסר ג"ר. וכן הישסו"ת נקרא ו"ק, על שם התהפכות הפנים דכלי דחכמה. כנ"ל.

אור החסד עולה אז לבינה, ונקרא לא מטי בחסד, ואז, הופך כלי החסד את פניו, ונותן הו׳ אורות למטה בגבורה.

אור פנימי

אמנם כדי להוליד את הגדלות של ז״א, דהיינו הג״ר השייכים לאותם ה׳ חסדים, הרי מוכרח הכלי דחכמה לחזור ולהפך פניו למעלה כבתחילה, ואז נבחן שהזו״ן דבינה והזו״ן של החכמה שנתחלקו לג״ר וו״ק, מטעם של הפיכת פנים דחכמה, הנה עתה שחזרה החכמה וביטלה הפיכת פנים הזו, ואין כאן יותר השפעת ג״ר והשפעת ו״ק בהכלי דחכמה, הנה נמצא שזו״ן דבינה, חוזרים ועולים לזו״ן דחכמה, ושוב נעשים לפרצוף אחד. ותדע שדבר זה נוהג גם בפרצופי אצילות, שבעת שאו״א רוצים להשפיע מוחין דג״ר אל הז״א, הנה או, חוזרים או״א וישסו״ת ונעשים פרצוף אחד. והיינו ג״כ מטעם הנ״ל, כי נתבטל אז הארת ו״ק מהחכמה ושב הפנים למקומו כבתחילה.

ובכל המתבאר, תבין היטב את סדר לידת אור החסד הא׳, בבחינת הגדלות שלו. המובא בדברי הרב דף שכ״ג אות ל״ט וקיצור דבריו שחזר להיות, לא מטי בכתר, ואז מטי בחכמה שירד אור של חכמה שהיה בכתר אל החכמה, ואז הז׳ בנים שיש בבינה הם גדולים, ואז בינה עולה לחכמה מחמת החשק שיש לה להדבק עמה ויורדים ז׳ אורות וניתנות להזו״ן פב״פ. עכ״ל.

פי׳. כי חזר ונזדכך הזו״ן דכתר ונסתלקו למעלה אל הכתר השורשי, העומד תחת המלכות דראש, ואז הפך הכלי דכתר את פניו למטה, ונתן את השארית שלו, שהם זו״ן דחכמה להכלי דחכמה, וחזר בחינת הפנים של הזו״ן דחכמה למקומו כבתחלה, ואז ,,בינה עולה לחכמה״ כלומר שהבינה והחכמה נעשו לכלי אחד, ע״ד או״א עילאין עם ישסו״ת שנעשו לפרצוף אחד כנ״ל. עש״ה. ומתוך זה, נמצא אותו החסד שהוא בכלי דבינה, שמקבל הארת אור החכמה, להיות הכלי מיוחד עם אור החכמה, כנ״ל. ונמצא החסד שב לבחינת ג״ר המכונה שנעשה גדול. וזה אמרו ,,ואז ז׳ הבנים שיש בבינה הם גדולים ואינם צריכים לאמם״ כלומר, שהשיגו בחינת הארת חכמה וג״ר, שבזה נבחנים הז״ת לגדולים. כמבואר. וכבר נתבאר לעיל, שבטרם, שאור החסד משיג את הגדלות אינו יכול להתפשט למטה, כי אינו יכול להפרד מהכלי דבינה, שהוא כל החיות ועצמות שלו מבחינת ג״ר, ונבחן ע״כ, שהוא צריך לאמו, אמנם עתה, שכבר השיג את אור החכמה עצמו כבר אינו צריך ליניקת הכלי דבינה. וזה אמרו ,,ואינם צריכים לאמם״.

,,ואז כלי הבינה הפכה פניה למטה ויורדים ז׳ אורות שבה וניתנים כלם אל חסד פב״פ: וצריך שתזכור שבחינת הפנים דכלי דבינה הוא להארת חסדים והאחור שלה הוא להארת חכמה, וכשהיא במצב הזה, הרי אינה יכולה להשפיע הארת אור החסד עם הארת חכמה, כנ״ל, אמנם נתבאר, שהשבת הפנים דכלי של החכמה, גרם ליחוד ב׳ הכלים, בינה עם חכמה לאחד, מחמת, שהכלי דחכמה כבר בטלה להארת ו״ק שלה כנ״ל ע״ש. וע״כ, נמצא שהכלי דבינה הפך פניה בכח יחוד הזה, לאחור, והאחור שמקודם לכן, נעשה עתה בחינת פנים. כלומר, שאותו האחור, שמנע להשפיע הארת חכמה, נעשה עתה למשפיע להארת חכמה משום, שכלי שלה, קבלה לאותה תכונת פנים ואחור שיש בחכמה. וע״כ הבינה השפיע עתה את הז״ת בהארת החכמה אל הכלי דחסד, פב״פ.

עתה תבין היטב את תכונת ספירת החסד דז״א על בוריו. הנה בחינת עצם הכלי דחסד, הוא בחינת כתר דו״ק, כי כבר נתבאר, שחג״ת דז״א, הם שינוי השם דכח״ב, אלא כח״ב דאור דחסדים, דהיינו, כח״ב של

אור פנימי

הקומה דבחי"א, מכונים חג"ת, כנ"ל ע"ש. הרי, שכלי דחסד, הוא בחינת כלי דכתר דז"א, אמנם עכ"ז, אינו נחשב לכתר, רק לבחינת חכמה דז"א. והוא מטעם האור שבו, כי אין בו כלל, אור הכתר, אלא רק הארת חכמה שקבל, מדי היותו בכלי דבינה, בעת שנתיחד עם הכלי דחכמה לכלי אחד, כנ"ל וע"כ הוא נקרא בשם חכמה. ועוד יש טעמים ואכמ"ל.

עתה נבאר, סדר אצילות כלי של הגבורה. המובא בדברי הרב כאן באות מ' וז"ל „ואח"כ, חוזר להיות מטי האור בכתר, ואז חו"ב, שניהם עולים שם, ואז נמצא, שיש מרחק גדול בין הבנים לבין אור הג"ר, כי יש ביניהם ב' מרחקים, בינה וחכמה, שאין בהם אור, לכן אור החסד עולה אז לבינה, ונקרא לא מטי בחסד, ואז הופך כלי החסד את פניו, ונותן הו' אורות למטה בגבורה" עכ"ל.

וצריך שתזכור, ב' הענינים, שיש בדבר הפיכת הפנים למטה, שנתבארו לעיל שהם: הא' מצד הכלי, דהיינו מקום ההשפעה שלה, אם בחי' חכמה אם בחי' חסדים ולא חכמה. וענין הב' הוא, מצד בחינת הזווג, שבמדת עביותו של המסך, שהבחינה העב ביותר שבהמדרגה נבחן להפנים, ובחי' העביות הפחותה מזה, היא בחינת האחור שבאותה המדרגה, שעפ"ז, נמצא תמיד, שהאחור דמדרגה העליונה, הוא הפנים דמדרגה התחתונה, וע"כ, נמצא תמיד, שהעליון רוצה להשפיע לתחתון הוא מוכרח להפך פניו למטה, שפירושו הוא, שהוא מזדכך ממדת העביות שבו שהוא הפנים שלו, ונשאר בבחינת העביות הפחות שלו, במדה השוה להעביות של המדרגה התחתונה, כי אז נבחן לקרוב אליו ויכול להשפיע בו, כנ"ל. ובזה תבין, שבכל מקום שמובא כאן, ענין השפעת הבינה לכלי דחסד, הרי אז הבינה נזדככה מבחי"ב לבחי"א, כי אז, היא נמצאת פב"פ עם הכלי דחסד, מצד המסך שבה.

ונמצא, שבשעה שהבינה השפיע אור החסד להכלי דחסד, הנה נזדככה הבינה לבחי"א. והיה כאן, סדר שלם של הזדככות ע"פ המדרגות. כי מתחלה נזדכך הכתר מבחי"ג לבחי"ב, שאז נעלם אור הכתר לשורש ונתנה הבחי"ב לכלי דחכמה, ואז מתיחד הכלי דבינה עמו לאחד, ואח"כ הזדכך ג"כ הבחי"ב לבחי"א ואז נעלמו האורות דכלים של חכמה ובינה אל הכתר, והבחי"א מושפע לכלי דחסד בהארת החכמה, כנ"ל.

וכבר נתבאר לעיל, שבעת שעולים ד' האורות זכר ונקבה דחכמה, וזכר ונקבה דבינה אל הכתר, המה מעוררים בהכלי דכתר בחינת עביות דבחי"ג מחדש, ושוב יוצא שם מכח הזווג העליון, הע"ס בקומת חכמה כבתחלה, ושב אור החכמה לכלי דכתר. וזה הנקרא מטי בכתר.

והנך מוצא, שביאת החסד להכלי שלו, גורם להיות מטי בכתר, כי אז הבחי"ב שבחו"ב, מזדככים לבחי"א, וד' האורות שלהם, עולים לכלי דכתר וגורמים שם זווג מחדש, על קומת בחי"ג, ושוב מטי אור חכמה בכלי של הכתר כבתחלה. וזה אמרו „חוזר להיות מטי האור בכתר, ואז חו"ב שניהם עולים שם" דהיינו, כמבואר, שמחמת עלית ד' האורות דחו"ב, נמצא מטי האור בכלי דכתר. „ואז נמצא, שיש מרחק גדול בין הבנים לבין אור הג"ר, כי יש ביניהם ב' מרחקים" פי' כי נתבאר, שהפנים דכתר הוא להארת ו"ק בלי ג"ר, כנ"ל, דף שכ"ד באו"פ ד"ה ויש להבין עש"ה, כי אין להכפיל הדברים. גם ידעת שהפנים של הכלי דבינה, הוא ג"כ, להארת ו"ק בלי ג"ר, כנ"ל בסוד כי חפץ חסד הוא כנ"ל באו"פ דף שכ"ה ד"ה והפנים. עש"ה. ואלו הם ב' המרחקים הרובצים עתה על אור החסד, ומונעים ממנו את ההארת ג"ר שקבל מקודם מהחכמה. וזה אמרו „ואז נמצא שיש מרחק גדול בין הבנים לבין אור הג"ר" דהיינו, אלו ב' האחורים דבינה וכתר מרחקים מאד את הג"ר מהבנים, שהם ז"ת הכלולים באור החסד. וזה אמרו „כי יש ביניהם ב' מרחקים, בינה וחכמה, שאין בהם אור" כלומר, אם היה האור בחכמת

מא) אחר כך חזר להיות לא מטי בכתר, ואז הוא מטי בחכמה, ואז הבינה היה ראוי להיות נשארת שם בחכמה כבתחלה, אך מחמת אור

אור פנימי

אז היה אפשר לאור החסד שיקבל מהחכמה, ואחור דבינה לא היה מונע ממנו, מחמת, שלא מנע ממנו בתחלה. אמנם עתה, שאפילו בחכמה אין אור, מחמת האחורים דכתר, ע״כ, נמנע ג״כ אותו הארה שהחסד קבל מקודם מהחכמה.

וזה אמרו „לכן אור החסד עולה אז להבינה״ כי אחר שנעלם הג״ר מן אור החסד וחזר לקטנותו, הנה שוב נצרך לאמו הבינה, לינק משם הארת ג״ר דהכלי עכ״פ כבתחילה. וזה אמרו „ואז הופך כלי החסד את פניו ונותן הו׳ אורות למטה בגבורה״ כי הפנים דכלי דחסד הוא להארת חכמה אחר שקבל הארת חכמה כנ״ל, והאחור שלו הוא להארת חסדים, כי בכ״מ שיש חכמה וחסדים במדרגה, נבחן החכמה לפנים והחסדים לאחורים, וע״כ נבחן האחור דחסד להארת חסדים. אמנם עתה שנעלם ממנו הארת חכמה, ואורו נעלם לכלי דבינה, נמצא, שהפך פניו למטה ונתן שארית האור שבו לכלי דגבורה ואז מטי בגבורה.

עתה תבין היטב, את תכונת ספירת גבורה דז״א על בוריו. כי עצם הכלי דגבורה, הוא בחינת חכמה של הו״ק, כמו שנתבאר לעיל, שהחג״ת הם בחינת כח״ב דו״ק, הרי, שכלי דגבורה הוא חכמה אמנם נבחן לבחינת בינה, והוא מטעם, שהאור שלו היא בחינת ו״ק דהארת חכמה שבחסד, דוגמת זו״ן דבינה העליונה, שהם בחינת ו׳ קצוות של החכמה העליונה. הרי, כי האור של הגבורה, הוא בחינת בינה דו״ק, והנה נתבארו ב׳ הספירות דז״א: חסד וגבורה, שהם בחינת חכמה ובינה של הז״א, אע״פ, שהכלים שלהם יש להם ערך של כתר וחכמה.

מא) לא מטי בכתר וכו׳: כי חזר ונזדכך עביות דבחי״ג דנקבה ובחי״ד דזכר שבכלי דכתר, שאז נסתלק הזו״ן דכתר לשורשו ואז הפך פניו למטה, דהיינו, שביטל את פנים שלו, והאחורים נעשו לפנים כנ״ל. ואז נתן את השארית שבו, שהוא העביות דבחי״ג דזכר ובחי״ב דנקבה אל הכלי דחכמה. ואז הוא מטי בחכמה.

ואז הבינה היה ראוי להיות נשארת שם בחכמה כבתחילה. כי אחר ששב הפנים למקומו בהחכמה, הנה תיכף חוזרים החו״ב למדרגה אחת, שאז הבינה בכלי דחכמה כנ״ל. אמנם כאן לא נשאר כך, כי החכמה הפכה פניה למטה ואחוריה למעלה והחזירה את הזו״ן דבינה אל הכלי דבינה, וחזרו ונתחלקו לב׳ פרצופין. והבן זה היטב. כי מתחילה בעת שקבל הכלי דחכמה, את האורות זו״ן שלה, ושב הפנים של החכמה על מקומו, כבתחלה, הנה אז ודאי שהבינה וחכמה נתחברו ונעשו לכלי אחד, מטעם הנ״ל, אצל לידת גדלות החסד, עש״ה. כי כן גם כאן, שהחסד היא בכלי בינה שנתחבר לכלי דחכמה, הריהו מקבל שוב הארת החכמה כבתחלה, ונמצא שוב שהחסד נתגדל ואינו צריך לאמו. אבל אי אפשר לו עוד לירד מעצמו אל כלי שלו, זולת על ידי השפעת הבינה. לכן הוצרך החכמה להחזיר את זו״ן דבינה לכלי דבינה, כי אז גם הבינה מחזרת פניה למטה, ומחזירה את אור החסד למקומו להכלי שלו.

אך מחמת אור החסר אשר במקומה לכן יורדת להיות שם עמו. כלומר, כי אם שהבינה נשארה מחוברת בכלי דחכמה, אז היה נשאר החסד במקומה, ולא היה יורד להכלי דחסד שלו, כנ״ל בדיבור הסמוך. וע״ש.

כי חפץ חפר הוא. כי זה כל תכונתה של הבינה, שהיא חושקת בחסדים יותר מלאור החכמה, וזה הגרם להזדככות עביות דבחי״ג דזכר דחכמה אל בחי׳ ב׳, ואח״ז, הבחי״ב דבינה לבחי״א, שהאור שלו הוא אור

החסד אשר במקומה, לכן, יורדת להיות שם עמו. וזהו כי חפץ חסד הוא, וכבר ידעת, כי הבינה נקרא הוא. וכאשר ירדה הבינה במקומה, אז החסד

אור פנימי

דחסדים. ואז היא נמצאת פב"פ עם הכלי דחסד, ואז נותנת את אור החסד בחזרה אל הכלי דחסד. כנ"ל באורך. וזה אמרו „כאשר ירדה הבינה למקומה, אז החסד אין צריך אליה, ויורד למקומו" כי אחר שכבר קבל הארת חכמה, מעת שהכלי דבינה וכלי דחכמה היו מחוברים יחד כנ"ל, כבר אין צריך עוד ליניקת הכלי דבינה, וע"כ הוא יורד למקומו.

לא מטי בגבורה, ואז, הופכת כלי הגבורה פניה למטה. כי כל התחלקות הגבורה מהחסד, היתה מחמת הב' מרחקים, דהיינו, מחמת חזרת הזו"ן דכתר למקומם, שהאחורים שלהם עכבו את אור החכמה מהכלי דחכמה, ואז נפסק הארת החכמה מהחסד לכן הפך פניו למטה, ונתן בחינת ו"ק אל הגבורה, כנ"ל, ולפיכך, עתה, שהחסד השיג שוב את הג"ר שלו, נמצא מאליו אשר בחינת אור גבורה שנפרד מהג"ר, חזר שוב להכלי דחסד כבתחלה, מטרם שנפרדו.

וראה והבן, שהדבר דומה לגמרי לדרכי הכלים דחכמה ובינה הנ"ל, כי כמו שהתחלקות האורות דזו"ן דחכמה וזו"ן דבינה, נעשו בסבת הפיכת אחורים דכלי דחכמה, שפירושו שהחכמה עזבה השפעת הג"ר שלה, והשפיעה רק ו"ק, שהם בחינת הזו"ן דכלי דבינה, כן האורות דחסד וגבורה נתחלקו מכח הפיכת פנים דכלי דחסד, שאחר שנמנע ממנו הארת הג"ר, מכח ב' המרחקים, הפך פניו, והשפיע ו"ק בלי ג"ר, שהוא האור של הגבורה, כנ"ל. וכמו שאחר שלא מטי בכתר ונתבטל כח אחור שלו והחזיר אור החכמה לכלי דחכמה אשר אז שב הפנים של חכמה על מקומו כבתחלה, ובזה חזרו ונתיחדו האורות דזו"ן דחכמה וזו"ן דבינה לפרצוף אחד, כנ"ל. אותו הדבר הוא גם כאן כי אחר שהחסד השיג הארת החכמה, מעת היותו בכלי דבינה בזמן חיבורה עם החכמה, כנ"ל, וחזר עם הגדלות למקומו שאז שב הפנים שלו כבתחלה, הנה נמצאים מתיחדים בזה האורות של חסד וגבורה לאור אחד. וכל זה הוא מטעם שאין האור מתחלק לג"ר וו"ק אלא משום איזה גורם שמכריחו להדבר, לכן תכף בזה הרגע שנתבטל הגורם, המה חוזרים לאור אחד כבתחלה.

וזה אמרו „לא מטי בגבורה, ואז הופכת כלי גבורה פניה למטה ונותנת ה' אורות למטה בת"ת". כי בעת שאור הגבורה מתחבר עם אור החסד לאחד, הרי החיבור הזה פועל ג"כ על הכלים שלהם, וכיון שהכלי דגבורה נתחברה עם הכלי דחסד, הרי, החזירה בזה את פניה למטה, כי בטלה הפנים שלה, שהיה מעכב על השפעת ג"ר, והחזירה אחוריה למעלה, דהיינו שפנתה להשפיע הארת ג"ר כמו הכלי דחסד. ואז השפיעה את השארית שלה, המיוחס אל הת"ת, להכלי דת"ת, ומקבל גם הת"ת הארת ג"ר. וז"ס שהת"ת נקרא ו' עם ראש, שהוראתו הוא אותו הארת ג"ר, שמקבל ע"י השפעת אור הגבורה, בעת שהגבורה מחובר לאחד עם אור החסד. ובזה תבין, המובא בכמה מקומות, שהת"ת הוא ממוזג מחסד וגבורה יחד, והיינו כנ"ל, שהוא מקבל שארית אור הגבורה, מעת היותו מחובר לאחד עם אור החסד. והבן זה.

עתה מובן לנו ספירת הת"ת דז"א ממקורו. כי הכלי שלו, הוא בחינת בינה די"ק, כי החג"ת המה הכח"ב של הו"ק, כנ"ל. אמנם הוא נבחן רק לבחינת ספירת הדעת דו"ק, והוא מטעם, האור שלו, שהוא בחינת דעת, אלא שצריכים מקודם לידע, מהו אור הדעת, הרי אין לנו אלא עשר ספירות כח"ב חג"ת נהי"מ, ונודע מ"ש בספר יצירה עשר ולא אחד עשר, וא"כ, מהו אור הדעת הזה. ותדע שמקורו של אור הזה הוא בהתחלפות האורות שבהתפשטות ב' שבכאן. כי כאן בא אור

אין צריך אליה, ויורד למקומו. ונקרא מטי בחסד ואז עולה אור הגבורה בחסד, וזה נקרא לא מטי בגבורה, ואז הופכת כלי הגבורה פניה למטה, ונותנת הה׳ אורות למטה בת״ת. וזה נקרא מטי בת״ת.

אור פנימי

החכמה לכלי דכתר, ואור הבינה לכלי דחכמה, ואור החסד לכלי דבינה, ואור המלכות לכלי דז״א, וכלי המלכות נשאר בלי אור. כנודע מדברי הרב. והנה אור החסד הזה, שבא לכלי דבינה, הוא המקור של אור הדעת, כי על כן מכנה אותו הרב בשם בן של הבינה, ובחינת או״א שלו הם הזכר והנקבה שבכלי דבינה, באופן שהזכר, הוא בחינת חכמה דכלי דבינה, והנקבה, הוא בחינת בינה דכלי בינה, ואור החסד, הוא בחינת הדעת, שבין חו״ב הזו, המכונה תמיד, לבחינת בן דחו״ב. וביתר דיוק, נחשבים הזו״ן דכלי דחכמה שניהם יחד, לבחינת חכמה ולבחינת אבא, והזו״ן שבכלי דבינה שניהם יחד, נחשבים, לבחינת בינה ולבחינת אמא, ואור החסד, שבכלי דבינה, נחשב, לבחינת דעת ולבחינת בן דאו״א ההם. ובזה מובן שאור החסד נאצל מתחלתו, משארית האור של הזו״ן דחכמה, אחר שנזדככו לבחי״א, ובא לכלי דבינה, שהוא בחינת אמא שלו, ושם במעי הכלי דבינה, נשתהה עד שהשיג הארת חכמה, דהיינו, עד שנתגדל, ואז יצא למקום הכלים דו״ק המכונים אויר העולם. ואכ״מ להאריך.

והנה נתבאר לנו, אור הדעת משורשו, שהוא בן ותולדה, שנתחדש מטעם חילוף האורות שבהתפ״ב, כי ע״כ הוא בא ונתלבש בכלי דבינה, אע״פ, שהוא רק אור הז״א ובחינת ו״ק, שאין לו שום השואה לבחינת ג״ר, כי ההבחן בין הג״ר לבין הו״ק, הוא רחוק כ״כ כמו בין אור לכלי שלו, ועכ״ז, בסבת התחלפות האורות, בא אור הזה דו״ק, ונתלבש בכלי דג״ר, והוא ענין נפלא מאד. והתבונן בזה, כי אין כאן מקום להאריך, במה שאינו נחוץ לענייננו.

ובכל המתבאר עד הנה תבין, שאלו ג׳ הספירות חג״ת דז״א, אינם נחשבים לעצם הז״א, אלא לבחינת ג״ר כח״ב, או חב״ד דז״א, כנ״ל, שה׳ קצוות: חג״ת נ״ה, הם ממש, ה׳ הבחינות כח״ב ז״א ומלכות, אלא כשהם בחינת אור חסדים ואור ו״ק, משתנה שמותם לחג״ת נ״ה, ונמצא עצם בחינת ז״א, מתחיל מקצה הד׳ שבה׳ החסדים שנקרא נצח, שהרי הוא נגד הבחינה רביעית שנקרא ז״א אמנם הת״ת, הוא נגד בחינה השלישית שנקרא בינה. וזכור זה.

ולפיכך גם האורות דחג״ת הם בחי׳ ג״ר, אלא שמתחילים מחכמה, מטעם הנ״ל, ואור החסד נבחן לאור חכמה של הו״ק, ואור הגבורה, נבחן לאור בינה של הו״ק, כנ״ל, ואור ת״ת נבחן לאותו אור החסד מצד התלבשותו בכלי דבינה דהיינו בחינת אור הדעת ובן דחו״ב. שהוא עצם בחינת אור הו״ק. מה שאין כן האורות דחסד וגבורה, שהם נחשבים לבחינת הארות החכמה ובינה, שהגיעו לאור החסד הזה, אבל אינם עצמות אור החסד, מבחינת מהותו עצמו.

והטעם הוא, מצד היחס של הכלים, שבהיות החסד וגבורה ממקורם, בבחינת הכלים דכתר וחכמה, כנ״ל. ומתוך שאור חסד הזה, לא נתלבש בכלים האלו מעולם, לכן אינו מתלבש ג״כ בהכלים דחסד וגבורה, אמנם מתוך שהוא נתלבש בכלי דבינה, לכן נמצא מקומו בכלים דו״ק בכלי הת״ת, שהוא במקום בינה, כנ״ל. ולפיכך נחשב הת״ת לעיקר בחי׳ הפרצוף דז״א, ולגופא דאילנא, ועצמות אור החסד הנ״ל שבתוכו, נחשב לשקיו דאילנא, וכל יתר הספירות של הז״ת, נחשבים לענפיו התלוים בו בהת״ת.

מב) אחר כך, חזר להיות מטי בכתר, ואז, לא הוי מטי בחכמה ובינה, כי הב׳ עולים שם ביחד לכתר, ואז הוי לא מטי בחסד כי הוא עולה למקום בינה. כאשר בתחלה מפני ב׳ מרחקים שביניהם, כנ״ל, ואז הוי מטי בגבורה, ואז לא הוי מטי בת״ת, כי אור הת״ת עולה בגבורה מחמת החשק, ואז כלי הת״ת הופך פניו ונותן הד׳ אורות בנצח, וזה נקרא מטי בנצח.

אור פנימי

מב) **חזר להיות מטי בכתר לא הוי מטי בחכמה ובינה וכו׳**: כבר ידעת, שביאת החסד להכלי שלו, גורם להיות מטי בכתר, כנ״ל דף שכ״ח ד״ה והנך מוצא. כי אין נתינת אורות אלא פב״פ, כדברי הרב לעיל, וא״כ צריכה הבינה להזדכך מבחי״ב לבחי״א ואז מסתלקים האורות דחו״ב אל הכתר וגורמים שם זווג עליון, על עביות דבחי״ג, ושוב מטי האור אל הכתר בקומת חכמה כבתחלה. ואז לא מטי בחו״ב, כי האחורים דכלי דכתר, המה מפסיקים ומעכבים להארת ג״ר, כנ״ל. ומשום זה, לא מטי גם בחסד, כי יש ב׳ מרחקים פנוים בלי אור, שהם חו״ב וכיון שלא מטי האור בהחכמה, נמצא, גם הארת חכמה שיש בחסד, נפסקת ממנו וחזר החסד אל קטנותו, ושוב נצרך לאמו הבינה, לינק ממנה הארת ג״ר, כנ״ל, וע״כ, החסד עולה אל הבינה, והכלי שלו הופך פניו למטה, ושוב יורד האור דגבורה, אל הכלי דגבורה, ונמצא מטי בגבורה. ואז לא מטי בת״ת, כי האחורים דגבורה, מפסיקים ומעכבים על הארת ג״ר, של אור הת״ת, וע״כ אור הת״ת עולה, אל הכלי דגבורה, כי לא ירד מהגבורה, אלא מכח הארת ג״ר של שליטת החסד על הגבורה, כנ״ל, ועתה ששוב הגיע שליטת הגבורה, הרי הגבורה מעלה אורו אליה כבתחילה.

ואז כלי דתפארת, הופך פניו למטה, כי מוכרח לבטל את השפעת הג״ר שלו, שהיה הפנים שלו מקודם לכן, ולעשות את האחור שלו, להפנים של השפעה, ואז מוריד שארית האור שבו אל הנצח. וזה נקרא מטי בנצח.

עתה נבין, ספירת הנצח דז״א על בוריו, כי הכלי דנצח, הוא בחינתו של הז״א עצמו, כי החסד הד׳ של ה׳ החסדים, הוא כנגד בחי״ג של הכתר וד׳ הבחינות דאו״א כנ״ל, כי החג״ת הם בחינות כח״ב דחסדים, ונצח והוד, הם בחינות ז״א ומלכות דחסדים. והנך מוצא, שמצד האור, נמצא ספירת הת״ת עיקרו של אור הז״א, כנ״ל, שעצם אור הדעת מתלבש בכלי דת״ת, והוא מטעם חילוף האורות, שמתוך שאור חכמה נתלבש בכתר, ואור בינה בכלי דחכמה נמצא, אור הז״א התלבש בכלי דבינה, ולפיכך, נמצא אשר בה׳ החסדים, מתלבש אור הז״א בכלי דת״ת, שהוא בחינת בינה דה׳ החסדים, כנ״ל. אמנם מצד הכלים, הרי הנצח נחשב לעצמותו של ז״א, כנ״ל. והאור של הנצח, הוא בחינת הו״ק הנשאר בכלי דת״ת אחר הסתלקותו משם אל הגבורה, כנ״ל. וההפרש, בינו לספירת הגבורה, הוא כי אור הגבורה, אע״פ שהוא ג״כ בחי׳ ו״ק, אמנם הוא בערך ו״ק דחכמה, כי הוא שארית החסד, מבחינת הארת חכמה שבו, והוא בערך כמו אור הזו״ן דכלי דבינה. אמנם אור הנצח, הוא בחינת ו״ק דאור הז״א, כי נתבאר שאור של הת״ת הוא בחינת אור הז״א בעצם.

ובעיקר צריכים להבחין כאן, כי היחס מהאורות וכלים דחג״ת לאורות וכלים דנהי״מ, הם כיחס ג״ר לו״ק, משום שהחג״ת הם נגד ג״ר דה׳ בחינות, ונהי״מ הם נגד ז״א ומלכות דה׳ בחי׳ כמבואר.

מג) אחר כך, חוזר להיות לא מטי בכתר, ואז הוי מטי בחכמה, גם בבינה הוי מטי מחמת חסד אשר שם כנ״ל, כי חפץ חסד הוא, ואז הוי ג״כ מטי בחסד כי אז חסד יורד למקומו. ואז הוי לא מטי בגבורה, כי

אור פנימי

מג) לא מטי בכתר ואז הוי מטי בחכמה: כי נזדככו הזכר ונקבה דאור הכתר לבחי״ב, ואז נתבטל האחורים שלהם, והשפיעו אור הבינה לכלי של החכמה, והוי מטי בחכמה, וחזר הפנים דחכמה למקומו כבתחלה. כנ״ל.

גם בבינה הוי מטי מחמת החסד אשר שם. כלומר, שהחכמה הפכה פניה למטה ונתנה את זכר ונקבה של בינה לכלי דבינה, והוי מטי גם בבינה, ומבאר הטעם, „מחמת החסד אשר שם״ כדי שיוכל לתקן את החסד ולהוריד אותו אל הכלי שלו כנ״ל, דף שכ״ט ד״ה ואז. ע״ש.

מטי בחסד כי אז החסד יורד למקומו. היינו ע״י הזדככות הבחי״ב אשר בבינה לבחי״א, שהוא בחינת אור של ה׳ החסדים השייכים להו״ק, כנ״ל. ואז יורד אור החסד להכלי שלו. והוי מטי בחסד; וחזר הפנים שלו למקומו.

לא מטי בגבורה כי הגבורה עולה עם החסד. כי כל אור הגבורה הוא בחינת האחורים והו״ק של אור החסד, כנ״ל, וכיון שחזר הפנים של החסד למקומו, הרי נתבטל האחורים שהיה בגבורה, וחזר ונכלל בהפנים דאור החסד. ואז נמצא הכלי דגבורה חוזר ומהפך פניו למטה ונותן אור הת״ת בהארת ג״ר להת״ת, כנ״ל, דף ש״ל ד״ה וזה אמרו. והוי מטי בת״ת.

לא מטי בנצח כי אור הנצח עולה עם הת״ת. הוא ג״כ מטעם הנ״ל להיות אור הנצח רק בחינת אחורים וו״ק של אור הת״ת, ע״כ כשחזר הפנים של הת״ת למקומו, נמצא מושך אליו את הו״ק שלו. ע״ד החסד שמשך את אור הגבורה וכדרך החכמה שמשך אליה הזו״ן דבינה.

מטי בהוד, כי אז הופך כלי הנצח פניו. כי אחר שהאור דנצח עלה להפנים של הכלי דת״ת, הרי מהפך בזה את הפנים של הכלי שלו לאחוריו, כי השפעת ג״ר שהיה מקודם לכן מעוכב בו בבחינת אחור, נתהפך ונעשה עתה למקום ההשפעה, כמו הפנים דכלי של החסד השולטת עתה עליו. ואז נותן שארית שלו בהשפעת ג״ר להוד.

ועתה מצאנו הדרך להבין את הספירת ההוד של הז״א ממקורו. ותדע, שספירה זו הוא הקוטב, שכל התיקונים תלוים ומתגלגלים עליה. והנה הכלי שלה היא בחינה חמישית האחרונה של ה׳ הבחי׳ כח״ב ז״א ומלכות, דהיינו כלי מלכות המקורית. כי הד׳ החסדים הקודמים, הם כנגד כח״ב ז״א. ונמצא חסד חמישי דהיינו ההוד שהוא כנגד המלכות. וכבר ידעת שכל אותם הכלים דהתפ״ב, הם הכלים של התפ״א, שנתרוקנו מן אורותיהם, כנ״ל, ונמצא שהכלי דהוד הוא הבחי״ד דהתפ״א שנתרוקנה מאורה ולא השאירה אחריה שום רשימו. כנ״ל, בחלק ד׳ בדברי הרב (פ״ב אות ו׳) אמנם האור של ההוד, אינו אור המלכות, אלא אור הז״א, דהיינו מה שהגיע אליה משארית הנצח, בעת שהוא מחובר באור דהארת ג״ר של הת״ת. ולא עוד אלא שהוא אור היותר חשוב מבין הספירות של נהי״מ, שמצד האורות הוא בחינת הג״ר של ז״א ולא ז״א עצמו כנ״ל. והרי הוא חשוב יותר מנצח, כי נצח הוא מבחינת אחורים וו״ק של אור הת״ת, אבל ההוד, הוא מבחינת הפנים של הת״ת, כנ״ל. שיש לו הארת ג״ר מהת״ת. ולפיכך ההוד נקרא בשם חסד החמישי, להיותו בחינת הארת ג״ר שישנם בנהי״מ, כמבואר. ואע״פ שמצד הכלי הוא בחי״ד, שהוא דין היותר גדול שבהע״ס, אבל העיקר הוא האור שבו כמובן. והנה האור שלו הוא ממותק עתה ביותר, דהיינו מהארת ג״ר שבת״ת. והבן היטב.

הגבורה עולה עם החסד. ואז הוי מטי בת״ת ויורד אור בת״ת, ואז הוי לא מטי בנצח, כי אור הנצח עולה עם הת״ת, ואז הוי מטי בהוד, כי אז

אור פנימי

ההוד הופך פניו אל היסוד ומאיר בו. כבר ידעת שכל האור הזה הנמשך במול״מ מהבינה עד ההוד, הוא אור דחסדים, דהיינו בחינת הקומה, שיצאה על העביות דבחי״א, שנשאר אחר הזדככות הבינה, כנ״ל. וכל ענין ההפרש של מטי ולא מטי הוא בעיקר, מתוך השינויים של הארת ג״ר בחסדים או חסדים בלי הארת ג״ר. כנ״ל. אבל בגובה הקומה, לא היה שום הפרש ביניהם, כי כולם הם בגובה של בחי׳ א׳ כנ״ל. וכאן ג״כ הפך ספי׳ ההוד פניו לאחור, אע״פ שעדיין לא עשה הזדככות גמור דבחי״א, אלא שביטל בחינת הארת ג״ר שבו, שהוא הפנים ועשה האחור לבחינת פנים, אלא שצריכים לדעת כאן, מ״ש הרב להלן, כי הזו״ן שבכלי דבינה, נזדווגו והולידו ה׳ אחת, שהו׳ שבתוך הה׳ ניתנה להכלי דיסוד, והד׳ שעל הו׳ ניתנה להכלי דמלכות.

פירוש הדברים, כי בעת שהבינה הפכה פניה בפעם הראשונה ונזדככה מן העביות דבחי״ב שלה לבחי״א שהשוה הפנים שלה אל הפנים דכלי דחסד, ואז נתנה אור החסד להכלי דחסד, כנ״ל, הנה אז, הורידה ג״כ בחינת אור אחד נולד ע״י זווג מזכר ונקבה שבה עצמה, ואור זה הוא בחינת נוק׳ וע״כ הוא מכונה ה׳, באופן שירדו אל הכלים דו״ק גם כן, בחינת זכר ונקבה, כמו שירדו להג״ר דהתפ״ב. אשר הזכר הוא אור הדעת הנ״ל, והנקבה היא אותו האור הנולד ע״י זווג הזו״ן דבינה, כנ״ל, המכונה ה׳ כנ״ל. וכל אלו האורות הבאים ונולדים ע״י זווג מכנה אותם הרב בשם הארות כנ״ל אות ל״ה שאומר שם שהחכמה הפכה פניה ומאירה לבינה. וכן כאן שאומר שההוד הופך פניו אל היסוד ומאיר בו, וכן לקמן שאומר, שכן היה הענין בכל הו״ק שהופכים פניהם ומאירים למטה. הנה כל אלו המה המשכות האורות שבאים ע״י זווג וע״כ מכנה אותם בשם הארות.

וזה אמרו ,,שההוד הופך פניו אל היסוד ומאיר בו״ דהיינו, שלא היה עוד הזדככות גמור, רק המספיק להאיר את הה׳ של הבינה אל היסוד. ואח״כ שנעשה הזדככות גמור אז ירד האור השייך להיסוד אל היסוד כמ״ש לפנינו.

אמנם ה׳ זו שנולדה מזו״ן דבינה הוא התחלה של שיתוף מדת הרחמים. בדין, וע״כ, כדאי להרחיב הבנתה. וכבר דיברנו מהחידוש הזה שנעשה בהתפ״ב אשר אור הז״א נאצל ויצא על ידי החכמה, ולא על ידי הבינה כראוי להיות מצד הע״ס דאור ישר, וכמו שהיה בהתפ״א, והנה חידוש הזה הגיע כאן ע״י התחלפות האורות, כנ״ל, והנה מלבד זה יש עוד חידוש גדול, כי אור המלכות נאצל ע״י הבינה ולא ע״י הז״א כבע״ס דאו״י, וכמו שהיה בהתפ״א. וכמו שמהזדככות הזכר ונקבה של הכלי דחכמה נאצל אור הדעת וירד לכלי דבינה, שהוא אור הזעיר אנפין כנ״ל, כן ע״י הזדככות של הזכר ונקבה דכלי דבינה יצא אור המלכות דהיינו ה׳ הנ״ל שהיא שייכת להמלכות כי היא בחינת אור נקבה, כנ״ל.

ועתה תבין, היטב ההפרש מאור הדעת שהוא אור הז״א לבין אור של הה׳ הנ״ל שהיא אור המלכות, והיינו ע״פ אצילות שלהם. כי באמת בשעה שנאצלו יצאו שניהם בבחינת קומה של בחי״א, כי כמו שהבחי״ב דזו״ן של הכלי דחכמה נזדככו לבחי״א שהוא אור החסד כנ״ל, דף שכ״א אות ל״ז, שהוא הנקרא אור הדעת או אור הז״א כמ״ש לעיל. הנה כמו כן הבחינה ב׳ של הזכר ונקבה דבינה נזדככו לבחי״א והוא אור הה׳ הנ״ל שהיא אור המלכות, והנך מוצא שאור החסד שהוא אור

הופך כלי הנצח פניו, ונותן הג׳ אורות להוד, ואז ההוד הופך פניו אל היסוד ומאיר בו.

מד) וכן הענין בכל הו״ק כי כאשר האורות נתנין בהם, הם הופכים

אור פנימי

הז״א, ואור של הה׳ שהוא אור המלכות הנה קומתן שוה, כי זה וזה בחי״א הם, שהרי באו מהזדככות דבחי״ב, כמבואר, אמנם ההפרש רב בהם והוא כמדת ההפרש של זו״ן, דחכמה, לזו״ן דבינה, שנתבאר לעיל כי הזו״ן דבינה הם בחינת האחורים ובחינת ו״ק של הזו״ן דחכמה, ומובן מעצמו שגם התולדות שנאצלו מהם, הם רחוקים ג״כ כרחוק הג״ר מהו״ק, ואור החסד שנאצל ע״י הזו״ן דחכמה, נבחן לבחינת פנים וג״ר כלפי אור הה׳ הנבחנת לבחי׳ אחורים וו״ק, בערך אור החסד, שהוא אור הז״א. דהיינו בדומה לערך המולידים, כנ״ל, והבן היטב.

ועתה נבין ביותר מה שהרב מדגיש לעיל דף שכ״ב אות ל״ח. ,,ואמנם הבינה לא הפכה פניה להאיר למטה בחסד, כי לא היה כח בחסד ובו״ק לקבל אור גדול כזה פנים בפנים רק אחור באחור״ כונתו בזה לאור הה׳ הנ״ל שמכנה אותו בשם הארה משום שיצאה על ידי זווג, ולא בסדר הפשוט של הזדככות והתאצלות האורות זה מזה כמ״ש לעיל. וכמ״ש הרב לקמן. ועל זה הוא מדגיש שאור הה׳ הזו, לא באה להו״ק בטרם הז׳ אורות הבאים בסדר הזדככות הפשוט על דרך הזכר של הבינה הנולד מזווג זו״ן דחכמה שהוא בא לכלי דבינה בטרם שבא אור החסד ע״י הזדככות הפשוט. כמ״ש הרב מקודם לזה באות ל״ה ע״ש. והטעם הוא כי אם היה בא אור הה׳ בטרם הזדככות לבחינה א׳ דהיינו בטרם הזמן של ירידת החסד, ע״ד הזכר של הבינה הנ״ל, הנה אז היה נמצא בחי׳ הקומה של הה׳ שהיתה בבחי״ב כי עוד לא נזדככו העביות דבינה לבחי״א רק בעת נתינת החסד להכלי דחסד. וזה, שמדגיש הרב ,,כי לא היה כח בחסד ובו״ק לקבל אור גדול כזה״ כי איך אפשר שאור הקומה דבחי״ב יבא ויתלבש בכלים דו״ק שהם בחי״א, ולכן הוכרחה הבינה להזדכך מקודם מבחי״ב לבחי״א שאז גם אור ה׳ נזדככה למדת בחי״א, ואז יצאו שניהם, דהיינו אור החסד ואור הה׳, ובאו להכלי דחסד, וה׳ זו עברה מכלי לכלי עד שבאה אל הכלי של היסוד ששם מקומה כמש״ל.

ובזה תבין ג״כ מה שהרב מתרץ שם ואומר שהחכמה היתה יכולה להאיר אל הבינה, בטרם שנזדככה לבחי״א, לפי שאבא ואמא כחדא שריין וכחדא נפקין ע״ש. רוצה לומר כי החכמה האצילה ונתנה את הזכר דבינה אל כלי הבינה בטרם שנזדככה לבחי״א מטעם שכלי הבינה הוא באמת כלי דבחי״ב, כמו הקומה של אור החכמה, וע״כ אינה צריכה להזדכך ולהקטין קומתה עד לבחי״א, משא״כ הבינה להכלים דחסד ושאר הו״ק, שהם כלים של בחי״א. ואיך יוכלו לקבל אור הה׳ בעוד שיש לו קומה דבחי״ב.

וזה אמרו, ,,ואז ההוד הופך פניו אל היסוד ומאיר בו״ כי נתבאר אשר ה׳ זו נבחנת לאור אחורים ולו״ק, וע״כ, כיון שהפנים של ההוד הוא מבחינת הארת ג״ר כנ״ל, וע״כ אינה יכולה להשפיע את אור הה׳ שהוא בחינת הארת אחורים כנ״ל, אם לא על ידי הפיכת פנים למטה ואחוריה למעלה. דהיינו שהאחור שלה המשפיע ו״ק ומנע ג״ר יהיה עתה להמשפיע, ואז משפיע את אור ה׳ הנ״ל להיסוד.

מד) וכן הענין בכל הו״ק וכו׳ הם הופכים פניהם ומאירים למטה: היינו כמ״ש לעיל אשר ה׳ זו יצאה ע״י זווג מזכר ונקבה דכלי דבינה. ובשעה אשר הבינה נזדככה מבחי״ב

פניהם ומאירים למטה. כי דוקא הבינה היא שלא הפכה פניה לחסד, כי אין כח בחסד לקבל אור הבינה. אך הו״ק הם בעצמם יש להם יכולת לקבל אחד את האור של חבירו זה מזה, כי כל הו״ק הם שוין.

מה) אחר כך, חזר להיות מטי בכתר, ואז לא מטי בחכמה ובינה, כי שניהם עולים שם. גם בחסד לא מטי כי עלה לבינה, והוי מטי בגבורה, ואז הוי לא מטי בת״ת, ואז הוי מטי בנצח, ולא מטי בהוד. ואז הפך ההוד

אור פנימי

לבחי״א כדי ליתן את אור החסד בכלי דחסד, הנה אז יצאה עמו גם אור הה׳ הזאת, וחסד נתנה לגבורה וכו׳ עד שהגיעה לכלי דהוד, וההוד נתנה להיסוד. וזה אמרו „וכן הענין בכל הו״ק כאשר האורות נתנין בהם הם הופכים פניהם ומאירים למטה״ דהיינו אותה אור הה׳ שיצאה על ידי זווג, שהשפעתה מכנה תמיד הרב בשם „הארה״ כנ״ל.

מה) חזר להיות מטי בכתר וכו׳ ולא מטי בהוד: כבר נתבאר ונכפל לעיל, כי השפעת הבינה לכלי דו״ק גורם להיות מטי בכתר, ואז שולטים האחור דכלי דכתר המונעים כל הארת ג״ר בהפרצוף, ואפילו בהכלי דחכמה ומכל שכן בהכלים שלמטה המקבלים מכלי של החכמה, וע״כ נסתלק ההארת ג״ר מכלי דהוד, ואז הכלי הופך פניו למטה. ונותנת את השארית להיסוד, כנ״ל אלא, שיש כאן בענין הפיכת פנים של הכלי דהוד גם ענין של הזדככות העביות דבחי״א, לבחינת הכתר שהאור היוצא אין לו אלא קומת מלכות כמ״ש הרב לעיל שקומת מלכות התלבש בכלי דיסוד, באופן שבענין הפיכת פנים דהוד היה ב׳ הבחינות הן הענין של השפעת אחורים במקום הפנים שמקודם לכן, והן ענין הזדככות של העביות דבחי״א, שהיה שולט בכל ה׳ הקצוות מחסד עד הוד, ועתה נזדכך ההוד מהבחי״א שלו ונתן רק קומת המלכות להכלי דיסוד. וטעם הדבר הוא כי אין יותר בהקומה דבחי״א רק ה׳ קצוות, כנ״ל בדברי הרב.

ועתה נתבאר לנו ספירת היסוד דז״א, כי הכלי שלו, הוא מבחינת מלכות, והוא מחמת שגם הכלי דהוד של הז״א הוא ג״כ כלי מלכות כנ״ל, ומכ״ש היסוד הבא אחריו, באופן כי כל אלו ג׳ הכלים הוד יסוד ומלכות הם כולם התפשטות כלי המלכות בלבד. וענין התפשטותם הוא בעיקר מכח אותה ה׳ הנ״ל שירדה מזווג זו״ן דבינה, ומענין אור האחורים שנשאר מהכלי דהוד אחר שהפכה פניה מכח שליטת האחור דכתר, כי שני אורות אלו מיוחדים להכלי דיסוד.

באופן שהכלי דיסוד הוא בחינת כלי מלכות. והאור שבו, הוא משותף מדין ומרחמים: כי אור האחורים הנשאר מספירת ההוד אחר שהפכה פניה הוא בחינת הדין היותר קשה מבכל ה׳ הקצוות דז״א. להיותו הכלי דבחי״ד מזמן התפ״א, כנ״ל. אלא בשעה שהגיע אליו הארת הג״ר של הת״ת, כנ״ל, הנה אז אדרבה, שהיה נחשב לחסד, כי הארת הג״ר מהפך הכל לחסד, אבל בשעה אשר נעלם ממנה הארת הג״ר, הנה לא נשאר בה רק מדת הדין לבד, ואותו מדת הדין ירד לכלי של היסוד. וצריך שתדע שזה היה, חידוש בהפרצוף, כי עד עתה לא היה נגלה כלום מדת הדין בהפרצוף בכל ה׳ קצוות, ואדרבה כי אור דחסדים של הקומה דבחי״א היה שולט בכל הפרצוף, אלא פעם בהארת ג״ר ופעם בלי הארת ג״ר, כנ״ל, אמנם עתה כבר נזדכך קומת אור דחסדים, מן ספירת ההוד כנ״ל ואין שם אלא קומת המלכות, וגם הארת ג״ר נעלם מהפרצוף ע״כ נגלה כל כח הדין שבכלי דהוד, ושארית הזה ירד לכלי

פניו ונותן הב׳ אורות ליסוד, ואז הוי מטי ביסוד, ואז היסוד הופך פניו ומאיר למלכות, כנ״ל בכל הו״ק.

מו) אח״כ חזר להיות לא מטי בכתר, ואז הוי מטי בחו״ב וחסד, ואז

אור פנימי

דיסוד, והנך מוצא שכח הדין הזה הוא חידוש שנתגלה עתה בכלי דהיסוד.

ולפיכך נבחנים עתה כל ה׳ קצוות לבחינת ה׳ גבורות, דהיינו מפאת חידוש הצורה שהשיגו בהכלי דיסוד, באופן שיש עתה ב׳ בחינות: שיש ה׳ חסדים, שהם בה׳ הקצוות מחסד עד הוד. והב׳ הוא מפאת היותם ה׳ גבורות, והיינו בהכלי דיסוד.

אמנם יש כאן, עוד אור של הה׳ בהכלי דיסוד, דהיינו מה שהגיע אליו מהזווג זו״ן דבינה, כנ״ל, שהוא אור גדול מאד, כי משורש אצילותה היא בחי״ב, שהרי מהזווג דזו״ן של בחי״ב באה, ואח״כ בעת שירדה ביחד עם אור החסד להכלים דו״ק, נתמעטה קומתה לבחי״א, כנ״ל. ועתה שהגיעה להיסוד שוב נתמעטה לקומת המלכות. אמנם כיון שמזווג דבחי״ב היא, ע״כ נבחנת לאור חסד, אלא בקומה נמוכה ולפיכך מצדה נבחנים ה׳ קצוות שוב בבחינת ה׳ חסדים, והם ממתיקים לה׳ הגבורות הנ״ל שירדו להכלי דיסוד משארית אור ההוד. והנה נתבאר לנו היטב, שאור היסוד הוא אור משותף של חסד ודין, המכונים ה״ח וה״ג, שה״ג הם משארית אור הו״ק, וה״ח הם משארית הזכר ונקבה דכלי דבינה, והם מתערבים ומתחברים יחד בכלי של היסוד. וצריכים לזכור שכל זה נעשה כאן בעת ובסבת שליטתו של האחור דכלי דכתר.

מו) לא מטי בכתר וכו׳ ומטי בהוד ולא מטי ביסוד כי עלה בהוד, ואז הופך פניו ונותן אור למלכות למטה במקומה, ואז הוי מטי במלכות: כבר נתבאר ענין לא מטי בכתר שהוא מסבת הזדככות הרגילה ע״י ביטוש דאו״פ באו״מ, שאז נזדכך הבחי״ג שבכלי לבחי״ב, שהאור היוצא בזווג זה הוא קומת בינה, ושארית הזה נתן הכתר אל הכלי דחכמה, וכו׳ כנ״ל. וכיון שחזר הארת הג״ר להפרצוף, חזרו כל בחינת הפנים דחכמה ובינה וחסד ות״ת והוד אל מקומם כבתחילה, ואז נמצא אור היסוד שעולה ומתחבר עם הארת הפנים דג״ר של ההוד, מטעם הנ״ל, ואז נמצא הכלי דיסוד שהופך פניו למטה, דהיינו שמשפיע ג״כ בחי׳ הארת ג״ר מצד שליטת הכלי דהוד עליו, אלא לא מבחי״א רק מקומת אור מלכות כי האור הנשאר בכלי היסוד אינו אלא קומת מלכות, כנ״ל. ואז הוי מטי במלכות.

אמנם צריך לדעת כאן, מהו אור של היסוד שעלה להוד, ומהו השארית שלו שנתן להכלי דמלכות. וצריכים לידע בעמקות יתירה את מקוריותה של ה׳ הנ״ל שירדה להכלי דיסוד. וכבר ידעת שה׳ זו היא תולדה מזווג הזו״ן שבכלי דבינה, ויש עוד לדעת בצורת ה׳ זו יש ד׳ על גבי ו׳, שהוא הו׳ שבפנימיות הה׳ שאין לה ראש. ויש בזה רמז חשוב, כי ה׳ זו כלולה מהזכר ונקבה שבבינה, וע״כ בחינת הנקבה שבה׳ ה״ס הר׳ ובחינת הזכר שבה׳ ה״ס הו׳ בלי הראש שבתוכה.

ופירוש הדברים הוא. כי ענין הפסק רגל השמאלי בסוד הה׳ יורה, על הפסק הג״ר מהו״ק שהוכן ונעשה בתוך הכלי דבינה. כי תראה חידוש גדול, אשר הנקבה היא חשובה ביותר מן הזכר שלה, כי הזכר הוא תולדה הבא מזווג זכר ונקבה דכלי דחכמה בשעה שהזכר הוא בבחינת הרכנת ראש, כנ״ל בדברי הרב (דף שט״ז אות ל״ה ובאו״פ שם ד״ה החכמה) שהחכמה הפכה פניה ומאירה לבינה פנים בפנים הארה לבדה וכו׳. שפירושו הוא, כי הזכר שבכלי דחכמה שהוא בחי״ג הפך פניו ונזדכך לבחי״ב, כמו הנוקבא של כלי דחכמה, ונמצא שהזכר הרכין ראשו, כי הג״ר דחכמה

הוי לא מטי בגבורה, ומטי בת"ת, ולא מטי בנצח, ומטי בהוד, ולא מטי

אור פנימי

מכונה ראש, כי עתה אחר שנסתלק מעביות דבחי"ג נעלם ממנו אור החכמה כולו, ומשתוה עם קומת בינה של הנקבה שלו, ואז נזדווגו והולידו את הזכר של הכלי דבינה הנ"ל. ונודע, שכל בן ותולדה נבחן לבחינת ו"ק של המאציל שלו, הרי שמדרגת הזכר הוא בחינת ו"ק של קומת בינה בלבד, שהרי המאציל שלו דהיינו הזכר והנקבה דחכמה, שהולידו אותו, הנה בעת שהולידו אותו לא היה לשניהם אלא קומת בינה בלבד, כנ"ל, ונמצא הבן שלהם רק ו"ק של הקומה הזאת. כנ"ל.

אמנם הנקבה של הכלי דבינה, היא בחינת הרשימו של הבינה שנשאר בהכלי ההוא מזמן של התפשטות הא' אשר אור הבינה של התפ"א הניח שמה בעת הסתלקותה משם. והנה אור הבינה הזה היה לו שם קומת כתר, כי כל הע"ס דהתפ"א היה להם קומת כתר, כנודע. והנך ריואה גודל החשיבות של הרשימו הזו שנשארה בכלי דבינה. ועם כל זה נעשתה לנוקבא לזכר דכלי דבינה שהוא חסר אפילו מג"ר דבינה כנ"ל. והיה זה מטעם, שהרשימו זו אורה מועט מאד, כי כל האור שלה כבר נסתלק, והיא רק רשימו, שפירושו אור מועט מאד, המוכרח להשאר אחר כל אור בעת שמסתלק מהמקום שהיה בו וע"כ מתוך שהרשימו היא חסרת אור ע"כ נעשתה לבחינת נקבה אל אור הזכר הנ"ל הנמוך בהרבה הימנה, כדי לקבל ממנו אור. והבן זה.

עתה תבין היטב סוד הה' הנ"ל, שנאצלה מזכר ונקבה הללו. כי הו' קטועה בלי ראש העומד בתוך הה' הוא בחינת הזכר שבהתולדה הזאת, כי הוא בחינת ו"ק דקומת בינה וחסר בחינת הראש דקומת בינה, כנ"ל, וע"כ גם הו' שנמשך ממנו, הוא קטועה בלי ראש. והה' המקפת על גבי הו' קטועה הזו אשר בהה', היא בחינת הנקבה אשר בתולדה הזאת, ונבחנת כמו הראש על גבי הו' קטועה, להיותה כולה בחינת ג"ר, כנ"ל, אלא שחסר לה אור, שזה יש לו להו' קטועה, שכל אורה אינו רק ממה שמקבלת מהו' קטועה הזה. ולפיכך היא נקראת בשם דלת, להורות שהיא דלה וריקה משפע מבחינתה עצמה אלא שצריכה לקבל מהזכר שלה.

והנה סוד ההפסק שנעשה ברגלה השמאלי של הה' יורה שהיא נפסקה לב' מדרגות נבדלות זו מזו, וזהו שנעשה עתה ע"י עלית אור היסוד אל ספירת ההוד, כנ"ל. כי ידעת ב' מיני אורות שישנם בהכלי דיסוד, הא' הוא בחינת הדינין שנשארו בהוד אחר שנעלמו שם הארת הג"ר, כנ"ל. וב' הוא אור הה' שנמשך אליו מהזו"ן שבבינה כנ"ל. והנה אחר דמטי האור בהוד, שהוא בחינת הארת הג"ר שנפרשו מאור היסוד, בעת היות האור ההוא בהוד, כי ע"כ ירד שאריתו להיסוד, נמצא עתה כאשר ירד שוב האור ההוא להוד, הנה השארית שירד להיסוד, ודאי חזר לשורשו להוד, שיש לו עתה שוב שמה ההארת ג"ר שלו, והנה האור הזה בעת שעלה, לקח עמו גם את בחינת הו' קטועה שבתוך הה' שבהיסוד והעלהו להוד. באופן שב' אורות עלו מהיסוד הא' הוא אור המלכות הנ"ל דהיינו השארית שלקח מקודם מההוד. והב' ו' קטועה שבתוך הה'. וטעם הדבר הוא כי אע"פ שהו' ההוא אינו כלל מבחינת ההוד, עכ"ז עלה שמה, והוא מטעם, מחמת היותו מחובר מקודם, באור המלכות כדי למתקה, כנ"ל. שאור המלכות הוא בחינת ה"ג והה' הוא בחינת ה"ח והם נמתקו זה בזה ע"ש. והנה המיתוק הזה בא רק מן הו' שבתוך הה' להיות שהוא האור כולו שבתוך הה', אלא ודאי שלקח גם מן הד' את הארת הג"ר שבה, דהיינו רק בזמן דלא מטי בהוד והוא היה בהיסוד בלי הארת ג"ר. אמנם עתה שחזר ומטי הארת ג"ר בהוד הרי, שאינו צריך יותר להארת ג"ר שבבחינת הד' וע"כ לא לקח בעת עלותו שמה רק בחינת

ביסוד כי עלה בהוד, ואז הופך פניו ונותן אור למלכות למטה במקומה, ואז אור פנימי

הו׳ ולא בחינת הר׳ המקפת עליו. ותדע שבחינת הד׳ ההיא המקפת עליו, ירדה ונתלבשה בכלי המלכות.

ועתה מובן היטב ספירת המלכות כי הכלי שבה, הוא כלי מלכות שנמשכה מכלי דהוד, כנ״ל. והאור שבה הוא בחינת הר׳ המקפת על הר׳ מבחינת הה׳ הנמשכת מזו״ן דבינה כנ״ל. אמנם אור המלכות בעצמה הוא שנתלבשה כאן בכלי של היסוד, כנ״ל. וע״כ נקראת המלכות אספקלריא, שאינה מאירה. כדברי הרב לעיל בחלק ד׳ ע״ש.

והנך מוצא שד׳ זכרים וד׳ נקבות יש בהתפ״ב הזה. ב׳ זוגות הראשונים הם זו״ן דכתר וזו״ן דחכמה. ובהם הזכרים חשובים יותר מהנקבות, כי הזכר דכתר הוא מבחי״ד דהתלבשות, אבל הנקבה דכתר הוא רק מבחי״ג. וזכר דכלי דחכמה הוא מבחי״ג, אבל הנקבה דכלי דחכמה היא מבחי״ב, הרי שהזכרים גדולים מהנקבות. אבל עכ״ז בשניהם נמצאים הזכרים ונקבות בכלי אחד, כי יש להם קרבה זה לזה מחמת שהזכרים הם מהרשימות שנשארו אחר הסתלקות של התפ״א, וע״כ הם חסרי אור, אבל הנקבות הם מהתפשטות הב׳ החדש והם מלאים אור.

אבל הזכר והנקבה דכלי דבינה נמצאת הנקבה גדולה מהזכר, כי הזכר הוא בחינת ו״ק של הבינה, והנקבה היא בחינת ג״ר של הבינה, ועכ״ז שניהם בכלי אחד מחמת שהנקבה היא מהרשימו והיא חסרה אור, והזכר בא מהווזג של הזו״ן דחכמה וע״כ הוא מלא אור. וכן הזכר שבכלי דכתר, אע״פ שהוא רשימו, הנבחן לחסר אור, הנה חסרון זה אמור רק לענין ג״ר שלו, אמנם מלא אור מבחי׳ ו״ק.

אמנם הזכר והנקבה של הו״ק, יש בהם הבנות מרובות. כי הזכר שהוא אור הז״א הוא נאצל ע״י החכמה, שהוא אור החסד שבכלי דבינה ואח״כ נתפשט להכלי דז״א, כנ״ל. אבל הנקבה היא תולדה של הבינה, דהיינו הה׳ שנאצלה ע״י זו״ן של הבינה.

אמנם יש להבחין שם עוד בחינת זכר ונקבה, והיינו הזכר ונקבה אשר ביסוד ומלכות, ושם הזכר קטן מן הנקבה, כי הזכר הוא בחינת הר׳ בלי ראש שבתוך הה׳ הנמשך מן הזכר של הבינה שהיא בחינת ו״ק, כנ״ל. ועם כל זה אינם בכלי אחד אלא הזכר הוא בכלי העליון שהוא היסוד. והנקבה היא בכלי התחתונה שהיא המלכות.

והנה ב׳ בחינות הזו״ן הנ״ל אשר בתוך הז״ס תחתונות, נחשבים פעמים לאחת ופעמים לשתים. כי בגדלות יש להנקבה כל הה׳ הנ״ל, וכל הו״ק נחשבים אז להזכר של זו הה׳ אבל בקטנות, נחשב רק היסוד לבחינת הזכר והמלכות אין לה אז, רק הר׳ אשר בהה׳, כי הו׳ קטועה נוטל היסוד. וגם בזה יש שינוים מרובים ואין כאן המקום להאריך.

עוד צריכים להבחין כאן, כי יש ג׳ חלוקות בז׳ התחתונות, שהם בחינת ראש תוך סוף: הא׳ הם חסד וגבורה, והם בחינת ראש הו״ק. הב׳ הם ת״ת ונצח, והם בחינת תוך הו״ק. הג׳ הם הוד, יסוד, מלכות, והם בחי׳ סוף הו״ק. וענין המטי ולא מטי תלוי רק בכתר וחכמה. והוא מסבה שהאחור דכתר מונע הארת ג״ר מכל הפרצוף, וע״כ אי אפשר שיהיה הארת ג״ר בהפרצוף, זולת בביטול שליטת הכתר, והיינו ע״י הזדככות העביות שבהמסך שבו, השייך לקומתו, ואז מסתלק האור מהכתר, ושאריתו מטי בחכמה, שממנה מופיע הארת הג״ר בהפרצוף.

ולפיכך, אם מטי בכתר, נמנע כל הארת ג״ר אפילו מהחכמה, וע״כ שולטים אז בחינת הו״ק דז״ס תחתונות דהיינו הו״ק דראש שבהם, שהוא ספירת הגבורה. והו״ק דתוך שבהם, שהוא נצח. והו״ק דבחינת הסוף שבהם, שהוא יסוד.

ואם ל״מ בכתר, שאז מטי בחכמה אז

הוי מטי במלכות. והרי עתה נשלם בחינות הראשונות, שהוא מציאות התפשטות. והנה הגיעו כל יוד אורות עד המלכות.

מז) ועתה הבחינה הב' היא פשוטה. כי עתה חזר להיות מטי בכתר,

אור פנימי

מגיע שליטת הארת ג"ר ברת"ס דז"ס התחתונות, דהיינו: בחינת הארת ג"ר דראש שלהם, שהוא החסד. ובחינת הארת ג"ר דתוך שלהם, שהוא הת"ת. ובחינת הארת ג"ר דסוף שלהם, שהוא ההוד. שמשם מגיע בחינת ג"ר בלי ו"ק להמלכות, המכונה ד' שעל גבי הו' הנמצאים בציור אות ה'.

וענין ד' זאת, פירושה הפסק אור מהפרצוף. כי נזדכך כל העביות אשר בהמסך, ונפסק הזווג, ואין שם עוד או"ח להלביש האו"י, ונפסק ג"כ האו"י. וכל הספירות הוזרים להמאציל. דהיינו ע"י התכללות כל הרשימות שבהם בתוך המסך, כי רק המסך עולה להמאציל, כמ"ש בחלק ד' בהסתכלות פנימית, ע"ש.

והרי עתה נשלם בחינה הראשונה, שהיא מציאות התפשטות. כלומר מציאות התפשטות ב' המכונה פרצוף ע"ב דא"ק.

והנה הגיעו כל יוד אורות עד המלכות. כלומר שהגיע ההזדככות עד קומת המלכות. אשר אז נמצא המסך נקי מכל עביות שמבחינת הגוף, עד שצורתו שוה לבחינת המסך של מלכות של ראש, שזה נבחן שעלה שם ונכלל בהזווג דלא פסיק בהמלכות של ראש. אשר אז חוזרים ומתעוררים הרשימות של ספירות הגוף הכלולים בו בכל מדת עביותם, ושוב מתעבה בעביות שמבחינת הגוף, ובזה חזר ונשתנה צורתו מהמלכות שבראש, ונבחן ע"כ, שיוצא משם ונבדל לעצמו, ואז יוצא עליו זווג עליון, וממשיך קומה חדשה של ע"ס אל הגוף. כמ"ש בחלק ד' ע"ש.

ונתבאר שם שבחינה אחרונה אינה מנחת רשימו. וכיון שבחינה אחרונה שבכאן היה הבחי"ג, נמצא שבחינה ג' לא הניחה רשימו, וע"כ אינה כלולה בהמסך, והרשימו היותר גדולה שבו הוא בחינה ב', ולפיכך כשחזר המסך ונתעבה מתוך התכללותו בהזווג של ראש, לא היה יכול להתעבות יותר אלא עד בחי"ב, ונמצא הקומה שיצאה שם, לא הגיע אלא עד קומת הבינה. כנודע. וזהו הבחינה הב' של התפשטות האור, אחר הסתלקותו פעם שנית.

מז) הבחינה הב' היא פשוטה, כי עתה חזר להיות מטי בכתר: כמו שנתבאר בדיבור הסמוך, שאחר הסתלקות הב' שנעשה, חזר המסך עם הרשימות הכלולות בו, אל המסך שבמלכות של ראש, ושם יצא זווג חדש על המסך הזה, ומתוך שלא היה בו אלא עביות של בחי"ב, ע"כ לא המשיך רק קומת בינה, וקומת בינה הזאת חזרה ונתפשטה אל הגוף אל הכלי דכתר, וזהו מטי בכתר, דהיינו אור הבינה בכלי דכתר.

והנה גם כאן הכלים קדמו לאורות כי כל אלו הכלים שנשארו ריקנים אחר הסתלקות הב' הנ"ל דפרצוף ע"ב, נמצאים עוברים אל פרצוף החדש הזה. כמ"ש לעיל אצל הע"ב, אשר כל הכלים הריקנים, שנשארו אחר הסתלקות הא' עברו אל התפ"ב שנקרא ע"ב, כן הדבר גם כאן. וכן כל ד' הבחינות של זכר ונקבה שהיו בפרצוף ע"ב, נוהגים ג"כ כאן אלא בשינוי קומה, משום שאין כאן אלא קומה קטנה בכללות הפרצוף.

ונבאר ד' הזווגות של זכר ונקבה, שיש בהפרצוף הזה. כי אותו קומה של אור הבינה שיו"ה אל הכתר, כנ"ל, היא בחינת הנקבה של הכלי דכתר. וכמו שבפרצוף ע"ב נעשה הרשימו של בחי"ד דהתלבשות, לבחינת הזכר דכלי דכתר דע"ב, (כנ"ל דף רצ"ה. ד"ה לא מטי בכתר, עש"ה באור פנימי. וכל דברי הרב

ואז לא מטי בחכמה ובינה וחסד, ומטי בגבורה, ולא מטי בת״ת ומטי

אור פנימי

שם נוהגים גם כאן. וע״ש באו״פ דף רצ״ז ד״ה שמזדכך) אותו הדבר הוא גם כאן, אשר הרשימו של בחי״ג מבחינת התלבשות שנשאר בהכלי דכתר של פרצוף ע״ב, הוא נעשה כאן לזכר דכתר של פרצוף דקומת בינה הזה, שהוא מקבל מן אור החכמה שעלה תחת המלכות של ראש דע״ב בעת הסתלקות הב׳ ולא חזר לגוף דפרצוף הבינה. דהיינו לגמרי דוגמת הזכר דכתר של פרצוף הע״ב. ולפיכך גם הכתר של פרצוף הבינה, מונע את הארת הג״ר מהפרצוף, משום שאור החכמה שמתחת המלכות של ראש, נמצא אחוריו למטה שפירושו מבלי להתפשט להגוף, והוא שולט על הכלי דכתר, שגם הוא פונה אחוריו למטה, ואינו מאיר רק הארת ו״ק, ומונע הארת ג״ר מהפרצוף. וזה אמרו ,,מטי בכתר ואז לא מטי בחכמה בינה וחסד״ כי האחורים של כלי כתר מונע כל הארת ג״ר מהפרצוף, ואפילו מהכלי דחכמה, ומכ״ש להארת ג״ר של הראש תוך סוף דז״ס התחתונות. וזה אמרו ,,ומטי בגבורה ולא מטי בת״ת ומטי בנצח ולא מטי בהוד ומטי ביסוד ולא מטי במלכות״ דהיינו כי אז מגיע האור להכלים דו״ק של הראש תוך סוף דז״ס התחתונות, שהם ספי׳ הגבורה, וספי׳ הנצח וספי׳ היסוד. כנ״ל. והכלים דג״ר דז״ס התחתונות שהם: חסד, ת״ת, הוד, לא מטי האור בהם. כי האחורים דכתר מונע הארת ג״ר מהם. כמבואר.

חוזר ממתחלה. כי בשעה דלא מטי בכתר כי נזדככו הבחינה ג׳ ובחי״ב שבו, ואור כתר חוזר למקורו, הרי פסק כח שליטתו של הכתר, ואז יורד השארית שלו להחכמה, ונמצאים הכלים דהארת ג״ר שברת״ס דז״ס, שמשיגים את שליטתם, שהם: חסד, ת״ת הוד. והמלכות מקבלת את בחינת הר׳ שלה כמ״ש לפנינו.

ועתה נבאר, את הזכר ונקבה דכלי דחכמה. כי הזכר והנקבה שבכלי דכתר מזדווגים, ומולידים זכר ונקבה דוגמתם: שהזכר, נמשך מצורת הזכר, דהיינו בחינת ו״ק בלי ג״ר, כי אור החכמה העומד תחת מלכות דראש, נמצא אחוריו למטה כלפי הנאצלים שבגוף, וע״כ, אין בהזכר דכתר אלא ו״ק בלי ג״ר, כנ״ל, וע״כ, גם בהזכר הנולד ממנו, אין בו רק ו״ק בלי ג״ר. וגם הנקבה דכתר נותנת מצורתה אל הנקבה שנולדה ממנה, שהוא בחינת אור הבינה ואח״כ מזדככת הכלי דכתר והופכת פניה למטה, דהיינו שמזדכך לבחי״א ונותן את ג׳ האורות האלו אל הכלי דחכמה. שהם: הזכר, שהוא בחינת ו״ק דחכמה, ונקבה, שהיא בחינת אור בינה וקומה של בחי״א, שהוא אור החסד, הכולל את ז״ס התחתונות. דהיינו לגמרי על דרך שנתבאר באצילות זו״ן דכלי דבינה, אצל פרצוף הע״ב, הנ״ל. וכל ההפרש הוא, שכאן ירדו המדרגות וכל בחינות האור שבכלי דבינה דע״ב, נמצאים כאן בכלי דחכמה. והכלי דבינה, נכללת כאן עם הכלי דחכמה. אמנם כן נשארו בהבינה רשימות זו״ן מזמן שהיתה בפרצוף ע״ב, מטרם הסתלקות הב׳, אבל אינם עולים בשם, להיותם בחינות שוות עם הזו״ן שבכלי דחכמה כנ״ל.

וכמו כן אותו הזווג, שהיה בזו״ן דכלי דבינה שבפרצוף ע״ב, שהולידו ה׳ אחת, אשר ירדה עם אור הז״ס תחתונות, עד שהגיעה אל היסוד ומלכות, שהר׳ שבה נטל היסוד, והר׳ שבה נטלה המלכות. כן ממש נזדווגו כאן בפרצוף הבינה, הזו״ן שבכלי דחכמה. והולידו ג״כ ה׳ אחת, שירדה עם הז״ת מכלי אל כלי, עד שהגיעה להכלים דיסוד ומלכות אשר הר׳ שבה נטל היסוד, והר׳ שבה נטלה המלכות.

והנה נתבארו ד׳ הזכרים וד׳ הנקבות שבכלים דע״ס של פרצוף החדש שבכאן, מקומת הבינה. כי הזכר של כלי דכתר, הוא בחינת ו״ק דחכמה, והנקבה דכתר, הוא קומת הבינה. והזכר ונקבה שבכלי דחכמה

בנצח, ולא מטי בהוד ומטי ביסוד, ולא מטי במלכות. ואחר כך חוזר כמתחלה.

מח) והרי עתה כמה בחינות: הא', כי לעולם חשק אור התחתון להדבק בעליון, וכאשר הוי מטי ביסוד הוי לא מטי במלכות, כי אז אור

אור פנימי

הם ג"כ ו"ק דחכמה להזכר, וקומת בינה להנקבה, ואע"פ, שבכל מקום נחשבים התולדות בחינת ו"ק כלפי המולידים שלהם, מ"מ, כאן כיון שהזכר דכתר, אורו עצום ורב, ומה שמכנים אותו בשם ו"ק דחכמה הוא מחמת האחורים דאור חכמה שבראש השולטים עליו, שלא להשפיע רק ו"ק, וע"כ התולדה שלו נחשב ג"כ לו"ק כמותו, מאחר שהוא בא בכלי דחכמה שאין לו שום אחורים. וכן הנקבה נחשבת לקומת בינה, כמו הנוקבא דכתר שהולידה אותה, מטעם שיש לה בכלי דחכמה גם רשימו דקומת בינה שנשאר שם מזמן התפשטות הע"ב, שמתחבר עם הנוקבא הזו, ומשגת ע"כ, גם היא קומת בינה. ונתבאר שגם בחינות הזו"ן דכלי החכמה נמצא ו"ק דחכמה להזכר, וקומת בינה להנקבה, בדומה להזו"ן דכתר.

והזו"ן דכלי הבינה: כבר נתבאר שהם בחינות הרשימות שנשארו מזמן התפשטות הקודם דע"ב. והם נכללים עם הזכר ונקבה דכלי דחכמה, בהיות בחינתם קרובים זה לזה.

והזו"ן דז"ת: הזכר שבהם הוא אור החסד שנאצל ע"י הזו"ן דכלי דכתר אחר הזדככותם לבחי"א, כנ"ל. והנקבה שבהז"ת היא הה' הנ"ל, שנאצלה ע"י הזו"ן שבכלי דחכמה. וה' זו נחלקה ג"כ לזו"ן, דהיינו לו' וד' שהו' נתלבש בהכלי דיסוד. והו' בכלי המלכות. והם בחינות זו"ן קטנים אשר בז"ת.

והנך מוצא שכל דרכי האצילות שהיו בהתפ"ב הנקרא ע"ב דא"ק, היו ג"כ בפרצוף הבינה דא"ק, רק בירידה של מדרגה אחת: כי בחינת הזו"ן דחכמה דע"ב, נתעלו בפרצוף הבינה לזו"ן דכתר. ובחינת הזו"ן דהבינה דע"ב נתעלו כאן לזו"ן דחכמה. וכן אור הז"א שנאצל בפרצוף ע"ב מהכלי חכמה נאצל כאן מכלי הכתר. וכן הה' שנאצל מהכלי בינה אצל פרצוף ע"ב, נאצלה כאן מהכלי דחכמה. וכו' עד"ז. וכל זה נמשך, מכח ירידה הכללית, שהיה כאן אשר חכמה נשארה בהראש ולא בא ונתפשט לגוף רק אור הבינה לבד. ונמצא אור הבינה נתלבש בכלי דכתר ואור הז"א בא לכלי דחכמה, דהיינו אחר שנזדככו הזו"ן דכתר לבחי"א, כנ"ל. ואור המלכות בכלי דבינה, כי אותה הה' שנאצלה מהחכמה באה לכלי דבינה, ומשם נתפשטו להז"ת. כמ"ש.

ועתה נבאר את הסדר של מטי ולא מטי הנוהג בפרצוף הבינה דא"ק הנק' ג"כ פרצוף ס"ג דא"ק. וענין המטי ולא מטי הקבוע תמיד בפרצוף זה. והנה כבר ביארנו לעיל סדר התפשטות הראשון של זה הפרצוף (דף ש"מ ד"ה הבחינה הב' באו"פ עש"ה) ונתבאר שם שבשעה שנתפשט קומת הבינה אל הפרצוף ומטי אור הבינה בכלי דכתר, הנה אז הגיע האור לכל הכלים דשליטת הו"ק שבהפרצוף, לפי מה שנתרשמו בזמן התפ"ב מטרם הסתלקותו, כי הם, הם הכלים שבאו בפרצוף הבינה הזה, ולכן הגיע האור לג' כלים דבחינת אחורים שבראש תוך סוף שבז"ת, שהם: גבורה, נצח, יסוד. ונמשך הארתם עד שנזדכך הזו"ן דכלי דכתר לבחי"א, וזו"ן האלו עלו לשורשם, ואז מטי בחו"ב דהיינו בהזו"ן שבחכמה ובינה, שהם בחינת ו"ק דחכמה לזכר ובחינת קומת בינה להנקבה, כנ"ל. ואז הגיע הארת ג"ר להפרצוף, ומטי בכל הכלים דפנים שיש ברת"ס שבז"ת, שהם: חסד, ת"ת, הוד, ואור הו' למלכות.

ואין להקשות מאחר דלא מטי בחכמה

המלכות עולה שם ביסוד, מחמת החשק. וכן בכל שאר הספירות, חוץ מן החסד עם הבינה, כי כאשר הוי לא מטי בבינה, אז הוי לא מטי בחסד, מפני ב׳ מרחקים. וכשהוא מטי בבינה אז הוי ג״כ מטי בחסד, כי אין שוה אור חסד לכל אור בינה. אמנם אותו רגע לבד שיורד בינה במקומה, אז מוצאת החסד במקומה, וברגע, יורד החסד למקומו וזה ענין, שהו״ק הם בפ״ע מדריגה א׳, ואינם יכולים להדבק בבינה, שהיא מג״ר. גם ענין

אור פנימי

מטרם שנזדכך הכלי דכתר לבחי׳ א׳, שאז הפך פניו ונתן אור החסד אל הכלי דחכמה, א״כ גם הזו״ן דחכמה היו צריכים להתמעט לבחי״א. והענין הוא, כי הכלי דכתר השפיע את הזו״ן להכלי דחכמה מבחינת האה, מטרם שנזדכך לבחינה א׳, (ע״ד שכתב הרב אצל הזכר דהכלי דבינה הנאצל מהכלי דחכמה בזמן התפ״ב, בדף שכ״ב אות ל״ח ובאו״פ דף שכ״ב ד״ה והאור). שרק אחר שירדו הזו״ן אל הכלי של החכמה, נזדכך הכלי דכתר והוריד את הבחי״א, דהיינו אור החסד, להכלי של חכמה. והנה יש עתה בכלי זה ג׳ אורות שהם: זכר בו״ק דחכמה, ונוקבא בקומת בינה, ואור החסד, שהוא אור הז״א. גם ידעת שזו״ן דחכמה נזדווגו והולידו ה׳ שהיא בחי׳ הנקבה לאור החסד. שבאה לכלי דבינה כנ״ל. ואז הזו״ן דחו״ב נזדככו מבחי״ב לבחי״א, והפכו פניהם למטה כנ״ל אצל התפ״ב, ונתנו את אור החסד עם הה׳ הנ״ל אל הכלי דחסד, ואז עלה הגבורה להכלי דחסד, והכלי דגבורה הפכה פניה למטה ונתנה את שארית שלה בהארת ג״ר אל הת״ת. ואז לא מטי בנצח, כי עלה אל הת״ת והפך פניו למטה. ונתן שאריתו להוד בהארת ג״ר, ואז לא מטי ביסוד כי עלה להוד, ואז הפך היסוד פניו ונתן שאריתו אל המלכות, שהוא הי׳ של הה׳ הכל כנ״ל.

גם צריך שתזכור מ״ש הרב לעיל שהכלים האירו זה לזה, בטרם שהפכו פניהם לנתינת האורות, משום שכולם קומתם שוה, דהיינו שנתנו את הה׳ הנולדה מזווג זו״ן הנ״ל, זה לזה, מטרם שהפכו פניהם, ורק הבינה לא יכלה ליתן את הה׳ הנ״ל להחסד, מטרם שהפכה פניה, משום שיש הפרש הקומה בין הבינה להכלי דחסד, שזה ג״ר וזה ו״ק, משא״כ, בין הכלים דז״ת גופייהו, שקומתן שוה (עי׳ דף שכ״ב אות ל״ח בדברי הרב) ולפיכך אחר שהגיעה הה׳ הנ״ל להכלי דחסד, הנה הכלי דחסד נתן אותה להכלי דגבורה, בטרם שהפכה פניה למטה, לכן אח״ז שהפכה פניה למטה נתנה את הה׳ הנ״ל יחד עם השארית שלה להכלי דת״ת. וכן הכלי דת״ת, נתנה את הה׳ הנ״ל אל הכלי דנצח, בטרם שהפך פניו למטה, ואח״ז שהכלי דנצח הפך פניו למטה, נתן את הה׳ הנ״ל יחד עם השארית שלו אל הכלי דהוד. וכן עד״ז, הכלי דהוד נתן את הה׳ לכלי דיסוד, מטרם שהפך פניו למטה, ואח״ז שהפך פניו למטה נתן את הה׳ מן אותה הה׳ אל הכלי דמלכות.

וכבר ידעת ב׳ הענינים שיש בדבר הפיכת פנים למטה (עי׳ באו״פ דף שכ״ח ד״ה וצריך שתזכור) הא׳ הוא מבחינת הכלי, שמהפכת מקום ההשפעה שלה מהארת ו״ק להארת ג״ר או להיפך. והב׳ הוא מבחינת המסך, שגדלות העביות שבו הוא הפנים והתמעטות העביות, הוא הפיכת פנים. עש״ה. והנה בכל הכלים דז״א שקומתם שוה, מבחי״א, הנה הפיכת פנים שבהם, רק מבחינת הכלים לבד, אבל המסך לא נזדכך בעת הפיכת פנים. לבד בהפיכת פנים ביסוד, שאז כבר נזדכך גם המסך דבחי״א לקומת המלכות, באופן, שאחר שהגיע אור הי׳ להמלכות, גם המלכות נזדככה, וכל העביות פסק מהמסך, ואז נתבטל הזווג, ונסתלק כל האור מן הפרצוף. אשר

מטי ולא מטי בג"ר, הוא בענין אחר, כי כאשר הוא מטי בכתר, אז עולין שניהן חו"ב למעלה בכתר. ולטעם זה, נקרא ג"ר חשובים כאחד. וכשלא מטי בכתר, אז הוי מטי בחכמה. ומהראוי, שתשאר שם הבינה ותהיה לא מטי בבינה, רק משום כי חפץ חסד הוא, כנ"ל, הוי מטי גם כן בבינה.

אור פנימי

אז עולים כל האורות בבחינת מ"ן אל הכלי דכתר אל הזו"ן דכתר אשר שם, ואז המסך שלהם חוזר ומתעבה לבחינה ב', ונמצא שוב מזדווג עם אור העליון, וממשיך שוב קומת בינה כמתחלה. והוי מטי אור הבינה בכלי דכתר, ומטי ג"כ בגבורה נצח יסוד. ולא מטי בחכמה בינה חסד ת"ת הוד מלכות.

ואח"ז, שוב מזדכך המסך דבחי' זו"ן דכתר, ואז מטי בחו"ב וחסד ות"ת והוד ומלכות. ולא מטי בכתר גבורה נצח יסוד. וכיון דמטי למלכות אז נפסק הזווג, ומסתלקים האורות ועולים לכלי דכתר, בסוד מ"ן, אל הזו"ן אשר שם, ושוב נמשך קומת בינה להכתר וחזר ומטי בכגנ"י, ולא מטי בחבחתה"מ וחוזר חלילה כמתחלה, כי כן האורות מתגלגלים בפרצוף הזה תמיד: פעם בכגנ"י ופעם בחבחתה"מ, כשלהבת הנר המתנועעת לכאן ולכאן.

וטעם הדבר, הוא משום שהמסך דבחי"ב הוא מסך קלוש, להיותו בבחי' אחורים דבינה אל החכמה, ושואב משם את כחו, וכבר ידעת שבחינת אחורים דבינה על החכמה, נשרש עוד בבינה של האו"י, שפונה אחוריה אל החכמה, וממשכת חסדים מכתר, בסוד י' וי' של הצדיק שהם הפכים זה לזה. וע"כ הוטבע בהבינה החשק אחר החסדים, ולבחור יותר באור דחסדים מבאור החכמה. בסוד הכתוב, כי חפץ חסד הוא כדברי הרב (לעיל דף של"ג אות מ"ג). וע"כ אחר שנעשה הזווג על המסך של בחי"ב, והאור מתפשט אל הפרצוף, וכבר יש להבינה אור דחסדים בשפע, הנה אז מתחלש המסך ומזדכך, משום, שגם האחורים דאמא על החכמה מתבטל ג"כ, שאע"פ שהיא מעדיפה אור חסדים על אור חכמה, הנה זה רק בשעה שיש צורך לאור דחסדים, אבל אחר שכבר יש אור דחסדים בשפע, היא פונה עצמה בחזרה אל אור החכמה, ומבטלת האחורים שלה, וממילא גם המסך הנסמך על האחורים האלו מזדכך גם הוא, ובסדר המדרגות עד שמזדכך לבחי' הכתר שאז נפסק הזווג ומסתלקים האורות מהפרצוף והרשימות שלהם עולים אל הכלי דכתר כשהם כלולים בהמסך שנזדכך, והנה אז שוב מרגשת הבינה את חוסר של אור חסדים וחוזר האחורים שלה על חכמה למקומו ואז שוב מתעבה המסך של הבחי"ב אשר שם, מכח האחורים דבינה, וחוזר הזווג מחדש, וממשיך הקדמה דבחי"ב, וחוזר האור דחסדים בשפע אל הפרצוף, ואז שוב הבינה מבטלת את האחורים שלה, שעל החכמה, ושוב המסך מזדכך עד שמזדכך כולו, ושוב פסק אור חסדים, ושוב עולים הרשימות השוקקות, לבחי' מ"ן, אל הכלי דכתר, ושוב מרגשת בחוסר החסדים, ומחזרת האחורים שלה על החכמה, אשר אז חוזר המסך ומתעבה לבחי"ב ומזדווג עם אור העליון וכן חוזר חלילה כמו שלהבת המתנענע לכאן ולכאן.

והנה נתבאר, איך המטי ולא מטי שבפרצוף הזה הוא קבוע וקיים תמיד. וכשמטי הקומה דבחי"ב אל הכלי כתר, מטי ג"כ בגבורה נצח יסוד, כנ"ל, שהם בחינת אור החסדים בלי הארת ג"ר כנ"ל, אבל הוא בשפע גדול, להיותם נמשכים מהכלי דכתר. שמשום זה הבינה מבטלת את האחורים שלה, והמסך מזדכך, ואז מטי בחכמה ובינה ומגיע הארת הג"ר להפרצוף, ומטי ג"כ בהכלים דפנים של הו"ת, שהם: חסד ת"ת הוד, עד דמטי למלכות, שאז כבר פסק עביותו של המסך, ונפסק הזווג, ועולה המסך עם הרשימות של האורות, לכלי דכתר, מטעם השואת הצורה,

מט) גם דע, כי שיעור הזמן אשר לא מטי האור בספירה הוא רגע אחד לבד, וז״ס כי רגע באפו. כי הסתלקות האור, שהוא לא מטי, היה מחמת זעם, ואף מחמת התחתונים שאין בהם כח, אך המשך בחינת מטי, שהוא חזרת האור למטה להחיות העולמות, אין בהם שיעור, כי כפי מעשה

אור פנימי

כנודע, ואז מרגשת הבינה את חוסר החסדים, ושוב מחזרת את אחורים שלה על החכמה כבתחילה, ושוב מתעבה המסך לבחי״ב, ומזדווג עם האור העליון, ומטי שוב קומת או״ה הבינה אל הכלי דכתר, ושוב מטי בכגנ״י, ול״מ בחבחתה״מ, וחוזר חלילה, כנ״ל.

מט) **שיעור הזמן אשר לא מטי האור בספי׳ הוא רגע א׳**: כלומר שיעור הזמן של הסתלקות האור מכל הפרצוף, הוא רגע, והיינו הזמן של עליות האורות למ״ן, אל הכלי דכתר, להזו״ן אשר שם, כי אז אין זווג בהפרצוף, מחמת שהמסך נזדכך מכל עביותו כנ״ל, וע״כ נבחן לבחי׳ זמן של זעם. ומשמיענו בזה, אשר ענין המטי ולא מטי שבהפרצוף, נמצא מתגלגל לכאן ולכאן בלי הפסק, כי באותו רגע דלא מטי במלכות, תיכף עולים האורות לזו״ן דכתר, והאחורים דבינה תיכף שבים למקומם, וחוזר העביות דבחי״ב, ומטי תיכף האור של קומת בינה להכתר. באופן שכל הענין הזה דומה, כמו שלהבת המתנענע לכאן ולכאן. כי ענין החושך הנעשה בפרצוף בזמן עליות האורות למ״ן, ובטרם שנעשה הזווג, הוא זמן קצר מאד.

מחמת זעם ומחמת התחתונים שאין בהם כח וכו׳ ובדי לעשות כלי. כל אלו ג׳ הטעמים הם דבר אחד, והוא מ״ש חז״ל, בתחלה עלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין (עיין באו״פ חלק ד׳ פ״א סעיף ד׳) פירוש, כי שורש מדה״ד היא בחי״ד, והיא שיצאה בתחלה בהתפ״א, שלא היה שם אלא כלי אחת של המלכות מבחינת העביות דבחי״ד, וז״ס עלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין. אלא שראה שאין העולם מתקיים, שאין כח בהתחתונים לקבל האור מבחינת מדה קשה כזו, ע״כ שיתף עמה מדת הרחמים, שה״ס בחינת הבינה שנקראת בכל המקומות, מדת הרחמים, כנודע. שעל זה רמזו בזוהר רות בסו״ה ותלכנה שתיהם, שהם ב׳ ההין של שם הויה שנכללו כאחד. ע״ש. והוא כמבואר כי ה׳ הראשונה של שם הויה היא בחינת בינה וה׳ אחרונה של שם הויה היא בחינת המלכות, אשר לשם תיקון העולם נשתתפו שניהם יחדיו, דהיינו מדת הרחמים עם מדת הדין, כנ״ל.

והנה דבר השיתוף הזה לא נעשה בבת אחת, אלא לאט לאט בסדר השתלשלות הפרצופין והמדרגות, וכל המלאכה הזו נעשה ע״י הסתלקות האורות. כי בזמן הסתלקות הא׳ כבר התחיל המסך דבחי״ד להתכלל בט״ס הראשונות, ע״י עליתו ממדרגה למדרגה עד ביאתו אל המאציל. וגם שם נעלם עיקר כח הדין מהמסך, כי בחי״ד לא הניחה רשימו להמשכת האורות, כנ״ל. ומתוך זה נעשה שורש לחילוק מדרגה על זכר ונקבה, כי לא חזר להתפ״ב אלא חצי רשימו של בחי׳ ד׳, דהיינו הרשימו דהתלבשות, והוא שנעשה לבחינת הזכר דכלי דכתר של התפ״ב, והוא נבחן אמנם לחצי דבר, להיותו חסר בחינת המשכת האורות וע״כ נעשה מחויב להמדרגה דבחי״ג שישלים אותו בבחינת המשכה. והבן, שמכאן נמשך הסוד בעולמות התחתונים שזכר בלי נקבה הוא פלג גופא. והנה זו״ן דכלי דכתר ההוא, הם התחלה לשיתוף מדת הרחמים בדין כי בחי״ג נבחנת למדת הרחמים כלפי בחי״ד. ודבר זה נמשך שם בכל הד׳ זוגות של זכר ונקבה אשר בהתפ״ב ההוא. ואח״ז בהסתלקות הב׳ נעלם ג״כ בחינת רשימו של המשכה דבחי״ג, ולא נשאר כי אם בחי״ב, אלא שהזכר דבחי״ג מבחינת

תחתונים כך יהיה. וזהו חיים ברצונו, כפי הרצון שיהיה אז, ר"ל כפי מעשה בני אדם, כך ימשך זמן החיים ההם. ואמנם לעיל ביארנו, כי הסתלקות הא' של האורות היה כדי לעשות כלי. והנה, כאשר חזרו האורות פעם ב', בהתפשטות ב', הנה היו חוזרים הכלים להתבטל כעת הראשון, לכן הוצרך שישאר אור הראשון שבכולם, שהוא אור הכתר, למעלה, ולא יכנוס בכלים אלו, ולא באו רק ט' אורות לבדם על סדר זה, אור החכמה בכלי של הכתר, ואור בינה בכלי של חכמה, וכו' עד"ז. עד שנמצא, שאור מלכות נכנס בכלי יסוד. ועתה, אחר שלא חזר בכלי אותו אור הראשון הנוגע אליו, אשר תחלה נסתלק ממנו, אלא הגיע לו אור אחר זולתו קטן ממנו, ע"כ נשארו הכלים בבחי' כלים ולא חזרו להיות אורות כבראשונה. והנה כאשר התחילו האורות לכנוס בכלים, אז נכנסו הט' אורות בכתר, וזה נקרא מטי בכתר כנ"ל, ואחר כך נסתלק אור המגיע לכתר, שהוא אור החכמה, וזה נקרא לא מטי כנ"ל, ואין להאריך בזה, כי כבר הארכנו לעיל בחי' מטי ולא מטי די ספוקו. ואמנם, טעם למה עתה נכנסו כל הט' אורות יחד בכלי הכתר, משא"כ בהתפשטות א', כי נכנסו א' לא' כנ"ל, שנכנס אור המלכות בכלי של כתר, ואח"כ נדחה

אור פנימי

התלבשות נשתתף עמה בכלי דכתר, כנ"ל. ושיתוף הזה, נמשך גם כאן בכל הד' זוגות של זכר ונקבה שבפרצוף בינה הזה. אמנם עדיין לא היה יכול להגמר אלא עד יציאת הבינה מחוץ לג"ר, ולבא לבחינת ו"ק. ודבר זה הוכן ע"י המטי ולא מטי המתגלגל בפרצוף הבינה הזה, כמ"ש במקומו, ואז יצא עולם הנקודים, ששם כבר יצא הבינה מבחינת ג"ר לבחינת ו"ק, אלא ששם היה סוד שביה"כ, ונגמר הדבר בעולם התיקון בעולם האצילות. ששם יצא השיתוף דמה"ר במה"ד על כל שלמותו, כמ"ש בקומו.

והנך רואה איך המטי ולא מטי אשר בפרצוף הזה, הוא המקור לשיתוף מדת הרחמים בדין. וזה אמרו, שענין הסתלקות האור המתגלגל תמיד, מסבת המטי ולא מטי הוא „מחמת זעם" כלומר מחמת תוקף הדין שיש בבחי"ד, ואין העולם מתקיים בו כנ"ל בדחז"ל. והוא מחמת התחתונים שאין בהם כח, שהוא ג"כ אותו הדבר, דהיינו שאין העולם יכול להתקיים בו. והוא „כדי לעשות כלי", דהיינו שהעצמות יוכל להתלבש בו, באופן, שלא יהיה עוד הזדככות והסתלקות האורות. שזה נעשה רק בגמר שיתופם של מדה"ר ומדה"ד יחד, ולא מקודם לכן, כי עד שם היו האורות הולכים ומסתלקים בכל פרצוף, כנ"ל, והכלים לא היו ראוים לתפקידם. וזה אמרו „כדי לעשות כלי. הרי שכל אלו ג' הטעמים שאומר הרב הם דבר אחד.

מעשה בני אדם כך יומשך זמן החיים ההם. והבן שאין הכוונה כאן על סדר אצילות הפרצופין מעילא לתתא, כי עדיין אין כאן בני אדם, שיוכלו לקלקל או לתקן. אלא הכונה היא על זמן הזה, אחר שד' העולמות כהלכתן, אז יכולים מעשה התחתונים להאריך החיים העליונים בהפרצוף הזה או ח"ו לקצר. והוא שהמעשים הטובים ממשיכים ריבוי השפע, ונודע שכל חידוש של השפעה, מחויב להמשך מא"ס ב"ה, באופן, שאם האדם גורם במעשיו לחידוש השפעה, היא נמשכת מא"ס

אור הזה למטה במקום החכמה, ואח״כ נכנס אור היסוד בכתר, וכן עד״ז, עד שנכנסו כל י׳ אורות כשיעור הי׳ כלים, הטעם הוא מובן עם הנ״ל, כי מתחלה שהיה אור הכתר עמהם, וגם כולם היו מאירים מצדו, לכן לא היה כח בשום כלי מהם לקבל בתוכו, רק אור א׳ לבד, אבל עתה שאור הכתר אינו נכנס עתה תוך הכלי, והוא נשאר למעלה והפך אחוריו למטה, כמ״ש בע״ה, לכן עתה יש כח ליכנס כל האורות ביחד תוך כלי א׳, כי כל הט׳ אורות הנכנסים עתה בכתר, הם קטנים מן אור הכתר הראשון, ויש כח לקבלם, וכן כשנכנסו כל הח׳ אורות בתוך כלי דחכמה, יש בה כח לקבלם, כי כולם קטנים מאור החכמה, ועד״ז בכולם.

* נ) והנה כאשר חזרו האורות ליכנס, נכנס אור החכמה בכתר, ואז

אור פנימי

ב״ה ועוברת תוך עולם הצמצום ומשם לפרצוף הא׳ דא״ק ומשם לפרצוף הב׳ דא״ק ומשם לפרצוף הג׳ הזה, אשר קבוע בו ענין המטי ולא מטי, ומכאן ליתר המדרגות בד׳ העולמות אבי״ע, ובאה לעולם הזה לידי קבלה להאדם.

ולכן אם המעשה היא על כל שלימותה נמצא, שבשעה שהשפע עוברת בפרצוף הבינה הזה, והיא מתגלגלת שם על הדרכים של מטי ולא מטי, הנה אותה המדרגה שהשפע מיוחס אליה הנה כשהגיע הזמן של המטי באותה מדרגה, אינה עוברת משם במהרה, אלא מארכת לה הזמן, שבזה נמצאת השפע מרחבת זמן הקבלה גם בשעה שתגיע להאדם בעוה״ז, שזה נקרא, שהחיים של האדם מתארכים, ואם אמנם המעשה פגומה, אז נמצאת השפע שם בגלגול קצר מאד כי כשמטי השפע בהמדרגה המיוחס לה, אינה מארכת זמן, אלא תיכף באה במצב דלא מטי. שזה גורם שבהגיע השפע לעוה״ז להאדם, אינו יכול להחזיק בה אלא זמן קצר מאד. וז״ס שהרשעים קצרי ימים ושבעי רוגז. והבן זה. אמנם צריכים לזכור כאן המובן של זמן ברוחניות, שנתבאר בהסתכלות פנימית בחלק א׳ בסופו.

נ) ג׳ מדרגות וזה לא שייך בג״ר: כבר נתבאר זה באו״פ לעיל על דברי הרב (דף שי״א) כי ב׳ תנאים מחויבים להשלמת הכלי: הא׳ הוא תשלום החצי דופן החיצון, שהוא בחינת המקום לקבלת או״מ. כי מתוך שאין לך אור שלא יהיה בו פנימי ומקיף, א״כ גם אין לך כלי שלא יהיה בו כלי פנימי וכלי חיצון, שיהיה מוכשר לקבל את ב׳ הבחינות שבאור. ולפיכך מכנה אותם הרב בשם ב׳ חצאי הדופן (לעיל ח״ד פ״ה אות ה׳) כי הוא תנאי מחויב בהדופן של הכלי כלומר בבחינת הכשר הכלי שיהיה ראוי לקבל איזה אור בתוכו. וזהו תנאי א׳. ותנאי הב׳ הוא שיהיה פעם ריקן מכל אור ואפילו מבחי׳ או״מ. כי הסתלקות האור עושה אותו לכלי.

ולפיכך לא נעשו הכלים בהתפ״א רק להז״ת שהם זו״ן, כי המלכות שהשיגה נרנח״י פנימים בשלימות, בעת ההתפשטות, לכן בעלותה לז״א השיגה או״מ הא׳, ובעלותה לבינה השיגה או״מ הב׳, ובעלותה לחכמה, לא קבלה עוד שום אור יותר. כדברי הרב (ח״ד פ״ו אות טו) וע״כ בבואה לחכמה, שנתרחקה אז ג׳ מדרגות מהכלי שלה, שהם חכמה בינה ז״א, הנה נשלמו ב׳ התנאים

* עץ חיים שער ז׳ פרק ג׳ בד״ה ונחזור בא״ד.

אור הכתר שבתוכו שנשאר בעת הסתלקות כנ"ל, כי אין הכלי נגמר עד התרחק ממנו האור ג' מדריגות וזה לא שייך בג"ר כנ"ל, אז נכנס אור הכתר, שנשאר שם תוך אור החכמה הנכנס עתה ומתלבש בתוכה, ונעשית נשמה אליה, לפי שהוא אור הכתר ונעשה דכורא והחכמה שסביבותיה נעשית נוקבא, ואז אור המובחר יותר מתלבש תוך החכמה, ומה שהחשיך מעט מחמת ריחוק האורות משם, זה ישאר בחי' כלי, לב' טעמים: א' מחמת התרחקות אור משם, גרם לו גרמת חשך. ועוד כי אפילו המובחר ממנו, מסתלק ומלבש תוך אור החכמה הנכנס שם, ואז נגרע אור הראשון הנשאר מן הכתר, ונעשית כלי לכתר, כי אור החכמה מפסיק ביניהן. באופן, כי אדרבה, ביאת האורות בהתפשטותם עתה, הוא הגורם בג"ר אלו להעשות כלי, ולא נעשו כלים בעת הסתלקותם, כנ"ל. ועוד טעם א', כי הלא כאשר אור בחי' הכתר נשאר למעלה, כנ"ל, כי מעולם לא נכנס עוד תוך הכלים אלו, רק נשאר בסוף הי' שרשים של האורות למעלה, והפך אחוריו

אור פנימי

הנ"ל, כי כבר השיגה את חצי דופן החיצון לקבלת הב' מקיפין. ואינה מקבלת עוד שום אור יותר. וע"כ נגמר הכלי שלה. אמנם הז"א אינו נגמר בטרם ביאתו למאציל, משום כי בעת עלות הז"א לכתר, הרי הוא מקבל שם עוד את האו"מ הב', וא"כ אין עוד הסתלקות האור מהכלי שלו לגמרי, אלא אח"כ כשנסתלק גם מהכתר ובא למאציל אז נחשך הכלי שלו ונגמר.

אמנם הג"ר, שהם כח"ב, לא קבלו שם בהתפ"א שום מקיפים, גם האור לא נפסק מהם לגמרי, כי אפילו הבינה בביאתה לכתר, עדיין מקבלת שם בחי' יחידה פנימית שלה, וע"כ הם חסרים ב' התנאים, וע"כ לא נעשו כלים אל הג"ר, בהתפ"א החיא.

המובחר יותר מתלבש תוך החכמה ומה שהחשיך מעט, מחמת ריחוק האורות משם, זה ישאר בבחינת כלי. כלומר, כי הרשימו כלול מאור וכלי כמו כללות האור שממנו נשאר, וכבר ידעת דברי הרב לעיל (ח"ד פ"ו אות ב) שבהתפ"א מטרם שנסתלק, היו האורות מעורבים עם הכלים, ואין שום הכר כלי שם, ולפיכך גם הרשימות הנשארים מאורות ההם, היו ג"כ מעורבים מאור וכלי יחדיו (עיין בח"ד בהסתכלות פנימית אות כ"ח) ומכל שכן הכלים דג"ר, שאפילו הכלים בעצמם אינם נחשבים עוד לכלים כנ"ל.

ולפיכך, עתה כשחזרו האורות בהתפ"ב, ובאו זכר ונקבה בכלי דכתר, שהזכר הוא מבחינת הרשימו דאור כתר דהתפ"א, הנה נחלקת הרשימו לב' בחי' אור וכלי שבו, שהמובחר שבו, דהיינו בחינת האור, הוא נעשה לבחינת אור של הזכר דכלי דכתר, והגרוע שבו שהוא בחינת הכלי שהיה מעורב בו, נפרש ממנו, מחמת אור החכמה שנתלבש ג"כ באותו הכלי דכתר, ומתוך שאור החכמה נתלבש בהכלי של הרשימו, נמצא החכמה מפסקת, בין אור של הרשימו ובין הכלי שלו, ואז נחשך הכלי ההוא ונגמר בה בחינת הכלי, כדברי הרב.

בהתפשטותם עתה הוא הגורם בג"ר אלו להעשות כלי. כי האור של החכמה שנתלבש בכלי דכתר, הפסיק בין האור וכלי של הרשימו, שבזה נחלשה הרשימו דהתפ"א ג"כ. וכל עוד שהרשימו הוא שלם, עדיין מתחזק הכלי מן הרשימו שבו, ואפילו אחר התרחק ממנה האור ג' מדרגות, אמנם עתה הנה גם בחינת רשימו נחלשה, אחר שנגרע ממנה

למטה, לכן האורות עתה מועטים יותר מבתחלה, ואפילו בעת הסתלקות. וכעד״ז בכלי הב׳ של חכמה שנכנס בתוכו אור הבינה, ואז אור החכמה מתלבש בתוכו, והאור הנשאר נחשך ונעשה כלי מחמת התרחקו, אע״פ שאינו הרחק גמור, והרי עתה יש זכר ונקבה ביחד בכתר, וזכר ונקבה בחכמה, נמצא, כי מעולם כתר וחכמה אינם מתבטלים ממציאותם להעשות מזכרים נקבות, כי הרי האורות שלהם עצמן נשארים במקומן, אע״פ, שאינם גמורים כמו מתחלה, ואדרבה, שאר האורות שבאו עתה נתוספים עליהם, ונעשים נקבות עליהם.

נא) וכן הענין ג״כ בבינה, רק שיש בה הפרש, והוא שנשאר בה אור הבינה מועט בעת הסתלקות כנ״ל, ועתה נכנס בה אור החסד. והנה

אור פנימי

בחינת הכלי שבה כנ״ל. וגם משגת בזה בחינת חצי דופן חיצון, כי הכלי נכללה גם מבחי״ג מפאת הלבשתה את אור החכמה, שהוא בחי״ג, והוא בחי׳ חיצוניות להבחי״ד. ועד״ז הכלי דחכמה של התפ״א, שנתלבשה בה עתה אור הבינה הוא משגת ע״י את חצי דופן החיצון, כי אור הבינה הוא בחינה ב׳ שהיא חיצוניות להכלי של החכמה שהיא בחינה ג׳. ועד״ז הכלי דבינה דהתפ״א, שנתלבש בה אור הז״א, משגת על ידו חצי דופן החיצון שלה, כי אור ז״א הוא בחי״א, שהוא חצוניות לבחי״ב. הרי שהכלים דג״ר נעשה ע״י התפ״ב של עתה, ועצם ההתפשטות גורם להם להעשות כלים.

והנה הרב אומר כאן ג׳ טעמים בענין גמר כלים דג״ר: הא׳, מסבת יציאתו והתרחקותו של אור המובחר של הרשימו מאור העב וגרוע שבו, וע״כ, נעשה אור העב של הרשימו לכלי גמור. הב׳, מסבת ביאת אור חדש של החכמה, המתלבשת באותו אור העב של הרשימו, שהוא מתמצע ומפסיק בין אור המובחר של הרשימו ובין אור העב דהרשימו, שע״י זה נעשה אור העב לכלי גמור. הג׳, מסבת האחורים של האור הכתר, הנשאר עומד בראש ולא חזר להתפשט להגוף בהתפ״ב הזה, שהאחורים האלו, ממעטים את אור הג״ר עוד ביותר ממה שהיה בעת ההסתלקות גופיה. וע״כ הוא מחשיך על הכלים ביותר מהרחק ג׳ מדרגות. ולכן נעשו עתה לכלים בעת התהוות אחורים של הכתר מתחת המלכות של הראש.

זכר ונקבה ביחד בכתר, וזכר ונקבה בחכמה. שהרשימו דכתר דהתפ״א נעשה לזכר דכתר, והרשימו דחכמה של התפ״א נעשה לזכר דחכמה. ואור חכמה דהתפ״ב הבא מחדש, נעשה להנקבה של הכתר, ואור הבינה דהתפ״ב נעשה בחי׳ הנקבה דכלי דחכמה.

נא) שאור הבינה יהיה זכר ואור החסד יהיה נקבה גם זה לא יתכן: כי הע״ס נבחנים לב׳ זכרים שהם חכמה וז״א. וב׳ נקבות, שהן בינה ומלכות, וזכר, פירושו התפשטות האור. ונקבה פירושה, קבלת האור. וסימנך שהזכר פניו למטה להשפיע לתחתונים והנקבה פניה למעלה לקבל. ויחסים אלו הושרשו עוד בהע״ס של או״י. כי כתר דאו״י ה״ס השורש, והתפשטות הא׳ מן השורש, הוא אור החכמה. והתפשטות הב׳ הוא אור דחסדים, דהיינו הז״א, והם שניהם בחינת זכרים. והבינה היא הנקבה של החכמה. והמלכות היא הנקבה של הז״א. וזה אמרו „שאין לומר שאור הבינה יהיה זכר ואור החסד יהיה נקבה״ משום שטבע האורות משורשם הוא להיפך, שאור החסד הוא זכר, דהיינו אור הז״א. ואור הבינה היא נקבה, כמבואר.

חסד בן הבינה כנודע, ולא יתכן שיהיה הוא הזכר ואור הבינה עצמה נקבה אליו. ואם נאמר שאור הבינה יהיה זכר ואור החסד יהיה נקבה, גם זה לא יתכן. ולזה צריך אותו הפיכת פב"פ, שביארנו למעלה שהופכת חכמה פניה למטה, בעת שניתנין אליה הח' אורות, ואז מזדווגים שם במקומן זכר ונקבה של חכמה, ומוציאין ע"י זווגם אור אחד הנקרא יו"ד, ואז ניתן למטה בהפיכת פניהם לבינה, ואז אותו היוד מתלבש תוך אור הבינה ע"ד האחרות, ונעשה הי' זכר. והבינה נוקבא. ואח"כ כאשר ניתנו הז' אורות בכלי של בינה, אז ניתן בה אור של החסד, ונשאר בה אור החסד תמיד בבחי' מ"ן.

נב) ואע"פ שאור זה של הבינה, הוא מן האורות הראשונים שנשארו שם, וזו היו"ד שבא לתוכה מזווג דזו"ן שבתוך החכמה, הוא מחודש, וא"כ, איך תעשה הבינה שהיא השורש, נקבה אל זה אור המחודש שהוא מחכמה, והתשובה הוא, שכבר בארנו, שזה האור של הבינה אינו אור גדול, אחר שיש ג' מרחקים בינו ובין האור כנ"ל, אע"פ שאינם ג' מרחקים גמורים. משא"כ בחכמה שלמעלה, ועוד, כי אור הבינה הזו נשארה כאן בעת הסתלקות, אשר לא היתה כוונתו להאיר, אך הנוקבא העליונה שבחכמה, באתה בעת התפשטות, שכוונתו להאיר. לכן הבן היוצא מבין שניהם, יכול להיות יותר פנימי מבינה זאת ומכ"ש מן החסד שבא עתה, אע"פ שבא גם הוא מבחי' של התפשטות, אבל עכ"ז הנה הוא ג' מדריגות למטה מהחכמה.

נג) כלל הדברים, כי בכתר עליון, יש שם י"ה, שהוא זו"ן: כתר,

אור פנימי

שהופכת חכמה פניה למטה וכו' ענין זה כבר נתבאר לעיל (דף ש"כ ד"ה החכמה, באו"פ) ומשם תדרשנו.

מזדווגים וכו' אור אחד הנקרא י': עיין באו"פ דף ש"כ ענין הזווג הזה. ואע"פ שהזכר הזה הבא מזווג דחו"ב נבחן לבחינת ו"ק שלהם שכל תולדה נחשב לו"ק כלפי המולידים אמנם כיון שהוא ו"ק דחכמה שהוא י' נבחן בערך עצמו ג"כ לי'. אמנם בחי' ו"ק אמיתים מכונים תמיד בו'.

היוד מתלבש תוך אור הבינה. היינו בהרשימו שנשאר בהכלי דבינה, מזמן של התפ"א, אחר שנסתלק משם אור הבינה. כי כל האורות הניחו שמה רשימות בהכלים שלהם, בעת הסתלקותם מהם. כדברי הרב לעיל (ח"ד פ"ב אות ב') ואותו הרשימו שבכלי דבינה, נעשה לבחינת הנקבה להי' הנ"ל.

נב) אור זה של הבינה הוא מן האורות הראשונים שנשארו שם: כלומר שהוא הנשאר מהאורות של התפשטות הראשונה דא"ק. כנ"ל בדיבור הסמוך.

נג) הבינה נקרא י' ו' ד' בבחי' ג' האורות

וחכמה. ובחכמה יש זו״ן, והוא שם י״ה אחר, והוא חו״ב. ובינה, שם י״ה אחר שהוא זו״ן, והוא, החכמה המתחדשת מן הזווג העליון שבזו״ן שבחכמה. שהוא י׳, ובינה היא נקבה אליו, והיא אות ה׳ הרי שם י״ה ג״כ בכאן, ועוד יש בה אור החסד שהוא בחינת בן, גם כל א׳ מאלו ג״ר נקרא אות יו״ד במילוי, כי הכתר יש בה זו״ן י״ו, והכלי עצמו הוא ד׳ של היו״ד. גם חכמה יש בה יו״ד שהוא י״ו זו״ן, והד׳ היא הכלי. אך הבינה נק׳ יו״ד בבחי׳ ג׳ אורות שבה, וסדרם יד״ו, והם חכמה, בינה, חסד. אך הכלי אינו נזכר עתה. גם טעם אחר, למה טפת י׳ מזווג חכמה הוא בעלה של בינה הזו התחתונה, לפי כשמזדווג זו״ן שבחכמה, אינם מוציאין טפת ההיא מעצמותה, רק מלמעלה שהוא מן הכתר, לכן גדול כחו מאור בינה התחתונה.

נד) אמנם בשאר ספירות לא היה בהם שום מציאות זו״ן, כי כולם זכרים, וגם שהם כלים גמורים, ואין בהם אור רק אותו שנכנס מחדש, נמצא, אור הגבורה נכנס בחסד. וכעד״ז, עד שנמצא, כי אור המלכות בכלי של יסוד. ובכאן יש קושיא ראשונה ג״כ, איך יעשה מזכר נקבה. אך דע, שלכן הוצרכו זו״ן שבבינה, להזדווג להוציא ה׳ אחד דוגמתה, ונחלק לב׳ שהם ד״ן, ואות ו׳ נכנסה בכלי יסוד בסוד זכר של מלכות אשר שם, כי יותר גבוה כמה מדרגות הוא אות ו׳ זו, מן אור המלכות שביסוד, לכן הם זו״ן, ואח״כ אות ד׳ ירדה במלכות והשלימה שם במקומה. הרי כי בד׳ בחי׳ יש בהם זו״ן, והם כח״ב יסוד והוא לטעם קושיא הנ״ל שיש באלו הד׳ משא״כ בשאר.

אור פנימי

שבה וספרן יד״ו: הזכר נק׳ י׳ ע״ש החכמה, להיותו תולדה שלו, כנ״ל. והנקבה שהיא הבינה, עם אור החסד שבה, ה״ס ה׳ אשר אור החסד, נבחון לה׳ שבתוך הה׳, והבינה נבחנת להרי המקפת על גבי הרי, והוא, להיותה בחינת הג״ר של הרי הזה.

נד) **אור המלכות בכלי של יסוד:** כי אחר שנזדכך הבחי״א של אור ההוד, לבחינת כתר, דהיינו הממשיך רק קומת אור המלכות, אז ניתן האור להכלי של היסוד. וזה אמרו אור המלכות בכלי של היסוד. (ועי׳ לעיל דף של״ו באו״פ ד״ה חזר שנתבאר זה באורך). **ו׳ נכנסה בכלי יסוד בסוד זכר של מלכות** אשר שם, כי יותר גבוה. כי ו׳ זו היא מקומת בחי״א, כנ״ל, שאחר שנזדככה הבינה לקומה דבחי״א נתנה ה׳ הנ״ל, ביחד עם אור החסד אל הכלים דו״ק. גם ההוד נתן הה׳ הנ״ל אל היסוד בבחינת הארה לבדה, ולא על ידי הזדככות הבחי״א. כנ״ל בדברי הרב (דף של״ג אות מ״ג) ואחר שההוד האיר בו את הה׳ הנ״ל נזדכך לקומת המלכות ונתן שאריתו זו להיסוד. הרי שהו׳ מהה׳ דנטיל היסוד, יש לו קומה של בחי״א, כמו הז״א, וע״כ הוא הזכר של הכלי דהיסוד אל האור של קומת המלכות אשר בו, שהיא הנקבה שבו. ,,וזה אמרו שהו׳ גבוה כמה מדרגות מאור המלכות שביסוד״ הא׳, שהוא קומת

* נה) הנה כבר ביארנו, שיש ה' אורות בב' כלים, כי בכלים של חכמה יש זו"ן ובכלי של בינה יש זו"ן, ובן שהוא חסד הנ"ל, ועליות אלו תלוי במעשה התחתונים, לפעמים יעלו כל ה' אורות, ופעמים לא יעלו כי אם ד', ואור החסד שהוא בן נשאר למטה בכלי של בינה, והנה ביארנו למעלה, כי יש זו"ן בכל א' מאלו הג"ר, ונקרא י"ה: י' בזכר, ה' בנוקבא. ודע כי כל אלו הה' אורות כשעולין בכתר לפעמים נכללין בנוקבא ולפעמים בדכורא, ולפעמים קצתם בנוקבא וקצתם בדכורא. ודע כי לעולם כשאין עולין אלא ד' אורות אינם נכללין רק בנוקבא.

אור פנימי

בחי"א, כנ"ל, והב' שהוא בא מהזווג של זו"ן דבינה כנ"ל.

נה) **בינה יש זו"ן ובן שהוא החסד הנ"ל:** הזכר, הוא הי' שנולדה ע"י זו"ן דכלי דחכמה. והנקבה, היא הרשימו שנשאר בכלי דבינה מזמן התפ"א. ובן אשר שם, הוא אור החסד שהשפיע חכמה אל כלי דבינה, אחר שנזדככו זו"ן דחכמה לבחי"א, כנ"ל, באות נ"א.

ועליות אלו תלוי במעשה התחתונים. כי בשעה דלא מטי בחכמה ובינה, כי נזדככו לבחי"א ונעלם קומת חו"ב מן הפרצוף הנה אז עולים חו"ב אל הכתר וע"י עליתם שם לזו"ן דכתר, הם גורמים חזרת העביות של בחי"ג להמסך דזו"ן דכתר, ואז שוב מזדווגים עם אור העליון, ושוב ממשיכים קומת חכמה כמתחלה. (כנ"ל באו"פ דף שכ"א ד"ה מטי בכתר עש"ה) וע"ד זה, בבחינה הב' של ההתפשטות, דהיינו, הפרצוף בינה דא"ק, בשעה דלא מטי בחכמה, בינה, חסד, ת"ת, הוד מלכות כנ"ל (באו"פ דף שמ"ג ד"ה וכבר ע"ש). אשר אז כל האורות עולים להכתר, להזו"ן אשר שם, שגורם החזרת העביות דבחי"ב להמסך דשם, ושוב יוצא שם קומת בינה, כמתחלה. ועל ב' מיני עליות אלו, דהיינו העליות דהתפ"ב המכונה פרצוף החכמה דא"ק. ועליות של בחינה הב' של התפשטות התמידי במטי ולא מטי. המכונה, פרצוף בינה דא"ק. כנ"ל בדברי הרב (דף ש"מ אות מ"ז) עליהם סובבים כל דברי הרב שלפנינו. ומה שאומר שהם תלוים במעשה התחתונים כבר נתבאר לעיל (באו"פ דף שמ"ו ד"ה מעשה. ע"ש).

לפעמים יעלו כל ה' אורות, ולפעמים לא יעלו כי אם ד' ואור החסד שהוא בן, נשאר למטה בכלי הבינה. כי בפרצוף החכמה עולים רק ד' אורות שהם: זו"ן דכלי דחכמה, וזו"ן דכלי דבינה, אבל אור החסד הכולל כל הז"ת, אינה עולה בכל המשך של התפ"ב של הבחינה הא', עד גמר כל התפשטות ההוא, כנ"ל באות מ"ו ובאו"פ דף ש"מ ד"ה והנה. באופן, שבכל אלו היציאות והכנסות של האורות בהכלים שבהתפ"ב, לא עלו לכתר אלא ד' האורות שבחו"ב בלבד, כי רק הבחי"ב נזדככה ונעלמה קומתה להשורש שבכתר, אבל בחי"א לא נזדככה אלא בסוף ההתפשטות, שהוא רק בבחי' האורות להיסוד ומלכות, שאז עולים למלכות דראש ונגמר התפשטות ההוא. ואז מתחיל התפשטות התמידי דמטי ולא מטי, המכונה פרצוף הבינה, שבפרצוף הזה, נמצאים שעולים ה' אורות, כי כאן גם אור החסד הכולל כל הז"ת עולה לכתר, להיות כאן המטי ולא מטי נוהג

* עץ חיים שער ד' פרק ה'.

נו) ונבאר עתה חלוקה זו, ונאמר, כי קודם שיעלו אלו האורות למעלה להכלל בכתר, אז שם י״ה שבכתר הוא פשוט ואינו במילוי, אך בעליות אלו האורות למעלה, אז יהיה בהם מילוי. והנה ג׳ מלואים הם, או ביודי״ן, או בההי״ן, או באלפי״ן. והנה כשאין עולים רק ד׳ אורות הם כולם נכללין בנוקבא, שהיא ה׳ של שם י״ה שבכתר, ואז מילוי אותו ה׳ הוא ביו״ד, כזה ה״י.

נז) והענין כי ד׳ אורות כשעולין בנוקבא, הנה ג׳ תתאין בטלין

אור פנימי

בתמידיות כי בכל פעם דמטי למלכות, כבר נמצאת אחר הזדככות דבחי״א, וכשמזדכך ג״כ המלכות, עולים כל האורות להכתר. באופן, שבכל פעם דלא מטי בהמלכות, עולים ה׳ האורות, שהם, זו״ן דחו״ב, וחסד הכולל ז״ת, אל הכתר. וזה אמרו שלפעמים עולים ד׳ אוירות, דהיינו בפרצוף החכמה. ולפעמים עולים ה׳ אורות, דהיינו בפרצוף הבינה. כמבואר.

ד׳ אורות אינם נכללים רק בנוקבא: כי ידעת שיש בהכלי דכתר זכר ונקבה. ובפרצוף החכמה דא״ק שהוא התפ״ב, הנה יש שם ב׳ כלים, אחד לזכר ואחד להנקבה, ולפיכך, כשהאורות עולים להכתר באים כולם, דהיינו ד׳ האורות, אל הכלי של הנקבה, כי היא המקבלתם לתוכה למ״ן, ולא הזכר כי כל עליות למ״ן, אינם אלא להנקבה. אמנם כשעולים ה׳ אורות, שזה יצויר רק בפרצוף הבינה, ששם מול״מ התמידי ובכל פעם דל״מ במלכות, עולים כל האורות למ״ן אל הכתר, דהיינו גם החסד כנ״ל. ומתוך שבפרצוף בינה אין יותר מכלי אחד דזכר, אשר גם הנוק׳ מתלבשת בכלי דזכר, כמ״ש הרב לפנינו וע״כ מוכרחים האורות לעלות אל כלי דזכר, כי הנוקבא ג״כ שמה.

נו) שם י״ה שבכתר הוא פשוט ואינו במילוי: היינו בשעה שנזדכך הזו״ן דכתר מבחי״ג שבהם, ונפסק משם הזווג, ונסתלקו הקומות של הזו״ן אל שורשם, ונשארו רק הרשימות של הזו״ן בכלי דכתר, המה נבחנים אז לשם י״ה פשוט, בחוסר המילוי שבהם, דהיינו מדת העביות, הממשיך שיעור קומתם, וממלא אותם בהאור שלהם.

ביודין בההין ובאלפין. העביות דבחי״ג הממשיך קומת חכמה מכונה מילוי יודין. ועביות דבחי״ב הממשיך קומת בינה, מכונה ג״כ מילוי יודין, חוץ מן האלף שיש בהואו שבה, כזה יוד הי ואו הי. ובחינת הז״א, הוא, הויה במילוי אלפין. ובחינת המלכות, הוא הויה במילוי ההין.

ד׳ אורות הם כולם נכללים בנוקבא שהיא ה׳ של שם י״ה. כלומר, הכלי דנוקבא היא הה׳ די״ה, כי רק הכלים מכונים אותיות, ולא האורות עצמם. וזכור זה. כנ״ל בדברי הרב (ח״ד פ״ג אות יב).

מילוי אותו ה׳ הוא ביו״ד, כזה ה״י, כי העביות דבחי״ג נקראת י׳ כנ״ל. ונתבאר לעיל באו״פ דף שכ״ד ד״ה מטי, שמטעם עליית הזכר דחכמה שהוא מעביות דבחי״ג, נמצא הנוקבא דכתר חוזרת ומקבלת בהמסך שלה, את העביות דבחי״ג הזו. עש״ה. ונמצא הה׳ שהיא נוקבא דכתר, מתמלאת בי׳.

נז) החכמה מבטל את האחרות ואז שלשתן מתבטלין באות י׳: כלומר, קומת החכמה, כולל בתוכו כל שאר הקומות הנמוכות ממנו. כדברי הרב לעיל דף שט״ז אות ל״ד וז״ל

בר.עשון כי לעולם אור החכמה הוא המבטל את האחרות, ואז שלשתן מתבטלין באות י' שהוא החכמה, לכן מילוי ה' זו היא בי'.

נח) אך דע, כי כאשר זו"ן שבכתר עולין למעלה בשרשיהן, שהוא סוד לא מטי, הנה ט"ס שבכל א' מהם הם העולין, ונשארין למטה במקומם ב' מלכיות מלכות הזכר ומלכות הנקבה בב' כלים, הנקרא י"ה כנ"ל, בהיותן פשוטים בלי מילוי.

נט) ואמנם דע, כי אז ב' מלכים אלו שוין, כי אף על פי שהזכר הוא גדול מהנוקבא על כל זה, עתה הם שוין, לפי שבחינת אור הזכר הוא בסוד הסתלקות כנזכר לעיל, כי כאשר רצו להסתלק אותן האורות כדי לעשות כלי, אז נשאר אותן אורות בכתר חכמה בינה, כנזכר לעיל, רצוני לומר הרשימות, נמצא כי אור הזכר של הכתר, הוא בסוד הסתלקות, ואור הנוקבא שבכתר, הוא בסוד הפנים כנודע, לכן אור הזכר ואור הנקבה הם שוין בפעם הזאת. ועוד שלפי שהזכר הניח את עצמו מבחוץ תחת השרשים, לכן תאוות של הזכר שבכתר הוא גדול לחזור ולעלות, משא"כ בנוקבא. ולכן כמעט שכל אור הזכר עולה למעלה, ולא נשאר רק מיעוט מהאור, אך הנוקבא שאין לה למעלה שורש כנודע, כמו הזכר שבכתר, לכן אין לה כ"כ תאוה וחשק לעלות ונשאר האור רובו ממנו בכלי שלה, לכן יוכלו להיות שוין אז, ב' המלכות ביחד זכר ונקבה, אך כאשר חוזרין לבא, אז בא הזכר בכל אורו, וגם כי הוא לוקח אור גדול משורש הכתר שלמעלה ממנו, ואז כשחוזרין, אין יכולת בנוקבא לקבל אור הזכר כולו, רק מסוד ו"ק לבד.

ס) והנה כדי שיתבאר לך זה, צריך לדעת הקדמה א'. והוא, כי יש

אור פנימי

„כי כלל גדול בידינו, כי העליון גדול מכל מה שלמטה ממנו. ולפיכך מכונה כל קומה רק בשם ספירה העליונה שבה.

נח) ב' מלכיות, מלכות הזכר ומלכות הנקבה, בב' כלים, הנקרא י"ה כנ"ל בהיותן פשוטים בלי מילוי: כלומר הרשימות שנשארו מהאורות זו"ן אחר הסתלקותן המה בחינות מלכיות של הזו"ן. כי רשימו נבחנת לבחינת מלכות של האור שנסתלק, והם פשוטים בלי מילוי, כי מילוי, פירושו, מדת העביות שבהמסך הממשיך שיעור הקומה. ומתוך שמדת עביותם נזדכך, כי על כן נסתלקו האורות. כנ"ל. לכן הם פשוטים.

וכבר ידעת שהכלים נקראים אותיות גם נתבאר לעיל אשר בפרצוף החכמה, יש כלי מיוחד להזכר וכלי מיוחד אל הנקבה. וזה אמרו שב' המלכיות הם בב' כלים הנקראים י"ה בהיותם פשוטים בלי מילוי.

ס) חילוק בין פעם א' בעת אצילות לזמן שאחריו: כי נתבאר לעיל בדברי הרב דף

חילוק בין פעם א׳ בעת אצילות לזמן שאחריו. כי בפעם א׳ שבכולם, שהוא כאשר נשאר אור הזכר של הכתר בעת הסתלקות הא׳, ואחר כך

אור פנימי

ש״מ שמתחלה נתפשט האור במטי ולא מטי, בעשר יציאות ובעשר הכנסות כל יוד אורות עד שבא אל המלכות, ואח״כ נעשה מטי ולא מטי פעם ב׳ באופן תמידי, דהיינו שבכל פעם שההתפשטות מגיע אל המלכות הרי הוא חוזר חלילה. ע״ש. ונתבאר שם שהבחינה הא׳ דהיינו המטי ולא מטי עד שהגיע אל המלכות פעם אחד, הוא המכונה פרצוף חכמה דא״ק, או ע״ב דא״ק. והמטי ולא מטי התמידי דחוזר חלילה, הוא בחינה אחרת הנקרא פרצוף הבינה דא״ק, או ס״ג דא״ק.

וזה אמרו „כי יש חילוק בין פעם א׳ בעת אצילות״ דהיינו המול״מ פעם א׳ עד שהגיע אל המלכות. „לזמן שלאחריו״ דהיינו המו״מ, לאחר שהגיע אל המלכות בפעם הא׳, שהוא מטי ולא מטי התמידי כנ״ל.

בפעם א׳ שכולם וכו׳ היו בב׳ כלים וכו׳. כי אלו הב׳ כלים של זכר ונקבה, יצאו בשעת ביאת האור בחזרה אל הפרצוף, מכח הכאות כפולות של הרשימו הנשאר בהכתר, להאור הבא מחדש אל הפרצוף, והנה הרב הסביר לעיל (ח״ד פ״ד אות ו׳) שאע״פ שאין אור קטן מכה באור הגדול ממנו, מ״מ, כיון שיש מעלה באור החכמה, שבא עתה מחדש מלמעלה, משא״כ הרשימו, שהזווג והאור שלה כבר נסתלק, וע״כ יכול החכמה להכות בהרשימו ולהוציא ממנה ניצוצין. עש״ה. והנה זה הטעם מספיק רק לאור החכמה, שמחמת ביאתו מחדש מהזווג שלמעלה, היא משתווית בזה עם הרשימו שכבר נסתלק הזווג שלה. אבל אין זה מספיק לפרצוף הבינה דא״ק, כי אור הבינה, אע״פ שבא מחדש, מ״מ אין עוד כחו יפה להכות בהרשימו להוציא ניצוצין לצורך כלי, וע״כ לא נעשה כאן כלי להנקבה, אלא שהיא מתלבשת בהכלי דזכר, הנשאר מהתפשטות ב׳ הקודם.

ועוד כי כל הטעם של הכאת האורות זה בזה, כתב הרב לעיל (ח״ד פ״ג אות י׳) שהוא רק בין האורות ההפכים זה לזה וחלוקים בטבעם. ע״ש. והנה הכתר והחכמה הנ״ל, הם חלוקים בטבעם, כי הרשימו דכתר, מונע הארת ג״ר, מכח האחורים דאור הכתר העומד בראש, כנ״ל באו״פ דף שכ״ה ד״ה ולפיכך. ואור החכמה, הרי כל הארתה היא רק בחינת ג״ר, כמ״ש שם. וכיון שחלוקים בטבעם המה מכים זה בזה, אבל בפרצוף הבינה, אשר הרשימו, הוא נשאר מאור החכמה דהתפ״ב, ואור הבא עתה מחדש, הוא אור הבינה, ונודע שהחכמה ובינה אינם חלוקים בטבעם, ואדרבה, או״א כחדא שריין, כנ״ל בדברי הרב באות ל״ט. וע״כ אין הכאה נוהג בין הרשימו ובין אור הבינה, ואין כאן ניצוצין לכלים חדשים לצורך הנקבה. וע״כ הנקבה מתלבשת בכלי דזכר.

ואין זה סותר למ״ש הרב לעיל באות נ׳ דף שמ״ז, אשר אור החכמה התלבש באור הגרוע דרשימו דכתר, ואור הרשימו דכתר בתוך החכמה. ע״ש הרי שאור החכמה והרשימו יש להם רק כלי אחד, וכאן אומר שיש להם ב׳ כלים. והענין הוא שהם מתלבשים זה בזה, דוגמת המדרגות הפרטיות אשר בפרצופי אצילות. דהיינו, שהכלי דחכמה מתלבש בכלי דכתר, ובתוך כלי דחכמה מתלבש אור העב של הרשימו, ובתוך אור העב של הרשימו מתלבש אור החכמה, ואור המובחר של הרשימו מתלבש תוך אור החכמה.

בהסתלקות ב׳ אשר היו עולין זו״ן וכו׳ נכנסין שניהן בהכלי של הזכר: היינו, ההסתלקות של המו״מ דפעם הא׳ המכונה הסתלקות ב׳ כי פרצוף הכתר דא״ק, הוא התפ״א. וההסתלקות של פרצוף הכתר נקרא הסתלקות א׳ ופרצוף החכמה דא״ק הוא התפ״ב, והסתלקות של פרצוף החכמה נקרא הסתלקות ב׳.

וכמו בהסתלקות הא׳ ביאר הרב לעיל

בהתפשטות ב' כשנכנס החכמה בכלי הכתר, אז לא נכנס בכלי של הזכר רק נכנס בכלי הנוקבא עצמה, שהוא בסוד ה' של י"ה, והיו זו"ן בב' כלים, אך בהסתלקות ב', אשר היו עולין זו"ן שניהם למעלה, ואז נשתוו שניהן יחד, וקבלו כולם ביחד הארה מן כתר עליון, ולכן כאשר באים וחוזרין בכלים שלהם, אז נכנסין שניהן בכלי של הזכר, והמלכות של הנוקבא נשאר בכלי של הה' שלה כנ"ל.

סא) וכן הענין תמיד אחר הפעם הראשון, כי לעולם הזו"ן נשארין בכלי הזכר, ושם מזדווגים ביחד, נמצא כי היו"ד שהוא הכלי של הזכר, שם היו שניהן זו"ן, ואז כאשר הם מזדווגים אין הנוקבא סובלת אור הזכר רק מן הו"ק שלו, ומזווג זו"ן אלו אשר נכללו באות ' פשוטה, אז יוצא מהם דונמתן ב' בנים זו"ן, והם סוד ו"ד מילוי יו"ד.

סב) והענין הוא, לפי שהזכר אינו מזדווג בנוקבא רק בסוד ו"ק שלו

אור פנימי

דף רצ"ד אות ו' שבטרם התפ"ב עלו הזו"ן דכתר למעלה, שהם הרשימו דבחי"ד דהתלבשות, והרשימו דבחי"ג, וקבלו שם שניהם הארה מכתר עליון, עש"ה, כן הוא הדבר גם בהסתלקות הב' בטרם התפשטות פרצוף הבינה, שעלו ב' הרשימות, שהם הרשימו דבחינה ג' של התלבשות והרשימו דבחי"ב, שהם בחינת הזו"ן דכתר דפרצוף הבינה. ועלו שניהם אל המלכות דראש, ושם קבלו ביחד הארה מכתר עליון, שע"י הארה זו השיגה הנקבה השתוות עם הזכר, וע"כ יכלה הנקבה, להתלבש בכלי של הזכר.

סא) אין הנוקבא סובלת אור הזכר רק מן הו"ק שלו: והוא משום אור החכמה הנשאר בהראש תחת המלכות משום שאחוריו למטה, ומונע הארת ג"ר מן הכתר דגוף, (כנ"ל באו"פ דף שכ"ד ד"ה ויש להבין עש"ה). ושם נתבאר זה, אצל פרצוף החכמה, ואותו הדבר גם בפרצוף הבינה, כי טעם אחד לשניהם, שהוא, משום האור הנשאר בהראש, שאינו יכול להתפשט לגוף בעצמו, הנה אע"פ, שהרשימו שלו מאיר בגוף, מ"מ נבחן הארה כזאת שהוא בדרך אחורים, המונע הארת ג"ר. וזה אמרו אין הנוקבא סובלת אור הזכר רק מן הו"ק שלו.

ומזווג זו"ן אלו אשר נכללו באות ' פשוטה אז יוצא מהם דונמתן ב' בנים בזו"ן, והם סוד ו' ד' דמילוי יו"ד. פירוש, כי כמו שהזו"ן דכתר שבפרצוף החכמה דא"ק האצילו את הזו"ן לכלי דחכמה של אותו הפרצוף, כן הזו"ן דכתר שבפרצוף הבינה שבכאן, הוציאו ג"כ ע"י זווגם יחד את הזו"ן לכלי דחכמה שבכאן, אלא ההפרש הוא בשיעור הקומה, כי בפרצוף החכמה, הרי נבחנים הזו"ן דכלי דחכמה לבחי' י"ה. כנ"ל בדברי הרב (דף ש"נ אות ג"ג, עש"ה). אבל כאן, שאפילו בזו"ן דכתר אין שם אלא בחינת אור הבינה, ע"כ הזו"ן דחכמה שנאצלו ע"י זווגם, כבר אין בהזו"ן הזה בחינת ג"ר, אלא בחינת ו"ק דג"ר כי הוא דומה להזו"ן דכלי דבינה שנאצלו מהזו"ן דחכמה, אצל הפרצוף דחכמה דא"ק. כי קומת הזו"ן דכתר של פרצוף הבינה שוה לקומת הזו"ן דחכמה שבפרצוף החכמה דא"ק. כמ"ש באורך באו"פ לעיל (דף שמ"א ד"ה ועתה, עש"ה), זלפיכך אין הזכר שבכלי דחכמה שבכאן נקרא בשם ' אלא ו', כי הו"ק מכונה תמיד בשם ו'. וזה אמרו שהם סוד ו"ד דמילוי ' שהוא בדומה להזו"ן שבבינה דפרצוף החכמה.

סב) שהזכר אינו מזדווג בהנוקבא רק בסוד

לבד. לכן גם הבן שלו הוא צורת ו׳ ג״כ. אמנם הנוקבא היא צורת ד׳, לפי שיש לה כל הי׳ כלים, רק שהאור ו״ק שלה בטלים בד׳ ראשונים שלה, לכן נקרא ד׳ הרי מילוי יו״ד שהוא ו״ד, וכל זה נקרא יו״ד שהם זו״ן.

אור פנימי

ו״ק וכו׳ הוא צורת ו׳ וכו׳ הנוקבא היא צורת ד׳: כי הזכר נמשך מזכר שהוא בחינת אור החכמה כנ״ל, אמנם כיון שאין מזדווג בשביל הזו״ן אלו אלא מבחינת ו״ק שבו, ע״כ אין לו להזכר אלא ו״ק דחכמה, וע״כ הוא נקרא בשם ו׳. והנקבה נמשכת מהנוקבא דכלי דכתר, שהיא קומת הבינה, והיא נקראת בשם ד׳ כי אע״פ שיש לה ג״ר, אמנם הו״ק שלה נכללים בג״ר.

הרי מילוי יוד שהוא ו״ד. ונתבאר בזה, ענין עליות האורות של פרצוף הבינה, שאומר שאם עולים ה׳ אורות עולים כולם אל הזכר. ונתבאר הטעם, שהוא משום שאין להם להזו״ן שבפרצוף הזה אלא כלי אחת שהוא כלי דזכר שנקרא י׳. גם נתבאר שכל אלו ה׳ אורות שעלו לכלי דכתר, נכללים באורות עליונים שהם הזו״ן דחכמה, המכונים ו׳ ד׳ גם נתבאר שז״ס ו״ד דמילוי יוד. כי כשהם עולים אל כלי דזכר שנקרא י׳ ואורות העולים נק׳ ו״ד, ואז חוזר הזווג אל הפרצוף כנ״ל. והוא המסקנא שרצה להשמיענו בדרוש הזה. ולקמן מביא ג״כ העליות של פרצוף החכמה, להכלי דנוקבא של הכתר.

כאשר עולים הד׳ אורות התחתונים באות ה׳ זו, אז היא מתמלאת באות י׳ ונעשית ה״י. היינו המסקנא של חלוקה שניה כשעולים ד׳ אורות, דהיינו בפרצוף החכמה, אז עולים להנוקבא דכלי דכתר. ונתבאר שהכלי של הנוקבא דכתר, נקרא ה׳ והאורות העולים אליה, ה״ס המילוי שלה, להיותם מחזירים לה את זווג העליון ונתבאר למה ד׳ האורות אלו מכונים בשם י׳, שהיא על שם ספירה העליונה שבהאורות האלו, שהוא בחינת הזכר של הכלי דחכמה (שהוא בחי״ג ואור החכמה הנמשך ע״י הארה מזו״ן דכתר לזו״ן דחכמה כנ״ל) הנקרא י׳, וכל האורות העולים נכללים בו. ולפיכך הה׳ הזו מתמלאת באות י׳ ונעשית ה״י כמבואר.

והנה הרב אומר לעיל (דף שנ״ב אות נ״ה), ג׳ חלוקות בענין עליות אורות למעלה והתכללותם בזו״ן דכתר. הא׳ שעולים ונכללים בהנוקבא דכתר. הב׳ שנכללים בהדכורא דכתר. הג׳ הוא שנכללים קצתם בנוקבא וקצתם בדכורא. והנה ב׳ חלוקות הראשונות לבד, הם שנתבארו כאן, וחלוקה הג׳ לא ביאר לנו כלל.

אמנם חלוקה ג׳ הזו כבר ביאר לנו לעיל דף רצ״ו אות ז׳. כי שם התחיל לדבר מג׳ מיני התכללות הללו. כי אומר שם ג׳ מיני כללות: הא׳ הוא שנכללים הזו״ן זה בזה בכלי אחד. הב׳ הוא שנכללים האריותיהם זה בזה, בהיותם בב׳ כלים. הג׳ הוא בהיותם נכללים זה בזה כשהם ב׳ אורות בלתי כלים. עש״ה. ופירוש הדברים, הוא, כנ״ל. כי כללות הא׳ שהזו״ן נכללים בכלי אחד, היינו בפרצוף הבינה דא״ק שאין שם הכאת הרשימו ואור הבינה זה בזה וע״כ לא יצא הכלי בשביל נקבה דכתר, ולכן הנקבה מתלבשת בכלי דזכר, כנ״ל. וכללות הב׳, שיש להזו״ן ב׳ כלים, הוא בפרצוף החכמה דא״ק, שיש שם הכאת הרשימו ואור החכמה זה בזה, ויצאו ב׳ כלים: א׳ לזכר, וא׳ להנקבה, כנ״ל. וכללות הג׳ הוא, בעת דלא מטי בכתר, והזו״ן בעצמם עולים להמלכות של הראש, שאז הם נמצאים מתפשטים ויוצאים מהכלים שלהם דגוף, והם ב׳ אורות בלי כלים.

והנה ב׳ הכללות הראשונות לא ביאר שם הרב כלום, והוא משום שסמך עצמו על מה שנתבאר כאן באורך, כנ״ל, כי ב׳ הכללות האלו הם ב׳ חלוקות הראשונות שבכאן

ואוז"כ היא אות ה' של י"ה שהוא הכלי של הנוקבא. ושם נשארת המלכות של הנוקבא כנ"ל. והנה כאשר עולין הד' אורות התחתונות באות ה' זו, אז היא מתמלאת באות י', ונעשית ה"י כנז"ל. אמנם צורת ה' זו כזה ו"ד, לפיכך הוא עשרה.

אור פנימי

שנתבארו היטב לפנינו. וחלוקה הג' מה שלא ביאר אותה כאן, הוא הכללות הג' אשר שם, שהרב ביאר אותה שם באורך. ומבאר שם, כי יש להם להזו"ן שעלו להראש, ב' זווגים: זווג א' שהנקבה נכללת בהזכר, והזווג יוצא על עביות של בחי"ד כמדת הזכר, שאז ממשיכים האור בקומת כתר עליון. והזווג הב' שהזכר נכלל בהנקבה, והזווג יוצא על מדת העביות של הנקבה, דהיינו בבחי"ג, שאז ממשיכים האור רק בקומת החכמה, עש"ה, ובאו"פ שם דף רצ"ז ד"ה שמזדכך.

ונתבאר שם, באו"פ דף רצ"ד ד"ה לא מטי. שבעליה זו אל הראש של הזו"ן, כלולים כל הספירות שלמטה מהכתר גם כן, אלא שכולם בטלים בהזו"ן דכתר, וע"כ אינם עולים בשם עש"ה. והנה כאן עלו כל ה' האורות שבפרצוף, וגם אור החסד הכולל ז"ת נכלל ג"כ בזו"ן האלו ע"ש, ואז נמצאים ה' האורות קצתם כלולים בהכלי דנקבה, וקצתם כלולים בהכלי דזכר, דהיינו בשעה שנכללה הנקבה בהזכר והזווג נעשה בבחינת הזכר, אז נכללו הה' אורות בהזכר. ובהזווג הב' שנכלל הזכר בהנקבה, ונעשו הזווג בבחינת הנקבה, נכללו גם ה' האורות בהנקבה, באופן, שה' האורות נתכללו מקצתם בהזכר ע"י זווג הא' ומקצתם בהנקבה ע"י זווג הב' כמבואר.

צורת ה' זו כזה ו' ד' לפיכך היא עשרה: כי יש ה' שצורתה ו' ד' ויש ה' שצורתה י' ד'. ואומר, שה' זו הרומזת על הנקבה דכתר, צורתה ו' ד', שהוא בגימטריא עשרה, הרומז שיש לה לה' זו עשרה כלים, כלומר שכל הע"ס של הקומה נכללים בה', כמ"ש לעיל, שכל הקומה החדשה שיצאה בהתפ"ב, שהיא קומת החכמה, היא בחינת אור הנקבה דכתר.

לוח השאלות לפירוש המלות

א) מהו אור דק וחלש

ב) מהו אור המובחר

ג) מהו אור מחודש

ד) מהם אורות ראשונים

ה) מהו אחור

ו) מהן אלפין

ז) מהי את

ח) מהם ב׳ מרחקים

ט) מהי הארה לבדה

י) מהי הבטה

יא) מהן ה״ה

יב) מהן ההין

יג) מהי הכנה לקבל

יד) מהי הסתכלות דרך אחור.

טו) מהי הסתלקות א׳.

טז) מהי הסתלקות ב׳.

יז) מהי התהפכות פנים למטה.

יח) מהי התכללות.

יט) מהי התפשטות א׳.

כ) מהי התפשטות ב׳.

כא) מהם יודין.

כב) מהם יוד יציאות והכנסות

כג). מהם י״ו.

כד) מהי ירידת המדרגה

כה) מהי כללות.

כו) מהו כתר דשורשים

כז) מהו כתר דענפים.

כח) מהו מטי ולא מטי.

כט) מהי מילוי.

ל) מהי מלכות דשורשים.

לא) מהי נתינת אורות.

לב) מהו סוד הסתלקות

לג) מהם ענפי הפה

לד) מהם פנים.

לה) מהם פנים ואחור דכלי.

לו) מהם פנים ואחור דמסך.

לז) מהי פשוט בלי מילוי.

לח) מהו צריך לאמו.

לט) מהי ראיית עינים.

מ) מהם שורשי ספירות.

מא) מהו שורש למעלה.

מב) מהם שרשים עליונים.

לוח התשובות לפירוש המלות

א) **אור דק וחלש** (דף שי"ג אות כ"ט ובאו"פ שם):
קומת האור היוצא על מסך מעביות דבחי"א, מכונה אור דק וחלש, משום שאינו ממשיך כלום מבחינת ג"ר.

ב) **אור המובחר** (דף שמ"ח אות נ' ובאו"פ שם):
ב' בחינות אורות כלולים בכל רשימו: א' שארית מאו"י, ב' היא שארית מאו"ח, ששארית דאו"י מלובשת בו. וחלק דאו"י מהרשימו, מכונה אור המובחר שבו, וחלק מאו"ח של הרשימו מכונה אור הגרע שבו.

ג) **אור מחודש** (דף ש"ג אות נ"ב):
האור הנמשך על ידי זווג דהכאה, ובא אל הפרצוף, נקרא אור מחודש, והאורות שישנם בהפרצוף מעת התפ"א, שהן הרשימות שהניחו האורות שם אחר הסתלקותם, הן מכונות אורות ראשונים.

ד) **אורות ראשונים**:
עיין תשובה ג'.

ה) **אחור** (דף ש"ד אות ט"ו ובאו"פ שם):
בחינה שאינה פועלת בכלי, אם להשפיע או לקבל, מכונה בשם אחור או אחורים.

ו) **אלפין** (דף שנ"ג אות נ"ו ובאו"פ ד"ה ביודין):
שיעור קומה היוצא בעיקר על עביות דבחי"א, מכונה בשם הוי"ה דאלפין.

ז) **את** (דף שי"ג אות ל' ובאו"פ):
המלכות נקראת א"ת שרומז על כולל אלפא ביתא מא' עד ת'. והוא, להיות המלכות שורשם של כ"ב אותיות ומטעם זה מכונים הכלים בשם אותיות.

ח) **ב' מרחקים** (דף שכ"ו):
אם יש ב' מרחקים, בין כלי דחסד ובין כתר, בלי אור, דהיינו בעת שחו"ב ריקים מאור, אז נמנעת הארת ג"ר מהפרצוף.

ט) **הארה לבדה** (דף ש"כ אות ל"ה):
נתינת אורות בהספירות מזו לזו היא ע"י הזדככות המסך, שמתחלה באים כל האורות כלולים במסך דבחינה ג' לכלי דכתר, ואחר שנזדככה העביות דבחי"ג לבחי"ב, שקומה ההיא אינה ראויה לכתר, נותן אותה לחכמה, וכן אחר שנזדככה בחי"ב לבחי"א, שהקומה ההיא אינה ראויה לחכמה, אז נותן אותה לבינה. וכו' עד"ז. ויש בחינת נתינת אורות מספירה אל ספירה ע"י זווג והולדה, וזה מכונה בשם הארה, ולא בשם נתינת אורות.

י) **הבטה** (דף ש"ד אות ט"ו ובאו"פ ד"ה חלקים):
השפעת או קבלת הספירה מחברתה, מכונה בשם הבטה, שמביטות זו לזו.

יא) **ה"ה** (דף ש"י אות כ"ה ובאו"פ ד"ה המתבאר):
הסתלקות הכללי דהתפ"א, מכונה בשם ה' ראשונה של שם הוי"ה, והסתלקות הכללי של התפ"ב, מכונה בשם ה' אחרונה דהוי"ה.

יב) **ההין** (דף שנ"ג ובאו"פ ד"ה ביודין):
שיעור קומה של בחינת מלכות מכונה בשם הוי"ה דמילוי ההי"ן.

יג) **הכנה לקבל** (דף רצ"ו באו"פ ד"ה הכנה):
כשיש מסך מתוקן בהפרצוף במדת עביות הראויה לזווג ולהמשיך את האור העליון, אז נבחן הפרצוף שיש בו „הכנה לקבל" את האור העליון.

יד) **הסתכלות דרך אחור** (דף ש"ו באו"פ ד"ה מסתכל):
כשנתבטל הפנים של הכלי, ועדיין הוא מקבל דרך אחוריו, למשל אחר שנתבטלה העביות דבחי"ד, והוא מקבל הארה דבחי"ג מהבחינה העליונה ממנו לתוך בחי"ג שלו, נבחן שמסתכל באור

העליון דרך אחוריו, כי בחינה ג' נבחנת לאחור כלפי בחי"ד. עי' פנים ואחור דמסך.

טו) הסתלקות א' (דף שנ"ז אות ס'):
הוא הסתלקות האורות להמאציל שנעשה בפעם הראשונה בהעולמות שהוא בפרצוף הכתר דא"ק.

טז) הסתלקות ב' (שם):
היא הסתלקות השניה שנעשה בעולמות שהיא בפרצוף חכמה דא"ק.

יז) התהפכות פנים למטה (דף ש"ה באו"פ ד"ה ואז הכלי):
היותר עב שבדופן הכלי מכונה פנים, משום שהזווג העליון נעשה עליו, והאור נמשך על ידו, אבל החלק שאינו עב כל כך, מכונה אחור, משום שהוא אינו פועל בהכלי. ואם האו"פ מסתלק מהכלי והכלי מקבל אור מקומה נמוכה, שאין קומה זו מתאימה לפי מדת העביות שבכלי הנה אז יקובל האור ההוא בהחלק שאינו עב כל כך, המתאים לאותה קומה ונמצא עתה שהופך פניו למטה, שהחלק העב שבכלי מתבטל, ואחוריו למעלה, כי החלק האחור שבכלי נעשה עתה למקבל האור. למשל אם הכלי הוא של בחי"ד, והאו"פ דבחי"ד נסתלק, והכלי מקבל אור מבחי"ג הסמוכה לו, הנה אין הכלי מקבל אותו אלא בהחלק שאינו עב כל כך שנקרא אחור הכלי, דהיינו בעביות דבחי"ג שישנה שם, ונמצא האחור נעשה לפנים של הכלי, ומדת הפנים שבו שמקודם, מתבטלת, ואינה פועלת עתה כלום בהכלי, וזה מכונה שהפך פניו למטה.

יח) התכללות (דף שנ"ז באו"פ ד"ה אמנם):
ב' אורות מב' בחינות יוכלו פעמים להכלל ולהתיחד זה בזה, ומקבלים הארה זה מזה כמו בחינה א'. וזה יצויר בג' אופנים: או ששניהם בלי כלים, דהיינו זו"ן שעולים אל הראש ונכללים שם בב' הזווגים. או ששניהם בב' כלים, דהיינו בהתפ"ב, שזו"ן נכללים שם בהארת כתר וחכמה בהיותם בב' כלים דבחינת כתר. או בהבחינה הב' של התפשטות, שנקראת פרצוף הבינה דא"ק, שזו"ן דכתר יש להם שם רק כלי א' ומקבלים הארה זה מזה.

יט) התפשטות א':
התפשטות יורה ירידת האור ממעלה למטה להתלבשות בכלים, וכל התפשטות מכונה בשם גוף. והתפ"א היינו הגוף דפרצוף כתר דא"ק, שהוא הגוף הא' שבעולמות.

כ) התפשטות ב':
הוא גוף דפרצוף חכמה דא"ק, שנקרא פרצוף ע"ב דא"ק. ויש עוד בחינה שניה של התפ"ב, שהיא פרצוף הבינה דא"ק, שנקראת פרצוף ס"ג דא"ק.

כא) יחידין (דף שנ"ג באו"פ ד"ה ביודין):
שיעור עביות דבחי"ג ובחי"ב, מכונה בשם יודין.

כב) יוד יציאות והכנסות (דף ש"ח אות כ"ב):
כשנכנסו האורות בכלים דהתפ"ב היו באים בדרך מטי ולא מטי, שמתחלה באו כלם לכתר, ואחר דלא מטי בכתר באו בחכמה, ואחר דלא מטי בחכמה באו בבינה, וכו' עד"ז. וע"כ עשו האורות יוד יציאות ויוד הכנסות עד שהגיע האור למלכות.

כג) י"ו:
י' מרמזת לבחינות הנקודות של התפ"א, דהיינו על התפשטות האורות שמחכמה ולמטה אשר שם. ו' מרמזת לבחינות הנקודות דהתפ"ב, שהוא ג"כ מחכמה ולמטה. אבל על התפשטות אור הכתר דהתפ"א והתפ"ב, אין שום רמז עליה בד' אותיות הוי"ה.

כד) ירידת המדרגה (דף ש' אות י'):
בהתפ"ב, שאור הכתר לא חזר שם אלא שנשאר בפה, וע"כ בא אור החכמה ונתלבש בכלי דכתר, ואור בינה בכלי דחכמה, וכו', נמצא שכתר ירד למדרגת

חכמה, וחכמה ירדה אל מדרגת בינה, וכו׳.

כה) **כללות**: (ע׳ התכללות)
כשהזכר והנקבה מקבלים הארה זה מזה, הוא מכונה בשם כללות. ויש ג׳ מיני כללות: כשהם בלי כלים, דהיינו בשעת עליתם למלכות של ראש וכשהם בב׳ כלים, שהוא בע״ב, וכשהם בכלי א׳, שהוא בס״ג.

כו) **כתר דשורשים** (דף רצ״ב אות ג׳):
ע״ס של ראש, נבחנות לשורשים אל ע״ס של הגוף. וכתר דראש הוא כתר דשורשים.

כז) **כתר הענפים** (שם):
אור כתר של ע״ס דגוף נקרא כתר של הענפים.

כח) **מטי ולא מטי**:
מטי מורה: התפשטות אור העליון אל הספירה. לא מטי מורה: הסתלקות האור מהספירה.

כט) **מילוי** (דף שנ״ג אות נ״ו):
מדת עביות שיש במסך אשר בכלי, שהזווג העליון נעשה עליו, מכונה בשם מילוי. משום שהכלי מתמלא אור בסבתו.

ל) **מלכות דשורשים** (דף רצ״ב אות ג׳):
מלכות של ראש מכונה מלכות של השורשים. כי כל ע״ס דראש נקראים שורשים.

לא) **נתינת אורות** (דף שכ״א אות ל״ז ובאו״פ ד״ה כל):
ענין נתינת אורות מספירה לספירה, הוא ע״י הזדככות המסך, שמתחלה באו כל האורות לכלי דכתר, וכשנזדככה בחי״ג של כתר לבחי״ב, נתנה האורות לחכמה, וכשנזדככה, עביות דחכמה מבחי״ב לבחי״א, נתנה האורות לכלי דבינה, וכו׳ עד״ז, עד שהגיע האור אל מלכות. ויש עוד ענין של השפעת אורות הנולדים ע״י זווג, וניתנים מספירה לחברתה, והם מכונים בשם האורות לבד. עי׳ הארה לבדה.

לב) **סוד הסתלקות** (דף שנ״ד אות נ״ט):
יש בחינת רשימו שהאור שלה עומד לחזור להפרצוף. ויש בחינת רשימו שהאור שלה לא יחזור עוד אל הפרצוף לעולם, וע״כ מכנים אותה שהיא בסוד הסתלקות. כלומר שהאור שנסתלק ממנה לא יחזור להפרצוף.

לג) **ענפי הפה** (דף רצ״א אות א׳):
ע״ס דגוף הן התפשטות מלכות של ראש, כי מלכות דראש מתפשטת מינה ובאה לע״ס ממעלה למטה, שהן נקראות גוף, כנודע. וע״כ, נמצאות הספירה דגוף שהן ענפי הפה, שהיא מלכות דראש.

לד) **פנים**:
מקום הכלי המיוחד להשפעה או לקבלה מכונה בשם פנים.

לה) **פנים ואחור דכלי** (דף שכ״ה באו״פ ד״ה ופירוש):
כל כלי מיוחד להשפעת ג״ר, או להשפעת ו״ק. ואם הכלי משפעת ג״ר, הרי מקום השפעת ג״ר הוא הפנים שלו, ומקום השפעת ו״ק, הוא האחור שלו. ואם הכלי משפעת ו״ק, הנה מקום השפעת ו״ק, הוא הפנים שלו, והשפעת ג״ר הוא האחור שלו.

לו) **פנים ואחור דמסך** (דף ש״ה באו״פ ד״ה כי ידעת):
הבחינה היותר עבה שבהמסך, הוא צד הפנים שבו. והבחינה שאינה עבה כל כך, היא בחינת האחור שבו.

לז) **פשוט בלי מלוי** (דף שנ״ד אות נ״ח):
כשמזדכך המסך מעביותו ונפסק הזווג ממנו, ונסתלק האור מהכלי אז נבחנות האותיות שהן בלי מילוי. כי הכלים הם האותיות, והמילוי היא מדת העביות שבמסך, וכיון שנזדכך מעביות, הרי הוא חסר המילוי.

לח) **צריך לאמו** (דף שכ״ג ובאו״פ ד״ה הנ׳):
אור חסד שבכלי דבינה נבחן לאור דק וחלש, להיותו מבחינת זווג דעביות דבחי״א, שאין בו מהארת ג״ר, שהוא

עצמותו וחיותו של כל אור. ולכן הוא מוכרח להשאר בכלי דבינה כל זמן שאינו משיג הארת חכמה, כדי שיינק ג״ר מבחינת כלי דבינה, וע״כ הוא מכונה שצריך לאמו דהיינו בינה. וכשמשיג הארת חכמה, נבחון שהשיג את גדלותו ואינו צריך יותר לאמו בינה.

לט) **ראיית עינים** (דף שי״ג אות ל׳):
אור העליון המתפשט לזווג דהכאה מכונה בשם ראיה, מלשון הכתוב, וירא אלקים את האור כי טוב. ורומז על אור החכמה, שהוא עצמות האור ישר המתפשט מא״ס ב״ה.

מ) **שורשי ספירות** (דף שנ״ד אות נ״ט):
הרשימו שאין האור שלה עתיד לחזור אל הפרצוף, דהיינו למשל אור הכתר שנשאר נעלם מתחת מלכות של ראש, ואינו יורד עוד בחזרה אל הגוף בהתפ״ב, אלא רק הרשימו שלו היא המשמשת בכלי דכתר במקומו. הנה אור הכתר הזה שנשאר למעלה, נבחן שם לשורש קבוע, שמאיר משם אל הרשימו שלו.

מא) **שורש למעלה** (דף רצ״ז אות ט׳):
ע״ס דראש נבחנות לשורשים אל ע״ס דגוף.

מב) **שורשים עליונים** (דף רנ״ו אות מ׳):
הם ע״ס דראש כנ״ל אות מ׳.

לוח השאלות לעניינים

מג) מהו י"ה בכתר, הוי"ה בשאר כל הפרצופים.
מד) למה ד' אותיות הוי"ה מרמזות על בחינות חסרונות.
מה) מה מרמזות י"ו דהוי"ה.
מו) מה מרמזות ה"ה דהוי"ה.
מז) למה נמצאים שרשי הספירות במלכות של ראש.
מח) איפה עומד אור הכתר שלא נתפשט לגוף.
מט) אור הכתר שלא חזר לגוף, מה הוא משמש בהתפ"ב.
נ) למה הכלים דגוף מחויבים לקבל האורות באמצעות אור הכתר.
נא) מהו פירוש של עמידת אור הכתר מתחת מלכות דראש.
נב) מהי הפיכת פנים דאור הכתר אל השורשים ואחוריו אל הענפים.
נג) מהי יניקת האורות די סיפוקם.
נד) מהי הארה מספקת להעמיד תולדות.
נה) מהו הגורם לאור הכתר שיחזור פניו לענפים.
נו) מהו הגורם לאור הכתר שיחזור אחוריו אל הענפים.
נז) איך יפעלו ספירות דגוף שינוים בראש.
נח) מה הם זו"ן דכתר דהתפ"ב.
נט) מי גורם שיעלו זו"ן למעלה אל מלכות של ראש.
ס) מהי קבלת זו"ן כל צרכם מהארת ראש.
סא) מהי התוצאה של עליית זו"ן אל מלכות של ראש.
סב) למה כל ע"ס דהסתלקות א' שעלו אל הראש, נקראות בשם זו"ן דכתר.
סג) איך מתחברות הרשימו דכתר עם הרשימו דחכמה לבחינת זו"ן של מדרגה אחת.
סד) איפה מקומם של זו"ן דכתר בעת עלותם בראש.
סה) מי הגורם לעלית מלכות של ראש ליסוד דראש.
סו) מהו פירושו של הכנה לתחתונים לקבל.
סז) מה הם ג' מיני כללות.
סח) למה הרשימו דכתר והרשימו דחכמה נקראות זכר ונקבה.
סט) מה הן בחינות האורות דזו"ן דכתר של התפ"ב.
ע) כיצד עומדים ג' האורות: אור הכתר, וזכר ונקבה דכתר, אצל המלכות של ראש.
עא) כמה זווגים יש אל זו"ן דכתר בראש.
עב) כיצד נמשכת הארת כתר עליון על ידי זו"ן שעלו לראש.
עג) איך אפשר, שמלכות דראש תעלה לבחי"ג, והאורות לא יחליפו את מקומותיהם.
עד) מתי יש ביסוד דראש, הזו"ן יחדיו.
עה) מהי התכללות הנקבה בהזכר.
עו) מהו הגורם לירידת המדרגות.
עז) למה הארת כתר עליון דזווג א' של ראש, אינה נמשכת לגוף.
עח) מה גורם שיצא אור הכתר ממלכות של ראש.
עט) מה גרם אל הזכר דכתר שיתכלל בזווג ב' עם הנקבה.
פ) מה פועלת התכללות של זו"ן דכתר בב' הזווגים של הראש.
פא) איך נאצלו זו"ן דכלי דכתר.
פב) איך נאצלו זו"ן דכלי דחכמה.
פג) איך נאצלו זו"ן דכלי דבינה.
פד) כמה זווגים בזו"ן דכתר, ובזו"ן דחכמה, ובזו"ן דבינה, בעת עלותם במלכות של ראש.
פה) מהו הפרש, מזו"ן דכתר דע"ב דא"ק, לזו"ן דכתר דס"ג דא"ק.
פו) מהו הפרש, מזו"ן דחכמה דע"ב דא"ק, אל זו"ן דחכמה דס"ג דא"ק.
פז) מהו הפרש, מזו"ן דבינה דע"ב

דא"ק, לזו"ן דבינה דס"ג דא"ק.
פח) מהו הפרש, מה' קצוות דע"ב, לה' קצוות דס"ג.
פט) מה הם ה' האורות שבב' הכלים.
צ) מתי שם י"ה שבכתר פשוט, ומתי הוא במילוי.
צא) מתי עולים ד' אורות, ומתי עולים ה' אורות, אל הכתר.
צב) בשעה שעולים ד' אורות לכתר, איזה מילוי יש בי"ה דכתר.
צג) מה פירושם של אותיות המילוי.
צד) מה הן המילוים יודי"ן ההי"ן אלפי"ן.
צה) מהו פירושם של י"ה בלי מילוי.
צו) מתי זו"ן דכתר שוים זה לזה ומתי הזכר גדול מהנקבה.
צז) מתי זו"ן דכתר בב' כלים, ומתי הם בכלי אחד.
צח) למה נמצאים זו"ן דס"ג דא"ק בכלי אחד.
צט) כיצד מקבלת הנקבה דכתר הארה מכתר עליון.
ק) למה הנקבה דפרצוף ס"ג דא"ק, מקבלת רק ו"ק של הזכר.
קא) למה זו"ן דחכמה של ס"ג דא"ק מכונה ו"ה ולא י"ה.
קב) מתי עולים האורות ונכללים בזכר דכתר, ומתי עולים האורות ונכללים בנקבה דכתר.
קג) מתי עולים האורות ונכללים קצתם בנקבה, וקצתם בזכר של כתר.
קד) למה בהתפשטות א' בעלות חו"ב לכתר לא גרמו שם עלית מ"ן, כמו עלית חו"ב לכתר בהתפ"ב.
קה) מהי עלית מ"ן.
קו) למה בכל היציאות והלא מטי של התפ"ב, עלו האורות למ"ן לכתר ולא לראש, כמו בהתפ"א.
קז) מה הם הכלים דעקודים הראשונים.
קח) מה הם הגורמים ביטול כלים.
קט) מאין באו הכלים אל הפרצוף של התפ"ב.
קי) מהיכן באו הכלים לפרצוף ס"ג דא"ק.
קיא) למה זו"ן דע"ב יש להם ב' כלים, ולזו"ן דס"ג רק כלי א'.
קיב) למה באו בהתפ"ב כל האורות יחד לכלי דכתר.
קיג) מהם פנים ואחור דכלים.
קיד) למה מסודרים הכלים דהתפ"ב זה למטה מזה.
קטו) מהם הפנים ואחור דכח"ב.
קטז) למה אין כלים בהפרצוף מפאת הסתכלות ב' של עצמו.
קיז) מהו ההפרש מהתפשטות א' אל התפ"ב.
קיח) כיצד נעשים הכלים דג"ר.
קיט) מה הם הגורמים לגמר כלים של הג"ר.
קכ) מה הם החלקים שבכלי הראוים להביט אל האור גם בעת הסתלקות.
קכא) מהו הגורם שהכלי יהפך פניו למטה ואחוריו למעלה.
קכב) מי הוא הגורם אל הכלי שיחזור פניו למקומו כבתחלה.
קכג) מהי הסתכלות באור העליון, דרך אחור.
קכד) איך ימשכו האורות מכתר אל חכמה, אחר שרחוקים הם זה מזה בהרבה.
קכה) מה המה ב' מיני הפכת פנים הנוהגים בהמדרגות.
קכו) מהו הגורם להתחלקות הספירות דחכמה ובינה.
קכז) למה נשארות כל הספירות אחר הסתלקות א' בפנים ואחור.
קכח) למה כתר וחכמה נשארו פב"פ אחר הסתלקות א'.
קכט) למה כתר עם אור העליון אב"א.
קל) מהו פירושו של רגע ברוחניות.
קלא) מתי נגמר כלי המלכות, בהסתלקות א'.
קלב) מתי נגמר כלי ז"א בהסתלקות א'.
קלג) למה כל פחות מג' כלבד דמי.

קלד) למה עלית ז"א לבינה לא נחשב לריחוק מדרגה.
קלה) מתי היה לא מטי בכתר בפעם הראשונה.
קלו) למה נקרא הסתלקות א' לא מטי בכתר.
קלז) מי הוא הגורם בכל פעם, את הלא מטי בהתפ"ב.
קלח) למה נעשו ע"י המטי ולא מטי יוד אורות, ולא נעשו יוד כלים.
קלט) למה נמשל המטי ולא מטי התמידי לשלהבת המתנענעת לכאן ולכאן.
קמ) מהו היחס מוז"ן דחכמה, לוז"ן דבינה.
קמא) איך נאצל חסד.
קמב) מהי בחינת כלי דחסד.
קמג) מהי בחינת האור דחסד.
קמד) מהו סדר אצילות אור הגבורה.
קמה) מהי תכונתה של ספירת הגבורה.
קמו) מהו ההפרש מוז"ן דבינה, לספירת הגבורה.
קמז) מהו סדר אצילות אור הת"ת.
קמח) מהי תכונת הכלי דת"ת.
קמט) מהו ההפרש מאור החסד בהיותו בבינה, להיותו בת"ת.
קנ) מהו אור הדעת משורשו.
קנא) מהו עצם בחינת ז"א בה' הקצוות.
קנב) מה הן בחינות רת"ס בז"ת.
קנג) מה ההפרש מחסד וגבורה, לת"ת.
קנד) למה לא נתלבש מהותו דאור החסד בספירות דחו"ג.
קנה) כיצד נאצל ספירת הנצח.
קנו) מהי תכונת ספירת הנצח.
קנז) מהו ההפרש מחג"ת לנה"י.
קנח) מהי תכונת הכלי דהוד.
קנט) מהו ספירת יסוד.
קס) באיזהו ספירה נתלבש אור מלכות.
קסא) מהו האור שנתלבש בכלי מלכות.
קסב) מהו היחס מוז"ן דחכמה לוז"ן דבינה.
קסג) כמה בחינות וז"ן יש בהתפ"ב.
קסד) מה תכונתן של ד' זוגות וז"ן של התפ"ב.
קסה) באיזה בחינה נפסק הזווג ונסתלק האור כולו דהתפ"ב.
קסו) מהי הבחינה הב' של התפ"ב.
קסז) איך נאצל פרצוף ס"ג דא"ק.
קסח) מה הם וז"ן של כלים דכח"ב.
קסט) מה הם השמות של וז"ן דכח"ב.
קע) באיזו אותיות מכונות וז"ן והכלים של כח"ב.
קעא) כמה בחינות יש בהתפ"ב.
קעב) מהו הפירוש של הארה לבדה, בלי נתינת אורות.
קעג) למה האירה החכמה את הו' אל בינה, מטרם נתינת האורות.
קעד) למה לא נתן הכתר אל החכמה את הי' מבחינת הארה.
קעה) מתי החסד צריך לאמו, ומתי אין צריך.
קעו) למה בינה עולה לחכמה בטרם שנתנה אור החסד לכלי דחסד.
קעז) איך הגיעה ה' דזווג וז"ן של בינה אל כלי המלכות.
קעח) מה ההפרש מאור החסד אל ה' מן זווג וז"ן דבינה.
קעט) איך נפסקת ה' לב' מדרגות נבדלות.
קפ) למה לא יתכן לאור החסד, שיהיה זכר אל בינה.
קפא) למה לא יתכן שאור חסד יהיה נקבה לבינה.
קפב) איזה אור ירד להשלים למלכות.
קפג) מה הם וז"ן שביסוד.
קפד) הרשימו דכלי דבינה שהיא ג"ר איך נעשה לנקבה אל הי' הנולדה מזווג וז"ן דחכמה, שהיא ו"ק.
קפה) מה הם ה' חסדים וה' גבורות שבה' הקצוות.
קפו) מה הם ה' חסדים וה' גבורות אשר ביסוד.
קפז) מה מטי בכתר דהתפ"ב.

קפח) למה כשמטי בכתר, לא מטי בחכמה ובינה.

קפט) למה כשמטי בחכמה, לא מטי בבינה.

קצ) למה כשמטי בבינה, לא מטי בחסד.

קצא) מהו מטי בחסד ובת״ת.

קצב) מהו מטי בכתר פרצוף ס״ג דא״ק.

קצג) מהו מטי בחכמה דס״ג דא״ק.

קצד) מהו מטי בבינה דס״ג דא״ק.

קצה) מהו מטי בחסד דס״ג דא״ק.

קצו) מהו מטי בהוד, ולא מטי ביסוד דס״ג דא״ק.

קצז) למה כשמטי בכגנ״י לא מטי בחו״ב וחסד תה״מ דס״ג דא״ק.

קצח) למה כשמטי בחבחתה״מ, לא מטי בכגנ״י דס״ג דא״ק.

קצט) למה כשמטי במלכות דס״ג דא״ק חוזר להיות מטי בכתר. וכן תמיד חוזר חלילה.

ר) למה נסמך המסך דבחי״ב על האחורים דבינה.

רא) למה מכונים תמיד ע״ס דראש בשם ג״ר, וע״ס דגוף בשם ז״ס תחתונות.

רב) למה כל פרצוף תחתון נחשב לבחינת ו״ק כלפי העליון שלו.

לוח התשובות לענינים

מג) התפשטות והסתלקות שהיו בפרצוף כתר דא"ק, מכונה י"ה. והתפ"ב והסתלקות ב' שהיה בפרצוף ע"ב דא"ק, מכונה ו"ה. וי"ה שבהתפ"א כלולות ג"כ בהתפ"ב, כי כל הכחות שבעליון ישנם בהכרח גם בתחתון כנודע. ונמצא שי"ה הוא בכתר, דהיינו בפרצוף כתר דא"ק, והוי"ה בשאר הפרצופים. (דף ש"ט אות כ"ג ובאו"פ דף ש"י ד"ה וזה אמרו).

מד) כי האותיות הן סוד כלים. ונודע, כי הסתלקות האור וחסרונו גורם להעשות בחינת הכלי. וע"כ בהכרח שיש בכל אות של ד' אותיות הוי"ה, איזו בחינה של חסרון אור, שבסבתה נעשה אות ההיא, דהיינו הכלי ההוא, וע"כ האותיות הן בחינות חסרונות. (דף ש"ט ד"ה ד' חסרונות).

מה) י' רומזת להתפשטות אור הנקודות דפרצוף כתר, שהן הקומות שיצאו שם מחכמה ולמטה. וו' רומזת להתפשטות אור הנקודות של פרצוף ע"ב דא"ק, דהיינו ג"כ מחכמה ולמטה של הפרצוף הזה. אבל על התפשטות קומת הכתר אין שום רמז בד' אותיות הוי"ה. לא על כתר דפרצוף כתר, ולא על כתר דפרצוף ע"ב. מטעם כי אין שם בחינת חסרון שיתרשמו בשבילו אותיות כנ"ל בתשובה מ"ד (דף ש"ט אות כ"ד וכ"ה).

מו) ה' ראשונה רומזת להסתלקות הכללי דהתפשטות א'. וה' אחרונה רומזת להסתלקות הכללי דהתפשטות ב' (שם ובאו"פ).

מז) כי כל ענין כלי הקבלה המכונה גוף הם, מכח או"ח שמלכות מעלה בהכאתה על אור העליון, ממנה ולמעלה בע"ס דראש, שע"י האו"ח הזה משגת המלכות כח להתפשט מינה ובה ממעלה למטה לע"ס דהתלבשות, המכונות גוף. דהיינו שכל אותו הכמות שהאו"ח הלביש בע"ס דראש ממטה למעלה, הנה הן עצמן מתהפכות ומתלבשות בע"ס של הגוף, הרי שע"ס דגוף הן ענפים של המלכות דראש (דף רצ"א אות א').

מח) הוא עומד תחת המלכות של ראש דהיינו תחת השורש שלו (שם).

מט) הוא משפיע לענף שלו, העומד בכלי דכתר דגוף, שהוא בחינת הזכר של כתר. גם הוא מעכב על האֲרת ג"ר שלא תתפשט אל הפרצוף (דף שכ"ד ד"ה ויש).

נ) כי אע"פ שנסתלקו האורות מהגוף, מ"מ עדיין המה מקבלים אור כדי קיומם, והארה זו המה מקבלים ע"י הכתר שנסתלק מהם, ועלה תחת המלכות דראש, להיותו השורש לכל ע"ס דגוף. כי אור הכתר כולל תמיד כל הע"ס המתפשטות על ידו (דף רצ"ב ובאו"פ ד"ה פניהם).

נא) זה מורה שהוא אור בלי כלי, כי ע"כ לא יוכל להתפשט ממעלה למטה אל הגוף. וענין המצאו תחת המלכות דראש וממעל לכלים דגוף, מורה שהוא אמצעי ובינוני בין בחינת ראש, לבחינת גוף, ומאיר ממקומו אל הגוף באמצעות הרשימו שלו העומדת בכתר דגוף (שם).

נב) זה גורם אשר הענפים שלו שבגוף שהם זו"ן שבכלי דכתר המקבלים הארתו, לא יוכלו להשפיע את האור הגדול הזה שמקבלים ממנו, אל התחתונים מכתר דגוף. כי אחורים דאור הכתר הם בחינת מעכב והפסק על הארתו, שלא תתפשט מכלי דכתר דגוף ולמטה (דף רצ"ב אות ד' וה').

נג) היינו הארה המספקת לרדת למטה להתלבשות בגוף, ולהזדווג ולהעמיד תולדות (דף רצ"ב אות ג').

נד) היינו ע"י ב' זווגים שהמה גורמים במלכות של ראש, שאז משיגים זו"ן כח לרד .מטה להתלבשות בגוף, ולהוליד תולדות (דף רצ"ב ד"ה הכתר).

נה) ע"י עליות הזכר דכתר שהוא בחינה ד' דהתלבשות, עם הנקבה דכתר שהיא בחי"ג בעביות שלמה הן מהמשכה והן מהתלבשות, וזו"ן הללו משתתפים זה בזה

בבחינת עביות משותפת, שאז משיג הזכר גם מבחינת המשכה, והמ״ן המשותפים הללו גורמים בערכם בחינת זווג עליון במלכות של ראש, והקומה היוצאת מהזווג הזה משגת עד כתר דראש, ואור הכתר שבמלכות מקבל האור הגדול הזה ומשפיע אותו אל הענפים שלו, שהם זו״ן. שזה נבחן שהחזיר פניו אל הענפים שלו (דף רצ״ח ובאו״פ ד״ה ולפיכך עשתה).

נו) עליות זו״ן אל הראש, שפירושו, שנזדכך העביות שבהם ונשתוה צורתם לבחינת מלכות דראש, הנה זה גורם הזווג במלכות דראש הממשיך האור מכתר עליון כנ״ל בתשובה נ״ה. שאז אור הכתר מחזיר פניו אל הענפים, ומשפיע להם האור דכתר עליון. אמנם אחר הזווג הב׳ שכבר ינקו זו״ן די ספוקם עד לרדת לגוף, להתלבשות בכלים, נמצאים האורות דזו״ן שהם חוזרים ומתעבים בעביות דגוף, ואז הם גורמים אותה בחינת עביות בינונית הנ״ל בתשובה נ״א, שיש באור הכתר, שהיא בחינת אחורים שלו, המונעים הארתו מהגוף, להיות חסר מבחי״ד דהמשכה, וע״כ אין שום כלי קבלה נמשך מהזווג הא׳, וחסרון כלי קבלה אלו הוא עצמו בחינת אחורים שלו אל הענפים (דף ש׳ ובאו״פ ד״ה ואז צריך).

נז) השינוים והפעולות הללו שבחינות הגוף גורמים להתחדש בע״ס של ראש, אין הכונה בעצם מהותן של ע״ס דראש, אלא רק במלכות והמסך שבה בלבד, על פי האו״ח שהיא מעלה ממטה למעלה, כנודע. וע״כ נבחנת המלכות לשורש כל הכלים והאורות שבהם, ולכל המקרים אשר בע״ס דגוף, כנודע. ולכן כשהענפים שלה קונים השואת הצורה אליה, נמצאים תכף חוזרים אליה, כדרך הענף החוזר לשורשו, וע״י שיבה זו, הענפים מתחדשים שמה, והם גורמים בחינת עביות מחודשת בהמ״ך אשר במלכות, אשר אור העליון שאינו פוסק אפילו רגע, נמצא מזדווג על צורת העביות החדשה שהשיג המסך, מפאת התכללות הענפים בו, ואז יצאה קומת ע״ס חדשות שמה בבחינת ,,כח״ ומתגלות משם אל הגוף ב,,פועל״ (דף רצ״ה ובאו״פ ד״ה הם).

נח) הזכר דכלי דכתר הוא בחינת הרשימו דכלי דכתר דהתפ״א, אשר נתחדשה בהזווג העליון של ראש, והנקבה היא, עצם האור של קומת חכמה שיצא ע״י זווג דאור העליון על עביות דבחי״ג, ממלכות של ראש ולמעלה, שנתהפכה וירדה לגוף ממלכות ולמטה (דף רצ״ז אות ט׳ ובאו״פ ד״ה שמזדכך).

נט) הזדככות המסך שבטבור דהתפ״א, עד שנעשה זך בהשואת הצורה אל המסך דמלכות דראש, נבחן שהמסך של הטבור עלה לראש, ומדי עלותו בסדר המדרגות דע״ס דגוף, נמצא המסך נכלל מכל הרשימות שבגוף, אשר ב׳ הרשימות דזכר ונקבה דכתר הן העליונות שבהן, הכוללות כולן, וע״כ כשעלה המסך הזה לראש, הביא אתו הרשימות האלו, דהיינו זו״ן דכתר. הרי אשר הזדככות המסך דהתפ״א גרם להעלות את זו״ן דכתר למעלה אל הראש (דף רצ״ג ד״ה עולים).

ס) הוא אחר שנגמרו ב׳ הזווגים של זו״ן, שבזווג א׳ שהיה התכללות הנקבה בזכר, אע״פ שהמשיכו האור מכתר עליון, עכ״ז עדיין לא היה להם כח להתהפך ולהתפשט למטה אל הגוף, משום שעביות דבחי״ד של הזכר, היתה חסר בחינת המשכה דבחי״ד, מחמת המלכות שלא השאירה רשימו, כנודע, ואותה עביות דבחי״ד דהתלבשות, אע״פ שהיתה מספקת לעשות זווג דראש, ע״י השתתפות עם הרשימו דבחי״ג, מ״מ לא היתה מספקת להעשות ע״י או״ח הזה בחינת כלי קבלה להתלבשות בגוף. וע״כ לא יכלו הזו״ן לרדת אל הגוף עד שנעשה זווג ב׳, ששם היה התכללות הזכר בנקבה, ויצא הזווג על בחי״ג שיש בה גם מבחינת המשכה, ואז יכלה מלכות דראש להתפשט מינה ובה לע״ס דגוף עד החזה, ויכלו הזו״ן לרדת למטה (דף רצ״ג ד״ה ואחר).

סא) כי ע״י עלית זו״ן למעלה, נעשה

שם זווג על בחי"ג, שהוריד רק קומת חכמה לגוף ואור כתר נשאר בראש, וע"כ ירדו המדרגות, כי אור החכמה נתלבש בכלי דכתר, ואור הבינה בכלי דחכמה, וכו', ונמצא בזה, אשר כל כלי וכלי נשאר חסר הרבה מאותו שיעור אור שהיה לו בהתפ"א. ומחמת זה הוכר העביות שבכלים, ונגמרו באופן שלא יתבטלו ע"י האור המתלבש בהם. ונמצא שעליות זו"ן גרמו גמר הכלים (דף רצ"ג ד"ה הוצרך).

סב) משום שהספירה העליונה כוללת כל הספירות שמלמטה הימנה, וע"כ הרשימו דבחי"ד, כוללת כל הרשימות אשר למטה ממנה, אלא משום שהיא מחוסרת בחינת המשכה, שמוכרחת משום זה להשתתף עם הבחי"ג, כנודע, לכן גם הבחי"ג עולה בשם, ונקראים כולם על שם ב' הרשימות שהם זו"ן דכלי דכתר (דף רצ"ד ד"ה ותדע שעקרם).

סג) לפי שהרשימו דבחי"ד, שהיא הזכר דכתר, היא רק חצי רשימו, וחציה החלושה ביותר, שהיא רק בחינת התלבשות אבל הרשימו דבחי"ג, היא שלמה מב' בחינות עביות: של התלבשות, ושל המשכה, ונעשה הזכר נצרך אל הנקבה, ובערך זה נעשה השתוות בינם, ונעשו לזו"ן של מדרגה אחת (דף רצ"ד ובאו"פ ד"ה ותדע שאלו).

סד) תחת אור הכתר השורשי, שעומד תחת המלכות של ראש, כי הזו"ן המה ענפי אור הכתר ההוא (דף רצ"ז ובאו"פ ד"ה וזכור).

סה) היא ביאת הבחי"ג שהיא הנקבה דכלי דכתר, למקום מלכות דראש. שגורמת כנגדה עלית מלכות דראש, אל יסוד דראש שהיא בחי"ג דראש (דף רצ"ה ובאו"פ ד"ה הם).

סו) עיין בתשובות פירוש המלות תשובה י"ג.

סז) א' הוא התכללות האורות זו"ן בשעה שהם בלי כלים: דהיינו בשעת עליתם לראש, שכבר נזדככו שניהם וקבלו לצורת מלכות דראש, שאינה נחשבת לכלי בפועל, שזו"ן נכללים זה בזה בב' זווגים, כנודע. ב' הוא, שהם בב' כלים ונכללים הארתם זה בזה, שהוא בזו"ן דכלי דכתר של פרצוף ע"ב. ג' הוא, אשר שניהם מלובשים בכלי אחד, ונכללים זה בזה, והוא בפרצוף ס"ג דא"ק, שהנקבה מלובשת שם בכלי הזכר דכתר (דף שנ"ז ובאו"פ ד"ה אמנם).

סח) משום שהרשימו דבחי"ד היא חצי רשימו מבחינת עביות דהתלבשות ומחוסרת בחינת עביות דהמשכה, וע"כ אינה ראויה להמשיך שום אור, אלא רק בשיתוף הרשימו דנקבה, שהיא עביות דבחי"ג השלמה גם מבחינת המשכה. לכן ב' רשימות אלו נבחנות כמו ב' פלגי גופא, שזו נותנת ההתלבשות, וזו נותנת ההמשכה, וע"כ מכונות זו"ן.

סט) הזכר הוא בחינת אור הכתר, והנקבה היא אור החכמה (דף רצ"ב ובאו"פ ד"ה הזכר).

ע) כל ענף עומד תחת שורשו הקרוב לו: אור הכתר תחת המלכות של ראש, ואור הזכר, שהוא רשימו דאור הכתר ההוא, עומד מתחתיו. ואור הנקבה, שהוא רשימו דעביות דבחי"ג הנחשבת לענף דבחי"ד, עומד מתחת הזכר (דף רצ"ז ובאו"פ ד"ה וזכור).

עא) הם עושים ב' זווגים: א' הוא בעביות משותפת מבחי"ד דהתלבשות, עם בחי"ג דהמשכה, שזווג זה ממשיך קומת כתר בקירוב. ב' הוא, זווג הנעשה רק על עביות דבחי"ג, שזווג זה ממשיך רק קומת חכמה לבד (דף רצ"ט ובאו"פ ד"ה ואז נכללת).

עב) זו"ן דכלי דכתר, המשתתפים יחד במיני עביות שלהם, גורמים עלית המלכות אל היסוד דראש, שהוא בחי"ג דראש, וגם הם נשתתפו שם יחד, כמו זו"ן דכתר דגוף, כי מלכות היא בחי"ד, והיסוד הוא בחי"ג, באופן שאור היסוד לא עלה למעלה, ומלכות לא נזדככה מבחי"ד שלה בעת עליתה אל היסוד, אלא באותו השיעור דחסרון המשכה

שחסר אל הזכר דכלי דכתר, וע״כ הזווג שיצא על עביות המשותפת של יסוד ומלכות דראש, המשיך קומת כתר בקירוב, שאורות דראש לא החליפו מקומותיהם, ואור הכתר נשאר במקומו ולא ירד למדרגת חכמה. וע״כ נמשך הארת כתר עליון ע״י אותו הזווג (דף רצ״ט ובאו״פ ד״ה אמנם תראה).

עג) היינו בשעה שאין מלכות דראש מזדככת לגמרי לבחי״ג, אלא שהיא מקבלת לתוכה את בחי״ד דהתלבשות של הזכר דכלי דכתר, ואז היא משתתפת עם בחי״ג דראש, שבאופן זה היא ממשיכה האור דכתר עליון והאורות אינם מחליפים מקומותיהם. כנ״ל תשובה ע״ב. (דף רצ״ט ובאו״פ ד״ה ומטעם).

עד) בעלית המלכות דראש ליסוד דראש מבחינת השיתוף לבד, ולא בדרך הזדככות. כנ״ל תשובה ע״ג. (דף רצ״ד אות ר׳).

עה) כי בחי״ג שהיא הנקבה שיש בה גם בחינת המשכה, משתתפת עם בחי״ד דזכר, ומתכללת עמו במסך אחד, שאז נמשך עליו קומת כתר בקירוב (דף רצ״ט ובאו״פ ד״ה ואז נכללת).

עו) עלית מלכות דראש ליסוד מבחינת הזדככות לבחי״ג, ויוצא על המסך שבה זווג עליון בקומת חכמה, שאז יורדות שם המדרגות, כי אור החכמה מתלבש בכלי דכתר, ואור הבינה בכלי דחכמה, וכו׳, ונמצא שירד כתר למדרגת החכמה וירדה החכמה למדרגת הבינה. וכו׳. כי הכלי נמשך בעיקר אחר האור שבו, ובהתלבש אור החכמה בכלי דכתר, הרי הכתר ירד למדרגת החכמה וכו׳. (דף ש׳ אות י׳. ובאו״פ שם ד״ה השורש).

עז) כי חסר שם בחינת המשכה מעביות דבחי״ד, ומשום חסרון זה, אין המלכות יכולה להתפשט מינה ובה לע״ס דגוף עד מלכות דמלכות שנקראת טבור (דף ש׳ ובאו״פ ד״ה ואז צריך).

עח) כי בשעה שהגיע שעתו של הכתר לחזור ולרדת לגוף ממעלה למטה אע״פ שלא חזר מ״מ נתעורר בו בחינת הגוף הכלולה בו מעת היותו בהתפ״א, שהוא שינוי צורה לבחינת מלכות של ראש, ונודע ששינוי צורה מפריד ומבדיל בין הרוחנים. ונבחן ע״כ שיצא ממלכות של ראש (דף ש׳ אות יוד. ובאו״פ דף ש״א ד״ה אמנם).

עט) התכללות הקדומה של הנקבה בזכר שהיתה בזווג א׳, שהשווה אותם יחד, הנה זה גרם אל הזכר שיוכלל אחר כך בנקבה בזווג ב׳ (דף ש״א אות י״א).

פ) כי ע״י הזווגים הללו נתכללו זו״ן יחד, שהזכר נכלל מהקומה החדשה דאור החכמה, המתפשטת ויורדת כולה אל הגוף. והנקבה השיגה הארה מכתר עליון. ובזה מתאחדים ומתכללים שניהם, גם בכלי דכתר של הגוף. וכן מקבלים שניהם מאחורים של אור הכתר (דף שכ״ד ד״ה ויש להבין).

פא) על ידי עלית המסך דטבור של הסתלקות א׳ אל הראש, שהעלה עמו ב׳ הרשימות הללו דבחי״ד ובחינה ג׳ שהם זו״ן דכלי דכתר, ונתכללו שם במלכות של ראש בב׳ הזווגים, וקבלו שלימותם וירדו אל הגוף לכלי הכתר (דף שכ״ה באו״פ ד״ה ולפיכך).

פב) מכח הביטוש דאו״מ ואו״פ עזבה הנוקבא את האחורים דכלי הכתר, וגם נזדככה מבחי״ג לבחי״ב, שאז יצאה קומת בינה, על בחי״ב, ונתנה אל כלי דחכמה, וגם הזכר דכתר שהוא בחי״ד, נזדכך לבחי״ג ונתן את השארית הזו לכלי החכמה, ונעשה לבחינת הזכר דכלי החכמה, וקומת בינה שנאצלה מהנקבה, נעשתה לבחינת נקבה דכלי החכמה (דף שי״ט באו״פ ד״ה אמנם).

פג) הזכר נאצל ע״י הפכת פנים דכלי החכמה להאיר, בלי נתינת אורות, דהיינו רק הפכת פנים מבחינת ג״ר לבחינת ו״ק, ועדיין לא נזדככה אל בחי״א. ואז נזדווגו זו״ן דכלי החכמה, והולידו מבחינת ו״ק שבהם את הזכר דבינה שה״ס י׳, ונתנו אותו אל הכלי דבינה, ונעשה שם לבחינת זכר דבינה. ואח״ז נזדכך הכלי דחכמה לבחי״א, שיצאה עליה קומה של אור החסד

ונתנה אותו לכלי דבינה, שהוא נבחן לבחינת בן של הבינה. והרשימו שנמצאת בכלי דבינה מזמן התפ"א, היא נעשתה לבחינת הנקבה של בינה (דף ש"כ ובאו"פ ד"ה החכמה).

פד) ב' זווגים: א', התכללות הנקבה בזכר, והקומה נמשכת במדתו של הזכר. ב', התכללות הזכר בנקבה, והקומה נמשכת במדתה של הנקבה (דף רצ"ח באו"פ ד"ה ולפיכך).

פה) בזו"ן דכתר דע"ב דא"ק, נמצא זווג א' בקומת כתר בקירוב, וזווג ב' בקומת חכמה. אבל זו"ן דכתר דס"ג, הזווג הא' הוא בקומת חכמה בקירוב, וזווג הב' הוא בקומת בינה.

פו) בחכמה דע"ב, הזכר הוא בקומת חכמה והנקבה היא בקומת בינה ובזו"ן דחכמה דס"ג דע"ב, נמצא הזכר בקומת בינה, שנמשך מזווג זו"ן דכתר והנקבה היא בחינת הרשימו דבינה שיש בכלי דחכמה מעת התפ"א (דף שמ"א באו"פ ד"ה ועתה).

פז) בזו"ן דבינה דע"ב, הזכר הוא בחינת ו"ק דג"ר, דהיינו ו"ק דחכמה, והנקבה היא בחינת הרשימו דהתפ"א. ובזו"ן דבינה דס"ג, הם בחינות רשימות שנשארו מעת התפ"ב, מאורות דזו"ן דבינה דע"ב אחר הסתלקותם (דף שמ"ב באו"פ ד"ה והזו"ן).

פח) בה"ק דע"ב יש בהם הארת חכמה אבל בה"ק דס"ג אין בהם אלא הארת בינה לבד (שם).

פט) ב' אורות בכלי דחכמה, שהם זו"ן. וג' אורות בכלי דבינה, שהם: זכר ונקבה דבינה, ואור החסד שבבינה. הכולל כל הז"ת (דף שנ"ב באו"פ ד"ה עליות).

צ) כשנזדכך המסך ואין זווג בכתר, אז השם י"ה פשוט בלי מילוי. וכשיש זווג בכתר אז שם י"ה במילוי (דף שנ"ב אות נ"ו).

צא) בע"ב דא"ק עולים ד' אורות. ובס"ג דא"ק עולים ה' אורות (דף שנ"ב באו"פ ד"ה לפעמים).

צב) ה' די"ה מתמלא בי', כזה: ה"י. כי ג' תחתונים של ד' האורות בטלים בעליון שבהם שהוא אור חכמה המרומז בי' (דף שנ"ג אות נ"ו).

צג) האותיות עצמן הן כלים, ומילוי שלהן, הוא מדות עביות שיש במסך שבהן, שגודל הקומה משוער על ידיהן, כנודע.

צד) מדת עביות דבחי"ג ובחי"ב, הן יודי"ן. ומדות עביות דבחי"א הן אלפין. ובחינות אור המלכות הן ההי"ן (דף שנ"ג באו"פ ד"ה ביודין).

צה) כשהאותיות הן בלי מילוי, מורה שאין עביות במסך שבהן, ואין בהן זווג דהכאה הממשיך אור (דף שנ"ד אות נ"ח).

צו) כשהם בלי אור, אלא בסוד רשימות בלבד, הנה אז הזכר והנקבה שוים זה לזה, ואע"פ שהזכר הוא רשימו של הכתר, והנקבה היא רשימו של החכמה, הנמוכה הרבה מכתר, עכ"ז, כיון שהוא מחוסר בחי"ד דהמשכה, שמשום זה נמצא אור הכתר נשאר בראש, ואינו עתיד לחזור אל הפרצוף, ע"כ הרשימו שלו קטנה מאד, אבל הרשימו של הנקבה השלמה גם מבחינת המשכה, והאור שלה שהוא אור החכמה עתיד לחזור כולו בחזרה אל הפרצוף, לכן נשאר עוד אור גדול ברשימו שלה, עד שהיא משתוה עם הרשימו דזכר אע"פ שהיא מבחינת כתר. אמנם אחר עליתן אל הראש, ונכללו שם בב' הזווגים, שבזווג הא' קבלה הרשימו דזכר, הארת כתר עליון, אז נמצא הזכר גדול הרבה מהנוקבא, ואע"פ שהנקבה נכללת עמו, מ"מ לא תוכל לקבל ממנו אלא ו"ק לבד, ולא מהארת ג"ר, ונבחנת הנקבה לבחינת ו"ק כלפי הזכר (דף שנ"ד אות נ"ט).

צז) בבחינה הא' דהתפ"ב, הנקראת ע"ב דא"ק, נמצאים זו"ן בב' כלים. ובבחינה הב' דהתפ"ב, הנקרא ס"ג דא"ק, נמצאים זו"ן בכלי אחד (דף שנ"ו אות ס').

צח) משום התכללות הנקבה בזכר בב'

הזווגים של ראש, נתגדל בהרבה מדת אורה, וצריכה לכלי חדש שיתאים למדת אורה, ובפרצוף ע״ב הגיע לה כלי זה, על ידי הכאת הרשימו ואור החכמה זה בזה, ומתוך שבס״ג לא היתה הכאה זו, ע״כ לא יצאו ניצוצין לצורך הכלי דנקבה, וע״כ מחויבת להתלבש בכלי הזכר (דף שנ״ד באו״פ ד״ה בפעם).

צט) כי גם בהסתלקות ב׳ שעלו זו״ן למלכות של ראש נכללו שמה בב׳ זווגים, בדומה לעליות זו״ן אחר הסתלקות א׳. וגם כאן קבלה הנקבה הארת כתר עליון בהזווג הא׳. אלא ההפרש הוא, שכאן ירדו המדרגות והיה אור החכמה בכלי דכתר עליון.

ק) כמו אור הכתר שנשאר בראש ולא חזר לגוף דע״ב, פנה אחורים שלו אל הענפים ומונע מהם הארת ג״ר. כן אור החכמה שלא חזר לגוף דפרצוף ס״ג דא״ק, פנה ג״כ אחורים שלו אל הענפים ומנע מהם הארת ג״ר, וע״כ לא יכלה הנקבה לקבל מאור הזכר כי אם הארת ו״ק לבד (דף שנ״ו באו״פ ד״ה אין).

קא) משום שבפרצוף ס״ג ירדו המדרגות וזו״ן דכתר שבכאן, דומה לזו״ן דחכמה דע״ב, וזו״ן דחכמה שבכאן דומה לזו״ן דבינה שבפרצוף ע״ב. ולפיכך אין בזו״ן דחכמה שבכאן, אלא בחינת ו״ק דחכמה, בדומה לזכר דבינה דע״ב, והנקבה אינה אלא בחינת רשימו, בדומה אל הנקבה דבינה דע״ב, המכונה ד׳. והזכר שהוא ו״ק מכונה ו׳, כי כל ו״ק נקרא ו׳ ולא י׳. ומ״מ בערך עצמם נקראים לפעמים גם י״ה, כמו זו״ן דבינה דע״ב (דף שנ״ו באו״פ ד״ה ומזווג).

קב) זה כלל שאין עלית מ״ן אלא אל הנקבה. וע״כ כשעולים ד׳ אורות לכתר, שהם זו״ן דחכמה, וזו״ן דבינה, ואור החסד נשאר בהפרצוף, שזה הוא בפרצוף ע״ב דא״ק, שאור החסד נשאר שם, בטרם שגמר כל עשר הכנסות שלו, הנה אז עולים האורות בכלי דנקבה של הכתר, כי יש שם ב׳ כלים לזו״ן. אמנם כשעולים ה׳ אורות לכתר, שזהו רק בפרצוף ס״ג כי שם מול״מ תמידי, ובכל פעם דמטי למלכות, עולים כל האורות לכתר וחזר להיות מטי בכתר, הרי כאן עולים ה׳ אורות שהם: זו״ן דחכמה, וזו״ן דבינה, ואור החסד, שכולל כל הז״ת. וכאן עולים האורות לכלי של הזכר דכתר, שנקרא י׳, והוא משום שאין כאן אלא כלי אחד אל הזו״ן, וע״כ הגם שהם עולים אל הנקבה אמנם גם הנקבה עצמה נמצאת כאן בכלי דזכר, ולכן עולים גם האורות אחריה לכלי הזכר. וכל זה אמור רק בעלות האורות לכתר, אבל בגמר ההסתלקות שעולים לראש, וכל האורות נכללים בזו״ן דכתר ומתבטלים בהם, להיות האורות העליונים, כנ״ל, נמצאים האורות נכללים מקצת בזכר, ומקצת בנקבה. והיינו בסוד ב׳ הזווגים שעושים שם זו״ן, שבזווג א׳, אשר גם הנקבה דכתר נכללת בזכר נכללים אחריה גם כל האורות בזכר, ובזווג ב׳ הנעשה במדת הנקבה, הרי כל האורות נכללים שם בנקבה. וע״כ נכללים כאן האורות מקצתם בזכר, ומקצתם בנקבה (דף שנ״ז ובאו״פ ד״ה אמנם).

קג) עיין לעיל בתשובה ק״ב.

קד) הסתלקות של התפ״א נחשבת להסתלקות אחת, בבת אחת, שלא נעשה שם רק כלי אחד, וגם כל ה׳ קומות שיצאו שם מפאת הזדככות המסך נחשבות לאור אחד. משא״כ כאן בהתפ״ב, שהכלים קדמו אל האורות, כי כל הכלים עם הניצוצין והרשימות שבהתפ״א עברו לבחינות הכלים דהתפ״ב, והושמו זה תחת זה, עוד מטרם שחזר האור של התפ״ב אל הפרצוף. ולפיכך נבחן כאן כל כלי וכלי כענין מיוחד לפי עצמו. וכשנעשה הזווגים דזו״ן במלכות של ראש, וירדה קומת החכמה אל הפרצוף, הנה נתלבשה כולה בכלי דכתר, ולא מטי האור בשום כלי אחר, ולפיכך נחשב כלי הכתר, כמו פרצוף מיוחד, שיש לו התפשטות משלו ויש לו הסתלקות משלו, ועד״ז שאר הכלים. ולפיכך נעשה הכלי דכתר מוכשר לחזור לעביות שלו ולהזווג שלו, על ידי עליות האורות דחו״ב, בדרך שיתבאר להלן

בתשובה ק"ה. משא"כ, הכלי דכתר דהתפ"א, שהוא מחובר עם הט"ס תחתונות למדרגה אחת, ולבחינה אחת, ואין שום הפרש בין הכלים דחו"ב לכלי דכתר, להיותם כולם יחד רק אור אחד המלובש בכלי אחד.

קה) כל ענף הנאצל והיוצא מהשורש שלו, נמצא בשלימותו הגדולה במשך פעולת אצילותו בטרם שנבדל ובא לרשותו עצמו ולמדרגתו. כי אז הוא במקום השורש שלו, ונחשב לחלק ממנו, בסוד אוכל מה שאמו אוכלת. אלא אח"כ כשיורד למקומו, מתמעט ומתקטן לפי חוקו. ומכח זה נעשה קשר תמידי בין כל ענף לשורשו, אשר השורש נוטה להגדיל את הענף שלו, באותה מדה שהיה לו בעת היותו אצלו מטרם שירד למקומו. כי ההתחלה הזו הראשונה הושרשה בהשורש, והוא חפץ לקיימה בתמידית, אלא שהכלים של הענף מסבת קטנות אינם יכולים לקבל השפעת השורש. והמה מקבלים רק לפי מדת יכלתם. ולפיכך בעת שהענף חוזר ועולה לשורשו, נמצא מעורר את השורש להמשיך לעצמו אותם האורות שהיה לו בזמן שהאציל אותו, ולהתאים את עצמו אל הענף עד שיוכל להשפיע לו כל אותה הגדלות שהיה משפיע לו מאז תחילת האצילות שלו, וזה סוד עליות מ"ן, שפירושו שמעורר אורות חדשים בשורש שלו בסבת עליתו אליו.

וכבר ידעת שיש ב' מיני הפכת פנים למטה, בדרך אצילות מדרגה תחתונה, א' הוא, הפכת פנים דכלי אשר הכתר ביטל את בחינת הפנים שלו, שהיה רק להשפעת ו"ק, והעלה אחורים שלו שהיה להשפעת ג"ר, ועשה אותו לפנים, כדי להאציל את הזכר דכלי דחכמה. וב' הוא הפכת פנים דבחינת המסך, שהיא הזדככות מעביות הגדולה לעביות הפחותה, והיינו הזדככות בחי"ג של הנקבה דכתר, לבחינה ב' שהיא קומת בינה, והיא עשתה זה לצורך הנקבה דחכמה.

ולפיכך בעת שגם זו"ן דחכמה נזדככו מבחי"ב לבחי"א, ונפסק מהם הזווג לצורך קומתם, הנה אז אירע בכלי דחכמה אותם ב' מיני הפכת פנים הנ"ל, לצורך אצילות זו"ן של בינה, ונמצא גם הכלי דחכמה קנתה בחינת פנים של ו"ק, כמו הכלי דכתר והשתוות הצורה הזו החזירה האורות דחו"ב אל הכלי דכתר, ואז גם הכלי דכתר החזיר פניו של הארת ו"ק אל מקומם כבתחילה. וכדי להאיר אל הענפים שלו לזו"ן דחכמה שנתיחדו עמו עתה, כמו בהתחלת אצילותם, מטרם שירדו למקומם, חזרו זו"ן דכתר ותיקנו את המסך שלהם בעביות של בחי"ג ובחי"ד כבתחילה, והמשיכו למעלה בראש אותם ב' הזווגים שלהם, והשפיעו אורותיהם לענפים המיוחדים ומחוברים עמהם. וזה המכונה עליות מ"ן.

קו) ענין העליה למלכות של ראש פירושו השתוות עם מלכות דראש והוא רק אחר שנזדכך המסך מכל עביותו לגמרי. ולפיכך בכל אלו היציאות והכנסות שהיו בהתפ"ב, מטרם דמטי האור למלכות, עדיין לא נזדכך המסך לגמרי, כי עד דמטי להוד, היה לו עדיין עביות דבחי"א, ואח"כ דמטי ליסוד, היה בו עדיין עביות דשורש, הממשיך קומת מלכות, ונמצא עוד בשינוי צורת ממלכות של ראש. אלא אחר דמטי לכלי מלכות, נזדכך לגמרי כמו בחינת המלכות של ראש, ואז עלה למלכות של ראש, ונעשו שם הזווגים לפרצוף התחתון ממנו, שנקרא ס"ג. כי עליות כל האורות לראש מוציא תמיד פרצוף אחר שהוא בן אל פרצוף הקודם.

קז) הם הכלים של התפ"א דא"ק, אשר לפניו לא היה שום התלבשות בעולמות (דף רצ"ג באו"פ ד"ה אלו).

קח) הזדככות המסך מבחינת עביות שבכלי גורמת ביטול הכלי, כי אינו ראוי לקבל שום אור בהיותו מחוסר מסך. וכן חזרת אור הכתר כמו שהיה בהתפ"א גורם ביטול כלים, וזה מטעם שהכלים מתערבים עם האורות (שם באו"פ ד"ה האור).

קט) הם נתלקטו מבחינות מ"ו, א', מהכלים שנתרוקנו בהסתלקות א', והוסדרו

כאן זה תחת זה מתחלה הכתר ואחריו החכמה וכו׳, עד לבסוף המלכות. והם בעיקר כלים דזכרים, אלא גם הנקבות נתכללו שם עם הזכרים. ב׳, הם הניצוצין מהכאת הרשימות, עם האו״ח היורד, שנפלו לתוך הכלים ההם, כמ״ש בחלק ד׳. והם בעיקר כלים לנקבות, אלא גם הזכרים נתכללו מהם. ג׳, הם הכלים דאור החכמה עצמו שמלכות של ראש, אחר שהמשיכה קומת חכמה של ראש, חזרה ונתפשטה מלמעלה למטה לע״ס מינה ובה, עד למלכות שלה שנקרא חזה. ד׳, הם הכלים שנעשו על ידי הכאת אור הרשימו ואור חכמה זה בזה שמן הנצוצים שלהם נעשו כלים לג״ר. ה׳ הם הכלים שנעשו מחדש בהתפ״ב גופיה, ע״י ההסתלקות ב׳ שבכאן, בעשר יציאות דלא מטי, אמנם הם שייכים לפרצוף ס״ג.

קי) הכלים שנתרוקנו מאורותיהם של פרצוף ע״ב, הנה הם כולם עברו אל פרצוף ס״ג, ממש בכל הדרכים שנתבאר לעיל בתשובה ק״ט, בהעברת הכלים דהתפ״א להתפ״ב.

קיא) משום שלא היה כאן הכאות להוציא ניצוצים לצורך הנקבה. כנ״ל.

קיב) כי אותו זווג הנעשה על בחינות הרשימות הנקראות זו״ן דכלי דכתר, היה בו קומת כתר בקירוב, וע״כ לא יכלו לרדת ולהתלבש, כי אם בכלי המיוחס להם, שהוא כלי דכתר. אלא אחר שנזדככו, ונתמעטה קומתם לקומת שאר הספירות הרי בשיעור זה ירדו ונתלבשו. בהם (דף שי״ח ובאו״פ ד״ה ובזה).

קיג) מקום השפעה נקרא פנים, והמקום שאינו משפיע דרך שם נקרא אחור. ואין בזה נ״מ אם המקום הוא השפעת ג״ר או הוא השפעת ו״ק (דף שכ״ה ובאו״פ ד״ה ופירוש).

קיד) כי כן היו התחלתם מעת שנתהוו בהסתלקות א׳. שכתר הוא למעלה מכולם, ולבסוף מלכות.

קטו) הפנים דכלי כתר הוא הארת ו״ק, המונע ג״ר, והאחור הוא הארת ג״ר. הפנים דכלי דחכמה, הוא הארת ג״ר, והאחור הוא הארת ו״ק. הפנים דכלי דבינה הוא הארת ו״ק. שהוא חסדים, אלא שתלוי בסבה, בסוד כי חפץ חסד הוא, ואם יש הארת חסדים בפרצוף, שאז בטלה הסבה, הנה אז היא מבטלת את אחורים שלה. הפנים דכלי דחסד, הוא הארת ג״ר. והאחור שלו, הוא הארת ו״ק, כי הוא נמשך מהארת החכמה, והוא דומה לה. הפנים דגבורה, הוא הארת ו״ק. והאחור שלה, הוא הארת ג״ר, משום שנמשכת מהארת הכלי דבינה, והיא דומה לה. הפנים דת״ת הוא ממוצ, מהארת חו״ג יחד, כלומר מבחינת הגבורה, בעת היותה נכללת בפנים דחסד. והאחור שלו הוא הארת ו״ק. הפנים דנצח הוא הארת ו״ק. והאחור שלו, הוא הארת ג״ר. הפנים דהוד הוא הארת ג״ר והאחור שלו הוא הארת ו״ק. הפנים דיסוד, הוא הארת ו״ק. והאחור שלו הוא הארת ג״ר. הפנים דמלכות הוא הארת ג״ר (שם ד״ה ופירוש, בכל ההמשך).

קטז) כי אין כלי נגמר מטרם שנתרחק האור ממנו שלשה מרחקים שמטעם זה לא נגמרו אלא הכלים דזו״ן, והם עוברים להפרצוף הב׳, ששם חוזר האור באותם כלים הריקים. הרי שהכלים שנעשו בהסתכלות ב׳ של הפרצוף, אינם אלא לצורך פרצוף הב׳.

קיז) בהתפ״א היה רק התפשטות אחת והסתלקות אחת, אלא שהיה מסתלק בסדר המדרגה. אבל בהתפשטות ב׳ היה מתפשט בסדר מטי ולא מטי, שעשה יוד יציאות, ויוד הכנסות עד דמטי למלכות (ש״ז אות כ׳)

קיח) הכלים דג״ר שהם כח״ב, נעשו על ידי התפשטות ב׳ בעצמה, כי שם מתלבש אור החכמה בכלי דכתר, ואור הזכר דכתר, מתלבש תוך אור החכמה, שעל ידי כן נופל האור הגרוע מתוך הרשימו ונעשה לבווינת כלי למטה מאור החכמה, כי אור החכמה מתלבש בו, ונמצא החכמה מפסקת בין אור הרשימו שהוא הזכר דכתר, ובין אור הגרוע שנפרש הימנו, וע״כ נחשך הכלי דכתר ביותר, ואז נגמרת

בחינת הכלי שלו. ועד"ז נעשו ג"כ הכלים דחכמה ובינה (דף שמ"ז אות ג').

קיט) ג' גורמים יש כאן: א' הוא, מסבת התחלקות והתרחקות דאור המובחר מהרשימו, מן אור הגרוע שבו. ב' מסבת ביאת אור החכמה ונתמצע, והפסיק בין אור הרשימו המובחר, לבין אור הגרוע, שנפרש הימנו. ג' מסבת אחורים של אור הכתר השורשי, שלא חזר להתפ"ב, שנשאר עומד מתחת המלכות של ראש, ואחוריו אל הענפים, דהיינו אל הספירות דגוף, שאחורים אלו של אור הכתר, ממעטים האור מאד, ומחשיכים על הספירות כח"ב, עוד יותר, ממה שהיה להם בעת הסתלקות א' גופיה, וע"כ הם מחשיכים על הכלים כמו הרחק האור של ג' מדרגות (דף שמ"ט ד"ה והנה הרב).

קכ) הם הבחינות שישנן בחיצוניות הכלי, שאינן עבות כל כך כמו חצי דופן הפנימי. למשל, אם פנימיות הכלי היא בחי"ד, וקומת הכתר מסתלק ממנה, הנה חיצונית הכלי שהיא בחי"ג, ראויה לקבל עוד אור מהארת הזווג של בחינה העליונה ממנה, שהיא קומת בחי"ג. וכן בחי' ב' שלה ראויה עוד לקבל מהארת הזווג שבמדרגה העלי העליונה. וכו'. (דף ש"ד אות ט"ו).

קכא) בשעה שמסתלק האור מהמדרגה, והזווג נעשה בבחינה העליונה ממנה, למשל, בהסתלק האור מבחי"ג, והזווג נעשה בבחי"ב, הנה אז יורד או"ח מהארת הזווג דבחי"ב, אל בחי"ג התחתונה, ואז נעשה ביטוש בין הרשימו דבחי"ג, ובין האו"ח היורד כי ההארה דבחי"ב הוא בהפכיות אל הרשימו דבחי"ג, ואז עוזבת הרשימו מקומה ועולה ממעל לכלי, ליתן מקום אל האו"ח להתלבש בהכלי דבחי"ג, והנה האו"ח הזה מתלבש בחצי דופן החיצון של הכלי ההוא המתאים למדת קומתו, שהוא בבחי"ב שבבחי"ג, שהוא אחור דבחי"ג, ונמצא שהפנים דבחינה ג', נשאר ריקן מאור, והאחור דבחי"ג, שהוא הבחי"ב, הוא מלא אור. וזה מכונה שהופך אחוריו למעלה, ופניו למטה. ונמצא שהאו"ח היורד מהארת הזווג דמדרגה העליונה גורם אל הכלי של המדרגה התחתונה שיהפך פניו למטה (דף ש"ה ובאו"פ ד"ה וכל).

קכב) אחר שנפסק הזווג גם ממדרגה העליונה הסמוכה לה, ונפסק האו"ח היורד אל הכלי, הנה אז חוזרת הרשימו לתוך הכלי שלה, ונמצא הכלי מחזיר פניו למעלה ואחוריו למטה, כבתחילה, כי עתה אין האחור של הכלי יכול לקבל הארת הרשימו שהיא בחי"ג, וחוזר להיות חיצוניות הכלי כבתחלה, וכל הארת הרשימו באה אל הפנים של הכלי שהוא בחי"ג (דף ש"ו ובאו"פ ד"ה שהאור).

קכג) כשמסתלק האור מהכלי, והזווג נעשה בהמדרגה העליונה ממנה, למשל כשמסתלק מבחי"ג והזווג נעשה בבחי"ב, אז אחור של הכלי הזה, שהוא בחי"ב מסתכל באור העליון, כלומר, שמקבל מהארת הזווג אשר שם (שם באו"פ ד"ה מסתכל).

קכד) על ידי הזדככות העביות והפכת פנים למטה, נמצא קומתם משתוה זה לזה, והם פב"פ (דף שי"ט באו"פ ד"ה אמנם).

קכה) אי אפשר למדרגה עליונה שתשפיע אל התחתונה זולת ע"י השתוות עמה, שאז הן קרובות זו לזו. וע"כ יש בזה ענין של הפכת פנים דעליון למדת הפנים של התחתון, המכונה פב"פ ויש ב' בחינות של הפכת פנים: א' היא, כי כל כלי מוגדר בבחינת השפעה שלו, לפי טבעו, אם הארת ו"ק אם הארת ג"ר. כי כלי דכתר משפיע ו"ק לפי טבעו, ולא ג"ר, וע"כ בשעה שהוא משפיע לחכמה שהפנים שלה הוא ג"ר, צריך הכתר להפך הפנים שלו למטה, ואחוריו למעלה לבחינת פנים, כדי להשוות הפנים שלו עם הפנים דחכמה. ועד"ז שאר הספירות.

ב' היא, השתוות הקומה, המכונה ג"כ הפכת הפנים למטה. למשל קומת הכתר לא תוכל להשפיע למדרגת החכמה זולת על ידי הזדככות העביות דבחי"ד לבחי"ג,

הממשכת קומת חכמה, ואז נמצאת קומת הכתר שוה למדרגת החכמה, ואז הכתר משפיע הארתו אל החכמה (דף שכ״ה באו״פ ד״ה ולפיכך).

קכו) הוא הפכת פנים דכלי דחכמה למטה, ועשתה האחור, שהוא הארת ו״ק, לפנים שלה, בדומה אל הפנים דכלי הבינה, שע״ז נחלקה החכמה לב׳ בחינות דהיינו להשפעת ג״ר, והשפעת ו״ק, אשר הכלי דחכמה מצד עצמה נחשבת להשפעת ג״ר, והכלי דבינה, שקבלה ו״ק דחכמה נחשבה להשפעת ו״ק (דף שכ״ו באו״פ ד״ה וזכור).

קכז) כי אחר שנפסק הזווג מהבחינה העליונה, מהכלי שנתרוקנה האור שלה, הנה אז חוזרת הרשימו למקומה והכלי מחזיר פניו למקומו כבתחלה, כנ״ל בתשובה קכ״ב. וע״כ נשארים כל הכלים אחר גמר ההסתלקות בבחינת פנים ואחור, דהיינו פני התחתון באחור העליון (דף ש״ז אות י״ח).

קכח) משום שהבחי״ד לא השאירה רשימו, ונודע, שבחי״ד הוא המשמשת לפנים דכלי הכתר, שהוא היותר עב שבמסך שנקרא פנים, ושאינו עב כל כך הוא בחינת האחור דכתר. והנה זה נבחן שפניו למטה, ומשתוה עם הפנים דחכמה, כי נעשה קרוב לבחי״ג של החכמה. ואע״פ שנשאר שם רשימו דבחי״ד דהתלבשות, מ״מ אין זה מספיק להחזרת הפנים דכלי דכתר כבתחלה. והוא הגורם ג״כ שאור הכתר נשאר בפה ולא חזר בהתפ״ב (שם באו״פ ד״ה הכתר).

קכט) משום שהכלי מחוסר הרשימו העיקרית שלו שהוא רשימו דהמשכה, ורשימו דהתלבשות שנשאר בו נחשבת לאחור דכלי הכתר. וגם האור שלה למעלה בראש עומד ג״כ אחוריו אל העגפים שבגוף. (שם).

קל) עי׳ בהסתכלות פנימית בסוף חלק א׳. שנתבאר שם שהזמן הרוחני, הוא בחינת תנועה, והתנועה הרוחנית היא בחינת חידוש צורה המושג שם, ובזה מובן שחידוש צורה בשינוי קל וקטן שאין דוגמתה בקלות מכונה בשם רגע.

קלא) בשעה שאור המלכות עלה לכלי דחכמה, אז נעשה מרחק של ג׳ מדרגות בין האור ובין הכלי, ונחשך הכלי ואז נגמר (דף ש״ו אות י״ז ובאו״פ ד״ה עד שיתרחק).

קלב) בשעה שאור ז״א עלה לשורשו אל הראש, כי אז נעשה מרחק ג׳ מדרגות בלי אור בין האור ובין הכלי, וע״כ נחשך הכלי ונגמר. (שם) עי׳ להלן בתשובה קל״ד.

קלג) משום דעד ג׳ מדרגות עדיין הכלי מקבל מאורות מקיפים, כי בעלות אור המלכות לז״א מקבלת המלכות מקיף א׳, ובעלותו לבינה, היא מקבלת אור מקיף ב׳, אלא בעלות אור המלכות לכלי דחכמה, אינה מקבלת עוד שום הארה, וע״כ נחשך הכלי ונגמר (שם).

קלד) כי כל עוד שיש איזה אור בכלי ואע״פ שאינו מבחינתו אין זה נחשב לריחוק מדרגה. וע״כ בעלות אור ז״א לכלי דבינה, שאז עולה אור מלכות לכלי דז״א, הרי זה נחשב שיש עוד או״פ בכלי שלו. אלא אח״כ כשעלה אור ז״א לכלי דחכמה, נחשב לריחוק מדרגה אחת, וכשעלה לכלי דכתר, נחשב לריחוק ב׳ מדרגות, אשר הכלי עדיין מקבל מאורות מקיפים, ועדיין לא נחשך לגמרי, רק בעלותו למאציל, אז נחשך לגמרי ונגמר הכלי שלו (דף שמ״ז אות נ׳ שי״א אות כ״ז).

קלה) בהסתלקות האורות דהתפ״א שנקרא פרצוף הכתר, וע״כ הוא מכונה בשם הסתלקות אור הכתר (רצ״ד אות ו׳ או״פ ד״ה לא מטי).

קלו) עי׳ לעיל בתשובה קל״ה.

קלז) מסבת הביטוש והכאה דאו״מ באו״פ (דף רצ״ד ד״ה לא מטי).

קלח) משום שבעדך הכלי אין כאן אלא הזדככות אחת והסתלקות אחת, כי סוף סוף אין כאן אלא כלי מלכות בלבד, ולא נתוספו שום כלים על כלי המלכות מכח כל אלו ההסתלקות, ועשר הספירות שאנו

מבחינים בה, הוא דומה לכלי ארוך אחד שיש בו יוד חלקים שאינם שוים זה לזה. (ש"ח אות כ"ב ובאו"פ ד"ה יוד).

קלט) משום שבזה הרגע דמטי למלכות ונסתלק האור לגמרי מהפרצוף היה תיכף חוזר להיות מטי בכתר, עד שהתעלמות האור היה כמו שלהבת המתנענע לכאן ולכאן. (שמ"ה ד"ה שיעור).

קמ) הגם שהם מבחינת קומה אחת, שהיא קומה דבחי"ב, עכ"ז היחס שלהם הוא כמו ו"ק כלפי ג"ר. כי זו"ן דחכמה נחשבים לג"ר, וזו"ן דבינה נחשבים לו"ק דג"ר. בדמיון ישסו"ת דאצילות כלפי או"א דאצילות. והוא מטעם שהזכר דכלי דבינה, נולד מזווג זו"ן דחכמה, בשעה שהפכו פניהם למטה, דהיינו שבטלו הארת ג"ר שבהם, וקבלו להפנים דו"ק, וע"כ נולד הזכר בבחי' אחורים דחכמה ובבחי' ו"ק. ואע"פ שהנקבה דבינה היא בחינת ג"ר, שהיא רשימו דאור הבינה דהתפ"א, עכ"ז להיותה רשימו בלי אור וכל האור שבה היא מקבלת ע"י הזכר שהוא ו"ק לכן כח הזכר עליה. ועוד שהכלי בינה בעצמותה היא ג"כ בחינת ו"ק דג"ר, בסוד כי חפץ חסד הוא. ולפיכך נחשב זו"ן דבינה לבחינת ו"ק דג"ר. (דף שכ"ו ד"ה וזכור).

קמא) מתחלה היה לא מטי בכתר, שמפאת הביטוש דאו"מ באו"פ זה בזה נזדככו הזו"ן דכתר, שהם בחי"ד ובחי"ג, לבחי"ג ובחי"ב, ונתנו אותם אל החכמה בבחינות זו"ן דחכמה. ואז שבו הפנים דחכמה למקומם כבתחילה. וע"כ חזרו ועלו זו"ן דבינה להחכמה כי ו"ק מתחברים תמיד עם הג"ר שלהם בעת גילוים. ונמצא עתה שהחכמה עם הבינה נתחברו למדרגה אחת. וע"כ אור החסד הנמצא בכלי דבינה, מקבל עתה הארת חכמה, משום יחודם דחו"ב כנ"ל. וכיון שהחסד השיג הארת חכמה נעשה לגדול, כלומר שאין צריך יותר לינק מכלי דבינה הארת ג"ר, ויכול להתפשט למדרגת עצמו. ונזדככו הזו"ן דבינה לבחי"א, כדי להשתוות עם הכלי דחסד, והורידו את אור החסד לכלי דחסד (שכ"ז ד"ה פי').

קמב) הוא בחינת כתר דה' הבחינות דאור דחסדים, כי כח"ב של אור החסדים מכונים חג"ת. (שכ"ז ד"ה עתה).

קמג) הוא בערך בחינת אור החכמה שבכלי דכתר, משום שאין בחסד אלא אותה הארת החכמה שקבל אור חסד הכללי בהיותו בכלי דבינה, וכל מה שיש באור החסד הכללי מלמטה מאור החכמה שקבל, כבר אינו שייך לספירת החסד, אלא להו"ס תחתונות שלמטה מחסד. וע"כ נחשב החסד לבחינת חכמה בכלי דכתר, כי הכלי שלו הוא בחינת כתר. כנ"ל בתשובה קמ"ב. (שם).

קמד) זה הכלל. כי ביאת אור החסד אל הכלי שלו גורם להיות מטי בכתר. כי אז היו זו"ן דבינה מזדככים לבחי"א, כדי להיות פב"פ עם הכלי של החסד, וע"כ נעלמה כל קומת אור הבינה, ועלו ד' אורות דחו"ב אל הכתר, ואז גורמים שם זווג חדש ומטי בכתר. ונמצא ששב האחורים דכתר על מקומו כמתחלה, ונמנע הארת ג"ר מכל הפרצוף, וכיון שפסק הארת הג"ר מן אור החסד, הריהו נעשה תכף צריך לאמו הבינה, כדי לינק הארת ג"ר מכלי דבינה, וע"כ הוא עולה לבינה והכלי דחסד מהפך פניו למטה ונותן את השארית שלו, דהיינו כל מה שלמטה מבחינתו, אל כלי דגבורה. (שם).

קמה) הכלי שלה יש יחס החכמה של אור דחסדים, כי כח"ב דחסדים מכונים חג"ת, ואור שלה הוא בחינת ו"ק דהארת החכמה שבחסד, שהוא בערך של ו"ק דג"ר כלפי אור החסד. בדומה אל הזכר דכלי דבינה שהוא בחינת ו"ק דג"ר בערך החכמה. כנ"ל בתשובה ק"מ. באופן שתכונת אור הגבורה בערך אור החסד, הוא כערך זו"ן דבינה לזו"ן דחכמה, וז"ס אני בינה לי גבורה, כי ערכם שוה זה לזה, ואין ביניהם הפרש אלא רק בשיעור קומה. שזה קומת

בחי״ב וזה קומת בחי״א. (שכ״ה ד״ה ועתה).

קמו) עיין לעיל בתשובה קמ״ה.

קמז) אחר דחזר להיות לא מטי בכתר ונתבטל האחורים שלו על הג״ר וחזרו זו״ן דחכמה למקומם, וכלי דחכמה הפך פניו בלי הזדככות ונתן זו״ן דבינה למקומם, הנה אז חזרו זו״ן דבינה לבחי״א, והורידו אור החסד למקומו, כי אחר ששב הארת ג״ר אל הפרצוף וחסד השיג הארת חכמה, הריהו שוב אין צריך לאמו הבינה. ואז עילה אור הגבורה לחסד כי בעת שחזר ונגלה ג״ר, תכף מתחבר עמו הו״ק שלו, ואז כלי דגבורה הופך פניו למטה, ונותן השארית שלו, דהיינו כל מה שהוא למטה מבחי׳ אור הגבורה, אל כלי הת״ת. (דף שכ״ח ד״ה עתה).

קמח) הכלי שלו הוא בחינת הבינה של אור דחסדים. והאור שלו הוא עצמית אור החסד שהיה בכלי דבינה כי האורות דחסד וגבורה המה רק הארת ג״ר וו״ק דחכמה, שקבל אור החסד, אבל הת״ת הוא עצם האור הזה של חסדים. והערך של הספירה, הוא כערך הדעת המזווג בין חכמה לבינה, כי הוא בחינת אור חסד בכלי דבינה שהוא אור הדעת (שם).

קמט) ההפרש הוא בערך, כמו ההפרש מבין דעת תחתון לדעת עליון. כי בשעת היות אור החסד בבינה, הוא מייחד את החו״ב לפרצוף אחד, מצד היותו מקבל את הארת חכמה מאותה העת שחו״ב חזרו לפרצוף א׳. ובהיותו בת״ת, הוא סוד דעת תחתון, המייחד את האורות חסד וגבורה לאחד, מצד היותו מקבל הארת החסד, מאותה העת שגבורה עלה לחסד ונתייחד עמו לאור אחד, ומכח התחלה זו הושרש בו לתמיד ליחד את החו״ג לאחד, כי לא יוכל לקבל את שפעו מהם בדרך אחר. בדומה לדעת עליון שלא יוכל לקבל הארת חכמה זולת ע״י חו״ב לפרצוף אחד (דף ש״ל ד״ה עתה מובן).

קנ) הוא תולדה חדשה, שיצא בזמן העלם אור הכתר מהפרצוף דע״ב והתחלפות האורות. כי מפאת אור החכמה שנתלבש בכלי הכתר, נתעלה אור הז״א להתלבש בכלי בינה, ולהיות נאצל על ידי החכמה, ויצא עי״ז ב׳ בחי׳ אור הז״א: א׳ היא מצד הפרצוף הכתר, שהאורות הם במקומם האמיתי, שאז נאצל ז״א ע״י בינה, ומתלבש בכלים דו״ק. ב׳ מצד פרצוף החכמה, שהאורות החליפו מקומותיהם, שאז נאצל אור ז״א על ידי חכמה, ומתלבש בכלים דג״ר, דהיינו בכלי דבינה. ולפיכך מכאן ואילך יש בכל הפרצופין ב׳ בחינות ז״א, בכל פרצוף. אשר ז״א העליון שקנה לו מקום ג״ר, נקרא ספירת הדעת. וז״א התחתון שהוא על מקומו האמיתי בו״ק, נקרא ז״א. (דף של״א ד״ה והנה נתבאר).

קנא) מצד האור, שהוא העיקר, נמצא ספירת הת״ת שהיא עיקרו של הז״א, כי אור הת״ת הוא עצמותו של אור החסד אשר בכלי דבינה. וע״כ הוא מכונה ו׳ עם ראש, כי בחינות ג״ר של הבינה שורים עליו, מעת היותו בכלי דבינה. אמנם מצד הכלי הוא ספירת הנצח, שהוא קצה הרביעי שבה׳ הקצוות, כנגד בחינה הרביעית שבה׳ הבחינות כח״ב ז״א ומלכות. ונמצא הז״א שבה׳ הבחינות הוא כנגד הנצח שבה׳ החסדים. (שם ד״ה ובכל).

קנב) חסד וגבורה שהם כנגד חו״ב, הם בחינת ראש של הז״ת. ת״ת ונצח הם בחינת תוך של הז״ת: זה מצד האור, וזה מצד הכלי. כנ״ל בתשובה קנ״א. והוד יסוד מלכות, הם בחינת הסוף של הז״ת, כי הוד הוא קצה החמישי של הה׳ קצוות שהוא כנגד מלכות שבה׳ הבחינות, ויסוד ומלכות נמשכו ממנו. (שם).

קנג) חסד וגבורה אינם עצם אור החסד, אלא הארות חכמה ובינה שהגיעו לחסד בעת התלבשותו בכלי הבינה, אבל ת״ת הוא עצמותו ומהותו של אור החסד. (של״א ד״ה ולפיכך).

קנד) הוא משום תכונתם של הכלים

שלהם. כי הכלים דחסד וגבורה הם בחינת כתר וחכמה, שאור החסד אין לו שורש בהם, כי לא נתלבש אלא בכלי דבינה דג"ר, וע"כ גם בבחינת ה' החסדים, לא יוכל עצמותו של אור החסד להתלבש, אלא בכלי דת"ת, שהוא הבינה דה' החסדים, ולא בחסד וגבורה שהם כתר וחכמה דה' החסדים, ובכתר וחכמה לא נתלבש אור החסד מעולם. ולפיכך אין בכלים דחסד וגבורה רק הארות חכמה ובינה שהגיעו לקבלת אור החסד בעת היותו בכלי דבינה ועצמותו של אור החסד התלבש בכלי דת"ת. (שם).

קנה) בשעה דחזר להיות מטי בכתר, שחזר שליטת האחורים דכתר כבתחלה, ומנע הארת ג"ר מכל הפרצוף חזר ונסתלק אור החסד אל הבינה, והו"ק שלו מטי בגבורה, וגם אור הת"ת נסתלק ושב לשורשו בכלי הגבורה, והו"ק שלו נתן להכלי דנצח, ומטי בנצח. (דף של"ב ד"ה חזר).

קנו) הכלי הוא עצמותו של ז"א, כי הוא הקצה הרביעי, שהוא כנגד ז"א דה' בחינות. והאור שלו הוא בחינת ו"ק דעצמותו דאור הז"א, שהוא אור הת"ת, כי אחר שנתעלם אור הת"ת לשורשו לגבורה, נתן הת"ת את הו"ק שלו אל הנצח, כנ"ל בתשובה קנ"ה. (דף של"ב ד"ה עתה נבין).

קנז) אע"פ שכל בחינת ז"ס תחתונות הם בחינת ו"ק, מ"מ יש בהם הארת ג"ר, כנודע. וע"כ כמו שאנו מבחינים בג"ר ב' בחינות: ג"ר דג"ר וו"ק דג"ר. כן בו"ק יש לנו ב' בחינות: ג"ר דו"ק, וו"ק דו"ק. כי חג"ת נבחנים לג"ר דו"ק, ונה"י הם ו"ק דו"ק. וע"כ מכונים נה"י שהם לבר מגופא. כי הם בחינת אור דחסדים החסרים מהארת חכמה, וכל חיותו של הגוף הוא רק אור החכמה לבד, להיותו עצמות האור העליון. אמנם אי אפשר שנה"י יהיו ריקנים לגמרי מהארת חכמה, כי אז היו מתבטלים לגמרי, אלא שיש בהם בחינת רשימו דחג"ת, שפירושו הארה מועטת, וע"כ הנה"י מכונים ג' גו ג' שפירושו הוא, שהרשימות דג' הספירות חג"ת גנוזות בג' הספירות נה"י, באופן המספיק כדי קיומם.

קנח) הכלי הוא בחינת חסד החמישי של ה' החסדים בה' הבחינות, דהיינו בחי"ד שהיא מדת הדין, אלא שהיא מצד היותה כלולה בז"א. והאור שלה הוא שארית הנצח, אלא מצד התכללות הנצח בת"ת שאז גם אור הנצח כלול מהארת ג"ר, מבחינת אור הדעת, המאיר בת"ת, ולפיכך נבחן אור ההוד, לבחינת הארת ג"ר דאור הדעת בלבד, ולא כלום מן הארת ג"ר דחכמה ובינה, כי כל הארתו נמשך מכח החיבור ג"ר וו"ק דאור הת"ת, דהיינו החיבור של הנצח עם הת"ת, אחר שנמשך הארת הג"ר אל הפרצוף וכבר ידעת, שאור הת"ת הוא בחינת אור הדעת בלבד, ולא מחו"ב שמקומם בכלים דחסד וגבורה. (שם).

קנט) הכלי שלו הוא מבחינת מלכות להיותו נמשך מהוד, שהוא שורש המלכות, של ה' החסדים. והאור שבו הוא משותף מדין ורחמים. כי יש לו ב' אורות: א' הוא, שארית האור שנתן לו ההוד, והוא קומת מלכות שהיא בחינת דין. ואור הב' הוא, הה' שהגיע לו מהזווג דזו"ן דבינה אשר ההוד האיר לו מטרם שנזדכך לקומת מלכות, (דף של"ו ד"ה באופן).

קס) אור המלכות התלבש בכלי היסוד, כי אחר שנזדכך ההוד מבחי"א לבחינת הכתר, שהקומה היוצאת על מסך הזה אין בה אלא קומת המלכות אז נתן אותה אל הכלי דיסוד. (של"ח ד"ה והנה).

קסא) אור הד' המקפת על הו' קטועה שבתוכך הה' שהגיע אל היסוד מזווג זו"ן דבינה, שהוא בחינת ג"ר בלי ו"ק כלומר, בלי אור חסדים, והיא ירדה מיסוד ונתלבשה במלכות. (דף שמ"א ד"ה ועתה).

קסב) עי' לעיל בתשובה ק"מ.

קסג) ד' בחינות זו"ן הם: זו"ן דכלי הכתר וזו"ן דכלי החכמה, וזו"ן דכלי הבינה, וזו"ן דכלי דיסוד ומלכות.

קסד) ב' זוגות הראשונים שהם זו"ן דכתר וזו"ן דחכמה, הנה בהם הזכרים

חשובים יותר מהנקבות, כי הזכר דכתר הוא מבחי״ד דהתלבשות, אבל הנקבה דכתר היא רק מבחי״ג. והזכר דכלי דחכמה הוא רק מבחי״ג, אבל הנקבה דכלי דחכמה היא מבחי״ב. הרי שהזכרים חשובים יותר מהנקבות. אמנם בזו״ן דכלי דבינה, נמצאת הנקבה גדולה מהזכר. כי הזכר הוא בחינת ו״ק של החכמה, והנקבה היא בחינת ג״ר, להיותה הרשימו דאור הבינה מזמן התפ״א. אמנם זו״ן אשר בכלי של היסוד, נמצא הזכר גדול מן הנקבה, כי הזכר הוא הו׳ קטועה אשר בתוך הה׳ הנמשך מזווג הבינה, שניתן אל היסוד מספירת ההוד, בלי הזדככות, אלא בסוד הארה לבדה, וע״כ הוא בחי׳ חסדים דבחי״א, וגם נמשך ממקום גבוה מזווג זו״ן דבינה. אבל הנקבה שביסוד היא שארית אור ההוד אחר שנעלמו הג״ר שלו, ואחר שנזדכך מן בחי״א לקומת מלכות, ונמצאת נמוכה בהרבה מן הזכר שלה. (של״ט ד״ה והנך מוצא).

קסה) בעת דמטי אור הד׳ שבה׳ מזווג זו״ן דבינה אל המלכות, כי משם נזדכך המסך לגמרי מכל עביותו עד שנשתווה לבחינת המלכות של ראש המכונה שעלה לראש אל המאציל. ואז נסתלקו כל האורות מן הפרצוף. (ש״מ ד״ה וענין ד׳).

קסו) הוא בחינת מטי ולא מטי התמידי, שבכל פעם דמטי האור למלכות, חוזר תכף להיות מטי בכתר גבורה נצח ויסוד, ולא מטי בחכמה בינה חסד ת״ת הוד ומלכות, ואח״כ חוזר הכתר להיות בלא מטי, ואז מטי בחבחתהו״מ ולא מטי בכגנ״י. ואח״כ חוזר חלילה וכן תמיד. ובחינת התפשטות זו דמטי ולא מטי התמידי, מכונה פרצוף ס״ג דא״ק, או בינה דא״ק. (ש״מ ד״ה הבחינה הב׳).

קסז) בעת דמטי במלכות דע״ב דא״ק, שהוא הבחינה הא׳ דהתפ״ב, הנה אז נזדכך המסך לגמרי, ונשתוה למלכות של ראש, כי השואת הצורה מיחד הרוחנים לאחד. והנה המסך הזה שעלה לראש הוא כלול מכל הרשימות של הספירות דהתפ״ב שהן ה׳ אורות: זו״ן דחכמה ובינה ואור החסד הכולל ז״ת הכלולים כולם בזו״ן דכתר. אמנם הרשימו דבחי״ג, שהיא בחינת עביות של המשכה שהיה בהתפ״ב, והיא בחינה אחרונה שבכאן, נעלמה כמו הבחינה האחרונה דפרצוף הכתר, שהיא הבחי״ד שנעלמה בהסתלקות הא׳ אשר שם. כי זה הכלל אשר בחינה אחרונה אינה מנחת רשימו. וזה נוהג בכל הסתלקות והסתלקות. ולפיכך לא נשאר כאן אחר הסתלקות הב׳ אלא רק הרשימו דבחי״ב, אלא שנשאר גם בחי׳ הרשימו דהתלבשות של בחי״ג, כמו שנשאר הבחי״ד דהתלבשות אחר הסתלקות א׳. כי רק בחינת המשכה נאבדת מכל בחינה אחרונה, ולא בחינת ההתלבשות, כנודע.

ולפיכך גרמו שמה אלו ב׳ הרשימות: בחי״ג דהתלבשות, ובחי״ב שיש בה גם בחינת המשכה, גרמו ב׳ זווגים עליונים בראש כמו ב׳ הזווגים דזו״ן דכתר אחר הסתלקות א׳ משום שנשתתפו זה בזה. ובזווג הא׳ נכללה הנקבה בזכר בבחי״ג, ואז יצאה קומת ע״ס בקירוב לקומת חכמה העליונה אמנם עדיין לא יכלו להתפשט ולרדת למטה לגוף, משום שבחי״ג היא מחוסרת המשכה. ואח״כ נעשה זווג ב׳ שנכלל הזכר בנקבה בבחי״ב, ואז יצאו ע״ס בקומת בינה, ועתה שיש בה גם בחינת המשכה, יכלה המלכות דקומת בינה זו להתפשט מינה ובה לע״ס ולרדת לגוף. ואז ירדו זו״ן הנ״ל לכלי דכתר של הגוף, מלאים אור מב׳ בחינות הזווגים הנ״ל. ונעשה בהם ענין מטי ולא מטי התמידי, שבכל פעם דמטי אל המלכות חזרו אל הכתר. כנודע. והוא הנקרא פרצוף ס״ג דא״ק. (עי׳ דף ש״מ ד״ה הבחינה הב׳).

קסח) הזו״ן דכלים דכח״ב של ע״ב דא״ק, הם כולם בחינת י״ה, הזכר דכלי דכתר הוא בחינת רשימו דבחי״ד דהתלבשות ואורו נמשך מזווג א׳ שבראש, אלא שנכלל ג״כ בזווג ב׳ של ראש באור החכמה. והנקבה של הכלי דכתר, היא עצם הקומת חכמה

אשר נתפשטה בפרצוף ע"ב, ואזרה הוא מן זווג ב' של הראש, אלא שנכללה ג"כ בזווג א' דראש, באור הכתר עליון. וזו"ן דכלי דחכמה, הנה הזכר הוא מן הזכר דכתר, אחר שנזדכך לבחי"ב. והנקבה היא מנקבה דכלי דכתר, אחר שנזדככה לבחי"ב. וכל בחינת הג"ר, שבפרצוף נמשכת רק ע"י זו"ן דחכמה הללו. והזו"ן דכלי דבינה, הנה הזכר נולד מזווג זו"ן דחכמה, אחר שהפכו פנים מג"ר להארת ו"ק, והנקבה היא בחינת הרשימו שנשארה בכלי דבינה מזמן הסתלקות הא'. (שמ"ז אות נ' ודף שמ"ט אות נ"א).

קסט) כולם נקראים בשם י"ה.

קע) כל אחד מהם נקרא אות יו"ד במילואו: הזכר דכלי דכתר נקרא י' והנקבה ו' והכלי דכתר, ד'. וכן הזכר דחכמה נקרא י' והנקבה ו' והכלי דחכמה ד'. אבל בבינה יש שינוי, כי הזכר נקרא י' והנקבה נקראת ד', והכלי אינה עולית בשם, אלא אור החסד אשר בה, הוא נקרא ו' (דף ש"נ אות נ"ג).

קעא) ד' בחינות זו"ן: ג' בכח"ב וזו"ן א' ביסוד. (דף שנ"א אות נ"ד).

קעב) היינו אור הנולד ע"י זווג זו"ן לצורך מדרגה תחתונה, אבל נתינת אורות פירושה, אור המשתלשל ויורד מספירה לספירה ע"י הזדככות המסך. (דף שט"ז אות ל"ה).

קעג) כי נתינת הז' האורות אל הבינה היה ע"י הזדככות לבחי"א, אבל הזכר דבינה הנאצל על ידי חכמה, היה בקומת בחי"ב אלא מבחינת אחורים, וע"כ השפיע אותו לכלי הבינה רק בהפכת פנים לו"ק, מטרם שנזדכך אל בחי"א.

קעד) הוא משום אחורים של אור הכתר, העומד תחת מלכות דראש, שמעכב השפעת אור הכתר לכלי דג"ר, אלא אחר שנזדככו זו"ן דכתר, ונסתלק בחינת אור הכתר לשורשו, אז נתבטל האחורים שלו, וניתנו השארית שלהם לכלי דחכמה, שהם זו"ן דכלי החכמה.

קעה) בעת שליטת אחורים דכתר, שמונע הארת הג"ר מן הפרצוף, וב' הספירות חכמה ובינה הם בלי אור, אז אין הארת ג"ר בחסד, וע"כ הוא צריך לאמו הבינה, והוא עולה אליה לינק ג"ר ממקום בינה. אבל בשעה דמטי בב' הספירות חכמה ובינה, אז יש הארת ג"ר בפרצוף, ויש לחסד הארת חכמה, ואז אינו צריך לאמו, ויכול לרדת ולבא למדרגתו עצמו. (שכ"ג ד"ה הז' בנים).

קעו) כי גילוי הארת ג"ר בכלי דחכמה, כמו שהאיר הגדלות אל החסד, כן המשיך אליו את זו"ן דבינה, ונתיחד עמהם לפרצוף אחד. ואז נזדככה הבינה מבחי"ב לבחי"א, כדי להיות פנים בפנים עם כלי החסד, ונתן שם את אור החסד.

קעז) בשעה שנזדככה הבינה מבחי"ב לבחי"א ליתן את אור החסד אל הכלי דחסד, הנה בעת ההיא נתן שם יחד עם אור החסד את הה' הנולדה מזווג שלה. והחסד נתנה אל הגבורה בהארה לבדה מטרם שנסתלק לכלי דבינה, וכן הגבורה לת"ת וכו' עד שהגיעה למקומה ליסוד. לקח את הו' שבה, והה' נתן למלכות. (דף של"ה אות מ"ד. ובאו"פ שם ד"ה וכן).

קעח) אור החסד הוא בחינת אור הפנים שהארתו היא מבחינת הפנים של החכמה, וגם תחלת אצילותו היתה ע"י זו"ן דחכמה, אבל הה' היא מבחינת אחורים, כי נאצלה ע"י זו"ן דכלי הבינה, שהם בחי' ו"ק דחכמה. אלא שיש בה בחינת ג"ר מרשימו דבינה, אמנם ג"ר הללו חשכים הם, להיותם מבחינת הסתלקות, וע"כ כפופים הם אל הו"ק של הזכר. (דף של"ד ד"ה ועתה תבין).

קעט) בשעה ששב הארת ג"ר אל הפרצוף ומטי בהוד, אשר אז נסתלק אור היסוד ועלה לשורשו להארת ג"ר אשר בהוד, הנה הו' קטועה עלה עמו בהיותם מיוחדים זה בזה, ואור הה' ירדה להמלכות. (של"ח ד"ה והנה סוד).

קפ) לפי שההפרש מו"ק לג"ר הוא

גדול מאד, ולא יתכן כלל שאור החסד שהוא ו״ק גמור שיהיה זכר אל בחינת הבינה שהיא ג״ר. (שמ״ט ד״ה שאור).

קפא) כי אור החסד שהוא ז״א הוא זכר ממקורו דאור ישר, ואין זכר מתהפך להיות נקבה. ועוד שאין ו״ק וג״ר יכולים להיות במדרגה אחת. (שם).

קפב) אות ד׳ של הה׳ דזווג זו״ן דבינה. השלימה המלכות דע״ב, שאין לה אור. (שנ״א אות נ״ד).

קפג) הר׳ של הה׳ דזווג הבינה שירדה אל היסוד הוא הזכר של היסוד, ואור המלכות שקבל משארית ההוד, הוא הנקבה. (שנ״א אות נ״ד).

קפד) בהיותה רק בחינת הרשימו הושארת מזמן הסתלקות א׳, והיא בלי אור, לכן היא משתוה עם הזכר הנמשך מזווג זו״ן דחכמה, שהוא מלא אור. (של״ז ד״ה אמנם).

קפה) ב׳ אורות כוללים כל המדרגות שהם: אור חכמה, ואור חסדים. ולכן ה׳ הבחינות שנקראות כח״ב ז״א ומלכות, הן נקראות בשמות אלו, רק בהיותן אור דחכמה, אבל בעת היותן אור דחסדים, הן מכונות: חג״ת נ״ה. או ה׳ חסדים. או ה׳ קצוות. וזהו בשעה שיש בהן קומת אור דבחי״א, אבל בשעה שאין בהן אלא אור מלכות הן מכונות ה׳ גבורות. (שנ״ה ד״ה ועתה נבאר).

קפו) ב׳ אורות נמצאים ביסוד: א׳ הוא בחינת הר׳ קטועה שנמשך לו מזווג זו״ן דבינה. וב׳ הוא בחינת אור המלכות, שהגיע לו משארית ההוד, אחר שנזדכך מבחי״א שבו, לקומת מלכות. ומהזדככות הזו נתחלקו ה׳ החסדים לב׳ בחינות, דהיינו לקומת בחי״א, ולקומת מלכות, ונקראים ה׳ חסדים, בהיותם בקומת בחי״א, ונקראים ה׳ גבורות, בהיותם בקומת המלכות.

ולפי שקומת מלכות קבל היסוד, נמצא שיסוד קבל כל ה׳ הגבורות יחד. ונמצא בזה, שכל ה׳ הקצוות המה כלולים בו, בבחינת ה׳ הגבורות, אשר באו לו משארית של ההוד, אחר שנתמעט לקומת מלכות. וע״כ נמצא היסוד בשם כללות ה׳ הקצוות, להיותם כולם בו בצורות גבורות, כנ״ל. אמנם ה׳ גבורות אלו שביסוד נמתקים באור החסדים של הר׳ קטועה, שקבל מזו״ן דבינה, אשר הר׳ זו קבל מהוד מטרם שהוא נזדכך לקומת מלכות, וע״כ הוא עוד בשיעור קומה של בחי״א, ולפיכך ה׳ הגבורות שביסוד נמתקים באור חסדים שבר׳ זו. ונמצא ע״כ שביסוד לבדו נמצאים ה״ח וה״ג ממותקים יחד. (דף של״ח ד״ה והנה סוד).

קפז) ב׳ קומות: שהן קומת כתר בקירוב, וקומת חכמה, הנקראות זו״ן, שנמשכו ע״י ב׳ זווגים דמלכות של ראש, נתפשטו וירדו לכלי דכתר דפרצוף ע״ב. המכונה התפ״ב. והם כוללים כל הספירות שלמטה מהם שבפרצוף הזה. (שי״ח ד״ה ולפיכך).

קפח) משום שאחורים של אור הכתר הנשאר בראש ולא חזר אל הגוף, המה מונעים הארת ג״ר מן הפרצוף. וע״כ כל עוד שרשימו שלו מאיר בכח הארתו בכלי דכתר, נמצא לא מטי בחכמה ובינה, להיותם מבחינת הארת ג״ר. (שכ״ד ד״ה ויש להבין).

קפט) כי האורות דבינה הם רק ו״ק, שנאצלו ע״י אחורים דחכמה, בעת שהפך פניו למטה, וע״כ בשעה דמטי בחכמה, וחזרו הפנים דכלי דחכמה על מקומו כבתחלה, הנה תכף חזרו זו״ן דבינה אל בחינת הג״ר שלהם, אל הכלי דחכמה. כי הו״ק והג״ר הבאים ממדרגה אחת, אינם נבדלים זה מזה, אלא ע״י סבה הכופה אותם לזה, וע״כ כשבטלה הסבה, תכף חוזרים למקומם. (דף שכ״ז ד״ה אמנם).

קצ) כי הבינה אינה יכולה להשפיע אור החסד בטרם שהיא מזדככת אל בחי״א, ובטרם שהיא מהפכת פנים למטה ולהפכת פנים זו, מוכרח אור הבינה להסתלק מכלי דבינה, ולא מטי בבינה. וע״כ כל כמה דמטי בבינה לא מטי בחסד. (דף שכ״ג ד״ה ואז).

קצא) אור דחסדים בהארת חכמה מטי לכלי דחסד, ורק הארת חכמה לבדה מיוחס להחסד, וכל שלמטה מהארת החכמה הזאת נותן אל הגבורה. ואור חסדים בעצמותו עם הארת ג״ר ע״י חזרת הגבורה לחסד, הוא מטי לכלי דת״ת. (שכ״ז ד״ה עתה של״ב ד״ה עתה).

קצב) ב׳ קומות, שהן: קומת חכמה בקירוב, וקומת בינה. הנקראות זו״ן, שנמשכו ע״י ב׳ זווגים במלכות של ראש, שנתפשטו וירדו משם אל הכלי דכתר דפרצוף ס״ג (ש״מ ד״ה ונבאר).

קצג) זו״ן דכלי דחכמה דס״ג הם נאצלו ע״י הפכת פנים דכלי דכתר והם בערך בחי׳ ו״ק דזו״ן דכתר, אמנם כל הארת ג״ר דפרצוף הבינה, באה מזו״ן אלו, והיא מכח הרשימו דאור הבינה שנשאר בכלי החכמה מזמן התפ״ב. וערך זו״ן אלו דחכמה, דומים לערך זו״ן דבינה של פרצוף ע״ב. (שמ״א ד״ה ועתה).

קצד) יש בהם הרשימות דכלי בינה של פרצוף ע״ב, ומקבלים הארתם מן זו״ן דכלי דחכמה. (שמ״א ד״ה ועתה).

קצה) אור החסדים בהארת בינה והה׳ מזווג זו״ן דכלי דחכמה. (דף שמ״ב ד״ה ואין להקשות).

קצו) כי בשעה דמטי הארת ג״ר אל הכלי דהוד, אז חזר אליו אור היסוד שהוא בחינת ו״ק של האור הזה. (שם).

קצז) כי אור החכמה שנשאר בראש, ולא חזר להתפשטות הזו דס״ג הופך אחוריו אל הענפים שלו שבכלי דכתר, ומשום האחורים האלו דחכמה, אין זו״ן דכתר יכולים להשפיע בחי׳ ג״ר אל הפרצוף. וע״כ כשמטי האור בכתר, נמנע הארת ג״ר מכל הפרצוף ואינם מאירים אלא הכלים דבחינת ו״ק, שהם גבורה נצח יסוד. ולא מטי בחכמה בינה דחסד ות״ת והוד ומלכות משום שפנים שלהם הם בחינת ג״ר. (דף שמ״ב ד״ה ועתה נבאר).

קצח) כי בכל ספירה דמטי שם הארת ג״ר, הרי ו״ק שלו שנמצאים בספירה שמתחתיו, תכף שבים אליו, וכשמטי בחו״ב, שאז שבים הארת ג״ר אל הפרצוף ומטי בחסד, הרי ו״ק שלו שבגבורה שבים אליו. ואז מטי בת״ת וו״ק דנצח שבים אליו, ומטי בהוד וו״ק שביסוד שבים להוד, ומטי במלכות. (שמ״ב ד״ה ואין).

קצט) כי טעם הזדככותו של המסך דבחי״ב הוא, משום שהמסך הזה נסמך על אחורים דבינה, המפסיקים על החכמה, בסוד י׳ נ׳ דצדיק, שהן הפוכות זו לזו. והנה אחורים דבינה אלו, הם תלוים בסבה, ואינם מחמת בינה עצמה, כי הבינה היא עצמות חכמה, ואחורים אלו שלה, הוא מטעם שבינה דאור ישר חושקת לחסדים. בסוד כי חפץ חסד הוא, וע״כ כדי שתוכל להמשיך חסדים פנתה אחוריה אל אור החכמה. ונמצא שחוסר חסדים הוא הסבה של אחורים דבינה.

ולפיכך בשעה שנעשה הזווג על המסך דבחי״ב, והאור מושפע אל הפרצוף, וכבר יש לבינה אור החסדים בשפע, הנה אז מתבטלים אחורים דאמא, כי לא העדיפה אור החסדים על אור חכמה אלא בשעה שהיתה מחוסרת חסדים, אבל אחר שכבר יש לה חסדים בשפע, היא פונה עצמה בחזרה אל אור החכמה, והיא מבטלת אחורים שלה. ואז גם המסך הנסמך על אחורים שלה, נמצא מזדכך גם הוא, כי מתחלש כח העיכוב שלו, אלא שאינו מזדכך בבת אחת רק בסדר המדרגה, כנודע.

ותחלה לא מטי בכתר, ומטי בחו״ב, ושב הארת ג״ר אל הפרצוף, והארה זו היתה ע״י הפכת פנים ולא ע״י הזדככות ואח״כ נזדככו זו״ן דכתר מבחי״ג ובחי״ב, לבחי״ב ולבחינה א׳, וניתן אור החסד אל כלי החכמה, ומשם אל הכלים דו״ק, והאירו הכלים דפנים, שהם: חסד, ת״ת, הוד, מלכות. דהיינו ע״ד מול״מ כמו שהיה בפרצוף ע״ב. עד שהגיע האור אל המלכות, שאז נזדכך המסך, ופסק כל אור מן הפרצוף, ועולה המסך כלול מכל הרשימות אל כלי הכתר, ואז שוב מרגשת בינה חוסר חסדים וע״כ מחזירה אחוריה אל החכמה, ואז

שוב חוזר המסך דבחי״ב על איתנו כמתחלה, וחוזר וממשיך הקומה דבחי״ב אל הכתר, וחוזר אור החסדים למלאות הפרצוף בשפע, ואז הבינה שוב מבטלת אחורים שלה ושוב מתחלש המסך, וכן חוזר חלילה בתמידית. (שמ״ד ד״ה וטעם).

ר) כי באמת אין כאן אלא כלי מלכות בלבד, וענין הצמצום והמסך אינם שורים על שום בחינה מט״ר, כלל, וכל ענין המסך שעלה לבחינות הראשונות היה רק מכח עלית והזדככות בחינת המלכות, שנשתוה להם במדת עביותה. וע״כ כשעלה המסך אל הבינה, הפירוש הוא, שקבל את בחינת אחוריים דבינה, לבחינת העיכוב שלו על המלכות שעלתה שם. אמנם אח״כ בהפרצופים שלמטה מפרצוף ס״ג הזה, כבר נתערבה בחינת המלכות בעצם ט״ס הראשונות, באופן שבחינת הצמצום עצמו שורה עליהם, ואז אין המסך נסמך על אחוריים דבינה, אלא כח הצמצום עצמו שורה עליו, אפילו במסך דבחי״א.

רא) כי תראה בסדר השתלשלות הפרצופים, שאור הכתר של פרצוף העליון, נשאר נעלם בראש, ואיננו חוזר אל פרצוף התחתון. כי אור הכתר של פרצוף הכתר דא״ק, לא חזר אל פרצוף ע״ב דא״ק, וכתר דפרצוף ע״ב, לא קבל ממנו אלא בחינת ו״ק בלבד. וכן הכתר דפרצוף ע״ב נשאר נעלם, ולא חזר לפרצוף ס״ג דא״ק, וכתר דפרצוף ס״ג אינו מקבל ממנו אלא ו״ק. וע״ד זה הוא בכל הפרצופים. ונודע שעיקר הפרצוף נבחן, רק ע״ש הספירה העליונה, ומתוך שאין בהפרצוף התחתון אלא ז״ק דספירה העליונה, ע״כ הוא נחשב כולו לו״ק כלפי העליון. גם ידעת שג״ר הללו דספירה העליונה החסרים אל התחתון נשארו עומדים בראש מתחת המלכות של ראש. שאור הכתר החסר לפרצוף ע״ב, נשאר שם תחת המלכות של ראש, וכן אור הכתר דע״ב שלא חזר לפרצוף ס״ג, נשאר עומד תחת המלכות של ראש, הרי שכל ההפרש מהראש אל הגוף, הוא רק בג״ר, כי ו״ק מגיעים אל הגוף ע״י הכתר דגוף, המקבל ו״ק מאור הכתר הנשאר בראש. ולפיכך אנו מכנים לכל ראש בשם ג״ר, ולגוף בשם ו״ק, או ז״ת. משום שהוא כל שיעור ההבדל שביניהם.

רב) כבר נתבאר לעיל בתשובה ר״א. שלכל תחתון חסר ג״ר של הספירה העליונה דעליון, וע״כ נחשב לו״ק דעליון, שעיקר הפרצוף הוא הספירה העליונה שבו. וכ״ז הוא בערך העליון אבל כלפי עצמו יש לו כל הע״ס. כי למשל פרצוף ע״ב יש לו הארת ו״ק דכתר של פרצוף הכתר, וע״כ הוא נחשב בערכו לו״ק, אמנם כלפי עצמו הנה הספירה העליונה שלו היא חכמה ולא כתר, וג״ר דחכמה יש לו בשלימות. וכן פרצוף הבינה, יש לו ו״ק דספירה העליונה דפרצוף ע״ב שהוא חכמה, אבל נספירה העליונה דעצמו, יש לו ג״ר בשלימות, וכן כולם.

הוספת ביאור על ענין הפכת פנים, וסדר התהוות כלים.

המובא כאן מן אות ט״ו עד אות כ׳ בדברי הרב.

והנה הגם שהדברים גלוים כל צרכם באו״פ במקומם שם, עכ״ז ראיתי אשר המעיינים מתבלבלים, וקשה להם לסדר הדברים להבין דברי הרב שם.

כי יש כאן לזכור ענין הסתלקות האור לחוד, וענין הזדככות המסך לחוד, וענין הפכת פנים דכלים לחוד ועל כולם צריכים לזכור, תמונתם של הכלים כל אחד ואחד בפני עצמו.

והנה התהוות הכלים נעשה רק אחר הסתלקות אור האחרון מן הכלי. כדברי הרב באות כ״ז. וז״ל, ודע כי כל הכלים האלו לא נתעבו ונתהוו כלים, אלא אחר הסתלקות אור המלכות, אשר אז הופך פנים מן הכלי, וכו׳ עש״ה. הרי שענין הפכת פנים דכלים מתחיל בכל כלי וכלי מעת הסתלקות אור המלכות ממנו.

וכבר ידעת תכונת הכלים, שכל אחד ואחד מחויב שימצא בו בחינת עביות המתאים לקומת האור שלו, אשר הכלי נקרא רק על שם הספירה העליונה שיש בקומתו, אם ספירה עליונה היא חכמה, אע״פ שיש שם בהכרח כל הספירות אשר למטה מחכמה מ״מ נקרא, רק כלי של חכמה וכן אם הספירה העליונה היא כתר, נקרא רק בשם כלי דכתר וכו׳ עד״ז. גם ידעת שיעור העביות שבכל כלי, המחויב לשיעור קומה שלו. כי כלי דכתר שבו קומת היחידה, מחויב להיות בכלי, עביות דבחי״ד, ואם נזדכך המסך השורה על עביות של בחי״ד דהכלי, תיכף נעלם כל אור הכתר משם, שהוא רק אור היחידה, אבל הוא כולל כל האורות שלמטה מאור זה כנ״ל. ואין צריך לומר, אם היה הכלי עצמו חסר מעביות דבחי״ד, שאז אינו מוכשר לקבל המסך דבחי״ד כל עיקר, והנה ודאי שאין זה כלל כלי דכתר, הנערך רק לפי העביות שבו, וכן כל הכלים, וזה פשוט כי אחר שישנה בחינת העביות בהכלי גופו, אז יש מדובר מהמסך, אבל אם הכלי גופו חסר, לא יוכל המסך להשלימו כלל, כי מסך, פירושו, בחינת עיכוב השורה על מדה ידועה שבעביות הכלי.

גם ידעת שענין העביות שבכלי וענין התלבשות האור, המה ב׳ הפכים. כי למשל דכלי מלכות, שיש לה עביות דבחי״ד, עם כ״ז אינה ראויה להלביש בשביל זה את קומת היחידה, כי חסר לה בחינת ההתלבשות של אותה הקומה, שהוא כלי כתר. ונמצא ההבחן בין כלי דכתר לכלי מלכות הוא בזה, כי הכלי דכתר, יש לו בחי״ד דהמשכה, וגם בחינת כתר דהתלבשות. אבל כלי המלכות יש לו רק בחי״ד דהמשכה, אבל בחי״ד דהתלבשות, דהיינו בחינת כלי כתר חסר לו. וכן ההבחן מכלי דחכמה אל כלי דז״א הוא, כי כלי דחכמה יש לו בחי״ג דהמשכה, וגם כלי דחכמה, שהיא בחי״ג דהתלבשות. אבל כלי ז״א יש לו רק בחי״ג דהמשכה, ומבחינת התלבשות אין לו רק כלי דז״א, שאינו מוכשר להלביש רק קומת רוח, שהיא קומת דבחי״א, וחסר לו בחי״ג דהתלבשות ועד״ז כולם.

ובזה תבין, שבשעה שנסתלק האור ממלכות, כי נזדכך המסך דבחי״ד, שאז עולה מלכות לז״א, הנה באמת נסתלק רק אור היחידה מן הפרצוף, מכלי של הכתר, כי עתה חסר לו בחינת ההמשכה. אבל אור המלכות לא נסתלק כלל, שהרי עלה לכלי דז״א. עכ״ז נעשה ע״י זה רק הכלי דמלכות זולא הכלי דכתר. והוא משום, שכלי מלכות נשאר כולו בלי אור, אבל כלי הכתר יש לו עדיין אור, והגם שהוא אור החכמה הנמוך בהרבה מבחינתו, עכ״ז אין זה נחשב להסתלקות מספיק עד שיהפך פניו למטה,

ועד שיעשה כלי, רק אחר שיסתלק מכלי דכתר גם אור המלכות, כנ"ל בדברי הרב. וע"כ רק המלכות לבדה נעשית כלי, להיותה לגמרי בלי אור.

וכן למשל כשנסתלק אור המלכות מן הז"א ועלה אל הבינה, הנה אז נמצא שכלי דז"א הפך פניו למטה, אע"פ שאור הז"א עדיין לא נסתלק, כי עלה לבינה, אלא אור החכמה נסתלק עתה מכלי החכמה, מ"מ החכמה לא נעשתה לכלי, רק הז"א לבדו הוא שנעשה לכלי, מטעם שרק ז"א נשאר עתה בלי אור, אבל בכלי חכמה יש עוד שם אור בינה וכו' בדרך זה.

ולפיכך נמצא, אחר שנסתלקו כל האורות מן הפרצוף, שכל הכלים נשארו פניהם דתחתון באחור דעליון, חוץ מן הכלים דכתר וחכמה, שנשארו פב"פ. כי אז כל הכלים החזירו פניהם כבתחלה, ונמצא הפנים דכלי המלכות שהוא בחי"ד מול האחור דכלי ז"א שהוא בחי"ב, וכן הפנים דכלי ז"א שהוא בחי"ג מול האחור דכלי בינה שהוא בחי"א, וכן הפנים דבינה שהוא בחי"ב מול האחור דחכמה, שהוא ג"כ בחי"ב אבל הכתר נשאר פניו למטה, מטעם שלא יכול להחזיר פניו כבתחילה, משום שנעלמה הרשימו דבחי"ד, כנודע. וע"כ נשאר בבחי"ג למטה כנגד החכמה, שהפנים שלה היא ג"כ בחי"ג, ונמצאו הכתר וחכמה פנים בפנים.

גם צריכים להבין, שענין שיעורי הקומה הנמשכים ע"פ העביות שבמסך, הנה הם נערכים על מדת התלבשות של הספירות דאו"י. למשל כשנאמר קומת בחי"א, הכוונה היא על שיעור האור שבחי"ג דאור ישר הנקרא ז"א, יכול לקבל בתוכו, שהוא ב' אורות רוח נפש. וכשנאמר קומת בחי"ב, היינו כפי שיעור ההתלבשות שבבחי"ב דאו"י. וקומת חכמה הוא כפי שיעור התלבשות של החכמה דאור ישר, וכו' עד"ז.